

*ZBORNİK FAKULTETE ZA ŠPORT
UNIVERZE V LJUBLJANI
1960-2010*

***ZBORNİK FAKULTETE ZA ŠPORT
UNIVERZE V LJUBLJANI
1960-2010***

Univerza v *Ljubljani*
Fakulteta *za šport*

Zbornik Fakultete za šport Univerze v Ljubljani 1960-2010

Urednik: doc. dr. Tomaž Pavlin

Fotografije: Arhiv FŠ, Medioteka (Bogdan Martinčič), pedagogi FŠ, Slovenski šolski muzej, Muzej športa

Lektorica: Mateja Rakovec

Oblikovanje: Studio print

Izdala in založila: UL Fakulteta za šport, za dekan prof. dr. Milan Žvan

Tisk: Studio print

Naklada: 400 izvodov

Ljubljana 2010

VSEBINA

Fakulteta za šport v današnjem času in prostoru	7
»Glasnik novega, zdravega načina življenja«	11
<i>(50-let ustanovitve Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani in njena pot v Fakulteto za šport)</i>	
Vodstva in pedagoški delavci Visoke šole za telesno kulturo in Fakultete za šport	71
Pedagoški delavci Visoke šole za telesno kulturo in Fakultete za šport	74
Pedagoški delavci Fakultete za šport.....	77
Katedre in strokovno organizacijske enote Fakultete za šport	79
Tajništvo.....	118
Knjižnica	121
Inštitut za šport.....	124
Diplomanti, magistri in doktorji znanosti	129

FAKULTETA ZA ŠPORT V DANAŠNJEM ČASU IN PROSTORU

Vsako praznovanje 'rojstnega dne' najbolj pogosto vzbuja občutke radosti, sreče in zadovoljstva. Prehodili smo pot, ki se ne bo nikoli več ponovila. Tako je pri posamezniku, v družini in tudi ob praznovanju institucij. Tudi naše - današnje Fakultete za šport.

V njenem razvoju skozi čas so bili postavljeni mejniki, brez katerih današnje športne institucije pri nas ne bi bilo, in sicer:

- ustanovitev Visoke šole za telesno kulturo,
  - vključitev šole v ljubljansko univerzo in
  - preimenovanje v Fakulteto za telesno kulturo in končno v Fakulteto za šport.
- Da, stebri so bili postavljeni tako kot pri graditvi vsake hiše. Znotraj njih je bilo treba napolniti prostor z vsebino. Skozi čas so jo polnili tisti, ki so stebre postavljali, in tisti, ki so prihajali v naš hram na delo in po znanje. Vsi naštetih lahko danes praznujemo s ponosom.

Zgodovinska pot je opisana v Zborniku. Kaj o njeni vsebini mislijo posamezniki, ki so doživljali njene vzpone in tudi padce, je in bo verjetno skrito le v njihovih mislih? Prvi učitelji, ki so orali ledino, so imeli vizijo poti, po kateri so korakali in po kateri naj bi krenili nasledniki. Drago Stepišnik, Drago Ulaga, Alojzij Šef, Franc Pediček, Miro Kališnik, Adi Klojčnik, Jože Šturm, Krešimir Petrović ... so bili nepozabni pedagogi in mnogi tudi prijatelji. V sebi so nosili noto, ki jo je mogoče opisati kot skrb, da šport sam po sebi ni le telesna vaja, ampak v sebi skriva neprecenljivo človeško in družbeno vrednoto. Ta se morda v tistih časih še ni tako jasno zrcalila, vendar je bila mnogim, tudi prvim študentom, predstavljena kot vizija, proti kateri je treba zakorakati.

Vrata stavbe so bila na široko odprta številnim generacijam študentom, bodočim diplomantom, ki so - vsak po svojih močeh in znanju - hodili po tej poti.

Šport se je v prehojenih zadnjih petdesetih letih močno spremenil. Če je bil v začetku res le telesna vaja, je danes dejavnost neprecenljive vrednosti za slehernega posameznika in družbo kot celoto. Za ta miselni preobrat imajo

po mojem globokem prepričanju največjo zaslugo športni pedagogi - diplomanti naše Fakultete. V petdesetih letih so s svojim prizadevnim delom v vrtcih in šolah vseh vrst in stopen, mlade generacije učili o lepotah gibanja in njegovih vsestranskih učinkih. Izobraževali so jih, vzgajali in vzpodbujali. Skozi čas se je njihovo pedagoško delo akumuliralo in s šol so prihajali vedno bolj ozaveščeni o vsestranskem pomenu športa. Vrednota športa se je postopno prenašala iz roda v rod. Danes se pogloblja v športnih društvih in številnih drugih športnih institucijah.

Zunanji videz daje športu tudi vrhunska športna ustvarjalnost s športnimi dosežki. Ti danes segajo v sam svetovni vrh. Kaže se še v mnogih drugih dejavnostih, ki so nam danes same po sebi umevne. Šport je pomemben segment zdravstva, turizma, žurnalistike, prometa, obrambe, varnosti ... Vtkan je v družbo in vsepovsod je mogoče zaslediti diplomante naše Fakultete. Tudi v politiki. Šport z njegovo industrijo je tako postal pomembna gospodarska panoga, ki še kako prispeva k rasti domačega družbenega proizvoda.

Pred dobrimi petdesetimi leti je neko dekle na vasi v športnem oblačilu teklo po travnikih in gozdovih kar tako, zaradi razvedrila; ljudje so jo zelo čudno gledali. Danes so vse steze polne mlajših in starejših, žensk in moških. Športna aktivnost je postala pomemben sestavni del vsakdanjika. Slednji nas skupaj z vrhunskimi športnimi rezultati upravičeno utemeljuje kot športno nacijo. Gre torej za odnos, ki je vzpostavljen preko mehanizmov razumevanja športa kot celote, zdravja, okolja in nenazadnje tolerantnosti v družbi. To so parametri športne nacije.

Današnja Fakulteta za šport je z leti rastla. Prihajale so nove generacije učiteljev in študentov. Rastlo je znanje enih in drugih, bilo je vedno bolj poglobljeno. Tudi z dosežki raziskovalnega dela, o katerem so ob rojstvu te šole razmišljali le redki posamezniki. V časopisnih člankih tistega časa so se pojavljale novičke, da je znanstveno raziskovalno delo v telesni vzgoji (beri športu) popolni nesmisel. Danes vemo, da je prav to delo gonilna sila razvoja in vedno bolj poglobljenega pedagoškega procesa. Brez tega dela Visoka šola ne bi nikoli prerasla v Fakulteto. *Conditio sine qua non* za podelitev takega laskavega naslova šoli je bilo prav samostojno in kakovostno raziskovalno delo.

Danes je Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani močno zasidrana v slovenskem in tudi v svetovnem športnem prostoru. Gre za razvoj, ki ga ni mogel v tako kratkem času - kot je obdobje petdesetih let - nihče pričakovati. To ji ne priznava le Alma Mater v Ljubljani, ampak tudi tradicionalne fakultetne institucije doma in v svetu. Odprtost Fakultete v svet (s seminarji, mednarodnimi kongresi in simpoziji ter organizacijskimi in vsebinskimi povezavami),

povezave s številnimi sorodnimi institucijami v Evropi in svetu ter cenjenost dosežkov na področju raziskovanega dela mnogih učiteljev te šole so nad pričakovanji.

Nekatere kritične misli, da fakulteta ne skrbi dovolj za slovenski šport, da je krivec za 'slabo stanje' in da ne daje dovolj kakovostnega kadra, so neutemeljene. Kot vse druge fakultete (npr. ekonomska, pravna, družboslovna, medicinska itd.) je odgovorna predvsem za kvalitetne kadre, ki jih izobražuje in seveda za stopnjo raziskovalnega dela. Zahteva, da bi fakulteta prevzela nase skrb za celotni slovenski šport, je pretirana. Tega ne počne nobena druga fakulteta za svoje področje in tega si tudi sami ne želimo.

Mnogi kadri, izšolani doma, so cenjeni tudi v tujini. Sicer pa je to v času globalizacije in odprtosti pretoka znanja (kadrov) tudi razumljivo. Bojazen, da bo raven učnega (manj raziskovalnega) dela padla in da bodo 'novi' kadri, izšolani tudi na tej fakulteti, slabši v primerjavi s šolanimi pred leti, je odveč. Res pa je, da smo bili priča v znatni meri nedomišljeni in na hitro sprejeti 'bolonjski deklaraciji.' Nobena skrivnost ni, da je eno najbolj občutljivih področij v izobraževalnem procesu spreminjanje učnih programov. Slednje je treba spreminjati domiselno in strokovno - ne politično! - ter dolgoročno. Posledice prehitrih odločitev so lahko pogubne tako za izšolane kadre, kot tudi za institucije, ki jih šolajo.

Nadaljnjo usmeritev naše fakultete vidim v prihodnje v še večji povezavi z drugimi znanstvenimi vedami, kot so medicina, ekonomija, pravo, informatika, filozofija idr., ter umestitev smotrov v učnih programih v smer športa kot splošne civilizacijske in kulturne vrednote ter dobrine slehernega Slovenca. To bi bilo mogoče doseči in preseči s tesnejšimi povezavami z institucijami, katerih področje dela je morda še posebej (ali tudi) umetnost.

Kljub velikim spremembam v miselnosti naših ljudi o vrednotah športa je še vedno v mnogih glavah zakoreninjeno mišljenje, da je šport le vaja, tekma, namenjena sama sebi in zato nima svoje filozofske in kulturne podlage. Spreminjanje take miselnosti je težka naloga in postati mora stalnica tako pedagogov v šolah, kot vseh tistih, ki jim šport pomeni več kot le poklic, ampak najširšo ljubiteljsko in kulturno vpetost v našo dejavnost. Tudi to je naša naloga.

Srečno na tej poti, Fakulteta za šport.

Dekan, Milan Žvan

»GLASNIK NOVEGA, ZDRAVEGA NAČINA ŽIVLJENJA«

(50-let ustanovitve Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani in njena pot v Fakulteto za šport)

Avstro-ogrška telovadno-šolska predzgodovina

Ilustracija iz dela Johana C.F. Guths-Muthsa *Gymnastika za mladino (Gymnastik für die Jugend)*, 1793.

Razsvetljenje oziroma novo gledanje na človeka, izšlo iz krize evropske zavesti 17. in 18. stoletja ob verskih bojih in drugih težkih izkušnjah (kuga) ter zatonu srednjeveške družbe in iskanju novega družbenega reda, je bilo vzpodbuda uveljavljanju telesne vadbe oziroma različnih vadbenih sistemov, ki so bili vključeni v reformirano šolstvo. V evropskih deželah so jih ponekod poimenovali po antičnem grškem izvirniku gimnastika, drugje pa oblikovali narodne izraze, kot sta v našem primeru *telovadba* in nemškem *turnen*. Pomembno žarišče novodobne gimnastike ali telovadbe je bilo v nemškem prostoru. Leta 1774 je bila v mestu Dessau ustanovljena šola Philantropinum, v šolski predmetnik pa je bila vpeljana gimnastika (telovadba), ki se je uveljavila kot moderni sistem vaj, vadbe, stroka in kot šolska telesnovzgojna dejavnost oziroma predmet ter nadomestila, vsaj kar se telesnovzgojnega vidika tiče, srednjeveške viteške umetnosti: jahanje, plavanje, streljanje, borjenje z orožjem in brez. Šola je bila sicer kasneje zaprta, vendar pa se je telovadna noviteta širila in se razširila kot društvena dejavnost nosilnega stanu moderne dobe, meščanstva. Na Nemškem je društveno gimnastiko uveljavil Friedrich Jahn in dejavnost, sledeč romantičnim germanskim koreninam srednjeveških viteških turnirjev in viteških borcev, poimenoval *turnen*. S tem je sprožil nacionalistično turnarsko gibanje, ki se je razširilo med nemštvom Srednje Evrope in bilo vpeto v nemški liberalizem oziroma nacionalizem 19. stoletja. Turnarskim društvom (*turnerschaft*) so se pridružili tudi študentje (*burši*) in vnašali v idejno delo radikalnejše revolucionarne liberalne zahteve, zato so bili moteč element politične restavracije Evrope po zmagi nad Napoleonom. Leta 1819 so pruske oblasti ob pritiskanju avstrijskega politika Metternicha – snovalca rojalistično restavrirane Evrope - po atentatu burša in turnerja Sanda na protiturnerskega pamfletista Kotzebuja razglasile »turnersko zaporo« oz. prepoved turnerskega gibanja (*Turnsperre*), ne pa telovadbe, ki se je razvijala v novih, razmeram prilagojenih, vsebinah. Jahn je bil zaprt in izoliran, zapora pa je obveljala vse do leta 1842, pri čemer moramo poudariti,

da se zapora ni uveljavila enako v vseh nemških deželah. Po pruski odpravi se je turnerstvo ponovno organiziralo. Nova generacija je radikalno sodelovala v pomladi narodov leta 1848, po zlomu revolucij pa so se mnogi člani umaknili v ZDA, medtem ko so doma ostali opustili prevratniški liberalizem, ne pa tudi nacionalizem, ter se v letu 1860 združili v Nemško telovadno zvezo (Deutsche Turnerschaft, danes Turnenbund) in podprli pruske oblasti v procesu nemškega združevanja v enotno državo. V ZDA prebegli turnerji so v novi domovini ustanovili podobna društva in zvezo ter sodelovali v ameriški državljanski vojni na strani severne Unije.

Vzporedno lahko sledimo podobnemu razvoju v drugih evropskih predelih. V Švici je bil konec 18. stoletja utemeljitelj svojstvenega sistema vaj pedagog Johann Pestalozzi, na Danskem je gimnastiki oral ledino Franz Nachteggall, ki je izhajal iz nemškega telovadnega sestava. Nachteggallov učenec je bil Šved Per Henrik Ling, ki je na Švedskem utemeljil švedsko gimnastiko in uvajal tudi specifična orodja (npr. švedska klop, ribbstol ali letvenik). V Franciji je v prvi polovici 19. stoletja temelje gimnastiki postavil Napoleonov častnik Francisco Amoros. Sredi 19. stoletja je bila ta gimnastika navezana ali le na vojaške kroge ali bila ponudba privatnikov. V društveni obliki se je razvila šele v zadnji tretjini 19. stoletja po težkem vojaškem porazu Francozov proti Prusom pri Sedanu in pruskem zavzetju Pariza v letih 1870 in 1871. Društva so bila združena v zvezi Union des Societes de Gymnastique de France, ustanovljeni leta 1873. Ob koncu 19. stoletja in v prvi polovici 20. stoletja sta francosko gimnastiko pomembno zaznamovala Demeny in Herbert, ki sta poudarjala vadbo v naravi ter uvajala tudi vaje drugih telovadnih sistemov in angleški šport. V Italiji je bil v piemontski kraljevini oblikovan telovadni sistem v prvi polovici 19. stoletja. Snovalec italijanske telovadbe je bil Švicar Rudolf Obermann, častnik v piemontski vojski. Za osnovo je vzel nemško telovadbo, ki jo je najprej uvajal v piemontsko armado, leta 1844 pa je bilo v Torinu ustanovljeno prvo gimnastično društvo, po risorgimentu in italijanski politični združitvi pa se je gibanje širilo. Telovadba na britanskem otoku se je v civilni sferi uveljavljala sredi 19. stoletja. Prvi učitelji ali vaditelji telovadbe so prihajali z evropske celine, leta 1858 pa je v Oxfordu odprl telovadnico Anglež Archibald Maclaren, ki je izpopolnil nemški sestav z angleškimi igrami. Sicer pa je imel v angleški družbi mnogo večjo vlogo šport, ki se je v 19. stoletju uveljavljal prek različnih klubov in njihovih tekmovanj. Osnova športu so bile tradicionalne srednjeveške plemiške panoge in ljudske igre, ki so prerasle v moderne športne panoge s pravili in tekmovanji. Slovani so telovadni sistematiki in metodiki prispevali sokolski sistem,

Spomenik »očetu« nemškega turnanja Friedrichu Jabnu v berlinskem parku Hasenhaide.

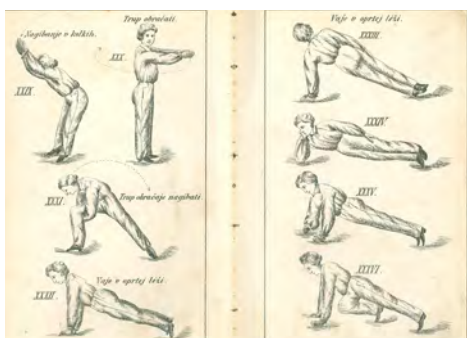

Miroslav Tyrš

ki ga je v okviru sokolskega gibanja oblikoval Čeh Miroslav Tyrš. Ta se je proti koncu 19. stoletja uveljavil tudi v južnoslovanskih deželah.¹

S civilnim razvojem ter pedagoškim filantropizmom in neohumanizmom se je pojavila zahteva po trajni uvrstitvi telovadbe v šolski predmetnik, sprva izbirno ali fakultativno, zatem obvezno v osnovnem in srednjem šolstvu (Danska 1828, Švedska 1860, Saška 1837, Bavarska 1869, Prusija 1842, Francija 1872, Italija 1862, Švica 1874 itd.). V Habsburškem cesarstvu se je zahteva po telovadbi v šolstvu prvič pojavila v revolucionarnih časih leta 1848, ko se je do temeljev zatresla stara politična ureditev. Sredi leta 1848 je nova šolska komisija pri Prosvetnem ministrstvu pripravila Osnutek temeljnih načel javnega pouka in kot osnovni člen šolstva postavila preoblikovano ljudsko šolo, ki bi morala vsakemu državljanu posredovati temeljno znanje in spretnosti. Načrt je predvideval razširitev predmetne učne snovi, pozornost je bila namenjena vključevanju materinščine (ustno in pisno znanje), prav tako pa se je med predmeti znašla tudi telovadba. Reorganizacija osnovnega šolstva pa je ostala več ali manj pri načrtih, kajti revolucija je bila poražena, ponovno je bil uveden absolutizem, prestol pa je zasedel mladi Franc Jožef. Nova konzervativna oblast in Cerkev sta nasprotovali liberalnim spremembam ljudskega šolstva, prav tako pa je reforma naletela na odpor pri delu prebivalstva.²

Klima za reformo srednjega šolstva je bila ugodnejša in to navkljub porazu revolucije. Leta 1849 je bil sprejet osnutek organizacije realk in gimnazij, ki je bistveno začrtal nadaljnji razvoj. Cilj gimnazije je bil zagotoviti splošno humanistično izobrazbo in sposobnost povezovanja znanja pri različnih predmetih ter oblikovanje plemenitih značajev in tudi tu je bila vključena telovadba.³ V obrazložitvi je bilo poudarjeno, da je predmet fakultativen in se uvaja po potrebi in zmožnostih posameznih gimnazij. Vendar pa je načrt dopuščal spremembe in poudaril, da ker glede na okoliščine ni realnih možnosti predavanja na vsaki gimnaziji in ker ni enakih potreb po tem predmetu po gimnazijah, se dopušča, da se po predlogu šolskega sveta uvede telovadba kot obvezni predmet, če se bo to izkazalo koristno in izvedljivo za

Ilustracija »prostih vaj«, Nauk o telovadbi I, 1867.

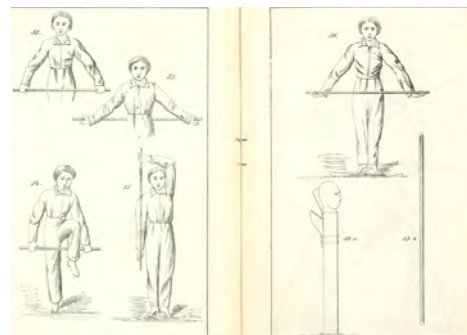
¹Tomaž Pavlin, »Slovensko sokolstvo je samo po kroju in imenu podobno češkemu ...«. V: Evropski vplivi na slovensko družbo, Ljubljana: 2008, str.155-159.

²D. Stepišnik, Šolska telesna vzgoja do leta 1945. V: Razvoj šolske telesne vzgoje na Slovenskem. Ljubljana: 1978, str. 6; Stane Okoliš, Zgodovina šolstva na Slovenskem. Ljubljana: 2009, str. 68.

³S. Okoliš, Zgodovina šolstva na Slovenskem, str. 69.

posamezne šole ali posamezne razrede.⁴ Načrt je torej uvajal telovadbo po potrebah in po zmožnostih posameznih gimnazij in dopuščal različne oblike izvedbe, lahko v okviru šole pod nadzorstvom kompetentnega učitelja ali izven pri telovadnih učiteljih oziroma vaditeljih v društvenih ali podobnih okvirih. Dovoljenje za tovrsten obisk je dala šola, finančna plat pa je bila na plečih dijakov oziroma njihovih staršev.⁵

Nove šolske spremembe so nastopile po padcu Bachovega absolutizma (1859), ponovni uvedbi ustavnega življenja in težkem porazu proti Prusom (1866), ki je vodil v dualistično avstro-ogrsko reorganizacijo cesarstva. Nova liberalna vlada je ponovno pristopila k reorganizaciji in laizaciji šolstva ter pri tem izkoristila poraz avstrijske vojske, kajti po raziskavi so bili avstrijski vojaki v primerjavi s pruskimi precej bolj nepismeni in to je bila prepričljiva utemeljitev za pripravo novega šolskega zakona.⁶ Prvi korak je bil zakon o splošnih pravicah državljanov (1867), ki je posledično vodil v delitev šolstva med državo in Cerkvijo. Država je prevzela vodstvo in nadzor nad vzgojo in izobraževanjem, Cerkev pa je ohranila versko oskrbo in pouk. Leta 1869 je bil sprejet Ljudskošolski zakon, ki je urejal osnovno šolstvo (ljudske in meščanske šole) in uvedel nov predmetnik, v katerega je bila uvrščena tudi telovadba za dečke (2 uri), za deklice pa ročno delo z gospodinjstvom - pozneje je bila telovadba dovoljena tudi deklicam, po letu 1883 je bila ponovno omejena in dovoljena le ob privolitvi staršev in če je bilo dovolj kandidatk. Leta 1870 je država uvedla telovadbo tudi v srednje šolstvo, sprva v realke in učiteljišča, medtem ko je bila v gimnazijah še vedno le fakultativno, država pa je prevzela plačevanje učiteljevega honorarja. Sredi sedemdesetih let 19. stoletja je bil v sklopu Učnega načrta za realke pripravljen predmetni učni načrt telovadbe, ki se je navezal na sistematiko in metodiko Adolfa Spiessa. Namen pouka je bil higiensko-vzgojni, utrditev zdravja, telesa, duševne svežosti ter krepitev moči, volje in vztrajnosti. Predmet je temeljil na Spiessovih prostih in redovnih vajah, vajah s palico, vajah na orodju in igrah, ki so bile priljubljene v šolskih okoljih. Spiessova telovadba je bila v razliko od sokolske in turnerske ter telovadnih organizacij, ki so pred prvo vojno preraščale ozek ljubiteljski okvir - Sokolstvo je na Slovenskem sooblikovalo borbo za narodno emancipacijo - za šolstvo primernejša, ker ni imela nacionalnega turn-

Ilustracija »vaj na orodju«, *Nauk o telovadbi II.*, 1869.

Adolf Spiess

⁴D. Stepišnik, *Školsko fizično vaspitanje na področju Slovenije u periodu 1848-1914* (dokt. disertacija). Beograd: 1974, str. 68.

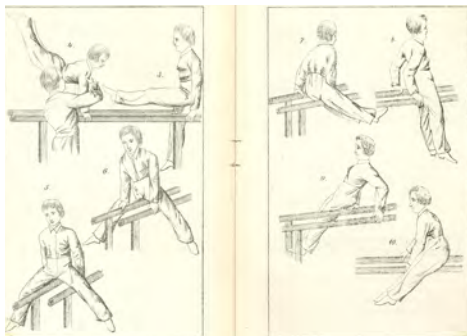
⁵D. Stepišnik, *Šolska telesna vzgoja do leta 1945*, str. 7.

⁶S. Okoliš, *Zgodovina šolstva na Slovenskem*, str. 78.

Hermežani (fototeka Muzej športa).

erskega ali sokolskega ozadja. Naslednje naredbe prosvetnega ministrstva za realke in gimnazije (1879, 1897) so vztrajale pri togi Spiesovi metodiki, a vključevale tudi novosti, ki so vse bolj privabljale mlade, kot npr. nogomet in teki (npr. tek vzdržljivosti). Vztrajanje pri Spiesovi metodi je namreč rodilo odklanjanje telovadbe in izostanke, zato so 1890 uvedli t. i. »igralne popoldneve«, organizirane izven urnika. Šolski igralni popoldnevi z »mladinskimi igrami« naj bi izboljšali telesno vzgojo mladine (v uredbi je bil že uporabljen izraz telesna vzgoja/ körperlichen Erziehung). Uredba je bila v šolskem letu 1891/92 že izvajana v gimnazijah in realkah, medtem ko za osnovne šole in učiteljska ni bila obvezna. Vodstvom gimnazij in realk je nalagala, da dijake navajajo na ukvarjanje z različnimi dejavnostmi v prostem času, kot so npr. plavanje, kolesarstvo, pohodništvo, veslanje, igre (kriket, kroket, tenis, nogomet) pozimi drsanje in smučanje, ter jim materialno in kadrovske pomagajo. Šole naj bi posredovale za cenejše vstopnice na objekte oziroma uredile igrišča, pri trgovcih posredovale za primerne cene športne opreme, medtem ko bi se dijaki s pomočjo profesorja samoorganizirali. Profesor bi jim nudil strokovno podporo (vprašanje pa je bilo, če je bil glede na telovadno šolanje več novih dejavnosti) in vršil tudi nadzor. Nov korak je bil storjen po letu 1908, ko je prosvetna oblast dovolila v okviru šole in pod nadzorstvom učitelja organiziranje dijaških klubov (tako sta se npr. v zgodovino slovenskega športa zapisala slovenska nogometna dijaška kluba Hermes v Ljubljani in goriška Jugoslavija). Ko je ministrstvo za prosveto leta 1908 organiziralo posvet pedagoških delavcev, so ti obravnavali tudi telovadbo/telesno vzgojo in izpostavili zahteve po več urah telovadbe na teden, predmet pa naj bi se uvedel kot obvezen tudi v gimnazijah, kar se je zgodilo s šolskim letom 1909/10. V praksi so lahko gimnazije že pred tem uvedle telovadbo kot obvezen predmet in na Slovenskem je prednjačila mariborska gimnazija, ki je imela telovadbo že od leta 1903. Leta 1911 je bil sprejet nov predmetni Učni načrt za telovadbo, ki se je sicer naslanjal na predhodne, vendar pa se je v enem delu bistveno oddaljil od toge Spiessove metodike. Na osnovi posveta je odprl pot »umetniški gimnastiki« na orodju in tekmovalnosti, ki naj bi po stari miselnosti rušilo medosebno dostojanstvo.⁷

Nauk o telovadbi I., 1867.

Učni načrt iz leta 1849 je določal, da lahko šolsko telovadbo vodijo ljudje brez primernega izpita, imeli pa so status pomožnega učitelja.⁸ Zato se je začasno uveljavila praksa učiteljev večjih telovadbe, ki so se izurili ali/

⁷D. Stepišnik, *Školsko fizičko vaspitanje na področju Slovenije u periodu 1848-1914*, str. 68–91.

⁸ Prav tam, str. 68.

in usposobili v svojem delovanju v društvih, telovadnih šolah oziroma zavodih posameznikov, kot je bil v Ljubljani primer telovadnega krožka Štefana Mandiča⁹ sredi 19. stoletja ali pozneje sokolska društva. Mandič je v petdesetih letih 19. stoletja vodil telovadbo tako za prebivalce Ljubljane kot za ljubljansko vojaštvo ter v prvi polovici petdesetih let 19. st. prevzel tudi fakultativno telovadbo ljubljanskih dijakov. Kot bivši častnik je bil izurjen v mečevanju, jahanju ter voltižiranju (vaje na lesenem konju) ter več drugih vaj in panog naučenih v vojaški akademiji (npr. plavanje). S svojo zasebno telovadnico je, kot je že pred desetletji poudaril Viktor Murnik, med meščani sprožil ljubiteljsko ukvarjanje s telovadbo: » ... po zaslugi Mandiča (se je) že dosti pred ustanovitvijo Sokola mnogo telovadilo v Ljubljani. Nekaj telovadcev pa se je »/.../ v telovadbi izobrazilo tudi že toliko, da so mogli biti vaditelji«,¹⁰ in jih pozneje srečamo v vrstah Sokola (npr. Coloretto, ki je sodeloval tudi pri pisanju prvega strokovnega priročnika *Nauk o telovadbi*). Mandičev krožek je vzpodbudil organiziranje t. i. »Divjega društva« ljubljanskih ljubiteljev telovadbe, ki je imelo na od očeh javnosti umaknjemem Drenikovem vrhu telovadišče v naravi. S padcem Bachovega absolutizma in uvedbo ustavnega življenja po letu 1860 so nastopili pogoji za ustanovitev pravega društva. Oktobra 1861 je najprej zaživela ljubljanska Narodna čitalnica, začelo pa se je tudi gibanje za ustanovitev telovadnega društva. Sredi leta 1862 je bila dana pobuda za društveno »vdomačitev« telovadbe v Ljubljani. Telovadno društvo naj bi bilo utrakvistično, združujoč Slovence in Nemce, vendar so se duhovi kaj hitro razšli vsak na svojo stran. Nemški telovadci so ustanovili svoj »turnverein«, slovenski Južnega Sokola, resda z enoletnim zamikom, saj se je odobritev društvenih pravil Slovincem zavlekla.¹¹ Ljubljanska policija oziroma njen direktor sta namreč poročala kranjskim deželnim oblastem, da je prošnjo za ustanovitev slovenskega telovadnega društva podpisalo 5 mladeničev, ki naj bi pripadali ultranacionalni stranki in katerih separatistične težnje so se že manifestirale pri različnih priložnostih, kar naj bi pomenilo, da bi bilo telovadno društvo izrazito slovensko obar-

Štefan Mandič

⁹ Štefan Mandič, rojen 1813 v Gračcu na Hrvaškem, je končal vojaško akademijo v Dunajskem Novem mestu in 1833 vstopil v avstrijsko vojsko, služil do leta 1838 (zaradi dvoboja prekinil vojaško kariero) ter se istega leta nastanil v Ljubljani, se poročil, leta 1839 pa odprl gostilno, ki jo je čez dve leti opustil. Potem je služboval v različnih službah, nazadnje, od leta 1859 pa do smrti 1880, kot magistratni pisar.

¹⁰V: Tomaž Pavlin, »Slovensko sokolstvo je samo po kroju in imenu podobno češkemu ...«. V: Evropski vplivi na slovensko družbo, Ljubljana: 2008, str. 161.

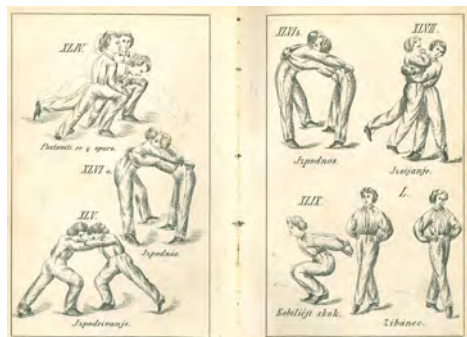
¹¹Prav tam, 161–162.

vano in bi služilo izvrševanju političnih namenov Slovenske stranke.¹² Tako je potekal ustanovni občni zbor »gimnastiškega« društva, ki se je poimenovalo Južni Sokol, šele 1. oktobra 1863.¹³

Ustanovitev sokolskega društva in uvedba društvene telovadbe je pomembna tudi iz strokovnega vidika. Ljubljanski Sokol je namreč leta 1867 izdal priročnik *Nauk o telovadbi* in leta 1869 drugi del, pri čemer je sodeloval sokolovec in pisatelj Fran Levstik. Sokoli so poudarili, da se je »telovadje /.../ vljubilo po vsej slovenski domovini« in da je zato potreben strokovni priročnik v materinem jeziku, saj »da bi se telovadstvo učilo v slovenskem jeziku, tega niso želeli samo naši Sokolovci, ampak tudi telovadne umetnosti vsi prijatelji.« Strokovno so se slovenski telovadci najprej napajali v nemški telovadbi in za *Nauk* prevajali iz nemške predloge, ki jo je prepravil Viktor Coloretto, »gosp. Franjo Levstik je takoj potem prestavil te terminologije /.../, a gosp. Luka Svetec i profesor Vavru sta ga v tem podpirala.«¹⁴ Slednji, Čeh po rodu in učitelj v Ljubljani, bi morda lahko poznal Tyršev sokolski sistem in z njim seznanil Levstika, vendar ne moremo obiti Murnikove trditve, da se je idejna zasnova priročnika navezovala na nemška dela, zlasti na deli Justa Karla Liona *Leitfaden für den Betrieb der Ordnungs- und Freiübungen* in Augusta Ravensteina *Volksturnbuch*.¹⁵ Navezava na Tyršev sokolstvo in sokolski telovadni sistem v devetdesetih letih 19. stoletja je sovpadala s strokovnim delovanjem Viktorja Murnika konec 19. stoletja. To obdobje so že sami sokoli označili kot prerodno dobo oziroma preporod, Viktorja Murnika¹⁶ pa slovenskega Tyrša. Murnika je prevzel nastop čeških sokolov na ljubljanskem

¹² Gorazd Stariha, *Začetek ustavnega življenja in ljubljanska policija*. Kronika, 2002, 3, str. 333–334.

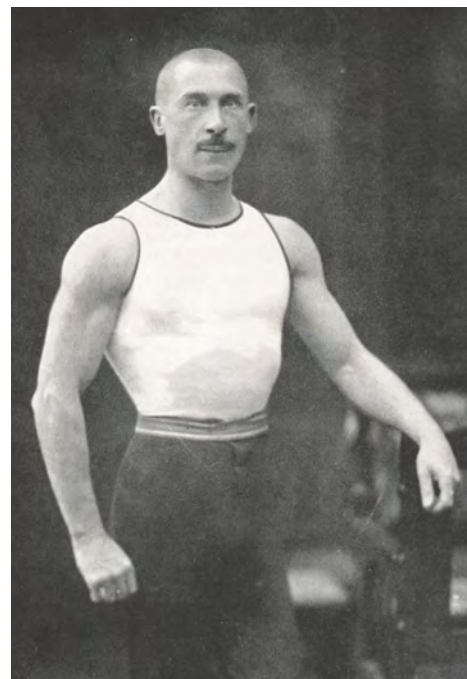
¹³ V: T. Pavlin, »Slovensko sokolstvo je samo po kroju in imenu podobno češkemu ...«. V: Evropski vplivi na slovensko družbo, str. 163. Ljubljanski Sokol je bil po t. i. »sokolskem ekscesu«, spolitiziranem nočnem pretepu med Nemci in Slovenci v Ljubljani, razpuščen, namesto njega pa 1867 ustanovljen naslednik Ljubljanski Sokol.

¹⁴ *Nauk o telovadbi*. Ljubljana:1867, str. 3.

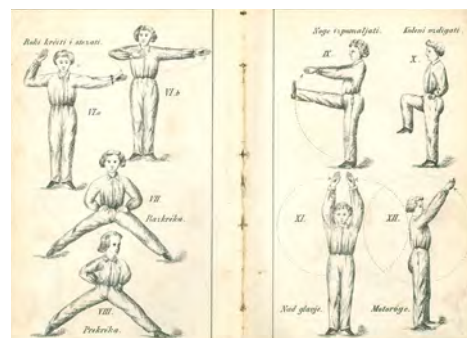
¹⁵ Viktor Murnik, *Prva slovenska telovadna knjiga*. Vodnik, 1951, 5–6, str. 118.

¹⁶ Viktor Murnik je izhajal iz rodoljubne slovenske družine. Bil je drugi otrok in imel štiri leta starejšega brata Rada. Viktorjev stric Ivan Murnik je bil kranjski deželni poslanec in prvi tajnik Zbornice za obrt in trgovino Vojvodine Kranjske, brat Rado pa slovenski pisatelj in časnikar. Viktor je leta 1892 maturiral na klasični gimnaziji v Ljubljani in se vpisal na študij prava v štajerskem Gradcu ter leta 1898 zaključil študij. Sodno praktikanstvo je opravil v Ljubljani in leta 1900 nastopil službo tajnika v že omenjeni obrtni in trgovski zbornici za Kranjsko, leta 1901 pa postal prvi tajnik. V svojem poklicnem delovanju je deloval za prosperiteto slovenskega gospodarstva in npr. že leta 1901 sprožil pobudo za ustanovitev Trgovske akademije, kar pa je vlada zavrnila. Njegova je tudi ideja iz leta 1920, torej že v okviru jugoslovanske države, da se v Ljubljani namesto obrtnih razstav ustanovi stalni velesejem. Predlog je bil uresničen in Ljubljana je v Tivoliju uredila velesejemski prostor, ki se je po drugi vojni preselil za Bežigrad.

zletu leta 1893 ob tridesetletnici Ljubljanskega Sokola. V programu zleta je bila tudi skupinska ali redovna vaja, pri kateri so skupaj nastopili slovenski, hrvaški in češki sokoli. Izvajali so proste vaje po vzoru češke šole. Murnik je ob srečanju s češkimi sokoli spoznal, da je »slovensko sokolstvo samo po kroju in imenu podobno češkemu, da pa mu manjka prave sokolske ideje, katere je vdahnil Sokolstvu Tyrš«¹⁷ in temu primerno redne vadbe in strokovnosti, s čimer je bilo povezano tudi vprašanje vloge telovadbe v društvu. Posvetil se je strokovnemu delu in potem, ko je dodobra preučil Tyršev telovadni sestav, filozofijo in tudi češko-sokolsko organizacijsko strukturo, je uspel preoblikovati duha in telovadbo v matičnem društvu Ljubljanski Sokol, ki so mu sledila druga društva. Murnik je začel izobraževati vaditelje na osnovi Tyrševega telovadnega sistema in ustanovil vaditeljski zbor, ki je v društvu samostojno odločal o strokovnem delu. Prizadeval si je za širitev telovadbe med dijaštvom in ženstvom ter bil pobudnik tako ženske telovadbe kot vzgoje ženskih vaditeljic po Tyrševem načelu ženska vodi žensko ter je v okviru sokolskega dela povsem avtonomna in enakopravna. V društvu je prav tako organiziral vadbo za dijake ter trgovske in obrtniške vajence. Zaletel piše, da se je iz dijaške vrste razvil srednješolski oddelek z 245 telovadci, ki je imel celo lasten vaditeljski zbor, a so ga šolske oblasti leta 1899 razgnale.¹⁸ Murniku je s sokolskim prepородom uspelo telovadbi zagotoviti osrednje mesto v društvenem delovanju, vodji telovadbe ali načelniku, ki so ga izbrali in potrdili aktivni telovadci in ne več uprava, pa neodvisno mesto v upravi. Prerodil je tudi telovadno izrazoslovje, vzor pa mu je bilo češko izrazoslovje, o čemer je podrobneje raziskovala in pisala Jasna Honzak Jahič v prispevku *Nastajanje in oblikovanje slovenskega športnega izrazoslovja*.¹⁹ Seveda moramo poudariti, da bi bil naslov zgodovinsko verodostojnejši, če bi v naslovu poudarila »telovadnega izrazoslovja«, saj je šport v slovenski kulturni prostor in jezik vstopal pozneje kot telovadba in vnašal angleške ter deloma tudi nemške besede, ki so se enostavno prevzemale, medtem ko so telovadci ves čas zasledovali tvorjenje slovenskih izrazov in njihov prenos v prakso. Telovadno razhajanje s športno prakso je vse bolj očitno danes v primeru uveljavljanja novih športov, ki vnašajo v slovenski jezik angilizme in amerikanizme in proti čemur se danes vztrajno bori naš kolega Silvo Kristan.

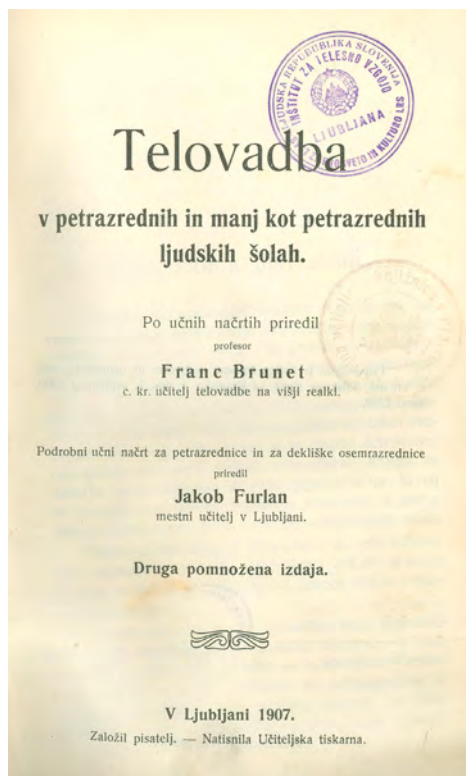
Viktor Murnik

Proste vaje, *Nauk o telovadbi I.*, 1867.

¹⁷V. Zaletel, *Zgodovina telesne vzgoje in sokolstva*, str. 193.

¹⁸Zaletel, *Zgodovina telesne vzgoje in sokolstva*, str. 201.

¹⁹Jasna Honzak Jahič, *Nastajanje in oblikovanje slovenskega športnega izrazoslovja*. Slavistična revija, 2000, 3, str. 265–309.

Vpeljava telovadbe kot obveznega predmeta v ljudskih šolah in zatem še na realkah ter učiteljiščih je odprla vprašanji novega poklica – telovadni učitelj (turnlehrer) – in izobrazbe. Po uredbi prosvetnega ministrstva o izpitih za učitelje telovadbe (1870) so morali kandidati za pridobitev poklicne usposobljenosti opraviti izpit pred za to imenovano komisijo. V avstrijskem delu habsburškega cesarstva je bila na Dunaju že leta 1870 ustanovljena tovrstna komisija za učitelje na srednjih šolah in učiteljiščih. K izpitom so lahko pristopili kandidati z zaključeno srednjo šolo ali učiteljiščem, ki pa so morali dokazati tudi telovadno izurjenost. To so večinoma pridobili v telovadnih društvih. Izpitne komisije so bile nato formirane še v poljskem Lwovu in štajerskem Gradcu (1873) ter Pragi (1878). Na Dunaju je bil leta 1871 storjen nov korak s formiranjem strokovnega dvoletnega tečaja (4 semestri po 2 uri dnevno). Izpit je bil dvodelni, teoretični in praktični. Kandidati so se morali izkazati s splošnim znanjem, podrobnim poznavanjem razvoja gimnastike/telovadbe, njenih vzgojnih nalog, poznati telovadne sisteme (poudarek na nemških), obvladati telovadno terminologijo ter poznati tehnično plat orodja in telovadišča. Prav tako se je zahtevalo znanje anatomije, fiziologije in biologije človeka ter praktična izurjenost. Predmet je veljal za neznanstvenega, torej predmet, za katerega ni potrebno znanje, temelječe na znanosti, in na gimnazijah ga marsikdaj niso obravnavali enakopravno, ampak imeli za tolerirano izvenšolsko dejavnost dijakov.²⁰

Slovenskim krajem najbližji izobraževalni center je bil štajerski Gradec, kjer je že od konca 16. stoletja delovala Univerza. V mestu je delovalo turnersko društvo in tudi njegov akademski podaljšek, saj so telovadbo za študente vpeljali že sredi 19. stoletja. V Gradcu so leta 1868 organizirali tečaj gimnastike za učitelje ljudskih šol in morda so bili med njimi tudi Slovenci s Štajerske. Leta 1873 je bila imenovana državna komisija za izpite iz telovadbe, na univerzi pa vpeljan dvoletni tečaj, katerega so vpisovali študenti, ki so z zaključenim tečajem ter izpitom pridobili dopolnilno izobrazbo. Prvega tečaja se je udeležilo 14 študentov filozofske fakultete, 7 pravne in 5 medicinske. Na tečajih se je izobrazilo tudi kar nekaj Slovencev iz različnih slovenskih dežel. Ulaga in Bergantova za obdobje 1875–1914 navajata 49 kandidatov, med njimi Josipa Westra in Josipa Tominška (slednji je bil v obdobju do prve svetovne vojne pomemben pedagog in ravnatelj mariborske gimnazije, zaslužen za razvoj slovenskega planinstva, telovadbe in športa v Mariboru in

²⁰D. Stepišnik, *Školsko fizičko vaspitanje na področju Slovenije u periodu 1848–1914*, str. 70 in 91–95.

tudi Ljubljani) ter tudi Rudolfa Cvetka, ki je sicer absolviral gimnastiko na vojaškem inštitutu v Wiener Neustadtu. Med diplomanti dunajskega tečaja najdemo Franca Bruneta, ki je potem poučeval telovadbo v Ljubljani in ob koncu 19. stoletja izdal učbenik v slovenščini *Telovadba v petrazrednih in manj kot petrazrednih ljudskih šolah* (1900, ponatis 1907). Učitelji telovadbe so se povezali v stanovsko Društvo telovadnih učiteljev (Turnlehreverein), ki se je v strokovnem pogledu zavzemalo za oblikovanje enotne metodike in bilo sogovornik prosvetnega ministrstva.²¹

Uvedbo novega predmeta je poleg strokovno-kadrovskega vprašanja spremljalo tudi vprašanje objektov. Vpeljava obvezne telovadbe je narekovala ureditev telovadnic in telovadišč, kar so reševali ali s preurejanjem ene od učilnic v telovadnico in urejanjem priročnega telovadišča na šolskih vrtovih ali z gradnjo telovadnic (1873 je bila v Ljubljani zgrajena prva telovadnica za realko na današnji Vegovi ulici), kar pa je bilo lažje izvedljivo le pri novogradnjah. Financiranje gradnje je bilo prepuščeno posameznim deželnim oblastem, ki so imele do šolske novitete različen odnos, infrastrukturni problem pa je vplival na izvedbo predmeta.

V stari Jugoslaviji poudarek sokolskemu sistemu

Z razpadom Avstro-Ogrske in ustanovitvijo jugoslovanske države ter slovenizacijo šolstva je bila v šolstvo vpeljana telovadba oziroma v tridesetih letih telesna vzgoja po sokolskem telovadnem sistemu. Sokoli, sonosilci nacionalne ideje in emancipacije, so že v začetku leta 1919 obravnavali svojo vlogo in delo v okviru nove države ter poudarili, da je imela najpomembnejšo vlogo v sokolskem delu in življenju vzgoja, to je sokolska vzgoja – ta se je izvrševala preko telovadbe oziroma telesne vzgoje, ki se je kot izraz vse bolj uveljavljal. Načrt sokolske vzgoje je v letu 1919 pripravil Engelbert Gangl. Vzgojo je utemeljil na štirih področjih: telesni, nravni, »demokračski« in narodni, ki so sredstva »v dosegu sokolskega smotra«, vzgojiti telesno in moralno krepostnega Sokola in Sokolico. Vzgojne smeri so morale biti zastopane enakomerno, kajti po Ganglovih besedah »telovadba sama bi /.../ vzgojila posameznika v spretnega telovadca, v atleta ali akrobata, ne dobili bi pa iz sokolskih telovadnic Sokolov. Poudarjanje in negovanje same npravne vzgoje bi nas

OŠ Griže s šolskim vrtom z igriščem/telovadiščem, 1890 (fototeka Slovenskega šolskega muzeja).

²¹Drago Ulaga, Marija Knez-Bergant: *Izobraževanje strokovnih kadrov za šolsko športno vzgojo pred ustanovitvijo Zavoda za fizkulturo v Ljubljani*, Šport, 1992, 1–2, str. 55; Šport, 1992, 3, str. 39; V. Zaletel, *Zgodovina telesne vzgoje in sokolstva*, str. 90.

*Telovadnica ljubljanske realke, zgrajena 1873
(fototeka Slovenskega šolskega muzeja).*

metalo nazaj v starošolsko dobo golega humanizma, kakor bi naglašanje same demokracije dovajalo do demagogije, preziranja in omalovaževanja, sama narodna vzgoja pa bi se končno oplodila z nestrpnostjo in šovenizmom. « Z roko v roki je moralo potekati izobraževalno delo, ki je obsegalo štiri sklope: sokolstvo (o sokolski ideji, idealih, načelih in zgodovini); zdravstvo (higiena, alkohol, seksualno vprašanje, važnost gibanja pod milim nebom, snaga in red, obleka, jed, pijača, stanovanje); narodnost – nacionalizem (zgodovina Slovanov, Slovencev, Jugoslovanov, velikih mož, materin jezik, domovina); kultura (v širšem pomenu besede: književnost, umetnost, glasba, gledališče, gospodarska in socialna vprašanja, ustavno-pravna ureditev in dolžnosti državljanov).²² Sokolska vzgoja je bila torej zasnovana kompleksno. Telesna vzgoja, ki se je prepletala z npravstveno vzgojo, je temeljila na sokolski telovadbi, prepleteni z drugimi dejavnostmi (npr. ljudskimi igrami in tudi nekaterimi športi). Telovadnica in telovadišče sta bili glavni stični točki dela, tu so se vzgajali značaji, utrjevala volja in krepilo fizično stanje, oba objekta pa naj bi bila tudi sestavni del šol.²³

Ko so se junija 1919 slovenski, hrvaški in srbski sokoli združili v enotno jugoslovansko sokolsko organizacijo,²⁴ so glede razmerja s šolstvom sprejeli načelno stališče Sokol in šole, v katerem je bilo poudarjeno, da bi morala biti Sokol in šola recipročno povezana. Sokolstvo je namreč že preko 50 let vršilo narodno nalogo in zato bi v novi državi morale s svojim duhom prodreti v vse narodne, meščanske, srednje in ostale šole ter biti udeleženo pri organizaciji telesne vzgoje v šolstvu oziroma samo prevzeti šolsko telesno vzgojo. Sokolski učitelji naj bi bili tudi šolski učitelji telesne vzgoje in obratno, Sokolstvo pa bi moralo imeti glas pri urejanju telesne vzgoje od najnižjih oblastnih teles do prosvetnega in obrambnega ministrstva ter vseh ministrstev, kjer se obravnava telesna vzgoja. Konec novembra 1920 so na sestanku s češkoslovaškimi sokoli v Ljubljani, kjer so ustanovili Zvezo češkoslovaškega in jugoslovanskega sokolstva, poudarili, da so med cilji dvojne zveze zavzemanje za sokolsko reformo šolstva in vojske, obligatorni zakon o telesni vzgoji vseh državljanov ter organiziranje visoke šole za telesno vzgojo, naj bo to pri Čehih ali v Kraljevini SHS. V svečani deklaraciji so med drugim poudarili

²² Engelbert Gangl: *Sokolstvo in izobrazba*. Sokol, 1919, 1–2, str. 63–66.

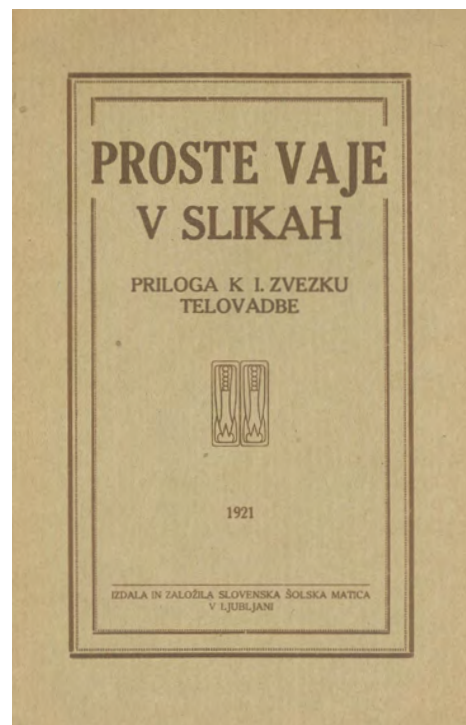
²³ Sokol, 1919, str. 85, *O organizaciji izobraževalnega dela v sokolstvu*.

²⁴ Iz te je leta 1921 izstopil velik del hrvaških Sokolov, ki so ponovno organizirali Hrvaško sokolsko zvezo, tako da so v dvajsetih letih delovale nacionalno-politično in nazorsko raznolike Jugoslovanska sokolska zveza, Hrvaška sokolska zveza, Srbski Sokol Dušan Silni, katoliška Jugoslovanska Orlovska zveza ter delavska Svoboda.

težnjo po povojnem fizičnem preporodu obeh narodov in vzgoji mladih generacij, zahtevali, da država nameni tem vprašanjem pozornost oni pa ji nudijo pomoč. Sokoli so šli na skupščini leta 1921 še korak dalje in apelirali na Ministrstvo prosvete za organiziranje sokolskih tečajev za učitelje telovadbe in nastavitve sokolsko usposobljenih telovadnih učiteljev na vseh učiteljskih v državi, pri oblastvih pa posebnih nadzornikov za telesno vzgojo. Prav tako so predlagali ustanovitev katedre za telesno vzgojo vsaj pri eni od filozofskih fakultet in s sodelovanjem medicinske fakultete, predavatelji pa naj bi bili priznani sokolski strokovnjaki. Ministrstvo za zdravje naj bi štipendiralo študij mladih zdravnikov večših telesnih vaj, ki bi se specializirali kot fiziologi in razvijali fiziologijo ter tako prispevali k razvoju telesne vzgoje.²⁵

Sokolska zavzemanja so bila z naredbo demokratske vlade januarja 1920 o šolski telovadbi po sokolskem sistemu deloma realizirana. S prestopom šolskih vrat ter uvedbo sokolske telovadbe in narodne vzgoje v šolstvo ter izrinjanjem nazorskega nasprotnika katoliškega Orla so trčili v katoliškem delu države ob tradicionalnega vzgojitelja Katoliško Cerkev ter katoliški politični tabor in bili toliko bolj vpeti v kulturni boj, ki se je v letih po prvi svetovni vojni na Slovenskem razplamteval. Že konec januarja 1921 so se o odporu proti sokolski vzgoji posvetovali predstavniki Slovenske ljudske stranke in duhovniki ljubljanske škofije. Sestavljen je bil protest ter zahteva za preklic naredbe o sokolstvu v šolstvu. Prav tako so različna katoliška društva pisno protestirala pri beograjski vladi, škof Jeglič pa je sprožil akcijo na ravni škofovske konference in februarja so v Beogradu osebno protestirali in zahtevali ukinitvev sporne in protizakonite naredbe zagrebški, ljubljanski in djakovski škofje. Sklicevali so se na avstrijski šolski zakon, ki je v Sloveniji še veljal in ki »je določal verskonravno vzgojo«, medtem ko so sokolski vzgoji to poslanstvo odrekli. Da bi bila politična akcija še podkrepjena, sta Slovenska ljudska stranka in ljubljanska škofija začeli organizirati katoliške shode. Sredi marca je bilo v Sloveniji 66 protestnih shodov zoper vzgojo mladine v sokolskem duhu. Škof Jeglič si je tedaj v dnevnik pribeležil, da se mu zdi, da vlada popušča in da bo »edino le telovadbo po sokolskem sistemu zahtevala«,²⁶ ne pa tudi sokolsko vzgojo.

Izobraževanje kadrov za potrebe šolstva se je najprej naslonilo na sokolske strokovne tečaje (v Ljubljani je bil že jeseni leta 1919 organiziran enomesečni

²⁵ T. Pavlin, «Zmaga-svoboda». *Sokolsko jugoslaviziranje*. V: Jugoslavija v času : devetdeset let od nastanka prve jugoslovanske države : ninety years since the formation of the first state of Yugoslavia, Ljubljana: 2009, str. 213–227.

²⁶ V Ervin Dolenc, *Kulturni boj*. Ljubljana: 1996, str. 141–142.

tečaj za sokolske vaditelje z vsakdanjim 10 urnim teoretično-praktičnim delom), sokoli pa so istočasno poudarjali organiziranje višješolskega kadrovskega izobraževanja za potrebe šolstva in prakse, torej celokupne telesne vzgoje. V drugi polovici dvajsetih let se je v reševanje problematike kvalificiranih kadrov vključila država, ki je junija 1927 vpeljala enoletni telesnovzgojni tečaj za učitelje telesne vzgoje na srednjih šolah, medtem ko so Sokoli poudarili, da naj se za izobraževanje učiteljev telesne vzgoje, ki so istočasno tudi strokovni delavci na področju telesne vzgoje, organizira dvoletni študij ali na univerzi ali na višji pedagoški šoli, dokler se ne organizira ustrezne šole za telesno vzgojo.

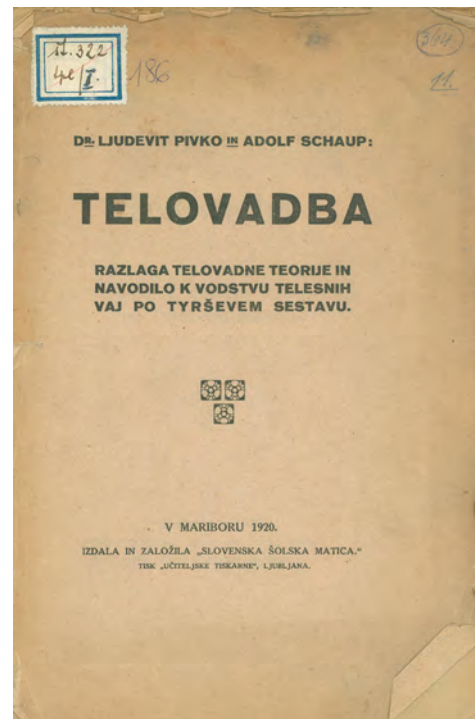

Viktor Murnik med vodenjem prostih vaj na I. zletu Jugoslovanskega Sokolstva v Ljubljani 1922.

Novo priložnost za strokovno-kadrovsko šolo so Sokoli videli v dogodkih po uvedbi šestojanuarske diktature v letu 1929. Potem ko je junija 1928 v beograjskem parlamentu poslanec prosrbske Narodne radikalne stranke Puniša Račić streljal na hrvaške poslance ter dva ubil in tri ranil (med žrtvami je bil tudi predsednik stranke Stjepan Radić), so se že tako prenapete politične razmere še dodatno zaostriale. Opozicija okrog Hrvaške kmečke stranke je odrekla parlamentu pravico sprejemati sklepe, ki bi veljali za prečanske kraje,²⁷ svojo politiko pa je dodatno zaostрила s sklepom, da od 1. avgusta 1928 ne priznava več dotedanje državne ureditve, kakršna je bila uveljavljena z združitvenim aktom 1. decembra 1918 in leta 1921 sprejeto vidovdansko ustavo. Da bi jugoslovansko državo rešil napetih političnih razmer, je kralj Aleksander 6. 1. 1929 izvedel državni udar ter uvedel šestojanuarsko diktaturo. Odpravil je parlamentarizem ter v »manifestu«²⁷ pojasnil, da je »prišel

²⁷ Kraje tostran Drine, torej bivši južnoslovanski avstro-ogrski prostor.

čas, ko med narodom in kraljem ne sme in ne more biti več posredovalca«. ²⁸ Z zakonom o zaščiti države so bile prepovedane in razpuščene vse politične stranke, v pregled in pretres je padla tudi civilna družba. Oblast je nastopila proti narodno in nazorsko opredeljenim društvom (npr. slovenskim, hrvaškim, srbskim ter verskim) in je dovoljevala le nacionalna, to je jugoslovanska društva. Društvena revizija in presoja političnosti ali apolitičnosti sta zajeli tudi telesno vzgojo. Na dnevnem redu zasedanj vlade je bila usoda telovadnih organizacij, ki je bila istočasno predmet kraljevega zanimanja, medtem ko so športne organizacije nemoteno nadaljevale delo. Oblast je pri preoblikovanju telesnovzgojnega oziroma telovadnega področja stavila na Jugoslovansko Sokolstvo, ki se je že marca sestalo s kraljem in med drugim pripravilo Spomenico o telesni vzgoji z načrtoma zakona o telesni vzgoji šolske mladine in zakona za telesnovzgojno vojaško šolo. V spomenici, datirani 13. marca 1929, ki je bila izročena »dotičnim ministrstvom« in kralju, so poudarili splošno potrebo telesne vzgoje, ki je splošno priznana, in na primeru Starih Grkov, Rimljanov in drugih zgodovinskih ljudstev poudarili, da so njihove kulture cvetele toliko časa, kolikor je bila telesna vzgoja sestavni del splošne vzgoje. Zato so zahtevali, da država, tako kot skrbi za duhovno izobrazbo svojih državljanov, skrbi tudi za telesno vzgojo, kajti »kakor sta človeška duša in telo nerazdružno zvezana, tako je tudi prirodna zahteva, da se vrši telesna vzgoja sporedno z duševno vzgojo, zato spada telesna vzgoja v šolo in sicer v vsako šolo. /.../ Ker pa telesna vzgoja s šolsko dobo ni zaključena« in ker je ravno od petnajstega leta dalje najbolj potrebna, »jo naj država v tej dobi prepusti Sokolstvu«. Reforma bi zajela tudi vojsko, kjer bi se izvajala vadba »v smislu Tyrševega telovadnega sestava«. ²⁹ A če hoče država razširiti telesno vzgojo med vse sloje naroda, mora poskrbeti predvsem za strokovnost in ustrezno infrastrukturo v šolah in vojski ter tudi za materialno in moralno podporo Sokolstva, ki telesno vzgojo širi v okviru civilne sfere. Spomenica je za vzgojo in izobrazbo strokovnih kadrov predlagala organiziranje triletnega študijskega programa (6 semestrov, 108 ur teorije in prakse), ki bi se izvajal na medicinski fakulteti ene od jugoslovanskih univerz in bi bil osnova visoki šoli za telesno vzgojo. Predmetnik je načrtoval 22 predmetov: praktična telovadba (skupaj 24 ur), igre, lahka atletika in šport (12), sabljanje (8), sistematika in teorija telovadbe (8), metodika telesnih vaj (4), zgodovina in literatura tele-

²⁸ V: T. Pavlin, *Ustanavljanje Sokola Kraljevine Jugoslavije*, Prispjevki za novejšo zgodovino, 2002, 1, str. 56-59.

²⁹ Jutro, 6. 12. 1929, *Jugoslovansko Sokolstvo je enodušno v službi za kralja*; Jutro, 10. 12. 1929, *Izjava staroste JSS*.

snih vaj (4), estetika telesnih vaj (3), obča pedagogika (6), fizika (2), biologija (2), anatomija in histologija z vajami (6), anatomija zunanosti človeka (1), obča fiziologija z vajami (2), obča in specialna fiziologija telesnih vaj (4), obča higiena (4), šolska higiena in higiena telesnih vaj (4), telesni razvoj in higiena v predšolski dobi (2), antropometrija (2), ortopedija (2), masaža in zdravstvena telovadba (2), prva pomoč z vajami (4), o gradnji in opremitvi telovadnic in telovadišč (2).³⁰

A spomenica je ostala le na papirju in Sokolom se je v začetku tridesetih let z apelom po strokovni šoli pridružila jugoslovanska Zveza športnih zvez, na Slovenskem pa sta sredi tridesetih let poleg sokolov opozarjala na potrebo po strokovni šoli ljubljanska športna kluba Ilirija in Primorje, ki je ministru telesne vzgoje septembra 1937 poslal spomenico s predlogom in zahtevo po organiziranju »stolice za telesno vzgojo /.../ na filozofski fakulteti Aleksandrove univerze« v Ljubljani. Primorje je v »zahtevi« poudarilo, da je »slovenski šport v zastopanju državnih barv na mednarodnih nastopih dosegel zavidljive uspehe. Nekatere reprezentance so sestavljene izključno iz slovenskih športnikov (smučarske in telovadne) in ravno te so pokazale dosedaj na mednarodnih tekmah najlepše uspehe. V druge državne reprezentance je prispevala Slovenija, ki predstavlja le eno petnajstino prebivalstva, več kot vsaka druga banovina. Tudi to je eden izmed važnih in tehtnih vzrokov, ki govori za to, da država ustanovi najvišji telesnokulturni zavod tam, kjer je telesna kultura na najvišji ravni.«³¹

Medtem ko so civilne organizacije vztrajno zahtevale in poudarjale potrebo telesnovzgojnega študija, je ta že marsikje v tujini potekal. Tja se je odpravilo tudi nekaj Slovencev, s štipendijami pa so jim pomagale telovadne organizacije. Tako se je Drago Ulaga³² s štipendijo Orla vpisal na berlinsko Visoko šolo za telesno vzgojo in leta 1930 diplomiral, podobno Janko Kavčič (diplomiral 1934), na varšavski Centralni inštitut za telesno vzgojo pa se je vpisal sokol Branko Polič (diplomiral 1934). Ministrstvo za telesno vzgojo naroda se je pod pezo pobud in pritiskov in verjetno tudi slovanskih zgledov

³⁰ Spomenica o telesnom vaspitanju (sa nacrtom zakona o telesnom vaspitanju šolske omladine i sa nacrtom pravilnika za telesno vaspitnu vojničku školu, Jugoslovenski sokolski savez, Ljubljana, 13. marec, 1929.

³¹ D. Stepišnik, *Razvojna pot Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani*. V: Zbornik VŠTK, I., 1964, str.7.

³² Drago Ulaga (1906–2000) je bil uspešen telovadec, član katoliškega telovadnega Orla, ki mu je konec dvajsetih letih 20. stoletja štipendiral študij. Po diplomi v tridesetih letih in ko je bil Orel že razpuščen, je najprej deloval kot trener v športnem klubu Ilirija, zatem kot učitelj izven Ljubljane, od srede tridesetih let pa je uradoval na Ministrstvu za telesno vzgojo naroda v Beogradu, pred drugo vojno se je vrnil v Ljubljano.

na Českoslovaškem in Poljskem odzvalo in v letu 1938 je v Beogradu zaživela Višja šola za telesno vzgojo. Študij je trajal prvo leto 2 semestra, drugo pa 4, vendar je bil zaradi druge vojne prekinjen. Pogoji za sprejem so bili poleg končane srednje šole zdravniški pregled in izpit telesne sposobnosti, športniki pa so predložili tudi anamnezo. Na šoli so dobili mesto kot predavatelji zgoraj omenjeni diplomanti varšavske in berlinske šole, med študenti pa so bili številni Slovenci, med njimi Jelica Vazzaz in Adi Klojčnik, ki sta bila po vojni učitelja na višji in visoki šoli za telesno kulturo. Po sprejetju sporazuma in zakona o oblikovanju banovine Hrvaške ter notranje političnem reorganiziranju je bila ustanovljena podobna šola v Zagrebu. Tudi v Sloveniji je stekla akcija za organiziranje študija telesne vzgoje. Drago Ulaga je tik pred drugo svetovno vojno pripravil načrte za študij v okviru ljubljanske Filozofske fakultete, vendar pa sta proračunska debata oziroma nasprotovanje finančnega ministrstva in nato aprilski napad na Jugoslavijo leta 1941 ter druga svetovna vojna prekinila začete pobude.³³

Fizkultura

Po koncu druge svetovne vojne in vzpostavljanju socialistične ureditve sta se na torišču starojugoslovanske telesne vzgoje vzpostavljala fizkultura in fizkulturna organiziranost na osnovi vrednot narodnoosvobodilnega boja in sovjetskega zgleda. Politika jima je odredila pomembno humano poslanstvo in Edvard Kardelj je npr. v pogovoru z delegati I. kongresa Fizkulture zveze Jugoslavije leta 1947 poudaril, da je fizkultura po osvoboditvi v sklopu splošne preobrazbe domovine v demokratični revoluciji dobila nov značaj, v smislu, da je postala eno od področij napa za blagostanje in napredek naroda ter kvalitetnejšega življenja posameznika, del splošne borbe za boljšo prihodnost in za ukinjanje vseh oblik medčloveškega izkoriščanja. Kardelj je poudarjal, da je bila za osvobodilno borbo in revolucijo značilna skrb za človeka, za blagostanje posameznika in naroda, iz česar je izhajala tudi skrb za splošni dvig telesne kulture, kajti ni ga kvalitetnega življenja brez telesne krepitve, brez krepitve zdravja in telesne moči človeka. Temu primerno je telesna kultura narodna in humana in krepi človeka telesno in umsko ter mu pomaga, da postane popoln človek.³⁴

Prvomajska »parada dela« leta 1946, ki je vključevala tudi fizkulturnike (fototeka Muzej športa).

³³ D. Ulaga, M. Knez-Bergant, *Izobraževanje strokovnih kadrov za šolsko športno vzgojo pred ustanovitvijo Zavoda za fizkulturo v Ljubljani*. Šport, 1992, 3, str. 40

³⁴ I. kongres Fizkulture Saveza Jugoslavije. Beograd: 1947, str. 13

*Prvi zlet Zveze fizikulturnih društev Slovenije
19. avgusta 1945 na bežigravskem Stadionu v
Ljubljani (fototeka Muzej športa).*

Fizikulturna organiziranost je administrativno združila pred vojno ločene telovadce in športnike v enovita fizikulturna društva, poleg teh društev pa so bili lahko organizirani tudi mladinski in delavski oziroma sindikalni fizikulturni aktivni. *Polet*, glasilo zveze fizikulturnih društev v Sloveniji, je avgusta 1945 pojasnjeval, da bo »novi način telesne vzgoje /.../ ustvarjal zdravega novega človeka in ne izhirancev, ki so bili nekdanj usmerjeni zgolj in samo k vrhunskim uspehom, pa so morali potem sodoživljati svoje postopno padanje in nazadnje z žalostjo ugotoviti, da jim je vse poganjanje za vrhunskimi uspehi le škodovalo«. ³⁵ Temeljno načelo fizikulturnega gibanja je bilo »množičnost in vsestranost«, kar bi pomenilo množičnost v članstvu, vendar ne v tekmovalnem smislu, ampak vadbenem, in raznovrstnost vadbe, vsestranost pa v smislu načrtnega gojenja panog, ki vplivajo na vsestranski razvoj telesnih moči človeka, ter šele zatem športna specializacija, podrejena tekmovalnim dosežkom na načelu amaterizma. Že leta 1945 so stekla tako tekmovalna posameznih panog kot fizikulturni zleti, nasledstvo predvojnih telovadnih zletov. Med množičnimi prireditvami je dobil mesto tek čez drn in strn (cross-country), že leta 1945 se uvede Titova štafeta (ki bi ji korenine lahko poiskali v predvojni sokolski štafeti v čast kraljeviču Petru), v letu 1946 steče fizikulturna akcija za značko ZREN (Za REpubliko Naprej – po sovjetskem vzoru vadbe za značko »Gotov k trudu i oboroni« - »Pripravljen za delo in obrambo«), ki naj bi stimulirala množično in vsestransko bavljenje s fizikulturo.

Vzpostavljanje fizikulture je zahtevalo kader in Fizikulturna zveza Slovenije (FZS) je na skupščini aprila 1946, ki je potekala pod parolo »Iz izkušenj preteklosti bodoča pot fizikulture«, v analizi preteklega leta poudarila, da je

³⁵ *Polet*, 16. 8. 1945, *V razmah*.

Društveni fizkulturni zlet na Taboru.

bila vzgoja vaditeljskega kadra njena »centralna naloga«. FZS je za strokovne potrebe organiziral več tečajev za vaditelje in poudaril, da bi za strokovno delo in množično širjenje potrebovali »jako veliko število vaditeljev in vaditeljic – saj bi že za število tisoč društev, ki bi vsako povprečno imelo samo 40 fizikulturnikov v vsaki kategoriji, potrebovali vsaj pet tisoč vaditeljev in pet tisoč vaditeljic (ne všteti vaditeljev za posebne panoge)«. Skupščina je zato poudarila potrebo organiziranja dobrih vaditeljskih šol z vsaj enoletno učno dobo na fizikulturnih okrožjih ter višje in nižje vaditeljske tečaje oziroma da je »predvsem potrebno, da se brž ko mogoče osnuje fizikulturna institucija na našem vseučilišču, iz katere bi izhajali fizikulturni učitelji za osnovne, srednje in višje šole, zlasti pa tudi sposobne učne moči za prej imenovane fizikulturne šole in fizikulturne vaditeljske tečaje.«³⁶

Tudi šolstvo je bilo po drugi vojni obnovljeno na osnovi vrednot narodnoosvobodilnega gibanja in sovjetskega zgleda, kar je pomenilo poddržavljanje

³⁶ Iz izkušenj preteklosti – bodoča pot fizikulture. Iz I. redne ustanovne skupščine Fizikulture zveze Slovenije. Ljubljana: 1946, str. 33. Po II. kongresu Fizikulture zveze Jugoslavije 1948 in informbirojevskih dogodkih je prevladala politika decentralizacije oziroma razdruževanja fizikulturnih društev na telovadne in športne ter samostojno panožno organiziranje. Telovadci so se na skupščini novembra 1951 preimenovali v Partizan, pri obravnavi imen pa je bilo predlagano tudi staro ime Sokol. Izvršni odbor je priznal pomembno nacionalno vlogo sokolstva, vendar pa opozoril na dogodke med NOB, da se je sokolstvo, »razen v Sloveniji, kjer se je vključilo demokratično krilo Sokola z večino članstva v enotno vseljudsko OF, /.../ v vseh drugih predelih Jugoslavije, razen izjem, vključilo v četniške formacije, ali pa idejno podpiralo borbo proti NOV in POJ. Iz navedenih razlogov je IO zaključil, da je ime Sokol za organizacijo nesprejemljivo.« Nasprotno je bilo s predlogom o imenu Partizan, kajti »Partizan pomeni danes vsem našim narodom največji simbol junaštva, požrtvovanja, nesebičnosti, tovarištva in ljubezni do domovine in svobode tako, da bo pomenilo to ime za množično telovadno organizacijo največjo čast in ponos, saj je prav ta organizacija poklicana, da poleg Zveze borcev nadaljuje s svetlimi vzgojnimi tradicijami naše NOB med svojim članstvom«. (Telovadec, oktober 1951, str. 1–2.)

Titova štafeta

šolstva in izenačevanje obveznega šolstva, tako predmetno kot organizacijsko, s čimer bi bila dana možnost šolskega napredovanja iz osnovnih v srednje šole zlasti učencem iz socialno zaostalih področij. Nova pedagogika se je odvrnila od ustaljene nemške pedagoške teorije in se naslonila na »napredno« slovensko, jugoslovansko in rusko-sovjetsko pedagogiko. Vendar pa je zaradi vojnih posledic (uničenih nekaj več kot sto poslopij, ponekod še vedno nastanjena vojska) in zatem še informbirojevskega spora temeljitejša šolska reforma nastopila v petdesetih letih, ko je zvezni zakon o šolstvu leta 1958 predpisal novo šolsko strukturo in dokončno vzpostavil osemletno obvezno osnovno šolstvo na način, da je bila nižja gimnazija preoblikovana v višje razrede osnovne šole, osemletna obvezna osnovna šola pa je postala osnovna celica šolskega sistema. Srednje šole so bile formalno izenačene (štiriletne), na tretji stopnji pa je šolska reforma prej enoten štiriletni študij razbila na stopenjski ter uvedla še podiplomski študij.

V prvih dveh desetletjih je primanjkovalo učnega osebja pa tudi aktualni kader je oblast prečesala glede na njihovo ravnanje med drugo svetovno vojno. Primanjkljaj so najprej reševali z organiziranjem strokovnih pedagoških tečajev, kamor so bile poleg stroke vključene politično-ideološke tematike, na prvem mestu marksizem. Leta 1947 je bila v Ljubljani ustanovljena Višja pedagoška šola. Ustanovitev sovpada s prvo petletko, ki je na prosvetnem področju postavila cilj dvigniti nivo splošne izobrazbe, tako da zajame na srednji stopnji 75 procentov šoloobvezne mladine ter izšola kader. Učiteljski kader je prihajal iz srednješolskih učiteljskih in višješolskih pedagoških šol (razredni in predmetni učitelji) ter fakultet (profesorji), trend v petdesetih pa je bil, da se preide na višje in visokošolsko učiteljsko izobrazbo, kar se je odrazilo tudi na področju fizikulture/telesne kulture z uvedbo višješolskega in zatem visokošolskega študija telesne vzgoje.³⁷

Šolski predmetnik je ohranil predmet telesna vzgoja v obsegu 2 ur, ki pa sta bili leta 1948 celo skrčeni na eno. V začetku petdesetih ob uvedbi osemletnega obveznega šolstva so namenili telesni vzgoji v prvih dveh razredih dvakrat po pol ure, v drugih pa po 3 ure (1952). Pomemben korak je bila uvedba mesečnega športnega dneva kot obvezni del pouka v višje razrede osnovnih šol (1953), ki naj bi mladino vzgajal k športni dejavnosti v prostem

Smučarski tečaj na Krvavcu 1952/53.

³⁷ Aleš Gabrič, *Obnova šolstva*; isti: *Šolska reforma*. V: Slovenska novejša zgodovina: od programa zedinjena Slovenija do mednarodnega priznanja Republike Slovenije 1848–1992 II. del, str. 907–908, str. 1035–1037; S. Okoliš, *Zgodovina šolstva na Slovenskem*, str. 114; France Ostanek, Slavica Pavlič, *Pregled razvoja šolstva v obdobju 1945–1965. Šolstvo ob 20 letnici osvoboditve*, Ljubljana: 1965, str. 8.

času.³⁸ Stanje šolske telesne vzgoje v šolskem letu 1952/53 je po analizi Vinke Knola izkazovalo sledečo sliko: na 1167 osnovnih šolah je bilo 136 233 otrok, ki so bili po predpisu deležni ene ure tedensko telesne vzgoje, ki pa se je razen redkih izjem in še teh največ v mestih, izrabljala za okrasitev dvoran, za pospravljanje šolskih drvarnic ali za druge predmete in namene. Kjer so jo imeli, so jo navadno poučevali mlajši kvalificirani kadri. Po približni oceni je bilo deležnih telesne vzgoje le 5 procentov osnovnošolske mladine. Na nižjih in višjih gimnazijah sta bili 2 uri tedensko, pouk naj bi potekal »zadovoljivo redno«, ker so ga vodili kvalificirani kadri, to je učitelji in profesorji telesne vzgoje. Poleg teh dveh skupin šol so bile še srednje strokovne šole z 1 uro tedensko, vajeniške z 1 uro in kmetijske z 1 uro, kjer je bilo stanje slabo. Na učiteljsku sta bili 2 uri tedensko, kar je bilo paradoksalno, saj so od tu prihajali bodoči vzgojitelji. Podobno ali pa še slabše je bilo na ljubljanski Univerzi ter v višje ali visokošolskih institucijah, koder študenti sploh niso imeli obvezne telesne vzgoje, od tu pa so prihajali bodoči pedagogi in kakšen bo njihov odnos do telesne vzgoje in kakšne bodo posledice teh odnosov, si ni težko predstavljati, je poudarjal avtor zgoraj omenjene analize. Ko so bili decembra 1952 na seji Odbora za šolstvo sprejeti sklepi, da se poviša število ur telesne vzgoje na osnovnih in srednjih šolah na 3 ure, so sklepi naleteli na nasprotovanje, da so predmetniki prenatrpani, ni prostorov za izvedbo, naj mladina telovadi v Partizanu in športnih društvih izven šole, pa čeprav naj bi sklepi bistveno prispevali k zmanjšanju »nesorazmerja med umsko in fizično vzgojo« v šoli. Knol je kritično ošvrknil nasprotovanje in se nasproti stereotipnemu očitku o neznanstvenosti predmeta navezal na dialektični materializem, ki da je »edina pravilna znanstvena ideologija« in osnova znanstvenemu dogajanju in ki priznava »materiji primarno mesto«. Poudaril je, da je »povsem prirodno in logično /.../, da ta ideologija naglaša v prvi vrsti skrb za človeka, za njegovo zdravje, kar je zapisano tudi v naši ustavi in v skoraj vseh naših zakonih, ki iz nje izhajajo. V našem primeru se postavlja na prvo mesto kot oblika materije človek in velja zato prvenstvena skrb zdravju našega človeka, državljanu, njegovemu zdravstvenemu in fiziološkemu razvoju, da bo sposoben delovati pri graditvi nove družbe. Znano nam je, kakšno vlogo lahko ima pri tem telesna vzgoja, ki ni le večšina, kakor jo hočejo prikazovati nekateri pedagogi in drugi znanstveni delavci, marveč je s svojo veliko vrednostjo, ki jo vsebuje, znanost kot vsaka druga. Res pa je, da je neraziskana, da

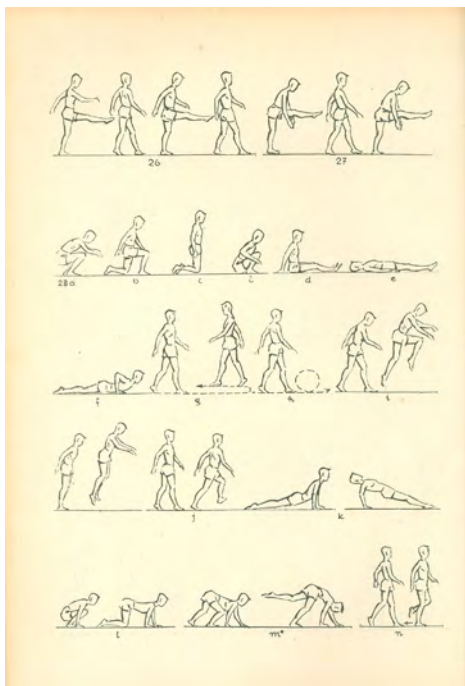

Vadba v veliki telovadnici na Taboru, druga polovica štiridesetih let 20. st.

³⁸ D. Stepišnik, *Ob stoletnici obvezne telesne vzgoje v osnovnih šolah na Slovenskem*. V: Osnovna šola na Slovenskem 1869–1969, Ljubljana: 1970, str. 609–610.

Na Taboru.

Ilustracija vaj hoje in v teku v reviji Vodnik, 1953.

so njene vrednote še premalo poznane in prav to je vzrok, da je ne uporabljamo v zadostni meri. Zato bi bila naloga in dolžnost vseh naših pedagogov, da se spoprimejo tudi s tem področjem znanosti, da pomagajo pri dvigu naše fizične kulture, da se pomagajo boriti za večji življenjski prostor telesne vzgoje v naših šolah, če hočejo postati resnični, napredni, znanstveni pedagoški delavci in se rešiti pečata konservatizma, ki so si ga na ta način nadeli z borbo proti telesni vzgoji.« V podkrepitev je navedel primer telesnega razvoja učencev lesne, kovinarske in obrtne šole, kjer je naraščal odstotek »fizičnih deformitet«, kot npr. ploskavost nog in okvar hrbtenice. Zaradi telesnih poškodb je mladina izgubljala delovne dneve, pri obrtni mladini je bilo v 2351 primerih izgubljenih 34140 delovnih dni. Poleg zdravstvenega pomena telesne vzgoje je poudaril še vpliv na »duhovni razvoj in razvoj drugih moralnih kvalitete človeka« ter se skliceval na projekt v Parizu, kjer je potekal »že tretje leto poizkusni pouk z 32 povprečno nadarjenimi 11-letnimi otroki. Ti imajo 15 ur tedenskega pouka telesne vzgoje, pouk drugih predmetov pa je dnevno od 8 do 11,30 /.../ Primerjava z drugimi enako kvalitetnimi rednimi učenci oziroma razredi je pokazala enak uspeh duhovnega dela, zdravstveni in fizični razvoj prvih pa je neprimerno večji.« Posamezni poizkusi naj bi bili tudi doma kot npr. v Mariboru, kjer je »naš znani pedagog in ljubitelj telesne vzgoje /.../ ugotovil, da je učni uspeh mladine, ki se udejstvuje v telesni vzgoji za 10 do 15 % boljši kot od ostale mladine«. Prav tako je bil »v splošnem odnos mladine do telesne vzgoje pozitiven« in na nekaterih šolah je sama mladina prosila za povečanje ur telesne vzgoje.³⁹

Telesno vzgojo je v šolskem letu 1952/53 poučevalo 25 strokovnih učiteljev, 59 strokovnih učiteljev pripravnikov, 36 predmetnih učiteljev, 11 predmetnih učiteljev pripravnikov, 15 profesorjev in 4 profesorji pripravniki. Poleg teh so bili še honorarni predavatelji, katerih število pa ni bilo točno znano. S povečanjem ur bi bil potreben nov kader oziroma ga je že za realizacijo predmeta v obsegu 2 ur in 24 urni tedenski učni obveznosti primanjkovalo. V primeru 3 ur bi npr. v srednjem šolstvu potrebovali 288 učiteljev. Glede učiteljev pa je Knol opozoril, »da danes velik del učiteljev telesne vzgoje nima potrebnih kvalifikacij«, na učiteljskih se je predmet obravnaval mačehovsko, strokovnost so reševali s krajšimi počitniškimi tečaji, »vendar pomenijo končno le gašenje vedno porajajočega se formalizma in močno razbohotenega dilentatizma«. Strokovna pomanjkljivost se je najbolj odrazila

³⁹ Vinko Knol, *Stanje šolske telesne vzgoje v šolskem letu 1952/53 in učni načrti*, Vodnik, 1954, 8–10, str. 232–234.

v primeru osnovnih šol, torej na razredni stopnji, medtem ko je bila situacija v srednjem šolstvu nekoliko boljša, ker je tu poučevalo več »poklicnega kadra«. Pouk telesne vzgoje pa je bil različen, »kakor je različna izobrazba vzgojiteljev in kako ustreza šolam in tečajem, skozi katere so šli«. Poleg tega je bil pouk marsikje oz. marsikdaj tudi površno izveden, kar je vplivalo na negativen odnos do telesne vzgoje tako v šolstvu kot pri starših, zato je Knol med drugim poudaril tudi »potrebo po ustanovitvi zavoda za vzgojo visoko kvalificiranega učnega kadra«. ⁴⁰

Od Zavoda prek Inštituta in Višje šole do Visoke šole

V Sloveniji so že oktobra 1945 želeli ustanoviti ali akademijo ali inštitut za študij telesne vzgoje v kombinaciji z drugim predmetom na filozofski fakulteti. ⁴¹ Kot se spominja D. Ulaga, je bila »med najagilnejšimi, ki so dali iniciativo /.../ Jelica Vazzaz, referent za telesno vzgojo pri ministrstvu za prosveto Ljudske republike Slovenije«. ⁴² Oktobra 1945 so se predstavniki ministrstva, fizkulture in univerze (Viktor Murnik, Jelica Vazzaz, Drago Ulaga, Alija Košir, Božo Škerlj, Jovan Hadži, Zoran Polič, Stanko Trček, Edi Serpan, France Škerl, Janez Logar) ⁴³ sestali s prosvetnim ministrom Ferdom Kozakom in »razpravljali o strukturi nove šole«. ⁴⁴ Ideja je bila opuščena, ker je bil na torišču predvojne višje šole v Beogradu organiziran centralni visokošolski študij na Državnem inštitutu za fizkulturo (DIF), v Sloveniji pa najprej enoletni tečaj, zatem pa srednja fizkulturna šola, študij pa je, kot že rečeno, potekal le na beograjskem »difu«. Eden od razlogov ali pa opravičil za centralističen način študija je bila bojazen, da za visoko šolo »nis(m)o mogli pričakovati v prvih povojnih letih zadostnega priliva gimnazijskih in drugih maturantov zaradi velikih potreb na univerzi in razrvanega srednjega šolstva.« ⁴⁵ Tako je bil z Uredbo Ljudske republike Slovenije 20. novembra 1946 ustanovljen Zavod za fizkulturo s sedežem v Ljubljani z nalogo, »da vzgaja kader strokovnjakov za šolstvo,

Tabor – sedež Zavoda in strokovno-kadrovskega izobraževanja v letih po drugi vojni.

⁴⁰ V. Knol, *Stanje šolske telesne vzgoje v šolskem letu 1952/53 in učni načrti*, str. 236–241.

⁴¹ Ivan Križnar, Edi Serpan, *Telesna vzgoja v šolah od osvoboditve do danes*. V: *Razvoj šolske telesne vzgoje na Slovenskem*, str. 47.

⁴² D. Stepišnik, *Razvojna pot Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani*, str. 9.

⁴³ Rajko Šugman, *Drago Ulaga*. Ljubljana: 2006, str. 67.

⁴⁴ D. Stepišnik, *Razvojna pot Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani*, str. 9.

⁴⁵ Visoka šola za telesno vzgojo v Ljubljani (elaborat Zavoda za napredek šolstva LR Slovenije), str. 2.

Zavodov tečaj 1946/47.

fizkulturalna društva in druge ustanove in da znanstveno raziskuje vprašanja telesne vzgoje. Zavod posveča v svojem delu posebno pozornost proučevanju teorij telesne vzgoje v teoriji in praksi, zdravoslovju in vzgojeslovju. « Pouk je trajal eno leto, vpisali so se lahko »absolventi katerekoli srednje šole, ki imajo za to vrsto študija dovolj telesne sposobnosti in opravijo sprejemni izpit«, s koncem šolanja pa so prejeli diplomu učitelja telesne vzgoje.⁴⁶ Pri sestavi učnega načrta »se je vodstvo zavedalo, da velja velika pažnja praksi«, je poudarjal Drago Ulaga v predstavitvi Zavoda. Na eni strani so izbirali praktične predmete, ki bi jih bilo »mogoče med ljudstvom popularizirati«, na drugi strani pa je bila težnja z novim časom prilagojeno prakso »ustvariti nov lik fizkulturalnega učitelja, lik vaditelja, ki naj prednjači tudi s praktičnim znanjem«, saj šele »zadostno obvladanje prakse /.../ ustvarja pogoje za strokovni študij višje stopnje«. Zato bodoči široko razgledani učitelj fizkulture ne bo zgolj »veščak, temveč v enaki meri glasnik novega, zdravega načina življenja« in tudi vzgojitelj.⁴⁷ Učni program je bil intenziven, predavatelji pa so bili: Edi Serpan (zgodovina telesne kulture, nogomet), Vinko Knol (organizacija), Nuša Papež (elementarne igre), Janez Bergant (splošna telesna vzgoja), Marija Šuštar (ljudski plesi), Danilo Erbežnik (športne igre), Boris Gregorka (vaje na orodju), Jelica Vazzaz (metodika, vaje na orodju), Vinko Žitnik in Pero Cestnik (predvojaška vzgoja), Miro Longyka (akrobatika), Ivo Bonač (higiena), Milan Cundre (anatomija), Bogdan Breclj (prva pomoč), Rada Jovanović (ruščina), Pero Pavšič (vadišča za telesno vzgojo), Dušan Kuret (propaganda), Stanko Gogala (pedagogika), Jožica Kabaj (splošna telesna vzgoja, atletika), Drago Ulaga (plavanje, atletika) ter Vladimir Prinčič (klavir),⁴⁸ smučanje sta vodila Janko Janša in Danilo Korče, Miloš Kosec je sodeloval pri atletiki in Rudi Piculin pri osnovah jadrnega letenja.⁴⁹ Enoletno šolanje je vpisalo 29 slušateljev (20 moških in 9 žensk), pouk je bil organiziran v sokolskem domu na Taboru, anatomske vaje so imeli na medicinski fakulteti, praktične vsebine v telovadnicah in na igrišču Tabora, atletiko in nogomet na bežigranskem stadionu, kros v Tivoliju, plavanje na Iliriji, smučarski tečaj na Črnem vrhu nad Jesenicami, jadrno letenje v Poljčah in kajak na Savi Bohinjki.⁵⁰

⁴⁶ Prav tam.

⁴⁷ D.U. (Drago Ulaga), *Zavod za fizkulturo v Ljubljani*, Tovariš, 1947, 24.

⁴⁸ D. Ulaga, M. Knez-Bergant, *Izobraževanje strokovnih kadrov za šolsko športno vzgojo pred ustanovitvijo Zavoda za fizkulturo v Ljubljani*. Šport, 1992, 3, str. 40

⁴⁹ 40-let visokošolskega študija športa. Ljubljana, str. 14. (spisek predavateljev je pripravil Štefan Ošina)

⁵⁰ Štefan Ošina, *Zavod za fizkulturo in »prva generacija«*. Šport, 2002, 2, str. 48.

Rad bi dal poudarek in priznanje za odlično in moderno sestavljen učni program, ki je temeljil na 22 praktičnih in teoretičnih predmetih. Za tiste čase je bilo to (z današnjega videnja) zelo perspektivno gledanje na kasnejši kakovosten množičen razvoj športa v Sloveniji. Slušatelji smo bili iz vse Slovenije, različnih starosti, različne izobrazbe in poklicev. Kolegica Dana Marinček, balkanska prvakinja v metu krogle, in jaz, kot atletske mnogobojec vsestranski športnik, sva hkrati študirala še medicino. Vsi pa smo z navdušenostjo in zagnanostjo, tako značilnima za povojni čas, pridobili zadostno znanje za kasnejše delo v različnih šolah, društvih in športnih organizacijah. Dodeljen sem bil na Srednjo tehnično šolo kot predmetni učitelj fizikulture. Takrat sem bil v dopoldanskem času na vajah in predavanjih na medicinski fakulteti, popoldne sem učil telovadbo, v večernih in nočnih urah študiral medicino. /.../ Ob teh vrsticah je treba dati vsa priznanja in hkrati zahvalo takratnemu učnemu kadru. Orali so ledino v povsem novem gledanju na vzgojo kadrov, kjer je bil poudarek na praktičnem podajanju obsežne snovi. To znanje je bilo osnova za nadaljnje strokovno izpopolnjevanje naslednjih generacij višje in visoke šole.

Slušatelji tečaja 1946/47.

Ludvik Ravnik

Zavod je v šolskem letu 1947/48 prerasel v triletno in zatem štiriletno srednjo šolo; z njim je bila dejansko »rojena prva šola za telesno kulturo na Slovenskem«, ki sicer ni bila višješolska, ampak je bila, kot poudari pozneje Drago Stepišnik, »temelj za naprej«, kar priča tudi poudarek znanstvenemu raziskovanju.⁵¹ Zavod se je v naslednjih letih organizacijsko konsolidiral, oblikoval se je učiteljski zbor s stalno zaposlenimi učitelji, šola pa je 1950 prišla pod upravni nadzor ministrstva za prosveto ter je delovala do leta 1952, zadnja matura je bila 1954. Vzporedno je bil leta 1951 ustanovljen na Višji pedagoški šoli v Ljubljani oddelek za telesno vzgojo z dvopredmetnim študijem, ki pa je bil leta 1955 ukinjen. V teh letih je bila ustanovljena tudi Srednja šola za telesno vzgojo v Mariboru z oddelkom v Murski Soboti, ki je bila pozneje ukinjena ter odprt oddelek za telesno vzgojo na mariborski pedagoški akademiji.⁵²

Po zaprtju srednješolskega Zavoda je bil 26. novembra 1953 ustanovljen Inštitut za telesno vzgojo v Ljubljani z višješolskim študijem. Naloge Inštituta

⁵¹ D. Stepišnik, *Razvojna pot Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani*, str. 9; isti, *Oris zgodovine telesne kulture na Slovenskem*, str. 305.

⁵² I. Križnar, E. Serpan, *Telesna vzgoja v šolah od osvoboditve do danes*, str. 47–48.

so bile »izobrazba visokokvalificiranih vzgojiteljev za telesno vzgojo, znanstveno proučevanje vseh vprašanj telesne vzgoje ter skrb za popularizacijo telesne vzgoje in pomoč telesnovzgojnim organizacijam pri njih napredku«. Inštitut je bil 15. marca 1956 (sklep skupščine LRS) preimenovan v Višjo šolo za telesno vzgojo (v uradnem listu 15.3.1957), priključena pa mu je bila tudi plesna šola Mete Vidmarjeve. Na Inštitut in pozneje Višjo šolo so se lahko vpisali kandidati z gimnazijsko maturo ali izpitom srednje strokovne šole po uspešno opravljenem sprejemnem izpitu in zdravniškem pregledu. Učni načrt in program je bil triletni (6 semestrov) z diplomskim izpitom, izobrazba pa višješolska. Po dolžini študija je bila šola posebnost, nekakšen vmesni tip med višjo in visoko šolo oziroma, če podrobneje sledimo dogodkom, pripravljavnica na visoko šolo. Diskusija o visoki šoli je namreč stekla že jeseni 1952, torej leto pred Inštitutom. Odbor za telesno vzgojo pri Svetu za prosveto in kulturo vlade LR Slovenije je analiziral telesnovzgojno stanje in glede na pomanjkanje učiteljev telesne vzgoje (glej tehten prispevek Knola), uvajanje tretje ure telesne vzgoje, pregled študijskih oblik v tujini, predlagal ustanovitev samostojne visoke šole za telesno vzgojo s študijsko kombinacijo telesne vzgoje in drugega predmeta. S predlogom so februarja 1953 seznanili ljubljansko univerzo in se uskladili o visokošolski instituciji ter možnem vzporednem študiju. Odbor je zatem dal na Svet v razpravo ustanovitev visokošolske Akademije za telesno vzgojo s kombiniranim študijem na filozofski in prirodoslovno-matematični fakulteti ter akademijah za glasbo in upodabljaljoče umetnosti. Vendar pa je Svet sklenil, da se »kot prehodno stopnjo k visoki šoli predlaga izvršnemu svetu ustanovitev 3-letne višje šole za telesno vzgojo«, ⁵³ kar se je zgodilo z ustanovitvijo Inštituta.

Višješolski študij je stekel v študijskem letu 1953/54, potekal je na Taboru (le v dopoldanskem času) in izven. Pogoji dela na Taboru so bili neprimerni, zlasti za znanstveni razvoj, učitelji so imeli npr. na voljo le eno sobo. Ko je za Bežigradom pogorela stavba Športne zveze Slovenije in Partizana Slovenije (1958) in so se ti začasno preselili na Tabor, so se delovni pogoji še poslabšali. Pri prostorskem reševanju višješolskega študija so se izkazale možnosti za zidanje novih prostorov ob Savi med Ježicami in Tomačevem, v Vikrčah ter tudi pod Cekinovim gradom, od koder se je umaknil velesejem, pod gradom pa so bila igrišča predvojne Ilirije, ali pa preselitev v telovadna doma na Trnovem ali Zgornji Šiški, ki pa sta bila za razvoj šole nefunkcio-

⁵³ Poročilo o dejavnosti (Višje) šole od ustanovitve do zaključka šolskega leta 1958/59, str. 4–8.

nalna, saj sta bila zgrajena v telovadne in ne šolske namene. Končno je šola dobila prostor za zidanje objektov v okviru športnega parka na Kodeljevem, ki je bil načrtovan kot športno središče za vzhodni del Ljubljane in konec petdesetih let so bili načrti že v izdelavi.⁵⁴

Uredba o ustanovitvi je v okvir Inštituta za telesno vzgojo vključila Inštitut za športno medicino in predvidela delo po oddelkih, ki so lahko obsegali eno ali več sorodnih znanstvenih področij, tako da je bilo delo zaokroženo v štirih oddelkih (zasnovah bodočih kateder bodoče visoke šole): oddelek družbenih ved, oddelek biološko-medicinskih ved, oddelek za teorijo, metodiko in biomehaniko telesne vzgoje, oddelek za praktične predmete. Podobno so predmetnik sestavljale štiri predmetne skupine: skupina družbenih predmetov (zgodovina telesne kulture, organizacija telesne kulture, obča psihologija, mladinska psihologija, pedagogika), skupina medicinskih predmetov (anatomija, fiziologija, poškodbe in prva pomoč, biometrija, masaža, biomehanika, razvoj otroka in deformitete), skupina »metodskih« predmetov (teorija in metodika telesne vzgoje, hospitacije, učna praksa), skupina praktičnih predmetov (telovadba, atletika, športne igre, elementarne igre, vaje na orodju, talna telovadba, borilni športi, ritmika in plesi, smučanje, plavanje, taborjenje). Študenti so poleg teh poslušali predmeta gradnje športnih objektov in predvojaška vzgoja, tega skupaj s študenti Filozofske fakultete.

Učiteljski zbor, ki je bil jedro nadaljnega visokošolskega razvoja, je v študijskem letu 1958/59 obsegal 10 stalnih učiteljev (Janez Bergant, Marjan Jeločnik, Adi Klojčnik, Miro Longyka, Drago Stepišnik, Alojzij Šef, Jože Šturm, Jelica Vazzaz, Ljubica Vučetič-Zavrnik, Drago Ulaga) in 3 honorarne (Marjan Božič, Franc Pediček, Vladimir Prinčič). Nepedagoških delavcev je bilo 6 (Zoran Naprudnik – tajnik, Marija Brglez, Klavdija Davidovič, Jožefa Kozjek, Pepca Peterlin, Janez Pokorn). S prehodom iz srednješolskega programa na višješolski študij so morali učitelji pripraviti nove učne načrte za višjo strokovno raven ter zasledovati znanstveni razvoj. Višja šola je uvedla v stroko teorijo o razdelitvi telesnih vaj po njihovem fiziološkem učinku, razvila nauk o namenski uporabi telesnih vaj in nauk o gibalnih potrebah človeka na različnih starostnih stopnjah po načelu »vse, kar je človeku potrebno« ter razvijala metodiko, v kateri namesto interesov organizacij »prevladujejo v

Zavodov tečaj 1946/47.

⁵⁴ Poročilo o dejavnosti (Višje) šole od ustanovitve do zaključka šolskega leta 1958/59, str. 36; D. Stepišnik, *Razvojna pot Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani*, str. 15–16; glej tudi: T. Pavlin, *Šport v "Kozlerjevem vrtu": razvoj športnih igrišč pod Cekinovim gradom in ob njem*, Kronika, 2007, 3, str. 469–484.

duhu novih spoznanj interesi človeka in družbe. Tako postaja telesna kultura, kakršno širi Višja šola, družbeno koristna. « V načinu dela s šolsko mladino so bili v ospredju »konkretni smotri telesne vzgoje: biološko-zdravstveni, učni, vzgojni in rekreativni«, raziskovalno delo na področju metodike telesnih vaj pa jih je vodilo v spoznanje, da je »v določenih starostnih obdobjih (je) treba razvijati človekove stvariteljske sile« preko različnih gibalnih nalog namesto stiliziranih vaj. Višja šola se je borila proti dediščini nemškega (Spiessovega) formalizma, »kakor tudi za to, da nam ni prvi smoter artistika, temveč usposabljanje za delo – in da nam niso normalno vadišče zaprti prostori, temveč narava: igrišče na planem, trata, gozd, voda, sneg.« Kriterij pri presoji novih spoznanj je bil »njihova znanstvena pravilnost in koristnost za človeka in družbo«. Predavatelji so bili strokovno vpeti v telesnokulturne institucije in strokovne odbore panožnih zvez ter sodelovali pri pripravi učnih načrtov za šolsko reformo konec petdesetih let, ki je uzakonilo osemletno osnovno šolo in postavila temelje bodočega šolstva. Med leti 1954–58 so publicirali 70 strokovnih člankov, 42 člankov, 10 knjig in 2 skripti. Višja šola je za posamezne panožne zveze med leti 1954–58 organizirala 32 panožnih tečajev s 465 udeleženci, sodelovala pri preverjanju »fizične kondicije naših vrhunskih smučarjev«, v šolskem letu 1958/59 pa je »prevzela skrb za testiranje in za športnomedicinske preglede tudi drugih olimpijskih kandidatov s področja LR Slovenije«. Prav tako je bila med nalogami Višje šole skrb za dediščino in zbiranje arhivskega gradiva, ki pa jo je prizadel že omenjeni požar zgradbe Partizana in Športne zveze.⁵⁵

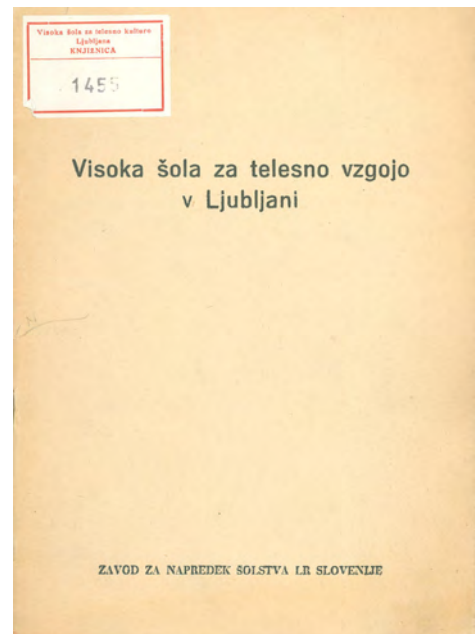

Med leti 1953 in 1958 se je na študij vpisalo 152 rednih študentov (111 moških in 41 žensk) in 37 izrednih (29 moških in 8 žensk), skupaj torej 189, 21 jih je diplomiralo. Glede na primanjkovalje kadra vpis ni bil zadovoljiv. Kot so ugotavljali, »zlasti zato, ker 3-letna višja šola ni napravila predvidenega razvoja v 4-letno visoko, kakor so študentje po zagotovilih pričakovali. Pridobljeno zvanje predmetnega učitelja ni bilo stimulatívno, ker isto zvanje dobe diplomanti višje pedagoške šole že po 2-letnem študiju, medtem ko na fakultetah dosežejo s 4-letnim študijem proti 3-letnemu na višji šoli za telesno vzgojo zvanje profesorja.«⁵⁶ Na to nedoslednost so opozarjali tako telesnovzgojni delavci kot študenti, tudi preko tiska in radia. Problematika je sovpadala s pripravo šolske reforme v jugoslovanski državi sredi petdesetih let,

⁵⁵ Poročilo o dejavnosti (Višje) šole od ustanovitve do zaključka šolskega leta 1958/59, str. 10–12.

⁵⁶ Visoka šola za telesno vzgojo v Ljubljani (elaborat), str. 5.

ki je vključevala tudi vprašanje izobrazbe učiteljev. Predlogi za učitelje enotne osemletne osnovne šole so nihali med dveletno in štiriletno pedagoško akademijo. Slovenski predlog je zagovarjal stališče, da bi se morali izobraževati na štiriletnih šolah, vendar pa je visokošolski del reforme predvidel uvedbo stopenjskega študija.⁵⁷ Komisija za telesno kulturo pri Izvršnem svetu LR Slovenije je konec junija 1958 razpravljala o kadrih za poučevanje telesne vzgoje v šolah in se navezala na že starejši predlog formiranja Akademije za telesno vzgojo ter predlagala, da naj »sedanjo Višjo šolo za telesno vzgojo nadomesti Akademija za telesno vzgojo, ki bo usposabljala višje in visoko kvalificirane kadre ter opravljala proučevalno delo na področju telesne kulture«, diplomantom Višje šole pa naj se »z ustreznimi ukrepi omogoči študij na visoki stopnji«. S tem naj se »sedanji triletni študij na višji stopnji skrajša na dve leti s tem, da dobijo diplomanti naziv predmetnega učitelja za telesno vzgojo«, medtem ko se uvede študij na visoki stopnji, ki bi trajal štiri leta, diplomanti pa bi dobili naziv profesorja za telesno vzgojo. Prav tako je ostala ideja o dvopredmetnosti v kombinaciji s filozofsko ali prirodoslovno-matematično fakulteto.⁵⁸ Leta 1959 je Komisija imenovala strokovno skupino, ki je pripravila zakonski osnutek o Visoki šoli za telesno kulturo s stopenjskim in podiplomskim študijem le telesne vzgoje, končna odločitev pa je bila odvisna od skupščine LR Slovenije.⁵⁹ Višja šola je prav tako v letu 1959 pripravila podrobno Poročilo o dejavnosti šole od ustanovitve do zaključka šolskega leta 1958/59, ki je reprezentiralo delo učiteljev, kajti bili so pomisleki in dvomi v sposobnost učiteljskega zbora, a je pretehtalo mnenje, da je učiteljsko jedro višješolskega študija sposobno prestati preizkušnjo visokošolskega študija. Nenazadnje, kot je pozneje poudarjal Stepišnik, morajo visokošolski učitelji »dokazati svoje sposobnosti in opravičiti kandidaturo s habilitacijskimi deli, o katerih podajo oceno visokošolski učitelji drugih visokih šol«. ⁶⁰ Maja 1960 je zakonski osnutek obravnaval Svet za kulturo in prosveto. Po zakonskem osnutku bi bila Višja šola preoblikovana v Visoko šolo, uveden stopenjski študij za izobraževanje učiteljev in profesorjev telesne vzgoje ter ustanovljen oddelek za vzgojo kadrov za potrebe družbenih organizacij.⁶¹ »Resda smo v

⁵⁷ A. Gabrič, *Šolska reforma*, str. 1036–37.

⁵⁸ Visoka šola za telesno vzgojo v Ljubljani, str. 5–6.

⁵⁹ Leopold Krese, *Kaj pričakujemo od Visoke šole za telesno kulturo*. Ljudski šport, 1960, 3–4, str. 37.

⁶⁰ D. Stepišnik, *Razvojná pot Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani*, str. 14.

⁶¹ Ljudski šport, 1960, 5–6, str. 100, *Svet za kulturo in prosveto o VŠTV*.

Zavodov tečaj 1946/47.

Sloveniji v reševanju te problematike nekoliko zaostali za Beogradom in Zagrebom« in je »škoda za čas, ki smo ga izgubili«, je ob obravnavanju osnutka razmišljal Leopold Krese, zato pa poudaril pozitivno stran »počasnega zorenja« in razvoja od srednje šole na višjo šolo in od višje šole na visoko šolo, saj je imel »predavateljski kader /.../ tako dovolj časa za specializacijo za posamezna področja, za poglobitev študija, skripte itd.«.⁶² A realnost zorenja je bila tudi dolgoletna prostorska stiska na Taboru, velike zahteve družbe pa skromne eksistenčne možnosti, ki niso omogočale znanstvenega razvoja, zato je bilo delo pretežno vzgojno-učno.

Ustanovitev Visoke šole sta na skupni seji z »otoškimi sklepi« podprla Partizan Slovenije in Športna zveza Slovenije ter poudarila, da mora »Visoka šola za telesno kulturo vskladiti svoj delovni program, izobraževanje in vzgojo kadrov s potrebami našega časa«, skladno s smernicami reorganizacije, sprejetimi na jugoslovanskem kongresu telesne kulture novembra 1958⁶³ (republiški 1961). Organizaciji sta poudarili, da se mora visoka šola

⁶² L. Krese, *Kaj pričakujemo od Visoke šole za telesno kulturo*. Ljudski šport, 1960, 3–4, str. 37.

⁶³ Kongres je potekal pol leta po VII. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije v Ljubljani, kjer je o problemih telesne kulture govoril Aleksandar Ranković. Poudaril je, da so telesnokulturne organizacije Partizan, športne zveze, Planinska zveza in strelske zveze zajele le 3,14 % državljanov, z rednim poukom telesne vzgoje v šolah pa je zajetih le 48 % učencev. Da bi se stanje izboljšalo, bi morali zagotoviti več sredstev, zlasti pa »večje razumevanje organov uprave in družbenih organizacij«, kajti nerazumevanje se je odrazilo pri nasprotovanju telovadnicam ob gradnji novih šol, v zdravstvu v nepriznavanju oblikam telesne vzgoje in športu preventivnost, v gospodarstvu se je pozabljalo, da je delovna storilnost odvisna od telesne sposobnosti, urbanistični načrti novih naselij so namenjali premalo prostora za izgradnjo otroških igrišč, šolskih dvorišč in vadišč, manjših prostorov za športne igre in druge množične oblike telesne kulture, objektov je bilo premalo tudi v turističnih krajih. Telesna vzgoja bi zato morala postati »stvar, za katero je naša družba širše zainteresirana in zanjo morajo na določen način bolj skrbeti vsi organi, politične in družbene organizacije, zlasti pa sindikati in Ljudska mladina. Posebno važno je, da postane telesna kultura predmet skrbi raznih organov komune, kjer lahko tudi te probleme uspešno obravnavajo, dostikrat tudi z majhnimi sredstvi«, a z večjim razumevanjem. Pomembna plat telesne kulture je bila vzgoja in tu je bila naloga komunistov, da se v organizacijah za telesno kulturo, zlasti športnih, borijo »za pravilno vzgojo mladih ljudi«. Boj bo uspešnejši, če se bo za državljane in mladino ustvarilo »potrebne pogoje za bolj vsestransko športno dejavnost in razvedrilo« ter sistematično vzpostavilo široko omrežje različnih objektov za šport, privlačnih zbirališč mladine in odraslih državljanov.

V začetku novembra 1958 je bil sklican jugoslovanski kongres telesne kulture, ki je obravnaval telesnokulturno problematiko ter iskal vzroke in rešitve. Kongresna Resolucija je med drugim poudarila družbeni pomen telesne kulture, amatersko udejstvovanje in množičnost ter vpetost v borbo za izgradnjo socialističnega sistema, zato bi moral biti telesnokulturni razvoj stvar celotne družbene skupnosti, »telesno izobraževanje in vzgajanje bo teklo v družini, predšolskih ustanovah, šolah, JLA, predvojaškem pouku, v organizacijah za telesno kulturo kakor tudi v izletniških, taborniških, počitniških in podobnih organizacijah. Istemu namenu bo služila tudi gradnja ustreznih igrišč in naprav po parkih, na peščinah in zletiščih, enako kakor odpiranje servisov za svobodno telesnovzgojno dejavnost poleg športnih objektov.« Resolucija je obsodila »negativne pojave« kot težnje po komercializaciji športa, razsipanje družbenih sredstev in ustvarjanje črnih skladov, prekinjanje odnosov med športnimi kolektivi ipd. ter poudarila, da morajo »Partizan, športne, strelska, planinska in konjeniška zveza kakor tudi druge organizacije za telesno kulturo razširiti dejavnost tako, da bodo zadovoljile razno-

»razviti v znanstveno središče, ki bo sposobno proučevati vsa vprašanja progresivnega razvoja telesne kulture in prispevati k izboljšanju telesne vzgoje v šolah, družbenih organizacijah, delovnih kolektivih in podobno.« Strokovno izobraževanje pa ne sme biti omejeno le na »tehnično znanje, temveč mora sloneti na širokem razumevanju in poznanju nalog telesne kulture socialistične družbe.«⁶⁴ Vzporedno so se predstavniki Višje šole sešli s članom sekretariata Zveze komunistov Stanetom Kavčičem in obravnavali predlog ustanovitve Visoke šole ter poudarili, da bodo s študijem po »načelu dvostopenjskega študija /.../ lahko ustregli povpraševanju po učiteljih vseh vrst, hkrati pa omogočili študij na visoki ravni samo najsposobnejšim.«⁶⁵ O problematiki telesnovzgojnih kadrov in ustanovitvi Visoke šole je nato razpravljala skupščina LR Slovenije in ob dejstvu o pomanjkanju kadrov v šolstvu in družbenih organizacijah »spoznala, da je to vprašanje treba rešiti«⁶⁶ ter je 24. junija 1960 sprejela zakon o ustanovitvi Visoke šole za telesno kulturo, ki je bil v uradnem listu objavljen 7. julija 1960, slavnostna otvoritev šole pa je bila 26. novembra 1960 v Klubu poslancev ob prisotnosti visokih gostov, med njimi člani Izvršnega sveta LR Slovenije Joža Vilfan, Mitja Ribičič in Vlado Majhen, rektor Univerze Dolve Vogeltnik, športni odborniki in gosta iz Beograda (Janko Kavčič) in Zagreba (Miloje Gabrijević).

---

tere potrebe in zanimanje prebivalstva, še posebej pa za splošno izboljšanje telesne kulture«, prav tako morajo več pozornosti posvetiti »delavski mladini in odraslim prebivalcem, enako pa tudi nadaljnjemu širjenju telesne kulture na podeželje. Množičnost v telesnovzgojnih organizacijah je zmerom bolj odvisna od vsebine in oblike dela.« Glede razmerja s šolo je poudarila, da je »šola tako v mestu kakor tudi na vasi glavni činitelj vsestranskega razvoja telesnega vzgajanja otrok in mladine«, za razvijanje zunajšolske dejavnosti pa poudarila potrebo »ustanavljati društva učencev za telesno vzgojo« (ali šolska športna društva). V zvezi z objekti je opozorila na gradnjo ustreznih telovadnic pri šolah ali pa ustanavljanje skupnih centrov za več šol. Za množično telesnovzgojno gibanje in kvalitetno izboljšanje bi morali zagotoviti večja denarna sredstva, lahko tudi preko posebnih fondov za telesno kulturo, in učinkovito družbeno kontrolo nad delitvijo sredstev, sredstva pa bi se prvenstveno trošila »za materialno in kadrovsko osnovo v prid razvoja telesne kulture pa tudi za tekmovanja širšega družbenega pomena, predvsem pa za svobodno udejstvovanje učencev«. In nenazadnje, »veliko vlogo v razvoju telesne kulture bosta imela izbira in sistem šolanja strokovnih kadrov in sicer učiteljev telesne vzgoje kakor tudi prednjakov in trenerjev družbenih organizacij«. (Polet, 16.11.1958, *Resolucija kongresa telesne kulture*, str. 2)

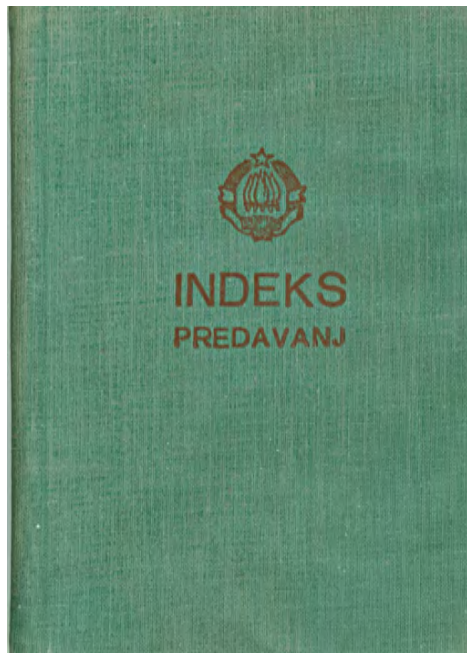
⁶⁴ Ljudski šport, 1960, 7–8, str. 107–108, *Otoški sklepi skupne seje izvršnih odborov Športne zveze Slovenije in Partizana Slovenije*.

⁶⁵ D. Stepišnik, *Razvojna pot Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani*, str. 14.

⁶⁶ Prav tam.

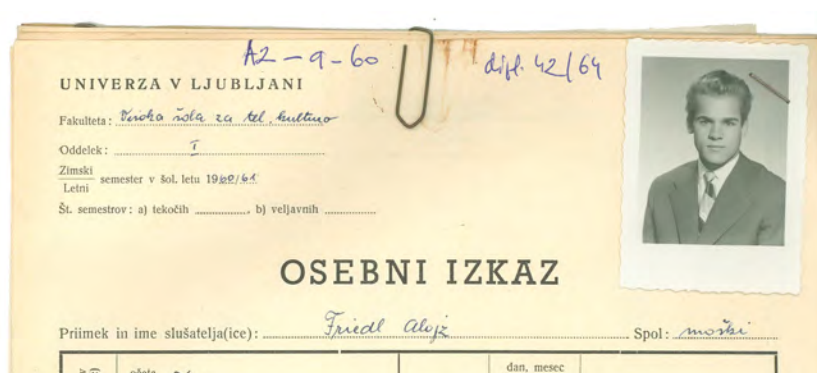

Visoka šola za telesno kulturo (VŠTK)

21. avgusta 1961 je bil na seji VŠTK sprejet statut in med nalogami VŠTK so bile priprava višjih in visokih kvalificiranih strokovnjakov za področja telesne kulture, zlasti pa za potrebe šolstva in organizacij za telesno vzgojo, organiziranje in pospeševanje znanstvenega dela ter sodelovanje z gospodarskimi, vzgojnimi, kulturnimi in telesnokulturnimi organizacijami v družbenem razvoju. Oblikovan je bil dvostopenjski študij, ki ga je nadgradil sredi šestdesetih let magistrski in pozneje še doktorski. Predmetnik se je razširil, notranja pedagoško-znanstvena struktura je najprej nadaljevala logiko združevanja sorodnih predmetov Višje šole in jih razvrstila v 4 »skupine predmetov«, ki so prerasle v katedre: skupina predmetov/katedra za družbene vede (osnove družbenih ved, zgodovina telesne kulture, organizacija telesne kulture, obča in mladinska psihologija, psihologija športa in dela, pedagogika, tuj jezik, športne gradnje), skupina predmetov za biološke vede (anatomija, fiziologija, poškodbe in prva pomoč, biologija, higiena, masaža, preventivna gimnastika), skupina predmetov za teorijo in metodiko telesne vzgoje (teorija telesne vzgoje, metodika z učno prakso, biomehanika telesnih vaj, rekreacija), skupina posameznih vrst telesnih vaj (atletika, športne igre, borilni šport, elementarne igre, orodje in akrobatika, plavanje, vaje in oblikovanja, ritmika, plesi in telovadne sestave, smučanje, planinstvo, veslanje). Člani skupin so bili učitelji, ki so se ukvarjali s predmeti skupine, k sodelovanju pa so lahko pritegnili tudi zunanje strokovnjake.⁶⁷ Pozneje so se katedre reorganizirale na osnovi različnih strokovnih področij, njihovo število se je povečalo, prav tako kot število učiteljev in sodelavcev. Ob ustanovitvi VŠTK je bilo na novo nameščenih 7 učiteljev in 4 honorarni sodelavci, tako da je v študijskem letu 1960/61 poučevalo 27 učiteljev in honorarnih sodelavcev (Drago Stepišnik, France Pediček, Alojzij Šef, Ljubica Vučetić, Drago Ulaga, Adi Klojčnik, Miran Pirc, Alfonz Ledinek, Ljubo Jovan, Janez Bergant, Marjan Jeločnik, Miro Longyka, Jože Šturm, Silvo Kristan, Jelica Vazzaz, Mitja Vidic, Janez Tome, Ivan Šink, Andreja Balazič; zunanji: Peter Klinar, V. Tominšek, F. Šubelj, Ivan Bonač, Miroslav Kališnik, N. Špacapan, Branko Elsner). V načrtovanju študijske prihodnosti in razvijanju znanstveno-raziskovalnega dela in študija je poročilo s skupščine VŠTK konec leta 1962 poudarilo, da bo »nujno treba misliti čimprej na izobrazbo ustreznega znanstvenega

⁶⁷ Statut Visoke šole za telesno kulturo, str. 58–60.

Alojz Fridl, prvi diplomant VŠTK.

naraščaja« in »razen sodelavcev šole, ki še niso bili habilitirani, bi bilo treba pritegniti na šolo določeno število diplomantov druge stopnje (za sedaj 2–3 diplomante VŠTK, 2 sociologa, 1 psihologa, 1 matematika-statistika, 2–3 zdravnike)«, organizirati 3. stopnjo študija ter jih usposobiti za sodelavce.⁶⁸ Kadrovska popolnitev je bila pomembna, saj so habilitirani učitelji zasedali le 50 procentov učiteljskih mest, ostala pa večinoma honorarni predavatelji. Habilitirani učitelji so bili brez asistentov in so poleg predavanj opravljali vse vaje, tudi pri več predmetih, ter je bila njihova delovna obveznost višja kot na drugih šolah. Kadrovska okrepitev pa se je navezovala na vzpostavitev magistrskega študija, iz katerega bi dobili magistra za pedagoško področje telesne kulture, magistra za biomehanično področje in magistra specialista za posamezne zvrsti telesnih vaj.⁶⁹ Tekom prvega desetletja se je pedagoški zbor okrepil z mlajšimi kolegi: Krešimirom Petrovičem, Francom Agrežem, Cvetom Pavčičem, Mikom Pavlovičem, Andrejo Balažič in Antem Bolkovičem, ki so doktorirali še izven Ljubljane, za prihodnje generacije pa so nastajali pogoji v domačem okolju. Poleg njih so v pedagoškem procesu med drugimi sodelovali kot zunanji sodelavci Branko Elsner, Viktor Krevsel in Rajko Šugman, ki so pozneje zapolnili učiteljske vrste VŠTK. Leta 1982 je bilo na šoli 33 učiteljev in sodelavcev (12 doktorjev, 8 magistrov) ter 3 pripravniki. Po nazivu so bili 3 redni profesorji, 7 izrednih profesorjev, 3 docenti, 7 višjih predavateljev, 14 asistentov, 2 strokovna sodelavca. Učitelji so bili združeni v »strokovne delovne enote« ali katedro za polistrukturne kompleksne športe, katedro za monostrukturne športne panoge, katedro za sistematsko kineziologijo in discipline specialne kineziologije s področja družbenih ved, katedro za discipline specialne kineziologije s področja medicinskih ved, kat-

Štafetna tekma v okviru Atletike na bežigranskem Stadionu.

⁶⁸ Poročilo o delu Visoke šole za telesno kulturo v šolskem letu 1961/62, str. 17.

⁶⁹ Adi Klojčnik, *Tretja stopnja študija na VŠTK v Ljubljani*. Telesna kultura, 1965, 1, str. 3.

Št. semestra /, zimski — poletni			Študijsko leto 195.../195...		
Ime docenta	Naslov predavanj oz. vaj	Število teden, ur	Docent potrdi inškrpcijo	Docent potrdi lastnoročno frekvenco	Opombe
PROF. STEPIŠNIK	ZGODOVINA TEL. VZGOJE	2			
DR. VUČETIČ	ANATOMIJA	4			
PROF. ULAGA	METODIKA T.V.	3			
PROF. PEDIČEK	PSIHOLOGIJA	2			
PROF. PEDIČEK	MLAD. PSIHOLOGIJA	2			
PROF. BERGANT	TELOVADBA	2			
PROF. ŠTURM	ATLETIKA	2			
PROF. KLOIČNIK	ODBOJKA	3			
LONGYKA	VAJE NA ORODJU	3			
LONGYKA	ITALNA TELOVADBA	2			
PROF. VAZZAZ	RITMIKA	1			

Dekan potrdi veljavnost semestra
 _____
 dekan

Nova zgradba na Kodeljevem.

edro za smučanje, katedro za planinstvo in športno turistiko.⁷⁰ Poleg teh je bila tudi »matična katedra učiteljev telesne vzgoje na Univerzi«, saj je bila v šestdesetih letih 20. stoletja telesna vzgoja vse bolj vključevana v predmetnike fakultet ljubljanske Univerze, v izvedbo pa so bili vključeni diplomanti in specialisti VŠTK. Prvi koraki v uvajanju telesne vzgoje na Univerzo so bili storjeni že konec petdesetih let 20. stoletja z ustanovitvijo Komisije za telesno kulturo in predvojaško vzgojo. Aprila 1963 sta univerzitetna uprava in univerzitetni svet razpravljala o poročilu Zavoda za zdravstveno varstvo študentov in Komisije za telesno kulturo, iz katerega je izhajalo, »da se največ 17 % rednih slušateljev ukvarja z neko obliko telesne aktivnosti« pa še med temi so mnogi »takoimenovani kvalitetni športniki«. Preostali del »slušateljev univerze pa je verjetno brez pozitivnih vplivov, ki jih ima redna telesna vzgoja na osebnost nastajajočega izobraženca in so izpostavljeni kvarnim vplivom enostranske obremenitve. S pravilno razporeditvijo umskega dela in aktivne rekreacije pa bi dosegli celo dvig zmogljivosti za strokovno delo« in s tem zmanjšali možnost »za nastajanje neurotičnih bolezni«, kajti »zanemarjanje telesne vzgoje« lahko predstavlja »glavno komponento v razvojnem mehanizmu neurotičnih bolezni«. Zato sta univerzitetni svet in uprava 27. aprila 1963 priporočila, »naj uvedejo vse fakultete v svoj učni načrt v I. letniku predmet telesna vzgoja, ki naj bo enakovreden ostalim predmetom. Prav tako pa se naj tudi študentom v višjih letnikih omogoči

⁷⁰ Arhiv Fakultete za šport (dalje AFŠ), Visoka šola za telesno kulturo v Ljubljani (razvojna pot, stanje in nekateri problemi), 1982.

telesna vzgoja.« Priporočilo so najprej sprejele Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo, Medicinska fakulteta in Fakulteta za strojništvo.⁷¹

Glede na postkongresne reforme v Telesni kulturi v šestdesetih letih (pri snovanju in izvedbi slednjih so sodelovali tudi učitelji VŠTK) in uvedbi področij ali pojavnih oblik telesna vzgoja, rekreacija in šport sta bila cilj in namen študija na VŠTK vzgajanje in izobraževanje učiteljev in strokovnjakov telesne vzgoje za »vzgojno izobraževalne organizacije, športna društva, organizacije združenega dela, delovne skupnosti, krajevne skupnosti in turizem«. Poleg študija »pedagoške smeri«, ki je vključeval specializacijo ali usmerjanje, sta bila uvedena višješolski študij »trenerske smeri« in »športno-rekreativne smeri«. Učiteljski zbor je o usmeritvah razpravljal že v študijskem letu 1961/62 in pri tem pogledal tudi prakso na visokih šolah v Beogradu in Zagrebu ter sklenil, da je šolska telesna vzgoja »obvezna smer za vse študente (ker je edino na tem področju urejen status diplomantov in zagotovljena zaposlitev)«, poleg te smeri pa si »mora vsak študent izbrati posebno področje usmerjanja. Izbira je možna iz naslednjih področij: 1. športna rekreacija, 2. preventivna gimnastika, 3. tekmovalni šport, 4. publicistika in propaganda, 5. študijsko proučevalno delo.« Usmerjanje naj bi potekalo »na mentorski bazi pod vodstvom mentorja, ki daje navodila za organizacijo dela, za študij literature, pismene vaje, prakso in podobno«, prav tako naj bi bilo usmerjanje »povezano s prakso na dotičnem delovnem področju«. ⁷² V nadaljnji študijski praksi so se izoblikovale usmeritve za »organizatorja športne rekreacije, za trenerje športnih panog ... občasno pa tudi usmeritve za preventivno telesno vzgojo, invalidski šport in telesno vzgojo predšolskih otrok«. ⁷³ Uvedeni so bili novi predmeti kot teorija športnega treniranja, športna rekreacija, sociologija telesne kulture in metodologija raziskovalnega dela. ⁷⁴ Na ta način je bil diplomant usposobljen tako za poučevanje v šolah kot delovanje v praksi.

⁷¹ Miroslav Kališnik, *Tri desetletja organizirane športne vzgoje na Univerzi v Ljubljani*. V: 40 let športne vzgoje na Univerzi v Ljubljani 1963–2003, Ljubljana: 2004, str. 11.

⁷² Poročilo o delu Visoke šole za telesno kulturo v šolskem letu 1961/62, str. 11.

⁷³ AFŠ, *Visoka šola za telesno kulturo v Ljubljani*, 1982.

⁷⁴ *Desetletnica Visoke šole za telesno kulturo*. Ljubljana: 1970, str. 5.

Ena od ločnic pri šolanju, izobraževanju in usposabljanju kadrov na področju športne rekreacije in pri uvajanju novih študijskih programov je bilo tudi osnovanje Višješolskega študija športnorekreacijske smeri. V letih vzpona področja športne rekreacije oz. "Športa za vse", ko je bilo v Sloveniji v ospredju trimsko gibanje in tudi še kasneje, je takratna Visoka šola za telesno kulturo in kasneje Fakulteta za telesno kulturo posvečala temu področju večjo pozornost. V letih od 1975 do 1983 je osnovala Višješolski študij športnorekreacijske smeri, v okviru katerega so se ob delu izobraževale štiri generacije študentk in študentov: 1975, 1977, 1979, 1981. V vse štiri generacije je bilo vpisanih 120 študentk oziroma študentov. Večina je izhajala iz delovnih organizacij oziroma prakse, zato se je po zaključku študija tja tudi vrnila. Kot vodja študija sem s skupino strokovnjakov in sodelavcev v celoti pripravil študijski program, ki je bil potrjen in sprejet. Diplomanti tega študija so pomenili veliko osvežitev in spodbudo za nadaljnji razvoj rekreativnega športa oziroma "Športa za vse" v Sloveniji. Ti kadri so zavzeto uveljavljali teoretična spoznanja in praktične izkušnje na torišču športne rekreacije v praksi, še posebej v delovnem in bivalnem okolju, nekoliko manj pa tudi na področju turizma.

Herman Berčič

Vaje Smučanja v Kranjski gori.

Jeseni 1960 je VŠTK vpisala prvo generacijo, vpisalo se je 39 študentov, medtem ko je bil študentom Višje šole omogočen prehod v prehodni letnik po pripravljenem učnem načrtu. Diplomanti Višje šole, ki so želeli doseči visokošolsko izobrazbo, so morali opraviti diferencialne izpite. V začetku leta 1964 se je šola preselila v novo zgrajene prostore na Kodeljevem in po selitvi se je vpis povečal. V študijskem letu 1965/66 se je vpisalo na obeh dodiplomskih stopnjah 155 študentov. Študij je lahko vpisal vsak, ki je zaključil »šolo druge stopnje z zaključnim izpitom«, bil zdravstveno sposoben in je uspešno opravil test »fizične zmogljivosti«, ki je obsegal pri moških tek na 100 in 1500 m, skok v višino, vaje na orodju (kratka poljubna sestava na bradlji in drogu, preskoki čez konja), spretnost v ravnanju z žogo (osnovne prvine športnih iger), plezanje samo z rokami po vrvi 5m, preizkušnja občutka za ritem in gibanje na krajši progi z ovirami in merjenjem časa; pri ženskah so test sestavljali tek na 60 in 800 m, skok višino, vaje na orodju (kratka poljubna sestava na dvovišinski bradlji, preskok čez kozo), spretnost v ravnanju z žogo, poljubno plezanje po vrvi 3 m, preizkušnja občutka za ritem, proga z ovirami.⁷⁵ Število

⁷⁵ Telesna kultura, 1965, 2, str. 71, *Iz razpisa za vpis na VŠTK.*

je v naslednjem desetletju naraščalo in leta 1980 se je na vseh dodiplomskih študijskih programih vpisalo 513 študentov in na tretji stopnji 25. Velik del študijskih vsebin (npr. smučanje, potapljanje, taborjenje, planinske dejavnosti, učne prakse) je bil izpeljan izven sedeža VŠTK, in sicer na smučiščih (v prvih letih Kranjska gora), v obmorskih taborih (Rovinj, pozneje Savudrija, zatem otok Veruda – udomačeno »Frater« – pri Verudeli/Pulj), celinskih taborih, v gorah in planinah. V obdobju do leta 1985 je na vseh smereh in stopnjah študija diplomiralo preko 1100 kandidatov, med študenti in diplomanti pa so bilo tudi vrhunski športniki. Vez z diplomanti se je ohranjala prek »strokovnega izpopolnjevanja«, ki ga je VŠTK oblikovala ob sodelovanju s strokovnimi službami, kot npr. Zavodom za šolstvo. Na ta način je šola »izpopolnjevala« skozi različne oblike izobraževanja letno od 200 do 250 učiteljev telesne vzgoje.

Leta 1960 sem se vpisala v prvi letnik VŠTK. /.../ Sedež je bil na Taboru in tam so bile žal samo tri učilnice ter velika in mala telovadnica. Danes si je težko predstavljati, kako je bilo malo prostora za študente treh letnikov in v kakšnih razmerah so predavali profesorji. Ure orodne telovadbe so bile v Študijski telovadnici Narodnega doma, atletika na Taboru ali na Centralnem stadionu za Bežigradom, ure rokometna na stadionu v Tivoliju, kakšna druga učna ura pa še kje drugje. Tako smo potovali in tekali ali se vozili s kolesom po vsej Ljubljani. Enkrat smo bili tu, čez uro ali dve pa že na drugem koncu Ljubljane. O toplem tušu smo lahko le sanjali, krasno je bilo že to, če smo se med predavanji lahko umili vsaj z mrzlo vodo. Po Ljubljani smo vlačili dan za dnem polno torbo trenirk, copat, zvezkov in knjig. Tako je bilo tri leta. V četrtem letniku smo se preselili v nove prostore na Kodeljevo, kjer je še danes Fakulteta za šport. Današnji študentje si po vsej verjetnosti težko predstavljajo, kakšno olajšanje in veselje je bilo to. Vsa predavanja, tako teoretična kot praktična, so bila na enem mestu, pod eno streho, imeli smo garderobne omarice, topel tuš in še kaj. Atletski stadion je bil pred nosom, nič več ni bilo mučnega skakanja po Ljubljani in prenašanja študijskega »imeta«. Bilo je krasno, lepo in še mladi smo bili po vrhu!

Dr. Miroslav Kališnik

Prvi fiziološki laboratorij.

Selitev VŠTK na Kodeljevo je bila mejnik tudi za razvoj znanstveno-raziskovalnega dela, ki razen sokolskih antropometrijskih raziskav Boža Škerlja⁷⁶ ob vsesokolskem zletu 1933 v Ljubljani ni imelo izkušenj in tradicije. Prvi korak je bila ustanovitev komisije za znanstveno-raziskovalno delo, ki je organizirala stalen metodološki seminar s ciljem metodološko-tehnološko izobraziti učitelje za znanstveno-raziskovalno delo, strokovno poglobljanje in praktično pomoč pri posameznih raziskovalnih temah,⁷⁷ drugi korak pa podiplomski študij sredi šestdesetih let. Seminar je obravnaval tudi aktualne probleme telesne kulture in povprečno se ga je udeleževalo 75 procentov učnega osebja, z znanstvenim delom pa se je kmalu ukvarjalo že dve tretjini osebja. Podiplomski študij se je izvajal ob sodelovanju s profesorji s Filozofske in Medicinske fakultete, Fakultete za naravoslovje in tehnologijo, Inštituta za matematiko in mehaniko, Inštituta za sociologijo in filozofijo ter sorodnih šol iz Zagreba (Visoka šola za telesno kulturo) in Beograda (Fakulteta za telesno vzgojo). V procesu vzpostavljanja znanstvenosti nasploh (ustrezni prostori, laboratoriji, oprema, orodje in naprave/aparati, bibliografsko-dokumentacijska služba, publiciranje) so bili prvi koraki storjeni že na Taboru pod vodstvom Miroslava Kališnika. Raziskave so se posredno navezovala na Škerljevo delo, saj so sodelovali pri vzpostavljanju raziskovalnega dela na VŠTK njegovi učenci,⁷⁸ medtem ko je v nadaljnjem razvoju znanstvenosti na VŠTK imel pomembno vlogo Jože Šturm, ki je že v šestdesetih v sodelovanju z zunanjimi sodelavci oblikoval oddelek za meritve. Sodelovanje z drugimi institucijami ter Konstantinom Momirovićem je oblikovalo temelje znanstveno-raziskovalnega dela in bilo podlaga za oblikovanje podiplomskega študija. V to sodi tudi začetek uporabe računalnika (1966) in prve raziskave, kjer je bila uporabljena avtomatska obdelava podatkov. Nova prelomnica je bila leta 1974, ko je bil s pomočjo Računalniškega centra univerze pridobljen »luknjač kartic«, s katerim se je lahko na VŠTK pripravilo podatke in programe, ki so bili preneseni na Računalniški center, kjer so bili obdelani.⁷⁹

⁷⁶ Božo Škerlj je antropometrijsko izmeril 277 sokolic in 560 sokolov, ki so nastopili v tekmovalnem delu zleta v Ljubljani. Izsledke je objavil v študiji Antropološka preiskava tekmovalcev. V študiji je statistično obdelal morfološke značilnosti telovadcev in telovadk ter jih primerjal z relevantnimi podatki nemških telovadcev in ugotavljal tudi medspolne razlike. Na podlagi rezultatov je dal pobudo za upoštevanje antropometrijskih mer pri sestavljanju reprezentančnih vrst za mednarodne tekme, saj je bil tekmovalni program raznolik in je poleg vaj na orodju vseboval tudi druge discipline, kot npr. teke in mete. (glej Jože Šturm, *Prof.dr. Božo Škerlj-začetnik športne znanosti na Slovenskem*, Šport, 1994, 42, 4, str. 29.)

⁷⁷ A. Klojčnik, *Tretja stopnja študija na VŠTK v Ljubljani*. Telesna kultura 1965, 1, str. 3.

⁷⁸ Jože Šturm, *Prof.dr. Božo Škerlj-začetnik športne znanosti na Slovenskem*, Šport, 1994, 42, 4, str. 29.

⁷⁹ Franci Ambrožič, *Predstavitev oddelka za računalniško obdelavo podatkov Inštituta za kineziologijo Fakultete za telesno kulturo*. Telesna kultura, 1983, 2, str. 8.

V razvijanju znanstveno-raziskovalnega dela je bilo pomembno organiziranje in ureditev laboratorijev. Laboratorijski del je bil ob selitvi v novo stavbo leta 1964 projektno zanemarjen, ker je bila stavba na Kodeljevem načrtovana še za Višjo šolo, »ki ni imela jasno začrtanih raziskovalnih nalog«. ⁸⁰ Zasilno so uredili prve laboratorije in navkljub dejstvu, da »ureditev zasilnih laboratorijev v novi stavbi ni najboljša rešitev« in da »čisto gotovo ni dokončna«, pričeli »znanstveno-raziskovalno dejavnost, ki je neogibno vezana na posebne, deloma dragocene aparature in na laboratorijske pogoje«. ⁸¹ Raziskovalno delo je bilo 1972 ⁸² zaokroženo v notranji organizacijski enoti Inštitut za kineziologijo, pri čemer je ključno delo opravil Krešimir Petrovič. Če je bilo v prvem desetletju Visoke šole 11 raziskav (3 temeljne, 6 aplikativnih, 2 razvojnih), jih je bilo v drugem desetletju 98 (34 temeljnih, 44 aplikativnih, 20 razvojnih). Raziskovalni razvoj je vplival na prepoznavnost kineziologije kot znanstvene discipline, ki pa na drugi strani ni bila deležna občutnejšega financiranja. Inštitut za kineziologijo je sredi osemdesetih opozarjal na neustrezno vrednotenje telesnokulturnega raziskovanja in poudaril, da »v telesni kulturi proučujemo predvsem človeka, kot najvažnejšega dejavnika razvoja družbe. Ker ustvarjalnost in težnja za doseganje vrhunskih dosežkov nimata pravega mesta v družbi, prav tako pa tudi ne sreča, zadovoljstvo in še zlasti zdravje človeka, so tudi učinki telesne kulture v družbi in s tem v raziskovanju neustrezno vrednoteni.« ⁸³

Z razvojem kineziologije in raziskav je VŠTK znanstveno napredovala in prevzemala eno vodilnih kinezioloških mest v jugoslovanski državi zlasti v primeru aplikativnih raziskav vezanih na proces treniranja, športne selekcije in telesnovzgojnega kartona (danes športnovzgojni karton) ter prevzemala tudi medrepubliške raziskovalne projekte. Znanstveno-raziskovalno delo pa se ni širilo le za neposredne potrebe športne prakse, ampak vse bolj tudi za lastna teoretična spoznanja in oblikovanje izvirne teoretične obravnave telesne kulture/športa v tedanjem času in okolju. S tem se je bogatila kineziologija kot znanstvena disciplina, ki se je razvijala kot interdisciplinarna znanost in proučevala »vpliv posebno pogojenega gibanja na oblikovanje celotne človekove osebnosti, opredeljene kot odprt in dinamičen večdimenzionalni

Dr. Jože Šturm

Dr. Ljubica Vučetić Zavrnik, prva z leve, med testiranjem.

⁸⁰ Poročilo o delu Visoke šole za telesno kulturo v šolskem letu 1961/62, str. 18.

⁸¹ M. Kališnik, F. Pediček, J. Šturm, *Današnja podoba in delo Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani*. V: Zbornik VŠTK, I., 1964, str. 26.

⁸² Kot letnica ustanovitve se v nekaterih zapisih pojavlja leto 1970, medtem ko elaborat VŠTK v Ljubljani, 1982, navaja leto 1972.

⁸³ AFŠ, Predstavitev raziskovalnega dela, 15. 11. 1984.

Promocija doktorjev znanosti v letu 1982, prvi z leve Janko Strel druga Neža Novak (prva doktoranta VŠTK): zahvalne besede Janka Strele v imenu promoviranih.

sistem«. ⁸⁴ Z znanstveno-raziskovalnim delom, rastjo kineziologije in krepitevijo podiplomskega študija so v začetku osemdesetih let v domačem okolju doktorirali prvi doktorski kandidati, prvi med njimi leta 1981 Janko Strel, ki je pozneje nekaj časa vodil ravno raziskovalno delo. Na drugi strani se je širilo strokovno delo, kot npr. meritve, leta 1982 je bila organizirana športna ambulanta, ⁸⁵ krepilo se je založništvo, mdr. izdajanje strokovno-znanstvene revije *Telesna kultura* (prej *Ljudski šport*, *Vodnik*, danes *Šport* – revija za strokovna in teoretična vprašanja v športu), širila se je knjižnica, ki je hranila tudi starejšo sokolsko in športno periodiko ter dokumentacijo in muzealsko gradivo. Pri meritvah so v sodelovanju s trenerji ugotavljali stanje in stopnjo treniranosti ter spremljali razvoj perspektivnih in vrhunskih športnikov v različnih športnih panogah.

Za začetek moram povedati, da je to samo moj pogled in morda nima nikakršne povezave s pravo podobo. Vsak je po svoje doživel športno šolo, marsikaj se je izgubilo v spominu, nekateri drobci pa ostajajo, a jih ne skušam kakorkoli povezati s sedanjostjo.

Ko danes mlade sprašujem, zakaj se odločajo za študij športa, lahko seveda izhajam iz svoje izkušnje. Bili smo tako prežeti s športom, da ni bilo nikogar, ki bi nas lahko prepričal o kakšnem drugem študiju, čeprav je bila alternativa vselej prisotna. A hedonistični značaj študija športa z znamenitimi poletnimi tečaji v Rovinju in zimski smučarski tečaji so bili premočan magnet za nas gibalne neuravnovešence. Pa tudi sicer se nekako nisem uspel odlepiti od športa, čeprav sem po končani VŠTK pol leta celo obiskoval neko drugo fakulteto, a je služba, ki sem jo dobil, takoj, ko sem zanj zaprosil, opravila svoje. Z gotovostjo lahko trdim, da so nekateri moji vrstniki študenti športa dvomili v pravilnost izbire svojega študija, a je bilo z vsakim preživetim letom na VŠTK manj volje po kakšno bistveni spremembi.

Med predavatelji je bil prof. Franc Pediček edini, ki je naše dvome poglobljajal, a je bil njegov vek na športni šoli kratek. Nisem prepričan, da je predaval več kot en semester, nato pa je čez noč izginil in šele čez mnoga leta smo izvedeli, da družbeno pač ni bil primeren za to nalogo. Nihče drugi si ni upal dvomiti o pravilnosti naše odločitve.

Drugi pol našega bivanja na VŠTK je zagotovo ustvaril dr.

⁸⁴ Obvestila VŠTK, 1982, str. 9–11.

⁸⁵ »Športna ambulanta« je bila organizirana kot obrat Zdravstvenega doma Ljubljana Moste-Polje. Ustanovitev je delo Rajka Šugmana, kmalu pa je, kot se spominja, naletela na nasprotovanje, da takšna ambulanta ne more biti na fakulteti.

Krešo Petrovič, ki nas je dobil v roke že bolj na koncu študija. Njegova predavanja, ki se jih še danes morda hvali, so bila nekako kavarniško naravnana, z utrinki športne znanosti, ki je z njim in Momirovičem prihajala na šolo. V tistih letih nas je vse zanimalo bolj kot študij, veliko smo brali prozo in poezijo in še najbolj zanimive so bile debate z dr. Petrovičem pred vrati športne šole. Treba mu je čestitati, saj je našel časa za pogovor s študenti zunaj šole. Nam se je seveda zdelo, da smo nekaj, ker smo se lahko pogovarjali s profesorjem ...

Z Matjažem Kraljem sva mu eno poletje celo pomagala pri izpeljavi tečaja za potapljanje. Prepričan sem, da je bilo veliko srečnih naključij, da smo tečaj opravili brez incidenta, saj je bilo veliko nespametnih akcij in dokazovanja, kdo zmore več pri potapljanju na vdih. A ne zaradi kakšnih strokovnih ozirov ali utrjevanja spretnosti potapljanja, ampak so bili vzgibi pogosto zelo banalni. Ja, trdim, tečaji v Rovinju so bili po eni strani čudoviti in se jih spominjajo kot kulminacijo nekega obdobja življenja, po drugi strani pa so bili prežeti s poceni populizmom in dejavnostmi, o katerih raje ne bi razglabljal, denimo, nočnimi potopi z dihalni aparati, s potapljanjem na vdih prek meja razsodnosti, s prepevanjem jugo šansonov, zmeraj istih in skoraj obrednih v srbsko-hrvaškem jeziku in melodiji, seveda v vodi ali na kopnem in s splošnim objemom ... Potapljaška »scena« se, koliko vem, ni nikoli nehala, vsaj dokler je bil dr. Petrovič »bog«, ki se ga je ubogalo in se o njem ni dvomilo.

Tretja oporna točka, ki je dajala šoli trdnejši okvir, pa so bila predavanja dr. Jožeta Šturma, njegova obsedenost sta bili atletika in atletski trening. Pravzaprav je bil, če se prav spominjam, edini, čigar predavanja so bila zakon in so temeljila, vsaj nam se je zdelo tako, na trdni športni doktrini. Bil je vselej resen sogovornik, tudi s študenti se je pogovarjal z vso resnostjo, njegova predavanja (uvod v znanstveno metodologijo) na »tretji« stopnji, so bila v slogu njegovega eruditskega duha. Žal smo doživeli v tem obdobju prvih resnejših fizioloških preizkusov tudi tragičen trenutek, ki ga je bolje pozabiti, saj smrt na tej šoli, vsaj tako se je zdelo, ni imela svojega mesta. A ker ta nikoli ne izbira, znana je Petrovičeva zgodba o hlapcu in usodi, se je dotaknila še koga, a zunaj ustanove. Morda jo je kdaj slišal tudi dr. Silvo Kristan, saj je bil pojem reda na gorskih turah. Mnogi zatrjujejo, da je z doslednostjo pretiraval, a je že vedel, zakaj.

Morda se bo kdo vprašal, kako se spomnim Draga Ulago. Tudi on je bil razred zase, razgledan gospod, vselej uglajen, zanimiv in seveda je bil po razgledanosti in smislu za pisanje človek, ki ga nismo imeli priložnosti prav veliko poslušati. Kasneje smo ugotovili, da tudi njega takratni vodilni ljudje na šoli niso prav zelo upoštevali. Ker sem takrat

Dr. Krešimir Petrović (v prvi vrsti v sredini, levo Filip Gartner, desno dr. Bojan Jošt).

Potapljanje v Rovinju.

Prof. Drago Ulaga

že sodeloval s športnim uredništvom Dela, sem prek te naveze ugotovil, da je imel na športni šoli svoje velike nasprotnike, najbrž zato, ker so mu njegov položaj zavidali. Ne vem, če je ob taki obletnici smiselno o tem govoriti, tako kot se skoraj neverjetno sliši, da smo v knjižnici srečevali gospoda Rudolfa Cvetka. Nekje sem že nekoč zapisal, da je velika škoda, da ga študentje športa niso zgodovinsko bolj obdelali, saj so ga imeli vsak dan pri roki, ampak koga pa je zanimal stari gospod iskrivega duha. Takrat je politika obvladovala še marsikaj.

Seveda bi se spodobilo še kaj povedati o prehodu šole iz TVD Partizan Tabor na novo lokacijo na Gortanovi. Bruci smo si na Taboru hodili ogledovati stare bajte, ki jih je pri gimnastiki vodil prof. Longyka. Vadili so tako zavzeto, kot bi se pripravljali za olimpijske igre. Med staro gardo predavateljev, ki so bili same karizmatične osebe, morda tudi zato, ker so bili hkrati bolj predavatelji na medicini (Šef, Bonač, Kališnik) in so takratni rod študentov preželi z občutkom, da študij športa vendarle ni kar tako ... No, v novi stavbi VŠTK smo pravzaprav študentje in profesorji živeli v neki simbiozi, vsi smo se med seboj poznali. Bolj kot so se odmikala leta, bolj smo bili prepričani, da je bil takratni rod predavateljev nekaj posebnega, čeprav mnogi med njimi niso imeli ustreznega akademskega naziva. Še danes se z njimi srečujem kot s starimi prijatelji. A to je že posledica zgodovinske oddaljenosti in nostalgije ...

Niko Slana

Fakulteta za šport

Na osnovi pedagoško-znanstvenega in strokovnega razvoja je bila VŠTK leta 1975 vključena v ljubljansko Univerzo, leta 1982 pa je na osnovi kvalitetnega razvoja sprožila postopek za prehod in preimenovanje v Fakulteto za telesno kulturo. Univerzitetni svet je marca 1982 na osnovi »ocene dosedanjega /.../ razvoja« ter »uveljavitve tako na pedagoškem kot tudi raziskovalnem delu« in uveljavitve »tako v jugoslovanskem kot tudi v evropskem prostoru«, »prizadevanje Visoke šole za telesno kulturo, da se preimenuje v Fakulteto za telesno kulturo«, podprl.⁸⁶ Fakulteta za telesno kulturo (FTK) je sredi osemdesetih let 20. stoletja reorganizirala študij. Ukinjen je bil višješolski študij vseh smeri in oblikovan le visokošolski diplomski, podiplomski specialistični, magistrski in doktorski študij. Študijski program oz. predmetnik je bil konec osemdesetih let vsebinsko posodobljen. Še nadalje se je vršilo »strokovno izpopolnjevanje« oziroma »permanentno izobraževanje« ter sodelovanje s »centrom za vzgojo amaterskih kadrov«.⁸⁷

Leta 1990 je fakulteta spremenila ime v Fakulteto za šport (FŠ), s tem imenom deluje vse do danes. Kot je bilo obrazloženo, so jih v ta korak silila »številna odprta terminološka vprašanja športa« pogojena z razvojem dejavnosti in obračunom pravkar minule preteklosti ob razpadanju jugoslovanske države, katerega del naj bi bil izraz »telesna kultura«. In če se je ta pojem najprej uporabljal v pomenu »izseka človekove dejavnosti na tem področju«, naj bi se pozneje vsebinsko širil in pridobil tudi »družbeno-politično vsebino«. Na drugi strani pa se je vse bolj uveljavljal pojem »šport«, ki naj bi bil tudi v svetu vse bolj »dominanten termin za to dejavnost ...«.⁸⁸

Za delovanje in razvoj fakultete so bile pomembne prostorske pridobitve. V letih 1985–86 je bil na zahodni strani osnovne stavbe zgrajen t. i. »prizidek« s 1167 kvadratnimi metri funkcionalnih površin. Z njim je fakulteta pridobila osrednjo »veliko predavalnico« z 270 sedeži, laboratorije in delovne kabinete. Na vzhodni strani pa je bila pridobitev leta 1989 zgrajena večnamenska športna dvorana, fitness in garderobe v izmeri 2045 kvadratnih metrov.⁸⁹ Velika in strokovno pomembna prostorska pridobitev je bil 25 metrski bazen, grajen med

Na Triglavu, v osemdesetih letih.

Strokovni obisk zamejskih profesorjev telesne vzgoje sredi osemdesetih let 20. stoletja: prvi z leve gostitelj dr. Rajko Šugman, tretji z leve prof. Aldo Rupel, pobudnik srečanja in obiska.

⁸⁶ AFŠ, Sklep Univerzitetnega sveta, A-I-1-2/82, 31. 3. 1982.

⁸⁷ AFŠ, Posodobitev vzgojno-izobraževalnega programa za pridobitev visokošolske izobrazbe na področju telesne vzgoje, 29. 3. 1988.

⁸⁸ AFŠ, Obrazložitev spremembe imena fakultete, 27. 9. 1990 (dopis Izvršnemu svetu Republike Slovenije).

⁸⁹ R. Šugman, *Fakulteta za šport*. V: 75 let Univerze, Ljubljana: 1994, str. 70.

Dr. Branko Elsner in dr. Mik Pavlovič sredi osemdesetih polagata temeljni kamen prizidka.

leti 1996–99, ki je rešil problem plavalnih predmetov, saj so se ti poučevali v starem 12-meterskem bazenu. Danes se pedagoški proces na Fakulteti za šport izvaja v 6 manjših in veliki predavalnici, 5 telovadnicah različnih velikosti (ena od njih urejena kot »plesna delavnica«), 2 športnih dvoranah ter v dvorani in na stadionu sosednjega športnega kluba Slovan, tako da ima fakulteta nekaj več kot 10 tisoč kvadratnih metrov neto površin. Prav tako je v letu 2008 stekla obnova telovadnic, ki jo vodi Gregor Jurak, tako da bo petdeseti rojstni obeležen s popolnoma prenovljenimi telovadnicami. Pomembna prostorska pridobitev je tudi nov »prizidek« ob veliki predavalnici, v katerem sta nove prostore dobila fiziološki laboratorij in Inštitut za kineziologijo.

Pridobitev prizidka: Velika predavalnica.

Sodelovanje s »centrom za vzgojo amaterskih kadrov« je preraslo v združevanje s fakultetnim oddelkom za meritve in analizo pripravljenosti športnikov (1986 preimenovan v Oddelek za meritve športnikov in občanov ter 1989 v Center za meritve) ter oblikovanje Inštituta za šport, ki je prevzel strokovno delo (meritve, usposabljanje, založništvo) znotraj fakultete in povezavo s telesnokulturno prakso. Prvi predstojnik je bil Aleks Leo Vest (1991), ki je bil pred tem vodja že omenjenega oddelka in je, kot se spominja, v viziji razvoja oddelka predhodnika Inštituta poudaril, da sta bila ključna parametra njegove vizije »potreba vrhunškega športa po tehnologijah za spremljanje in načrtovanje treniranja vrhunskih športnikov in potreba fakultete po mreži laboratorijev (tehnološkem parku), ki bodo omogočali kvalitetno raziskovalno in pedagoško delo« ter s tem oblikovanje »tehnološkega parka znotraj Fakultete za šport, ki bi bil funkcionalno povezan z Inštitutom

za šport, ki bi bil ob fakulteti in v ingerenci športne sfere«. Ob prostorski širitvi sredi osemdesetih so dobili prostore za upravni del bodočega Inštituta za šport in laboratorije ter vzpostavili delo: »Temeljno delo pri nastajanju in razvoju laboratorijev so naredili dr. Vojko Strojnik, dr. Anton Ušaj, dr. Mirijam Lasan, dr. Ivan Čuk in dr. Maks Tušak. Pri razvoju tehnologij meritev izven laboratorijev je bila neprecenljiva pomoč dr. Branka Elsnerja, ki nam je s svojim ugledom in angažiranostjo omogočil sodelovanje s Centrom za terenske meritve v Südstatu v Avstriji. ... Zelo krivično bi bilo, če na koncu ne bi izpostavil višje medicinske sestre ge. Marije Glušič, zdravnika dr. Radoja Milića, dr. Toma Koprivnjaka in tajnice inštituta ge. Magde Franko, s katerimi smo skupaj ustvarjali pogoje za nastanek Inštituta za šport.«⁹⁰

V devetdesetih letih je bila izvedena reorganizacija kateder. Že pred tem so bile na osnovi strokovnih področij oblikovane katedre za športno treniranje, za športno vzgojo in šolski šport, za športno rekreacijo, za monostrukturne športe, za športne igre in borilne športe, za polistrukturne konvencionalne športe, za alpsko in nordijsko smučanje, za gorništvost s sorodnimi dejavnostmi v naravi, za medicino športa, za družbene vede, za sistemske vede in za biologijo telesne aktivnosti, ob teh pa še Katedra za šport na visokošolskih organizacijah. V novi reorganizaciji so se anatomizirale stare katedre več ali manj na predmetni osnovi in oblikovanih je bilo 29 kateder,⁹¹ trideseta je bila Katedra za šport na Univerzi. Katedra je ostala – oziroma bila še bolj – osnovna organizacijska enota pedagoškega, znanstvenoraziskovalnega in strokovnega dela ter hkrati mesto strokovnega povezovanja in usklajevanja učiteljev, znanstvenih delavcev in sodelavcev fakultete na področju enega ali več predmetov na vseh stopnjah izobraževanja, ki potekajo na fakulteti. Glede na študijsko in raziskovalno rast je v letu 1991 s polnim delovnim časom opravljalo pedagoško delo 19 učiteljev in 19 asistentov (skupaj s stažisti in

Prenova teniške in športne dvorane, 2008.

Dr. Stanislav Pinter vodi vaje v leta 2009 prenovljeni mali telovadnici ali stari »stvi«.

⁹⁰ Za podatke in oris razvoja se zahvaljujem Aleksu Levu Vestu, ki mi je posredoval krajši e-zapis 22. 10. 2010.

⁹¹ Katedra za organizacijo in management športa, Katedra za pedagogiko športa, Katedra za športno treniranje, Katedra za šolsko športno vzgojo, Katedra za predšolsko športno vzgojo, Katedra za športno dejavnost posameznikov s posebnimi potrebami, Katedra za športno rekreacijo in zdravje, Katedra za motorično obnašanje, kontrolo in učenje, Katedra za biomehaniko športa, Katedra za kineziologijo, Katedra za fiziologijo športa, Katedra za medicino športa, Katedra za psihologijo športa, Katedra za sociologijo in zgodovino športa, Katedra za filozofijo športa, Katedra za informatiko športa in statistiko, Katedra za gorništvost, športno plezanje in aktivnosti v naravi, Katedra za atletiko, Katedra za plavanje, vodne aktivnosti v naravi in vodne športe, Katedra za alpsko smučanje, Katedra za nordijsko smučanje, Katedra za gimnastiko, Katedra za ples, Katedra za fitness in aerobiko, Katedra za košarko, Katedra za odbojko, Katedra za nogomet, Katedra za rokomet, Katedra za športne igre z loparjem.

Nordijsko smučanje na Pokljuki (pohod proti planini Javornik), prvi v vrsti sodelavec in olimpijec Janez Pavčič.

Alpsko smučanje, demonstracija dr. Blaža Lešnika.

mladimi raziskovalci). Število obojih je tekom desetletja naraščalo: leta 1995 je bilo 24 učiteljev in 25 asistentov, leta 1998 31 učiteljev in 33 asistentov, v letu 2000 27 učiteljev in 38 asistentov, leta 2003 26 učiteljev in 40 asistentov, leta 2005 30 učiteljev in 38 asistentov, leta 2007 39 učiteljev in 42 asistentov in 2008 37 učiteljev in 31 asistentov. V strukturi učiteljev je bilo v devetdesetih letih malo rednih profesorjev. Razmere so se spremenile po letu 2000, tako da je bilo v letu 2008 med učitelji 9 rednih profesorjev, 15 izrednih profesorjev, 13 docentov, 25 asistentov in 3 strokovni sodelavci ter 6 mladih raziskovalcev. Na gibanje strukture učiteljskega kadra so vplivale generacijske menjave in tudi habilitacijske zaostritve v osemdesetih letih 20. stoletja, problem pa se je reševal z razvijanjem raziskovalnega dela in podiplomskega študija. V pedagoškem procesu sodelujejo tudi zunanji sodelavci, tako visokošolski učitelji kot strokovni sodelavci. Slednji sodelujejo zlasti pri izvedbi pedagoškega procesa izven sedeža Fakultete za šport. Pedagoško delo ne bi moglo potekati brez drugega strokovnega osebja, ki vzdržuje in podpira tako samo Fakulteto kot pedagoški proces in raste vzporedno s pedagoško-znanstvenim delom in institucijo. Če je Višja šola imela le 6 nepedagoške delavce, so z ustanovitvijo VŠTK in selitvijo na Kodeljevo rasle potrebe tudi po tem kadru. Tako je skupno število zaposlenih raslo in skupaj je bilo leta 1991 polno zaposlenih 74, leta 1999 112, v letu 2008 pa 109. Med zaposlenimi je bilo v letu 1991 zaposlenih nekaj več kot 50 procentov pedagoških delavcev, razmerje se je v naslednjih letih spreminjalo in po letu 1995 je bilo npr. pedagoških delavcev dobrih 60 procentov in približno takšno razmerje se je obdržalo.⁹²

Temeljna naloga pedagoškega dela in študija na FŠ je bila v obdobju po osamosvojitvi Slovenije in spremembi politično-gospodarskega sistema šolanje profesorjev športne vzgoje za vzgojno-izobraževalne zavode, za potrebe športne rekreacije, vrhunškega športa in drugih izvajalcev športa. Spomladi 1991 je bil potrjen nov enopredmetni učni program, ki je bil vpeljan v študijskem letu 1991/92. Izobraževanje v okviru sprejetega programa je študentom zagotavljalo, da pridobijo temeljno športno izobrazbo in znanje, ki omogoča načrtovati in uresničevati dela in naloge v vzgojno-izobraževalnih institucijah, v športu, na znanstvenoraziskovalnem področju ter nadaljevati specialistični, magistrski in doktorski študij. Študij je potekal v redni in iz-

⁹² AFŠ, Letna statistična poročila o visokošolskih učiteljih, znanstvenih delavcih in sodelavcih ter o predavateljih višjih šol in drugih strokovnih delavcev v višjem strokovnem izobraževanju 1991–2008.

redni obliki. Za vpis so morali kandidati glede na posebnost študija, »ki od kandidatov zahteva pridobivanje novih motoričnih informacij ter uporabo in nadgradnjo že pridobljenih gibalnih znanj«, opraviti sprejemni izpit oziroma preizkus motoričnih sposobnosti, ki vključuje teste eksplozivne moči nog, koordinacije gibanja, repetitivne moči rok, hitrosti, vzdržljivosti in plavanja.⁹³

Nov študijski program sta vsebinsko sestavljala predvsem dva sklopa in sicer osnovni del programa v 1. in 2. letniku ter drugi del v 3. in 4. letniku. Študent je absolviral predmete psihološko-pedagoškega in humanistično-sociološkega področja, medicinsko-bioloških znanj, statističnih in metodoloških znanj in teorije ter metodike posameznih športnih panog. Študij je ohranil že vzpostavljeno izbirnost ali »usmerjanje« in študenti so izbirali med smermi športno treniranje, športna rekreacija in specialne smeri športne vzgoje. Novost v programu športno treniranje sta bila sredi devetdesetih let »kondicijsko treniranje« in zatem še »šport in mediji«. Na smeri športna rekreacija se je študent usposobil za izvajanje športnorekreacijskega procesa in organizacijo športne vadbe, povezane z izrabo prostega časa v delovnem in bivalnem okolju, turizmu in športnih organizacijah. Na smereh posebne športne vzgoje se je študent usmeril ali na načrtovanje in vodenje procesa športne vzgoje predšolske mladine in otrok v vzgojno-varstvenih zavodih, ali na zasnovo in izvedbo programov zdravstvene vzgoje, namenjene osnovnošolski in srednješolski populaciji, ali pa na delo z gibalno prizadetimi osebami, predvsem s šolsko mladino, tako da jim omogočajo gibalno terapijo v normalnem šolskem okolju. Študijski program je ohranil študijsko raznolikost v kombiniranju teoretičnih in praktičnih vsebin. Delo pedagoga v športu oziroma športni vzgoji zahteva namreč »telesno in psihično zdravo osebnost z ustrezno razvitimi gibalnimi znanji in sposobnostmi«, ki naj bi imela tudi smisel za delo z ljudmi, primeren odnos do narave in željo po kritični ustvarjalnosti z delovnimi navadami. Po uspešno zaključenem študiju v izbrani smeri je študent prejel naziv ali profesor športne vzgoje in diplomirani trener z navedbo izbrane športne panoge ali profesor športne vzgoje in organizator športne rekreacije ali pa profesor športne vzgoje in posebne športne vzgoje.⁹⁴

Študijski program se ob prehodu na »kreditni sistem« v letu 2003 vsebinsko ni bistveno spreminjal, modificiran je bil vpis, ki je kombiniral učni

Sprejemni postopek 2009: preizkus motoričnih sposobnosti - test poligon nazaj.

Sprejemni 2009: vesa v zgibi.

⁹³ Zoran Jarnovič, Študij in sprejemni izpiti na Fakulteti za šport, 1994, str. 32.

⁹⁴ R. Šugman, *Fakulteta za šport*, str. 65–67; Z. Jarnovič, Študij in sprejemni izpiti na FŠ, str. 5.

Mala predavalnica.

uspeh pri maturi (45 % točk), splošni uspeh v 3. in 4. razredu (15 %) ter uspeh pri preizkusu motoričnih sposobnosti (40 %).⁹⁵ Vrhunskim športnikom s priznanim statusom se je priznalo določeno število točk, kar pa je bilo uveljavljeno tudi že v predhodnih obdobjih. Poleg univerzitetnega študija je bil konec leta 2004 potrjen visokošolski strokovni šest semestrski program »športno treniranje«. Oblikovanje programa se je navezalo na dejstvo, da v Sloveniji po »neuradnih podatkih deluje na področju tekmovalnega športa /.../ več kot 3000 trenerjev različne strokovne usposobljenosti in izobrazbe« ter, da se je »lik trenerja v športu /.../ v zadnjih desetih letih močno spremenil, kar je /.../ potrdilo tudi evropsko združenje visokošolskih institucij ENSHE, s sprejetjem dokumenta, ki predpisuje hierarhično zasnovane stopnje usposabljanja in izobraževanja za poklic trenerja«. Ker primanjkuje visoko strokovno usposobljenih kadrov, je to »osnovni motiv ter vzrok potrebnosti uvedbe visokošolskega programa za strokovni naslov diplomirani trener«, obenem pa podlaga za pripravo »bolonjskega programa« na tem področju.⁹⁶ Program je zaživel v študijskem letu 2005/06.

Ker je zanimanje za študij na FŠ raslo, je število kandidatov za vpis običajno vsaj dvakrat presehalo redno razpisana mesta, za študijsko leto 1994/95 se je npr. k sprejemnemu izpitu prijavilo 531 kandidatov, sprejeta je bila le tretjina (185). Redni vpis v prvi letnik se je v devetdesetih letih najprej zaokrožil na okroglo 140 mest pozneje med 140 in 180, skupne številke pa so bile ob upoštevanju izrednega vpisa (običajno predvidenih 50 mest), nekoliko višje.⁹⁷ Razmerje vpisanih v I. letnik po spolu je okroglo 65 procentov moških in 35 procentov žensk, se pa v nadaljevanju študija spreminja.⁹⁸ Vpis se je bistveno povečal v študijskem letu 2005/06 ob uvedbi visokošolskega programa športno treniranje. Tedaj se je v prvi letnik skupno vpisalo 324 študentov, v naslednjih letih pa se je vpis ponovno zmanjšal, kar gre na račun izvedbe visokošolskega strokovnega študija športno treniranje na izredni način.⁹⁹ Med leti 1992–2008 je diplomiralo

Interkonferenčno predavanje, vodi dr. Gregor Jurak.

⁹⁵ ECTS program univerzitetnega dodiplomskega študija – športna vzgoja, Fakulteta za šport, 2002.

⁹⁶ Visokošolski strokovni študijski program za pridobitev strokovnega naziva »diplomirani trener« z navedbo izbrane športne panoge«, Fakulteta za šport, 2005.

⁹⁷ Analiza prijave in vpisa za študijsko leto 2006–2007 Univerze v Ljubljani. Ljubljana: 2007, str. 122; Analiza prijave in vpisa za študijsko leto 2008–2009 Univerze v Ljubljani. Ljubljana: 2008, str. 132.

⁹⁸ R. Šugman, *Fakulteta za šport*, str. 66.

⁹⁹ Statistična poročila o vpisu študentov 2005–2008, Fakulteta za šport.

preko 1700 študentov in študentk.¹⁰⁰

Podobno je bil sredi devetdesetih prenovljen tudi program podiplomskega študija kineziologija, ki se je razvijal več let na osnovi pedagoškega in znanstveno-raziskovalnega razvoja z upoštevanjem kvalitativnih meril ter sestavin nekaterih tujih sorodnih programov. Program je bil nadgradnja dodiplomskemu programu ter usklajen z osnovnim konceptom študijev, ki se izvajajo tako v evropskem kot tudi svetovnem prostoru.¹⁰¹ Namen podiplomskega študija je bil na magistrski stopnji posredovati študentom poglobljena znanja s področja kineziologije in njenih mejnih znanosti ter, med drugim, usposobiti študente tako za pravilen izbor in uporabo metodologije, potrebne za reševanje problemov širšega in ožjega strokovnega področja, kot jih usposobiti za učinkovito sistemsko razmišljanje ob upoštevanju dejstva, da je kineziologija interdisciplinarna znanost. Doktorski študij je težil k usposobitvi kandidata za popolno samostojno znanstveno raziskovalno delo v smislu oblikovanja novega znanja. Vsebinsko je podiplomski program temeljil na predmetih antropološka kineziologija, psihologija športa, fiziologija športa, sociologija športa, metodologija v kineziologiji in aplikativna kineziologija – smeri: športno treniranje, didaktika športne vzgoje, športna rekreacija ter na individualnem raziskovalnem delu. Slednje je bilo osredotočeno na izdelavo magistrske naloge oziroma doktorske disertacije, vendar pa je bil zlasti v zadnjem desetletju prisoten porast direktnih prehodov na doktorski študij. Z zaključenim magistrskim študijem so kandidati pridobili naziv magister kinezioloških znanosti in na doktorski stopnji doktor kinezioloških znanosti. Celoten program je bil v prvem desetletju tega stoletja ovrednoten s sistemom kreditnih točk. Študij tretje stopnje je v desetletju 1991–2000 vpisalo 167 kandidatov, v desetletju do leta 2008 pa 213.¹⁰²

Glede na dejstvo, da je Slovenija leta 1996 oddala prošnjo za članstvo v Evropski Uniji in pričela s postopkom pristopnih pogajanj, se je soočila tudi s vprašanjem bodočega evropskega visokošolstva v luči bolonjske deklaracije, v kateri so evropski šolski ministri v italijanski Bologni med drugim načrtali smeri razvoja evropskega visokošolstva. Fakulteta za šport se je na-

Predstavitve doktorske teme (stoji doktorski kandidat Janez Vodičar).

Nogomet (vaje v prenovljeni športni dvorani).

¹⁰⁰ Podatki Z. Jarnovič; Bojan Jošt, *Delovanje in organizacija Fakultete za šport* (tipkopis), 2009, str. 24.

¹⁰¹ Programska zasnova študija je bila podobna programom Kineziološke fakultete v Zagrebu (Hrvaška), Fakultete za telesno vzgojo in šport v Pragi (Češka), Fakulteti za športno znanost v Tartuju (Estonija), Fakulteti za šport in telesno vzgojo iz Osla (Norveška) ter londonske Univerze Brunel v Londonu – oddelek za športno znanost (Velika Britanija).

¹⁰² B. Jošt, *Delovanje in organizacija FŠ*, str. 34–36.

Športna gimnastika (vaje).

jprej soočila z vzpostavitvijo že omenjenega kreditnega študija, v drugem koraku pa z vsebinskim oblikovanjem bolonjskega študijskega programa in vzpostavitvijo primerljivega stopenjskega študija. Temu primerno so bile oblikovane komisije in v zaključni fazi pripravile dvostopenjski študij 3+2. Na prvi stopnji so bili oblikovani štiri programi: športna vzgoja, športno treniranje, kineziologija in športna rekreacija, programi na drugi stopnji pa so v postopku akreditacije. Prvostopenjski programi sledijo dvema osnovnima ciljema in sicer, prvič, »doseči čim višjo stopnjo izobrazbe in z njo povezane usposobljenosti v čim krajšem času«, in drugič, »uveljaviti vseživljenjsko izobraževanje v obliki splošnega strokovnega športnega izobraževanja na dodiplomski ravni, ki daje najnovejša praktična znanja na področju športa«. Prvostopenjski »bolonjski program« naj bi izobrazil štiri profile športnih delavcev in sicer: diplomant/ka športne vzgoje, diplomant/ka športnega treniranja, diplomant/ka športne rekreacije in diplomant/ka kineziologije.¹⁰³ Bolonjski študij je začel v študijskem letu 2009/10.

S prizidkom v osemdesetih letih 20. stoletja in ureditvijo novih laboratorijev ter vložkom v raziskovalno opremo, je bil v prvi polovici devetdesetih let 20. stoletja nadoknaden več kot dvajsetletni zaostanek za podobnimi raziskovalnimi institucijami v svetu in tudi doma.¹⁰⁴ Za ureditev raziskovalne infrastrukture je fakulteta v začetku devetdesetih let 20. stoletja vlagala določeno vsoto denarja iz raziskovalnega programa in iz drugih virov fakultetne dejavnosti, tako da je bil delež svojih sredstev višji kot delež iz sistemskih virov financiranja raziskovalne dejavnosti in brez njega fakulteta ne bi mogla razviti tehnološkega centra do mere, kot je še danes. Oblikovanih je bila vrsta laboratorijev in sicer laboratorij za kineziologijo¹⁰⁵, laboratorij za

¹⁰³ AFŠ, Vloge za pridobitev soglasja k prvostopenjskim univerzitetnim študijskim programom Fakultete za šport Univerze v Ljubljani.

¹⁰⁴ R. Šugman, *Fakulteta za šport*, str. 68.

¹⁰⁵ Proučevanje je med drugim usmerjeno na analizo hitre in odzivne moči s pomočjo tenziometrijske plošče, proučevanje gibalnih struktur s kombinacijo različnih metod, električno stimulacijo za rehabilitacijo, uporabo kinematike, dinamike, površinske elektromiografije in električne stimulacije mišic za proučevanje gibanja teles v prostoru, proučevanje učinkov športne vadbe in drugo.

psihodiagnostiko¹⁰⁶, laboratorij za fiziologijo športa¹⁰⁷, laboratorij za biodinamiko telesnega napora¹⁰⁸, laboratorij za motorično obnašanje¹⁰⁹, laboratorij za športno – medicinsko diagnostiko in nutricistiko (z ambulanto za medicino športa)¹¹⁰, laboratorij za biomehaniko¹¹¹, laboratorij za diagnostiko telesnega in gibalnega razvoja¹¹² in laboratorij za motorično obnašanje¹¹³. Na ta način

¹⁰⁶ Npr. psihodiagnostični pregledi (delni, kompleksni, dodatni, in specialni, psihodiagnostični intervju), izdelava IZOF – profila predtekmovalnih stanj (sociometrijski test, kohezivnost, socialni položaj posameznika v ekipi), psihološki tretman (odpravljanje predtekmovalne anksioznosti in treme, odpravljanje strahu pred neuspehom, izdelava strategij vedenja pred tekmovanjem, uporaba tehnik za relaksacijo in koncentracijo, spremljanje delovno-športne učinkovitosti), različna svetovanja športnikom, trenerjem in staršem, diagnostika skupinske dinamike (znotraj športne ekipe, timov, klubov, reprezentanc ipd) ter izdelava sugestij in predlogov za izboljšanje klime in kohezivnosti;

¹⁰⁷ Npr. spiroergometrija z analizo laktata in EKG monitoringom na tekoči preprogi in cikloergometrih, test (»vita maksima«) za določanje maksimalne porabe kisika in drugih parametrov (aerobni prag, laktatni prag, anaerobni prag), testi aerobnih kapacitet, Storerr – Davisov test na cikloergometru za indirektno merjenje maksimalne porabe kisika s pomočjo nomogramov, odvzem mikrovzorcev krvi in analiza laktatov, glukoze, odvzem in priprava krvi za nadaljnjo hematološko in biokemično obdelavo;

¹⁰⁸ Npr. učinki vzdržljivostne vadbe na presnovo eksogenih in endogenih ogljikovih hidratov z uporabo metode stabilnih izotopov, metoda za povečanje hitrostne vzdržljivosti, intervalni trening, vsebnost laktata in glukoze v krvi, delni tlaki plinov v krvi in analiza izdihanih, raziskovanje uravnavanja acido-baznega in elektrolitskega statusa pri dolgotrajnem naporu;

¹⁰⁹ Npr. izvedba meritev z osnovnimi in specialnimi motoričnimi testi, konstrukcija in validacija novih merskih postopkov osnovne in specialne motorike, proučevanje motorike posameznih oseb, ki so ovirane v telesnem in duševnem razvoju, izdelava norm gibalnih sposobnosti za različne ciljne skupine in izdelava informacijskega sistema, razvoj merilne in trenažne tehnologije na področju osnovne in specialne motorike;

¹¹⁰ Npr. preventivni sistematični pregledi za športnike, rekreativce in druge osebe (anamneza, antropometrija, klinični pregled, EKG, krvni pritisk, laboratorij – hematologija, biokemija, diagnoza – priporočila), ugotavljanje funkcionalnih sposobnosti srčno-žilnega in pljučnega sistema (statična, spirometrija, aerobna kapaciteta, anaerobni prag), ugotavljanje koronarne rezerve srca (dinamična elektrokardiografija z merjenjem krvnega pritiska med in po obremenitvi), medicinska izokinetika (ugotavljanje stanja in uravnoveženosti mišičnih skupin posameznih sklepov), svetovanje pri programiranju trenažno-tekmovalnih programov, izdelava jedilnikov in dodatkov, protibolečinska – nemedikamentozna terapija (elektroterapija, akupunktura);

¹¹¹ Npr. proučevanje struktur gibanj, analiza vmesnih časov, tempa in ritma, proučevanje mehanskih zakonitosti gibanja človeka z oziroma brez rekvizitov, računalniško podprte simulacije gibanj, proučevanje spremembe tehnike glede na utrujenost, spremenjene pogoje, spremembo opreme itd., uporaba biomehanskih metod za izboljšanje ergonomije, sodelovanje pri razvoju športne opreme;

¹¹² Npr. analiza telesnega in gibalnega razvoja na podlagi informacijskega sistema – športnovzgojni karton in dodatnih meritev gibalnih sposobnosti in telesnih značilnosti različnih skupin ljudi, v povezavi z medicinsko stroko ugotavljanje stopnje biološkega razvoja in napoved nadaljnjega telesnega razvoja, analiza funkcionalnih nepravilnosti telesne drže in izdelava priporočil za preventivne/korektivne ukrepe, diagnostika funkcionalnih sposobnosti in porabe energije otrok in mladine idr.

¹¹³ Npr. analitično proučevanje centralnega in perifernega živčnega sistema ter njenega nadzora mišične aktivnosti, nevrofiziološka/elektrofiziološka diagnostika hotenih, refleksnih in avtomatskih gibov, ugotavljanje potencijskih/inhibicijskih učinkov različnih vrst

Stari fiziološki laboratorij: dr. Radoje Milić testira mladega alpskega smučarja in študenta FŠ Davida de Costa (prva polovica tega desetletje).

Potapljaška vaja reševanja iz zagozda (otok Veruda pri Pulju ali udomačeno Frater, 2003).

Računalniška učilnica.

se je poglobilo tako raziskovalno delo kot implementacija in prepletenost s prakso. Poleg teh je bil oblikovan tudi laboratorij za multimedijško tehnologijo (Medioteka), ki v prvi vrsti sodeluje v vseh oblikah pedagoškega procesa (predavanje, vaje, demonstracije), opravlja snemanja, videoprojekcije in videoanalize ter skrbi za nemoteno delovanje avdiovizualne opreme na fakulteti. Namen raziskovalnega dela, ki je bilo organizacijsko zaokroženo v Inštitutu za kineziologijo, je bil s širitvijo raziskovalnega dela in teoretičnim poglobljanjem dvigniti znanstvenoraziskovalno odličnost in prezentacijo rezultatov v domačih in tujih krogih, ki je bila potrebna tudi za priznanje in uveljavitev podiplomskega študija. Inštitut za kineziologijo je 1992 pričel izdajati znanstveno revijo *Kinesiologia Slovenica*, v reviji pa so bili in so objavljeni originalni oziroma izvirni, pregledni in prehodni znanstveni prispevki domačih in tujih avtorjev. Revija ima mednarodni znanstveni odbor, izhaja v angleškem jeziku s povzetkom v angleškem in slovenskem jeziku ter v obsegu dveh številok letno. Uvrščena je v baze COBISS, Sport discus in SPONET, politika uredniškega odbora pa je dvigati znanstveno kakovost prispevkov in prodreti na mednarodno raven ter pridobiti znanstveni indeks (SCI).

FŠ je bila ena prvih ljubljanskih visokošolskih institucij s samostojnim računalniškim centrom, ki ga je uredila na prehodu sedemdesetih let 20. stoletja. Center je bil oblikovan za potrebe raziskav, in sicer statistične obdelave podatkov, pri čemer ne gre pozabiti temeljnega dela Vida Mesariča in pozneje še, žal pokojnega, Francija Ambrožiča. V osemdesetih letih je fakulteta nabavila računalniški terminal, ki je bil direktno povezan z Republiškim računskim centrom, sodelovala je tudi z Egonom Zakrajškom in Konstantinom Momirovičem, ki sta razvila statistični program. Ko je bil vzpostavljen računalniški center na Univerzi, se je fakultetni povezal s slednjim. V devetdesetih letih je fakulteta sledila tehnološko-informacijskim novitetam in delo je prešlo na uporabo osebnih računalnikov. Ti so bili sprva nepovezani, zato je bilo vzpostavljeno lokalno omrežje in uvedene nove tehnologije in novi operacijski sistemi. Prav tako je bilo v študijske programe in predmetnik uvedeno »računalništvo«, iz katerega sta izšli »informatika« in »statistika«. V aktualnem času se je fakulteta priključila na brezžično omrežje EUROAM.

V letu 1991 je bilo odprtih 37 raziskovalnih projektov (18 temeljnih, 12 aplikativnih, 7 razvojnih).¹¹⁴ S spremembami na področju raziskovanja v

kondicioniranja – električna/mehanska stimulacija, diagnostika živčno-mišičnih sprememb pri akutni/kronični centralni/periferni utrujenosti idr.

¹¹⁴ B. Jošt, *Delovanje in organizacija FŠ*, str. 82.

Otvoritev novega fiziološkega laboratorija 2009:
z leve Nada Širučl, dr. Gregor Jurak, ob njem dekan
dr. Milan Žvan, na tekaški preprogi atlet Miro Kregar.

začetku devetdesetih let je bila »kineziologija« uvrščena v področje »Vzgoja, izobraževanje in šport«. V okviru raziskovanja je fakulteta vzpostavljala stike tako v okviru ljubljanske Univerze (npr. s Fakultetami za elektrotehniko, za strojništvo, Filozofsko fakulteto) kot z Inštitutom Jožef Štefan in športno prakso. Poleg sodelovanja s športnoprofesijskimi organizacijami je bilo vzpostavljeno sodelovanje z nacionalnim proizvajalcem telovadnega in športnega orodja begunjskim Elanom ter športnorekreativnimi centri in turističnimi organizacijami (Rogla, Bled, Kobla, Kranjska gora), ki pa je bilo odvisno tudi od tranzicijskega razvoja v Sloveniji. Raziskovalno delo na fakulteti je bilo na eni strani organizirano v programskih raziskovalnih skupinah, na drugi strani pa je potekalo prek projektnega raziskovalnega dela (temeljni, aplikativni in ciljno-raziskovalni projekti), podoktorskih projektov in naročenih raziskovalnih projektov. Po letu 1998 so bile oblikovane najprej tri in nato dve programski skupini, in sicer »biopsihosocialni temelji kineziologije« in »kineziologija monostrukturnih, polistrukturnih in konvencionalnih športov«. Med leti 1996–2004 je bilo na Inštitutu za kineziologijo zaključenih 14 CRPov, 12 aplikativnih in temeljnih projektov in 5 projektov v sodelovanju z drugimi institucijami.¹¹⁵

V pedagoško-znanstvenem in strokovnem razvoju se je fakulteta povezovala s sorodnimi in podobnimi organizacijami doma in v svetu. Sodelovanje s fakultetami in inštituti se je izražalo v izmenjavi učiteljev, asistentov in raziskovalcev pri izvedbi dodiplomskega in podiplomskega študija, skup-

¹¹⁵ B. Jošt, *Delovanje in organizacija FŠ*, str. 81–89; R. Šugman, *Fakulteta za šport*, str. 68–69; Znanstveno raziskovalna dejavnost Inštituta za kineziologijo Fakultete za šport, 2007.

Predstavitve študentov s posebnimi potrebami: z leve Gal Jakič (paraolimpijec Vancouver 2010), prodekan dr. Stojan Burnik, novinarka TVS Janja Koren in Darko Djurić (paraolimpijski kandidat za London 2012).

IV. mednarodni kongres Šport mladih, 2008: vabljeni predavatelj dr. Ken Hardman.

IV. mednarodni kongres Šport mladih, 2008: ena od sekcij, vodita jo dr. Matej Tušak in dr. Tomaž Pavlin (skrajno desno), referentka Katarina Bizjak (stoji levo).

nimi raziskovalnimi projekti, uporabi specializiranih laboratorijev in nabavi kompatibilne opreme. Sodelovanje je bilo koncentrirano na jugoslovanski in bližnji češkoslovaški akademski prostor, po letu 1991 pa se krog širi. V zadnjem desetletju in pol se je razvila vrsta mednarodnih aktivnosti, ki je v aktualnem obdobju osredotočena v ERASMUS izmenjavi ali mobilnosti, bilateralnih sporazumih (meduniverzitetnih ali/in medfakultetnih) o mobilnosti, mednarodnih raziskovalnih projektih, mednarodnih športnih in telesnovzgojnih omrežjih in izvedbi ali sodelovanju pri izvedbi ter udeležbi mednarodnih srečanj. V okviru ERASMUS programa ima fakulteta podpisane bilateralne pogodbe s 15 evropskimi fakultetami iz Evropske zveze in 2 turškima. Sodelovanje, ki je bilo vzpostavljeno v preteklem času in življenju v jugoslovanski državi, fakulteta razvija prek bilateralnih sporazumov. V tem pogledu je že tradicionalno sodelovanje z zagrebško Kineziološko fakulteto, s katero sodeluje fakulteta pri različnih projektih, kot npr. sodelovanje pri tradicionalni mednarodni kineziološki znanstveni konferenci. Prav tako na fakulteti redno gostujejo priznani strokovnjaki s področja kineziologije iz mednarodnega prostora.

Konec osemdesetih let 20. stoletja je fakultetni znanstveno-pedagoški svet sklenil, da fakulteta začne s prirejanjem mednarodnih znanstvenih srečanj. Ti so bili organizirani ali samostojno ali v sodelovanju in prvi v nizu je bil leta 1989 mednarodni simpozij Bloško smučanje – dediščina in izziv, organiziran v sodelovanju z občino Cerknica in Filozofsko fakulteto. Simpozij je sodil v sklop počastitve Janeza Vajkarda Valvasorja in njegovega dela o Vojvodini Kranjski, kjer je med drugim popisal in svetu predstavil smučarsko posebnost prebivalcev bloške planote, edinstveno v srednjeevropsko-alpskem prostoru. V uvodnem referatu »bloškega simpozija« je Rajko Šugman poudaril, da so se z »z odločitvijo o prirejanju mednarodnih simpozijev odprli v svet« in da so na fakulteti že načrtovali naslednja srečanja, kot npr. posvet Nasilje in šport (skupaj z Zvezo za telesno kulturo Jugoslavije), ki je izhajal iz sociološkega fenomena navijaških skupin in huliganstva v politično kriznem času jugoslovanske države. A več poudarka je veljalo organiziranju mednarodnega simpozija Šport mladih, čigar tema bo po besedah R. Šugmana »stalnica za prodor naših strokovnjakov z raziskovalnimi informacijami s tega področja v mednarodni prostor«. ¹¹⁶ Želja in namera sta bili, da bi Šport mladih postal trajno periodično organizirano

¹¹⁶ R. Šugman, *Nekateri vidiki dediščine*. Bloško smučanje-dediščina in izziv: I. mednarodni simpozij. Ljubljana:1990, str. 12.

znanstveno srečanje in odskočišče za mednarodno uveljavitev kinezioloških strokovnjakov, zlasti mlajših, ki so vstopali v življenje fakultete. Mednarodni simpozij Šport mladih je bil prvič organiziran leta 1990 pod pokroviteljstvom Rektorske konference dežel delovne skupnosti Alpe-Jadran in bil združen s IV. Kongresom športnih pedagogov Jugoslavije. Izraz »Šport mladih« se je kot strokovni termin in področje ali eden od podsistemov športnega sistema začel uveljavljati v Sloveniji konec osemdesetih let za športno dejavnost mladih v starosti do 18 let. Simpozij je obravnaval problematiko športa in model športa v različnih tematskih sekcijah: antropološki, metodično-didaktični in metodološki sekciji in tovrsten organizacijski model se je uporabljal tudi v prihodnje. Sledil je drugi simpozij leta 1993, ki je glede na pravkar minulo dobo političnega jugoslovanstva usmerjal potenciale v širši mednarodni prostor, na drugi strani pa je ohranjal znanstveno-raziskovalne vezi z bivšim jugoslovanskim in vzhodnoevropskim prostorom. Potekal je pod pokroviteljstvom generalne sekretarke Sveta Evrope Catherine Lalumiere, osrednja tema je bila Humanizacija dela z mladimi. Tretji simpozij Šport mladih je bil leta 1997, zatem pa po daljšem premoru ponovno v letu 2008 s poudarkom, da je šport otrok in mladostnikov ena od prednostnih nalog vsake države. Pokroviteljstvo slednjega je prevzel predsednik države dr. Danilo Türk. Simpozija se je udeležilo preko 230 udeležencev iz 18 držav. V sklepih simpozija je bilo za slovenski prostor med drugim poudarjeno, da imamo »v Sloveniji, podobno kot v drugih državah Evrope, epidemijo prekomerne telesne teže otrok in zmanjšanja njihovih gibalnih sposobnosti, povezanih z dalj časa trajajočim gibanjem, kljub temu da so osnovnošolci 60 minut zmerno do intenzivno telesno dejavni. Največje poslabšanje je vidno pri otrocih od 7 do 11 leta starosti.« Simpozij je kritično ošvrknil »krčenje obsega športne vzgoje v poklicnih srednješolskih programih, dezorganizacijo promocijskih programov športa (Zlati sonček, Krpan, šolska športna tekmovanja, Naučimo se plavati)« ter pozval k spremembi pristopa »do obravnave telesne dejavnosti slovenske mladine«. ¹¹⁷ V obdobju med III. in IV. simpozijem Šport mladih pa je bila fakulteta glede na interdisciplinarnost kineziologije organizator/soorganizator specialističnih znanstvenih srečanj tako s kineziološkega kot s področja športne rekreacije, medicine, sociologije, zgodovine, psihologije in filozofije športa.

Tomaž Pavlin

Ob gostovanju razstave 50 let Slovenskih športnih iger v Trstu je junija 2009 potekal pogovor s pisateljem in častnim doktorjem Univerze v Ljubljani prof. Borisom Pahorjem (v sredini) in Sašom Rudolfom (levo) o športu, narodni identiteti in zamejstvu, pogovor je vodil dr. Tomaž Pavlin (desni).

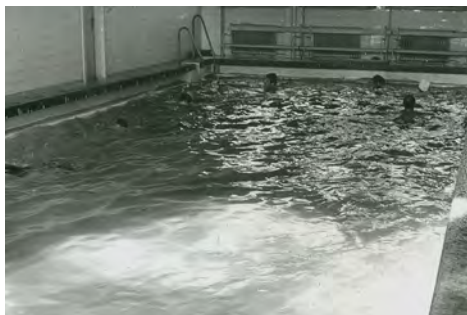

Vaje predšolske vzgoje v parku grada Kodeljevo.

¹¹⁷ Sklepi simpozija Šport mladih 2008, 17. 11. 2008.

ZIMSKO KOPALIŠČE FAKULTETE ZA ŠPORT IN NASTANEK UNIVERZITETNEGA PLAVALNEGA CENTRA

Stari bazen.

Odkrivanje plošče temeljnega kamna Univerzitetnega plavalnega centra februarja 1996: v prvi vrsti prvi z desne dekan dr. Otmar Kugovnik, ob njem predsednik R Slovenije Milan Kučan, ob njem rektor Univerze v Ljubljani dr. Alojz Kralj ter direktor SCT Ivan Zidar.

Plavanje, različne plavalne dejavnosti in vodni športi so že dolgo umeščeni v programe Fakultete za šport Univerze v Ljubljani. Že vse od njenega nastanka se razvijajo v pedagoški, raziskovalni in strokovni obliki. Vendar je ta razvoj omejen z materialnimi pogoji, ki so bili do leta 1999 resnično šibki. Do takrat se je namreč večino programov izvedlo v starem fakultetnem kopališču iz leta 1960, z 12,55 metrov dolgim, 5 metrov širokim in od 1,4 do 1,6 metrov globokim bazenom. Zaradi neustreznosti in prezasedenosti, se je manjši del programov plavanja in plavalnih dejavnosti takrat izvajal še v ljubljanskih kopališčih Ilirija, Kodeljevo in Tivoli ter v obliki poletnih taborov tudi v morju.

Korak po koraku od zamisli do uporabe

Do gradnje novega, zimskega kopališča je bila dolga pot. Leta 1977 so bila postavljena vsebinska izhodišča kompleksa plavalnih bazenov nasploh in natančneje v Sloveniji. Na osnovi tega se je tudi za fakultetno novogradnjo začelo sistematično lobirati. V letih od 1989 do 1999 se je izbralo lokacijo zemljišča, pridobilo lokacijsko dovoljenje, izdelalo projekte tehnične dokumentacije in končno pridobilo gradbeno dovoljenje. 29. februarja 1996 je bil odkrit temeljni kamen s ploščo in gradbena dela so se začela (zakoličenje objekta, gradnja in tehnični pregled). 29. oktobra 1997 je bilo pridobljeno uporabno dovoljenje in novo kopališče je bilo brez otvoritve odprto.

Pri projektiranju arhitekture novega kopališča, ob upoštevanju strogih urbanističnih zahtev o velikosti gabarita in višini objekta, sta bila dosledno spoštovana kriterija namembnosti in funkcionalnosti. Ob srečnih okoliščinah, da se kopališče gradi na novo, smo pri tem v središče postavili človeka – plavalca – merjenca. Okoli njega smo predvideli vodo, okoli bazen. Ker je bil bazen predviden kot „osrednji slovenski laboratorij v vodi“, smo z načrtovanjem preučili stanje na tem področju v svetu. Ugotovili smo, da se pretočni bazeni, katerih gradnja je bila še pred nekaj leti v razcvetu, počasi opuščajo. Okoliščine, pri katerih se voda pretaka, plavalec pa plava na mestu, resnično omogočajo nekoliko lažje merjenje in preučevanje plavalca med naporom, vendar žal niso dovolj podobne običajnemu plavanju. Zato smo se odločili za gradnjo le običajnega bazena, ki pa bi v večji meri omogočal merjenja tudi s pomočjo podvodnih oken in jeklenega pohodnega mostovža pod stropom ter bil tako posebno prilagojen raziskovanju gibanja v vodi z vseh treh smeri (pod vodno gladino, v vodi in nad njo).

Sledilo je načrtovanje bazenske dvorane. Pri tem bi na tem mestu omenili le naše želje po ustrezni osvetlitvi, ki bi ustvarjala prijetno ozračje, obenem pa omogočala tudi zahtevnejša snemanja nad vodno gladino in pod njo. Možnost osvetlitve s 1300 luxi danes tako omogoča kakovostne videoposnetke za digitalizacijo pri 2D- ali 3D-analizi in TV snemanju.

Okoli bazenske dvorane smo si zamislili predavalnico z ustrezno postavljeno merilno opremo in druge prostore za študijske, merilne in svetovalno-raziskovalne namene (fitnes, laboratorij za kinematiko), ki so namenjeni tudi drugim kopenskim športom. Nato je sledilo načrtovanje potrebnih higienskih naprav, higienske zapore in ustreznih garderob ter centralno vodenih in upravljanih sistemov za pripravo bazenske vode, zraka in ogrevanja. Veliko napora je bilo vloženo v načrtovanje priprave bazenske vode (tudi s pomočjo pretočnega bazena za hranjenje odvečne vode) in zraka, ki naj bi bila kar najbolj prijazna, s čim manj ogrožanja sluznice (sintetični klor) in s čim manj toplotnih stresov (toplotne zapore). Na koncu je sledilo še načrtovanje strehe in stavbe v celoti.

Ob omenjeni idejni poti smo pri načrtovanju upoštevali še nekaj dejstev: ker je Ljubljana na potresnem področju, smo se odločili za gradnjo lahkega, montažnega, statično ne obremenjujočega bazena iz jeklenih plošč in ne iz armirano betonskih temeljev, kot je pri taki gradnji običajno. Danes, po dobrih desetih letih obratovanja, se je ta odločitev izkazala za pravilno, saj je bazen ob rednem letnem vzdrževanju še vedno povsem vodotesen. In drugič, kopališče seveda ni namenjeno le gibanju v vodi in raziskovanju, temveč tudi ostalim gostom. Pri načrtovanju smo bili posebej pozorni na osebe s posebnimi potrebami, katerim so namenjeni prilagojeni vhod na kopališče in garderoba, posebne sanitarije s prho, ustrezna klančina za vhod v bazensko dvorano, hidravlično dvigalo za spuščanje in dvigovanje v bazen ter prilagojene bazenske stopnice. Na osnovi omenjenih izhodišč smo v obdobju načrtovanja kopališča opravili 30 projektnih študij.

Da bi bilo bivanje študentov, profesorjev in drugih gostov v novem kopališču kar najbolj prijetno, ustvarjalno in spodbujevalno, smo celoten objekt načrtovali tako, da smo kar najbolj uravnotežili učinke vseh šestih kozmičnih prvin (sonce, voda, zemlja – tla, zrak, les, jeklo – železo nerjaveče) in izkoristili še druge danosti funkcionalnega načrtovanja objekta. Celostni izgled danes poudarjajo oranžno rdeča reliefno lesena slika na severovzhodni steni bazenske dvorane, ki izjemno spodbujevalno prikazuje vzhajajoče sonce, modra bazenska voda, ki je razkužena le z neagresivnim sintetičnim klorom, rumen strop, ki je lesen, kar ugodno

Likof

učinkuje na akustiko bazenske dvorane, bele stene in rjava keramična tla, okrogli nosilni betonski stebri in zaobljene klopi, okrogle stopnice in jeklene palice pohodnega mostovža pod stropom, čist bazenski zrak, natančno uravnana svetloba s stropa bazenske dvorane in iz bočnih sten bazena in sproščujoče zelenje na steni bazenske dvorane nad oknom s pogledom proti parku Kodeljevo.

Nastanek univerzitetnega plavalnega centra

Leta 1999 je bilo zgrajeno novo kopališče. Petindvajset metrski bazen s širino 16,66 metra in globino od 1,3 do 3,5 metra lahko izkoristimo na različne načine primernim posameznim dejavnostim. Po dolžini je bazen običajno razdeljen na osem ožjih prog, ki so primerne za učenje in vadbo plavanja. V primeru plavalnih tekmovanj ga lahko razdelimo na šest prog, širokih 2,5 metra, kakor predpisuje mednarodna plavalna zveza FINA. Glede na to, da se bazen izkorišča tudi za dejavnosti, ki zahtevajo različno globino vode, ga je moč razdeliti tudi po širini z ustreznimi progami. V takih primerih se v globljem delu z razsežnosti 16 metrov × 16 metrov × 3 do 3,5 metra lahko izvajajo skladnostno plavanje, različne vodne igre (mali vaterpolo, vodna košarka, vodna odbojka) potapljanje na dih in z avtonomno potapljaško opremo ter skoki v vodo z dveh 1 metrskih odrivnih desk, ki sta nameščeni ob robu bazena. V plitvem delu pa se lahko izvajajo učenje plavanja, vodna aerobika in vodni fitnes.

Ob običajnih dodatnih, servisnih prostorih in predpisani opremi, kopališče vsebuje tudi prostor za vadbo in odmor plavalcev na kopnem, klimatizirano telovadnico z napravami za fitnes, prostor za servis in hrambo avtonomne potapljaške opreme, učilnico ter kabinete profesorjev. Za natančnejše opazovanje in snemanje dogajanja v bazenu (plavanje, igra ...) v treh smereh je pod stropom na voljo tudi jekleni pohodni mostovž, v kleti pa podvodna okna. Z izgradnjo novega se je spremenila tudi namembnost starega kopališča. Čistoča in temperatura vode ter zraka so se namreč prilagodili izvedbeno zelo zahtevni vadbi dojenčkov in malčkov oziroma vadbi nosečnic v vodi. Obe kopališči skupaj danes tvorita Univerzitetni plavalni center.

Pedagoški vsakdan

Že v drugem letu delovanja je bilo kopališče popolnoma zasedeno z različnim programi. Med študijskim letom mesečno kopališče obišče približno 11.000 gostov, izven tega obdobja je gostov nekoliko manj (do 8.000). Zjutraj so to običajno rekreativni plavalci, ki v organizirani in neorganizirani obliki začnejo dan z ustrežno plavalno vadbo. Dopol-

danske in zgodnje popoldanske ure so namenjene programom fakultete. V tem času študentje spoznavajo plavanje in nekatere plavalne dejavnosti, kot so: vodna aerobika, gibanje v vodi, potapljanje na dih in z avtonomno potapljaško opremo, vodne igre ter skoki v vodo. Ob tem se učijo tudi metodike učenja teh gibanj, didaktike poučevanja ter ustrezne vadbe omenjenih dejavnosti. Za bodoče športne pedagoge je pomemben poudarek tudi na spoznavanju pomena zagotavljanja aktivne varnosti pri programih v vodi in ob njej in na spoznavanju reševanja iz vode in prve pomoči. Popoldan kopalnice in bazen zasedejo plavalne šole in klubi, ki ponujajo programe plavanja in plavalnih dejavnosti za različne skupine ljudi. Od programov vadb v vodi za dojenčke in malčke, ki se izvajajo na starem kopalnici do učenja plavanja različnih starostnih kategorij in rekreativne vadbe plavanja in nekaterih plavalnih dejavnosti. Pomembno je poudariti tudi, da se v novem kopalnici najdejo tudi programi plavanja in vadbe v vodi za osebe s posebnimi potrebami. Univerzitetni plavalni center se torej resnično izkorišča v obliki „plavanje za vse od 0 do 100 let“. Pri izvedbi programov se učitelji redno poslužujejo tudi velike bazenske opreme (oznake za hrbtno, podvodna okna, jekleni pohodni mostovž pod stropom, vaterpolska vrata, koša za vodno košarko) in različnih pripomočkov, ki jim jih kopalnice zagotavlja. Med slednjimi bi radi izpostavili tudi sistem za podvodno oddajanje zvokov (podvodni zvočniki), ki je lahko pri vadbi skladnostnega plavanja v veliko pomoč.

Bazen kot laboratorij za meritve in raziskave

Kopalnice in bazen se izkoriščata za razvoj in izvedbo različnih merilnih protokolov za plavanje in nekatere plavalne dejavnosti, kot so morfološka, funkcionalna, biomehanska, hidrostatična (v bazenčku za oceno prostornine merjenja), hidrodinamična in kinematična diagnostika. V sklopu teh meritev smo do sedaj izmerili (oziroma jih sistematično spremljamo) številne vrhunske, slovenske plavalke in plavalce, kot so Alenka in Nataša Kejžar, Urška Potočnik, Metka Sparavec, Peter Mankoč, Emil Tahirovič, Matjaž Markič, Blaž Medvešek, Anja Čarman, Sara Isakovič, Anja Klinar, Luka Turk in plavalce invalide, kot sta Dejan Fabčič, Darko Đurić ter drugi. Njihove prijetne izkušnje in naše dobro delo so privabili tudi nekaj vrhunskih plavalcev iz tujine. To so bili Gordan Kožulj, Marko Strahija in Miloš Milošević iz Hrvaške ter izraelska olimpijska reprezentanca iz leta 2008 in drugi. Z novim kopalnicem smo dobili tudi ugodne pogoje za izvedbo vsakoletnih meritev telesnih razsežnosti, gibalnih in posebnih plavalnih sposobnosti članov reprezentanc mlajših starostnih kategorij Plavalne zveze Slovenije.

Drugi z leve akad. slikar Lojze Logar, avtor bazenskega sonca.

Univerzitetni plavalni center kot strokovni center

Veliko naporov vlagamo v razvoj plavalne stroke, ki se posredno kaže tudi v doseganju stalnih, ne več slučajnih vrhunskih rezultatov (doseganje najboljših osebnih rezultatov) slovenskih plavalcev in plavalnic na največjih svetovnih tekmovanjih. Na vsakoletnih strokovnih, trenerskih posvetih so nas v Univerzitetnem plavalnem centru obiskali tudi vrhunski domači tuji strokovnjaki, kot so reprezentančni trener dr. Dimitrij Mancevič iz Slovenije, prof. dr. Marco Bonifazzi, Marco Castagneti iz Italije, prof. dr. Kari Keskinen iz Finske, prof. dr. Huub Touissaint iz Nizozemske, prof. dr. Bodo Ungerechts iz Nemčije, prof. dr. Ulryk Persin iz Belgije, Genadij Turecki iz Rusije, Jozsef Nagy iz Madžarske, Pero Kuterovac iz Hrvaške in drugi.

Bazen in bazenska dvorana sta lahko tudi umetniški oder

Lepotno dovršenost bazena in bazenske dvorane je navdihnila nekatere slovenske umetnike. Kot umetniški oder sta ju v predstavo vključila gledališka režiserja Aleš Berger, Dragan Živadinov. Plavanje in gibanja v vodi in na njej nasploh so bili vključeni v plesno, baletno predstavo, ki so jo dopolnjevali še ustrezna glasba in svetlobni podvodni in nadvodni učinki. V bazenu je nastalo tudi nekaj fotografij modnega fotografa Aljoša Rebolja. Tudi slovenski svetovni plavalni rekorder Peter Mankoč pogosto poišče motive za svoj letni koledar na fotografijah, posnetih v bazenu.

Dr. Venceslav Kapus in starosta slovenske plavalne stroke prof. Drago Ulaga po odprtju bazena.

Venceslav Kapus

VODSTVA IN PEDAGOŠKI DELAVCI VISOKE ŠOLE ZA TELESNO KULTURO IN FAKULTETE ZA ŠPORT

*Aktualno vodstvo FŠ: z leve dekan dr. Milan Žvan,
predsednik akademskega zbora dr. Milan Čoh,
prodekanja za znanost dr. Mojca Doupona Topič
in prodekan za pedagoški proces dr. Stojan Burnik.*

Direktorji:

- 1960-1962 dr. Stepišnik Drago
 1962-1966 dr. Šturm Jože,
 namestnik dr. Klojčnik Adolf
 1966-1968 red. prof. Ulaga Drago
 namestnik izr. prof. Jovan Ludovik (Ljubo)
 1968-1970 izr. prof. Jovan Ludovik (Ljubo)
 namestnik dr. Klojčnik Adolf
 1970-1972 dr. Klojčnik Adolf,
 red. prof. namestnik Vazzaz Helena Jelica
 1972 izr. prof. Jovan Ludovik (Ljubo)
 namestnik dr. Petrović Krešimir

Tretji z desne: dr. Drago Stepišnik.

Dekani:

- 1973-1977 dr. Šturm Jože
prodekan mag. Pavčič Cveto (1973-75)
prodekan dr. Čuk Miran (1975-77)
prodekan dr. Berčič Herman (1975-77)
- 1977-1981 dr. Čuk Miran
prodekan dr. Pavlovič Milutin (1977-79)
- 1981-1983 dr. Šugman Rajko
prodekan dr. Agrež Franc
prodekan dr. Elsner Branko
- 1983-1985 dr. Elsner Branko (1983-31.1.1985)
prodekanja dr. Vučetić Zavrnik Ljubica–dekanja 1.2.1985-31.8.1985
prodekan dr. Strel Janko
prodekan dr. Kapus Venceslav
- 1985 -1987 dr. Vučetić Zavrnik Ljubica
prodekan dr. Strel Janko
prodekan dr. Kapus Venceslav
prodekanja dr. Novak Doljana
- 1987-1989 dr. Strel Janko
prodekan dr. Kapus Venceslav
prodekanja dr. Novak Doljana
- 1989-1991 dr. Strel Janko
prodekan dr. Agrež Franc
prodekan dr. Verdenik Zdenko
- 1991-1993 dr. Agrež Franc
prodekan dr. Jošt Bojan
prodekan dr. Pirc Miran
- 1993-1995 dr. Agrež Franc
prodekan dr. Jošt Bojan
prodekan dr. Škof Branko
- 1995-1997 dr. Kugovnik Otmar
prodekan dr. Jošt Bojan
prodekan dr. Škof Branko
prodekan dr. Bednarik Jakob (1996 -97)

Dr. Adolf (Adi) Klojčnik

Dr. Rajko Šugman in prof. Drago Ulaga.

Seja senata, 2009.

- 1997-1999 dr. Petrović Krešimir
 prodekan dr. Jošt Bojan
 prodekan dr. Žvan Milan
 prodekan dr. Bednarik Jakob
- 1999 -30.12.2000 dr. Petrović Krešimir
 prodekan dr. Jošt Bojan
 prodekana dr. Žvan Milan
 prodekan dr. Bednarik Jakob
- 2001 -2003 dr. Jošt Bojan
 prodekan dr. Čoh Milan
 prodekan dr. Žvan Milan
- 2003-2007 dr. Jošt Bojan
 prodekan dr. Čoh Milan
 prodekan dr. Žvan Milan
 prodekan dr. Stojan Burnik (2004-05)
- 2007-2011 dr. Žvan Milan
 prodekan dr. Burnik Stojan
 prodekanja dr. Doupona Topič Mojca
 prodekan dr. Jurak Gregor (2007-2009)

Tajniki:

- Šmuc (Šink) Marjana 1964-1968
 Grm Marko 1969-1973
 Skalerič Andrej 1974-1975
 Šepec Franc 1976-1978
 Bavdek Miroslav 1978-1986
 Plestenjak Igor 1986-1993
 Marguč Herman 1993-1997
 Smolić Igor 1998-

Tajnica Simona Peklar in tajnik FŠ Igor Smolić.

PEDAGOŠKI DELAVCI VISOKE ŠOLE ZA TELESNO KULTURO IN FAKULTETE ZA ŠPORT

(upokojeni in bivši učitelji, asistenti, mladi raziskovalci in strokovni sodelavci)

Prof. dr. Agrež Franc

Doc. dr. Ambrožič Franci 1979-2002(†)

Izr. prof. dr. Berčič Herman

Viš. pred. mag. Bolković Ante

Izr. prof. Jeločnik Marjan

Izr. prof. Jovan Ludovik (Ljubo)

Izr. prof. dr. Klojčnik Adolf

Viš. pred. mag. Krevsel Viktor

Izr. prof. dr. Kristan Silvo

Pred. Longyka Bogomir

Viš. pred. mag. Mesarič Vid

Viš. pred. mag. Pavčič Cveto

Izr. prof. dr. Pavlovič Milutin

Prof. dr. Petrovič Krešimir

Doc. dr. Pirc Miran

Prof. dr. Stepišnik Drago

Izr. prof. dr. Šef Alojzij

Viš. pred. Šink Ivko

Prof. dr. Šturm Jože

Prof. dr. Šugman Rajko

Izr. prof. dr. Tome Janez

Red. prof. Ulaga Drago

Red. prof. Vazzaz Jelica Helena

Doc. dr. Verdenik Zdenko

Doc. dr. Vest Aleks Leo

Vidmar Metoda (Meta) 1960-1963

Izr. prof. dr. Vidmar Jože

Izr. prof. dr. Vučetič Zavrnik Ljubica

Dr. Jože Šturm (stoji levo) v pogovoru z mag. Francijem Ambrožičem.

Mag. Vid Mesarič (stoji), merjenje krvnega tlaka.

Dr. Miran Pirc in Marija Knez Bergant, tedaj vodja knjižnice.

Mag. Ante (Toni) Boljković (v голу).

Dr. Doljana Novak

Andlovic Kolar Katarina 1998-2000
 Asist. Balažič (Cirman) Andreja 1962-1972
 Bergant Janez 1960-1965
 Blas Mateja 2007-2009
 Brezavšček Jože 1988-1991
 Asist. mag. Burian Maja 1992-2000
 Colja Istok 1982-1992
 Prof. dr. Čuk Miran 1974-1989
 Viš. pred. Dvoršak Mirko 1975-1984
 Prof. dr. Elsner Branko 1971-1974, 1977-1985
 Filipovski Saša 1998-1999
 Flisek Mojmir 1990-1995
 Asist. Golnar Anton 1991-1996
 Hainz Primož 1975-1977
 Asist. dr. Hosta Milan 2001-2008
 Asist. Kolar Edvard 1996-1999
 Asist. Krpač Franc 1984-1985
 Pred. Ledinek Alfonz 1962-1964
 Ličen Simon 2005-2010
 Asist. Lovše Pepelnak Nataša 2005-2006
 Asist. Marcina Petra 2002-2003
 Markelj Neja 2004-2009
 Dr. Močnik Renata 1996-2003
 Izr. prof. dr. Novak Doljana 1973-1991, 1997-1999
 Pred. Novak Lija 1975-1987
 Doc. Pediček Franc 1961-1967
 Viš. pred. Petkovšek Marjeta 1971-1983
 Petrović Rok 1991-1993 (†)
 Petrović Sergej 2000-2002
 Rauter (Ferenčak) Martina 1998-2004
 Strmčnik Maksimilijan 1976-1984
 Dr. Šarabon Nejc 2000-2005
 Šmitek Janez 1971
 Izr. prof. dr. Tancig Simona 1973-1991
 Verbič Tatjana 1973-1988

Zaslужni učitelji Univerze v Ljubljani

Uлага Drago
Petrović Krešimir
Šugman Rajko

Bloudkovi nagrajenci

Bloudkove nagrade:

1965: Vazzaz Helena Jelica
1966: Uлага Drago
1968: Stepišnik Drago
1970: Šef Alojzij
1973: Jovan Ludovik (Ljubo)
1975: Petrović Krešimir
1977: Šturm Jože
1982: Visoka šola za telesno kulturo
1985: Šugman Rajko
1986: Klojčnik Adolf, Vučetić Zavrnik Ljubica
1987: Pavčič Cveto
1995: Kristan Silvo
1996: Krevsel Viktor
1999: Elsner Branko
2000: Strel Janko

Bloudkove plakete:

1980: revija Telesna kultura
1985: Vest Aleks Leo
1997: Zagorc Metka
2000: Kovač Marjeta
2004: Berčič Herman

Dr. Mik Pavlovič

Podelitev naziva »zaslužni profesor Univerze v Ljubljani« prof. Dragu Ulagi v univerzitetni dvorani; naziv podeljuje dr. Janko Strel, tedaj dekan FS, 1988.

Pogovora s prof. Borisom Pahorjem so se udeležili tudi šolski minister, nekdanji učitelji, športni delavci in drugi. V prvi vrsti z leve Marij Sušteršič, dekan dr. Milan Žvan, šolski minister dr. Igor Lukšič, dr. Stojan Burnik; v drugi vrsti z leve dr. Rajko Šugman, mag. Viktor Krevsel, dr. Mik Pavlovič, Sonja Poljšak, olimpijonek Miro Cerar in Jurij Kufersin.

PEDAGOŠKI DELAVCI FAKULTETE ZA ŠPORT (učitelji, asistenti, mladi raziskovalci in strokovni sodelavci)

Dan FŠ, teniški turnir: prvi z desne Rok Petrovič, sledijo dr. Branko Škof, dr. Marko Zadražnik in v ozadju dr. Milan Žvan.

Na kongresu v Tartuju, Estonija, 2001: z leve dr. Franci Ambrožič, dr. Milan Čoh, dr. Blaž Lešnik, dr. Maja Pori, dr. Jani Pustovrh, dr. Bojan Jošt.

»Fraterski« (druga polovica devetdesetih): stojijo z leve dr. Boris Sila, dr. Borut Pistotnik, dr. Marko Zadražnik, dr. Venceslav Kapus; čepijo z leve dr. Franci Ambrožič, Dorka Šajber, Boro Štrumbelj, Zoran Jarnovič.

Asist. dr. Ažman Darja
 Izr. prof. dr. Bednarik Jakob
 Asist. Bizjak Katarina, ml. raz.
 Asist. dr. Bon Marta
 Asist. dr. Bučar Pajek Maja
 Prof. dr. Burnik Stojan
 Doc. dr. Cecić Erpič Saša
 Prof. dr. Čoh Milan
 Prof. dr. Čuk Ivan
 Doc. dr. Dervišević Edvin
 Izr. prof. dr. Dežman Branko
 Dimec Časar Tjaša, ml. raz.
 Doc. dr. Dolenc Aleš
 Prof. dr. Doupona Topič Mojca
 Izr. prof. dr. Erčulj Frane
 Doc. dr. Filipčič Aleš
 Asist. Hadžić Vedran
 Pred. mag. Jakše Barbara
 Asist. Jarc Šifrar Tina
 Viš. strok. sod. Jarnovič Zoran
 Doc. dr. Jereb Blaž
 Prof. dr. Jošt Bojan
 Viš. strok. sod. Jošt Silva
 Izr. prof. dr. Jurak Gregor
 Doc. dr. Kajtna Tanja
 Izr. prof. dr. Kapus Venceslav
 Doc. dr. Kapus Jernej
 Izr. prof. dr. Karpljuk Damir
 Izr. prof. dr. Kondrič Miran

Izr. prof. dr. Kovač Marjeta
Prof. dr. Kugovnik Otmar
Doc. dr. Lasan Mirjam
Doc. dr. Leskošek Bojan
Doc. dr. Lešnik Blaž
Asist. dr. Majerič Matej
Doc. dr. Pavlin Tomaž
Asist. dr. Pinter Stanislav
Izr. prof. dr. Pistotnik Borut
Asist. dr. Pocrnjič Marko
Izr. prof. dr. Pori Maja
Doc. dr. Pori Primož
Asist. Prevc Petra, ml. raz.
Prof. dr. Pustovrh Janez
Asist. dr. Sattler Tine
Doc. dr. Sila Boris
Doc. dr. Starc Gregor
Prof. dr. Strel Janko
Prof. dr. Strojnik Vojko
Doc. dr. Supej Matej
Asist. dr. Šajber Dorica
Izr. prof. dr. Šibila Marko
Prof. dr. Škof Branko
Izr. prof. dr. Štihec Jože
Asist. dr. Štirn Igor
Doc. dr. Štrumbelj Boro
Doc. dr. Tomažin Katja
Prof. dr. Tušak Matej
Asist. dr. Ulaga Maja
Prof. dr. Ušaj Anton
Asist. dr. Vajngerl Branka
Prof. dr. Videmšek Mateja
Doc. dr. Vučković Goran
Asist. dr. Zadražnik Marko
Doc. dr. Zagorc Metka
Asist. dr. Zaletel Petra
Prof. dr. Žvan Milan

Sodelavci sprejemnega postopka 2009: zgornja vrsta z leve Tjaša Dimec Česar, Silva Jošt, dr. Darja Ažman, Ana Kašček (študentka); sedijo dr. Maja Bučar Pajek, dr. Marko Zadražnik in vodja meritev dr. Tomaž Pavlin.

Otvoritev prenovljene večnamenske športne dvorane, 2008: prva z leve dr. Branka Vajngerl, peta rektorica dr. Andreja Kocjančič, slavnostna govornica.

Dekan dr. Milan Žvan (levo), rektor Univerze v Ljubljani dr. Stanislav Pejovnik (v sredini) in dr. Janko Strel v pogovoru po otvoritvi prenovljene male »stuv« - telovadnice, 2009.

KATEDRE* IN STROKOVNO ORGANIZACIJSKE ENOTE FAKULTETE ZA ŠPORT

Dr. Blaž Lešnik (prvi z desne) in dr. Milan Žvan (drugi z desne) ob gostovanju ameriškega zgodovinarja smučanja dr. Johna Allena (prvi z leve); ob njiju Aleš Guček (tretji z desne) in dr. Herman Berčič.

KATEDRA ZA ALPSKO SMUČANJE

Začetki delovanja Katedre za smučanje segajo v šestdeseta leta, ko je na takratni Višji šoli za telesno kulturo začel Marjan Jeločnik študente seznanjati s smučarskimi veščinami. Kot predsedniku Zbora učiteljev smučanja mu je s pomočjo sodelavcev uspelo poenotiti program takratne šole smučanja. Slednje še danes pojmuje kot temelj trajnega sodelovanja med današnjo Smučarsko zvezo in Fakulteto za šport. Kasneje se je povezanost obeh institucij le še krepila, napredek stroke je bil več kot opazen tudi v tekmovalnih rezultatih. V času prvih uspehov Bojana Križaja sta v začetku sedemdesetih let poseben pečat strokovnega dela na takratni VŠTK pustila Janez Šmitek in Miro Dvoršak. Po letu 1980 je Katedra za smučanje delovala pod vodstvom prof. dr. Krešimirja Petrovića. Njegovo delo je temeljilo na povezovanju praktičnih izkušenj s teoretičnimi dognanji v športu. Revolucionaren način razmišljanja o smučanju in športu je dobival vse več potrditev v praksi. Tako

* Katedra je temeljna izobraževalna in raziskovalna skupina, ki deluje na določenem neodvisnem znanstvenem, strokovnem in pedagoškem področju ter združuje visokošolske učitelje, znanstvene delavce in visokošolske delavce določenega področja. Za bibliografijo članov kateder glej COBISS.

v otroških selekcijah kot tudi z vrhunskimi dosežki Roka Petrovića, Mateje Svet in mnogih drugih smo potrdili pravo izbiro poti. Strokovne publikacije, kot so *Pot do uspeha*, *Po Rokovih smučinah*, so bile prevedene v več tujih jezikov in imajo še danes posebno veljavo tudi v mednarodnem prostoru. Pri nastajanju omenjene literature, zlasti pa pri uvajanju sistematičnega dela z različnimi kategorijami tekmovalcev, je v osemdesetih letih vidno vlogo odigral takratni Petrovićev asistent in sodelavec Milan Žvan (danes predstojnik katedre). Kot trener z mnogimi izkušnjami je poudarjal pomembnost šole smučanja ter kvalitete dela učiteljev. Posebno vlogo je namenjal reševanju problemov selekcioniranja mladih tekmovalcev v alpskem smučanju. Kot učitelj na Fakulteti za šport in vodja demonstratorske vrste Slovenije je bil dr. Milan Žvan eden od snovalcev današnjega sistema usposabljanja strokovnih smučarskih kadrov. V drugi polovici devetdesetih let mu je pri postavljanju novih smernic smučarskega športa ter pri implementaciji znanstvenih pristopov v proces treninga alpskega smučanja pomagal njegov asistent Blaž Lešnik. Skozi leta njegova sodelovanja je v okviru Katedre za smučanje nastalo več pomembnih del, izmed katerih velja posebej izpostaviti univerzitetni učbenik *Naše smučine* in angleško smučarsko knjigo *A turn to move on ...* Prof. dr. Milan Žvan je od leta 2000 deloval najprej kot prodekan za pedagoško delo, od leta 2007 pa je dekan Fakultete za šport. Dejaven je v različnih organih športne sfere, v okviru Smučarske zveze Slovenije pa je pri Združenju učiteljev in trenerjev smučanja (ZUTS Slovenije) odgovoren za mednarodno sodelovanje. Dr. Blaž Lešnik poleg dela na Katedri za smučanje deluje tudi kot predsednik ZUTS Slovenije, ki je s svojimi 3300 aktivnimi člani največje športno strokovno združenje pri nas. S tem ostajata znanost in stroka v tesni povezavi ter z jasno vizijo razvoja smučarskega športa v prihodnosti.

KATEDRA ZA ATLETIKO

Katedra za atletiko je bila v okviru Visoke šole za telesno kulturo ustanovljena leta 1978. Njen pobudnik in prvi predstojnik je bil dr. Jože Šturm, člana pa sta bila dr. Janez Tome in asistent Milan Čoh. V osemdesetih letih je bila glede na takratno organizacijsko strukturo Katedra za atletiko vključena v Katedro za monostrukturne športne panoge. V tistem obdobju se je katedri priključil asistent Branko Škof. Delovanje katedre je bilo povezano s pedagoškim,

Dr. Branko Škof (prvi z leve) in dr. Milan Čoh (prvi z desne) pri pogovoru s skakalcem v daljino in študentom FS Gregorjem Cankarjem (drugi z desne) ter njegovim trenerjem Srdjanom Djordjevićem (drugi z leve) po osvojitvi bronaste medalje na SP v atletiki 1999.

strokovnim in zlasti še raziskovalnim delom. V okviru pedagoške dejavnosti je katedra sodelovala pri delni prenovi študijskega programa atletike na osnovni in izbirni stopnji. Strokovno in znanstveno raziskovalno delo je bilo usmerjeno v proučevanje specialne atletske motorike otrok in iskanje modelov za izbor mladih v različne športne panoge. Pri tem je bilo vzpostavljeno sodelovanje z Institutom Jožef Stefan in Fakulteto za elektrotehniko pri izdelavi Ekspertnega sistema začetnega izbora otrok, ki je v tistem času predstavljal popolno inovacijo v športni znanosti. Pri tem moramo še posebej izpostaviti delo dr. Jožeta Šturma tako pri razvoju katedre same, kot pri razvoju znanstveno raziskovalne dejavnosti na takratni edini strokovni ustanovi za telesno kulturo v Sloveniji.

Danes katedra šteje štiri člane, dva učitelja (dr. Čoh – predstojnik katedre, dr. Škof) ter asistenta Aleš Dolenc in Katja Tomažin, ki sta se pridružila v devetdesetih letih. Člani katedre so tudi nekateri zunanji sodelavci, profesorji športne vzgoje in nekateri ugledni atletski strokovnjaki, ki sodelujejo pri različnih oblikah pedagoškega procesa. V času svojega doktorskega študija se je katedri pridružil mladi raziskovalec Mitja Bračič, ki je tudi uspešno končal študij z zagovorom doktorske disertacije.

Razvili smo dobro sodelovanje z Atletsko zvezo Slovenije, predvsem z vidika meritev vrhunskih športnikov atletov, izobraževanja strokovnih kadrov in pedagoške prakse študentov usmerjevalcev atletike. Izjemno pomemben delež so imeli naši sodelavci v procesu meritev vrhunskih športnikov – atletov, ki so prav v tem obdobju dosegli največje uspehe slovenske atletike na nekaterih mednarodnih tekmovanjih. Člani katedre predavajo na licenčnih

Katja Tomažin kot testiranka v starejši mednarodni raziskavi testiranja z mersko tehnologijo Lokometer, ki je potekala v sodelovanju z bratislavsko Fakulteto za telesno vzgojo in šport.

seminarjih in seminarjih, ki jih izvaja Olimpijski komite Slovenije. Posebno pozornost pri širjenju tekaške kulture v slovenskem prostoru z organizacijo in izvedbo različnih edukativnih taborov in tekaških manifestacij zasluži dr. Branko Škof.

V okviru novega bolonjskega študija na Fakulteti za šport pokriva na pedagoškem področju Katedra za atletiko štiri predmete. Sodelujemo tudi kot predavatelji in mentorji na doktorskem študiju. Za potrebe pedagoškega procesa študentov smo zadnjih desetih letih pripravili štiri univerzitetne učbenike in izdali številna druga metodično-didaktična in avdiovizualna gradiva. Člani katedre predavajo kot vabljeni profesorji na nekaterih tujih univerzah tako na dodiplomski kot na doktorski stopnji. Zaključeno je bilo uspešno mentorstvo enemu doktorandu na tuji univerzi.

Na področju znanstveno raziskovalne dejavnosti sodelujejo člani katedre s številnimi domačimi in tujimi institucijami. Doma smo razvili zelo uspešno sodelovanje s Fakulteto za strojništvo, Univerzitetnim kliničnim centrom, Medicinsko fakulteto v Ljubljani in Mariboru. V mednarodnem prostoru sodelujemo s Fakulteto za telesno kulturo in šport, Comenius University v Bratislavi, Kineziološko fakulteto v Zagrebu in Splitu ter Polikliniko za fizikalno medicino in rehabilitacijo »Peharec« v Puli. Razvili smo metodologijo 3-D kinematike za objektivizacijo gibalnih struktur, opto-track metodo za registracijo hitrosti, način EMG aktivacije mišic pri sprinterskem teku, metodo spremljanja aerobnega in anaerobnega potenciala v laboratorijskih in situacijskih pogojih, monitoring vzdržljivostnih športov, razvili metodo termovizije za spremljanje toplotnih polj miškulature pri različnih obremenitvah. V zadnjih desetih letih smo objavili več kot 80 znanstvenih člankov v uglednih mednarodnih znanstvenih in strokovnih revijah, izdali 8 znanstvenih monografij in predstavili svoje znanstvene dosežke na številnih mednarodnih kongresih in konferencah.

Dr. Aleš Dolenc

Milan Čoh

KATEDRA ZA BIOMEHANIKO

Predstojnik: prof. dr. Kugovnik Otmar

Člani: prof. dr. Milan Čoh, doc. dr. Blaž Lešnik, prof. dr. Pustovrh Janez, prof. dr. Strojnik Vojko, doc. dr. Matej Supej, asist. dr. Igor Štirn

KATEDRA ZA FILOZOFIJO

Predstojnik: prof. dr. Jošt Bojan

Člani: dr. Milan Hosta, doc. dr. Mirjam Lasan, doc. dr. Tomaž Pavlin, asist. dr. Pinter Stanislav

KATEDRA ZA FITNES IN AEROBIKO

Področje aerobike je bilo v svojih nastankih v osemdesetih letih 20. stoletja najprej neformalno vključeno v Katedro za ples. Aerobiko je namreč na Fakulteto za šport pripeljala dr. Meta Zagorc, ki že vrsto let vodi aktivnosti, povezane s plesnimi dejavnostmi. Nekaj let kasneje, v devetdesetih letih, se je pojavilo področje fitnesa, odprli so se prvi fitnes centri, pojavila se je fitnes vadba. Ker je dejavnost potekala v večini na rekreativni ravni, smo področje fitnesa v začetku vključili v Katedro za športno rekreacijo.

Obe področji sta se uspešno razvijali in napredovali ter sta bili tudi vse bolj povezani v celoviti in široki ponudbi športnih programov vse številnejših fitnes centrov. Ti so se vedno bolj posvečali na eni strani področju fitnesa kot individualni vadbi (kardio vadba, vzdržljivostna vadba na t. i. kardio napravah oz. kardio trenažerjih in na drugi strani vadbi za moč in lepšo – tudi bolj mišičasto – postavo na dinamičnih napravah (trenažerjih) ter s pomočjo prostih uteži in drugih pripomočkov, ki nudijo ustrezen odpor pri vajah za krepitev mišic). Na drugi strani so se poleg klasične aerobike začele pojavljati nove, drugačne, sodobnejše oblike t. i. skupinske vadbe (step aerobika, slide

Z leve dr. Petra Zaletel, dr. Boris Sila, Tina Jarc Šifrar in dr. Maja Bučar Pajek.

aerobika, kompleks vadb v okviru Les Mills – Body Attack, Bodi Combat, Body Pump itd. in druge oblike skupinske vadbe, kot npr. Pilates vadba, vadba z določenimi rekviziti, kot npr. gimnastične žoge, pol žoge, TRX trakov), ki so prav tako postale nepogrešljive oblike ponudbe sodobnih fitness centrov.

Na osnovi uspešne skupne ponudbe mnogih organizatorjev, izvajalcev in ponudnikov tako individualne fitness vadbe kot različnih oblik skupinske vadbe, smo se tudi na Fakulteti za šport odločili in leta 2001 ustanoviti novo katedro z imenom Katedra za fitness in aerobiko. V delo katedre so se vključili pedagoški delavci, ki so sicer svojo pedagoško obveznost opravljali v okviru katedre za ples, Katedre za športno gimnastiko in Katedre za športno rekreacijo.

V strokovno delo izven fakultete se člani katedre vključujejo v okviru Gimnastične zveze Slovenije – področje aerobike ter druge podobne oblike skupinske vadbe – in v okviru Fitness zveze Slovenije – individualna fitness vadba, različne oblike skupinske vadbe. Vsebinsko je delo povezano predvsem pri usposabljanju novih strokovnih delavcev – vaditeljev, inštruktorjev in trenerjev fitnesa in aerobike.

Po letu 1995 se je s sodelovanjem ameriškega strokovnjaka Christopherja Rilesa na Fakulteti za šport začel razvijati trenažni in sodniški sistem tekmovalne različice aerobike. Po ustanovitvi Strokovnega odbora za aerobiko leta 1997 pri Gimnastični zvezi Slovenije, so redno potekala državna prvenstva v športni aerobiki, na katerih so vedno sodelovali tudi usmerjevalci naše katedre. Izjemen mednarodni uspeh na tekmovanju v Los Angelesu (ZDA) je leta 1998 z osvojenim prvim mestom dosegla trojica Bleiweis - Končan - Zakrajšek, pod trenerskim vodstvom dr. Petre Zaletel, in dvojica Mihelčič - Turšič. Vsakoletno sodelovanje na tekmovanjih v športni aerobiki z zagrebško Kineziološko fakulteto pa je postalo že tradicija.

Predstojnik katedre je dr. Boris Sila, člani pa dr. Maja Bučar Pajek, Tina Jarc Šifrar, dr. Primož Pori, dr. Meta Zagorc, dr. Petra Zaletel in mag. Barbara Jakše.

Boris Sila

Z leve Nada Štrucl, dr. Mirjam Lasan, Radoje Milić.

KATEDRA ZA FIZIOLOGIJO ŠPORTA

Katedra za fiziologijo športa je izšla iz nekdanje skupne medicinske katedre, potem ko se je v sedemdesetih letih začel proces poglobljanja in individualizacije predmetnih področij in z njim povezana cepitev. Katedra pokriva predmete fiziologija športa 1, fiziologija športa 2 in športna rekreacija in fiziologija dela. Člani katedre organizirajo in vodijo vaje antropometrije v okviru predmeta funkcionalna anatomija.

Področje fiziologije športa je začela razvijati Ljubica Vučetič Zavrnik, dr. med. V svoji dolgoletni učiteljski karieri je dosegla naziv izredna profesorica, opravljala je številne organizacijske in upravne funkcije ter bila eno mandatno obdobje tudi dekanja Fakultete za šport in to v času, ko so bile možnosti žensk za izvolitev na tako mesto še mnogo manjše kot danes.

Današnja katedra za fiziologijo športa povezuje v strokovno raziskovalno skupino zdravnikov (doc. dr. Mirjam Lasan, dr. med. – predstojnica katedre, strokovni sodelavec Radoje Milić, dr. med.) in medicinski sestre (višji strokovna sodelavka Silva Jošt, v. m. s., uni. dipl. org. in Nada Štrucl, v. m. s.). Člani katedre organizirajo in vodijo pedagoški proces, vodijo in opravljajo strokovno in raziskovalno delo v fiziološkem laboratoriju.

Z leve Nada Štrucl, dr. Mirjam Lasan in Silva Jošt.

Z leve dr. Stanislav Pinter, dr. Darja Ažman,
dr. Saša Cecič Erpič, dr. Maja Pori in
dr. Borut Pistotnik.

KATEDRA ZA GIBALNO OBNAŠANJE, KONTROLO IN UČENJE

Katedra je nadaljevanje katedre za motorično obnašanje, kontrolo in razvoj, ki je pod tem imenom delovala v letih 2001–2008 in je izšla iz področja oziroma osrednjega predmeta osnovna motorika (nosilec in kreator predmeta je bil prof. dr. Franc Agrež), saj predmetne teoretske osnove predstavljajo bazo sedanje katedre. Okvirno področje raziskovanja je proučevanje gibalnega učenja kot podlage za razvoj gibalnih sposobnosti v različnih starostnih obdobjih ter razvoj merskih postopkov za kontrolo gibalnih sposobnosti in gibalne uspešnosti na izrazni ravni športnega udejstvovanja. Na strokovnem področju pa se katedra ukvarja z organizacijo programov permanentnega izobraževanja pedagogov v športu ter z izdajanjem strokovnih knjig in učbenikov ter didaktičnih filmov. Njeni člani sodelujejo tudi v projektih sodobnega opremljanja športnih dvoran.

Predmetna področja zastopana v katedri so: osnove gibanja v športu, osnove gibalnega in telesnega razvoja otrok in mladine, razvojna psihologija, osnove izrazoslovja v telesni kulturi, osnove gibalnega učenja, športna gimnastika, športna rekreacija, didaktika športne vzgoje. Predstojnik katedre je izr. prof. dr. Borut Pistotnik, člani pa asist. dr. Stanislav Pinter, izr. prof. dr. Maja Pori, asist. dr. Darja Ažman, doc. dr. Saša Cecič Erpič, prof. dr. Ivan Čuk, prof. dr. Janko Strel ter zunanja člana dr. Nejc Šarabon in Mojmir Flisek, prof. šv. vzg.

Z leve dr. Ivan Čuk, dr. Branka Vajngerl, mag. Ante Boljković, dr. Maja Bučar Pajek in dr. Marjeta Kovač.

KATEDRA ZA GIMNASTIKO

Katedra za gimnastiko nadaljuje delo preteklih velikih mož in žena slovenske gimnastike. Duh dr. Viktorja Murnika, ki je ustanovil prvo slovensko strokovno telo leta 1896 in prvi pričel izobraževati kadre za telovadbo, je bil tako uspešen v svojem delu, da je v obdobju med obema svetovnima vojnama sokolski strokovni tečaj omogočal poučevanje telovadbe v šolah. Njegova učenka Jelica Helena Zoe Vazzaz je končala študij na beograjski visoki šoli za telesno kulturo in nato postala tudi profesorica na naši inštituciji ter bila glavna predstavnikinja ženske in ritmične gimnastike. Ob njej sta moško gimnastiko najprej poučevala Miro Longyka in nato Marjan Jeločnik (ki je poučeval tudi smučanje). V šestdesetih letih se je zaposlil Silvo Kristan, ki je pričel delovati najprej na predmetu splošna telesna vzgoja, kasneje pa je prevzel predmet talna telovadba. V sedemdesetih letih je prevzel predmet športna turistika in prekinil delovanje na gimnastičnem področju. Takrat sta na predmetu pričela delovati tudi Toni Bolković in Doljana Novak (roj. Košuta). Toni Bolković je na fakulteti dočakal upokojitev, medtem ko je na začetku devedesetih let Doljana Novak zapustila fakulteto in odšla delat na osnovno šolo. V osemdesetih se jima je pridružil Ivan Čuk, ki je danes nosilec predmeta, kot asistentki pa sta na fakulteti zaposleni še Maja Bučar Pajek in Barbara Jakše (roj. Turšič). V zadnjem petnajstletnem obdobju sta kot asistentka delovala tudi Edvard Kolar in Andraž Bricelj, članica katedre je tudi Marjeta Kovač. Na predmetu ritmične gimnastike sta bili pred upokojitvijo Vazzazove sodelavki Andreja Balažič (roj. Cirman) in Tatjana Verbič (roj.

Vazzaz), kasneje je bila nosilka predmeta Meta Zagorc, asistenka pa Branka Vajngerl. Profesorji in asistenti so bili ob pedagoškem delu vedno močno vpeti tudi v strokovno, raziskovalno in publicistično dejavnost tako na fakulteti kot v matičnih društvih, na Gimnastični zvezi Slovenije, Gimnastični zvezi Jugoslavije (do njenega razpada), v Partizanu Slovenije, Partizanu Jugoslavije (do njenega razpada) ter Mednarodni gimnastični zvezi. Vsi so imeli bogate tekmovalne, trenerske, sodniške izkušnje svojega športa, včasih pa jih je zanimanje in življenjska pot zanesla tudi na druga področja, kjer so bili tudi izjemno uspešni. Na mnogih področjih so orali ledine, njihova inovativnost pa ostaja zanamcem (v obliki člankov in knjig). V današnjem času člani katedre še vedno razvijajo in dopolnjujejo izrazoslovje gimnastike, metodiko učenja gimnastičnih prvin, teorijo treniranja (učenje gibanja) in raziskujejo biomehanične značilnosti gimnastičnih prvin. Sicer je osnovni namen Katedre za gimnastiko raziskovanje pojava gimnastike in pedagoško strokovno delo s študenti, vendar so člani katedre aktivni tudi na drugih področjih (kegljanje, skoki v vodo, balinanje, športna aerobika, veslanje). Današnji člani katedre tudi sodelujejo z ostalimi fakultetami in inštituti v bližnji (Budimpešta, Zagreb, Tuzla, Sarajevo) in daljni okolici (avstralski Inštitut za šport) tako na pedagoškem in raziskovalnem področju. V preteklosti so predstavniki katedre izdajali strokovno revijo *Trener*, kjer so bili predvsem prevodi tujih člankov za domače strokovnjake, danes pa katedra izdaja mednarodno revijo *Science of Gymnastics Journal*, ki objavlja znanstvene članke in je našla velik odziv v svetu gimnastike.

Dr. Ivan Čuk in mag. Barbara Jakše.

Ivan Čuk

KATEDRA ZA GORNIŠTVO, ŠPORTNO PLEZANJE IN AKTIVNOSTI V NARAVI

Katedra se je razvijala vzporedno z višje in visokošolskim študijem ter institucijo in bila oblikovana kot samostojna Katedra za planinstvo in športno turistiko z organiziranjem Visoke šole za telesno kulturo. Od vsega začetka je v njej deloval izr. prof. dr. Silvo Kristan. Bil je njen ustanovitelj, predstojnik in nosilec predmeta. Katedra je pokrivala področje planinstva, taborništva, orientacije in vodnih dejavnosti, ki so kasneje prešle v Katedro za plavanje. Planinske vsebine so bile razdeljene na letni in zimski del. Letni del je vseboval tudi program taborjenja. Profesor Kristan je za vse dejavnosti napisal

Dr. Blaž Jereb (levi) in dr. Stojan Burnik na vrhu Travnika v Julijcih.

in tudi izdal ustrezno literaturo. Poleg njega so bili določen čas na katedri kot asistenti zaposleni dr. Franjo Krpač in mag. Anton Golnar. Pri različnih predmetih katedre so pedagoško delo opravljali ali ga še opravljajo mag. Vid Mesarič, dr. Aleš Vest, dr. Bojan Leskošek, dr. Stanislav Pinter, dr. Maja Pori, dr. Maja Ulaga in dr. Boris Sila, vsi zaposleni na Fakulteti za šport. Zaradi raznolikosti vsebin, so pri izvedbi programov sodelovali tudi zunanji sodelavci: Bojan Hrovatin, Marjan Keršič, Nejc Zaplotnik, Viki Grošelj, Drejc Karničar, Jože Mihelič, Andrej Štremfelj in mnogi drugi strokovnjaki na področju dejavnosti v naravi.

Fakulteta je v preteklih letih spremenila ime in enako tudi naša katedra, tako da je na sedanji Fakulteti za šport Katedra za gornišstvo, športno plezanje in aktivnosti v naravi. Po upokojitvi profesorja Kristana je vodenje katedre prevzel prof. dr. Stojan Burnik. Pred tremi leti je profesor Burnik prevzel mesto prodekana za pedagoško delo in od takrat katedro vodi docent dr. Blaž Jereb. Nekoliko smo dopolnili tudi vsebino predmetov katedre. Zimskemu delu smo dodali sankanje in drsanje, taborjenju športno plezanje, kajak na divji vodi, kolesarjenje in rolkanje. To so vsebine, ki so v učnih načrtih osnovnih in srednjih šol. Omenjene vsebine poslušajo študenti pri predmetih univerzitetnega in bolonjskega programa. Na univerzitetnem programu je predmet planinstvo s tremi moduli (visokogorsko turo, turno smučanje in taborjenje) in izbirni predmeti alpinistika, gornišstvo z dejavnostmi v naravi ter športno plezanje. Bolonjski program ima na dodiplomskem študiju predmete planinstvo in nekatere dejavnosti v naravi 1, alpinistiko in športno plezanje. Po-diplomski študij pa planinstvo in nekatere dejavnosti v naravi 2. Poleg omen-

jenih predmetov lahko študenti na obeh smereh izbirajo še planinstvo 1 in 2, nekatere dejavnosti v naravi 1 in 2 ter zimske dejavnosti v naravi 1 in 2.

Poleg pedagoškega dela smo dejavni tudi na strokovnem in znanstveno raziskovalnem področju. Dr. Burnik je napisal knjigo *Turno smučanje, plezanje v snegu in ledu* ter bil v uredniškem odboru pri knjigah *Planinska šola* in *Vodniški učbenik*. Izdala jih je Planinska zveza Slovenije, s katero katedra zelo dobro sodeluje. Od leta 1999, ko je profesor Burnik organiziral prvo univerzitetno himalajsko odpravo, je bilo v okviru katedre organiziranih sedem (Shisha Pangma 1999, Peru – Andi 2002, 2005, in 2010, Elbrus 2007 in Ararat 2010) alpinistično raziskovalnih odprav, na katerih so delavci in študenti ljubljanske univerze osvajali vrhove, smučali z njih in na njihovih pobočjih spremljali prilagajanje organizma na povečano nadmorsko višino z različnimi protokoli aklimatizacije. Raziskovalni del omenjenih odprav je potekal v sodelovanju z Biodinamskim laboratorijem naše fakultete in Inštitutom Jožef Stefan v Ljubljani, kjer imajo višinsko sobo. Na področju športnih tehnologij smo povezani s Fakulteto za strojništvo in njihovim Centrom za mehaniko polimerov. Ostalo znanstveno raziskovalno delo, kot je preučevanje socioloških in psiholoških značilnosti na področju gorništvu in drugih dejavnosti v naravi, pa temelji na tesnem sodelovanju s sodelavci naše fakultete.

Dr. Stojan Burnik (levi) in dr. Bojan Leskošek (desni) na Paklenici (Hrvaška), v sredini Jože Mihelič.

Stojan Burnik, Blaž Jereb

KATEDRA ZA INFORMATIKO ŠPORTA IN STATISTIKO

Katedra je okrog leta 1980 odigrala ključno vlogo pri uvajanju novih metod in pri računalniški analizi podatkov za potrebe raziskav na Fakulteti za šport (takrat še Visoki šoli za telesno kulturo). Prof. Momirović in prof. Zakrajšek sta takrat kot vodilna strokovnjaka na področju bivše Jugoslavije v okviru sodelovanja s fakulteto razvila tudi statistični paket SS. Kasneje je katedra odigrala pomembno vlogo pri informatizaciji fakultete (uvajanje osebnih računalnikov, razvoj omrežja, računalniška podpora meritvam in poslovanju, razvoj aplikacij ipd.). Pomembni člani in sodelavci v preteklosti so bili doc. dr. Franci Ambrožič, učitelj za področja informatike, statistike in metodologije, mag. Vid Mesarič, predavatelj za statistiko, prof. dr. Anuška Ferligoj (FDV), prof. dr. Konstantin Momirović in prof. dr. Egon Zakrajšek.

V zadnjem času je torišče delovanja katedre poleg izobraževanja doplomskih in podiplomskih študentov predvsem metodološko svetovanje

Z leve Barbara Strnad (zunanja sodelavka), Darja Debeljak, dr. Bogdan Filipič, dr. Bojan Leskošek in dr. Maja Ulaga.

raziskovalcem in neposredna analiza podatkov raziskav. V »bolonjskem študiju« katedra pokriva predmete na različnih stopnjah, in sicer informatika in statistika v športu – statistika, informatika in statistika v športu – informatika na dodiplomskem študiju, metodologija v kineziologiji na podiplomskem študiju ter metode kineziološkega raziskovanja 1 in 2 na doktorskem študiju. Člani katedre so doc. dr. Bojan Leskošek (predstojnik), izr. prof. Bogdan Filipič, asist. dr. Maja Ulaga, Tilen Prosen, Barbara Strnad in Darja Debeljak.

Bojan Leskošek

KATEDRA ZA KINEZILOGIJO

Predstojnik: prof. dr. Vojko Strojnik

Člani: doc. dr. Aleš Dolenc, doc. dr. Blaž Jereb, doc. dr. Katja Tomažin, asist. dr. Maja Ulaga, ml. raz. Petra Prevc

KATEDRA ZA KOŠARKO

Na predhodnicah današnje Fakultete za šport je košarko kot samostojni predmet oblikoval in razvijal dr. Adi Klojčnik. Sledil mu je dr. Mik Pavlović, ki je skladno s spreminjanjem študijskih programov oblikoval in razvijal predmet na več težavnostnih ravneh. Po letu 1996 je prevzel vodilno vlogo pri razvoju

Z leve dr. Frane Erčulj, dr. Branko Dežman in dr. Goran Vučković.

predmeta dr. Brane Dežman. Katedra za košarko je bila formirana leta 2001, predtem so profesorji, ki so poučevali košarko, sodelovali v katedri za polistrukturne kompleksne športe, v kateri so bili tudi profesorji drugih športnih iger na Fakulteti za šport.

Katedra za košarko deluje v ožji in širši sestavi. V ožji sestavi v njej delujejo dr. Brane Dežman, dr. Frane Erčulj in dr. Goran Vučković. Prvoimenovani je predstojnik katedre, drugoimenovani pa večletni urednik revije *Šport*. V tej sestavi katedra usklajuje in izvaja letne načrte pedagoškega, strokovnega in znanstveno-raziskovalnega dela na dodiplomskem in podiplomskem študiju. Sodelovala je tudi pri bolonjski prenovi študija. Prav tako so člani aktivno sodelovali v senatu in pomembnih komisijah Fakultete za šport ter v strokovnih organih Košarkarske zveze Slovenije. Izbrani so predavali pri predmetu aplikativna kineziologija na podiplomskem študiju in sodelovali kot gostujoči profesorji na Kineziološki fakulteti v Zagrebu. Vsi so opravljali in še opravljajo tudi mentorsko delo pri diplomskih in magistrskih nalogah ter doktorskih disertacijah. Kot člani komisij so sodelovali tudi pri več zagoovorih magistrskih nalog in doktorskih disertacij na Kineziološki fakulteti v Zagrebu in Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani. Vodijo tečaje za strokovno usposabljanje trenerjev košarke, seminarje stalnega izpopolnjevanja učiteljev športne vzgoje ter testiranja perspektivnih košarkarjev in košarkaric.

V širši sestavi so na izrednih sejah katedre sodelovali zunanji sodelavci asist. Simon Ličen, dr. Mitja Bračič, mag. Mateja Lončar, mag. Matej Jamnik in mednarodno priznani košarkarski trenerji Janez Drvarič, Tomo Mahorič, Sašo Filipovski, David Dedek in Dejan Mihevc. Na dnevnem redu

so bile razprave o ocenjevanju športnih znanj in spretnosti pri pouku športne vzgoje, o reorganizaciji študentskega športa na Univerzi v Ljubljani, o aktualnih strokovnih projektih Košarkarske zveze Slovenije, o delu z mladimi košarkarskimi reprezentancami, testiranju perspektivnih košarkarjev in košarkaric ter o svetovalnem in raziskovalnem delu na tem področju. Ob 60-letnici Košarkarske zveze Slovenije je predstojnik katedre dobil tudi priznanje za izjemen prispevek k razvoju slovenske košarke.

Zelo plodno je tudi sodelovanje s strokovnjaki oddelka za sisteme, avtomatiko in kibernetiko na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani. Z njimi smo razvili sistem za avtomatsko sledenje igralcev na košarkarski tekmi SAG-IT, ki omogoča zanesljivo in natančno preučevanje gibanja igralcev na tekmi. V zadnjih letih so člani katedre vse bolj mednarodno aktivni. Na strokovnem, pedagoškem in še posebej raziskovalnem področju katedra dobro sodeluje s Fakulteto za šport in telesno vzgojo Univerze v Beogradu, Kineziološko fakulteto Univerze v Zagrebu in z University of Wales Institut iz Cardiffa, od leta 2007 pa aktivno sodeluje tudi z mednarodno košarkarsko organizacijo FIBA Europe.

Brane Dežman

KATEDRA ZA MEDICINO ŠPORTA

Poznavanje zgradbe in delovanja telesa (anatomije in fiziologije), kot tudi športnih poškodb, prve pomoči in medicinskih vidikov ter posebnosti vadbe specifičnih populacij (ženske, otroci, starostniki, poškodbe gibal, kronične bolezni) so pomembna znanja za delo športnega pedagoga, trenerja in kineziologa, zato so bile biomedicinske vede sestavni del višje in visokošolskega ter zatem univerzitetnega študija vse od začetka. Prvi nosilec področja in zatem katedre je bil prof. dr. Alojzij Šef, ki je bil že leta 1947 vodja odseka za športno medicino Komiteja za telesno kulturo LRS, nato pa je bil od leta 1954 predavatelj teh vsebin na Višji šoli in zatem na Visoki šoli za telesno kulturo. Pozneje so predstojništvo katedre opravljali še prof. dr. Ljubica Vučetič Zavrnik, prof. dr. Jože Vidmar ter sedanji vodja doc. dr. Edvin Dervišević. Ob njem je član katedre dr. med. Vedran Hadžić.

V začetku so biomedicinske vede tvorile skupno strokovno področje, vendar so se v devetdesetih letih prejšnjega stoletja ločile v samostojne katedre. Danes pokriva katedra predmeta medicina športa ter športna prehrana

*Vedran Hadžić (levi) in
dr. Edvin Dervišević (desni).*

prvostopenjskega študija, kot tudi številne predmete oz. celotno smer terapevtske vadbe na drugostopenjskem programu šport in zdravje. Prav tako je katedra nosilka predmeta izokinetična ocena gibal, ki je izbirni predmet na doktorskem študiju kineziologije.

Strokovno delo poteka skozi laboratorij za športno-medicinsko diagnostiko in nutricistiko ter ambulanto za medicino športa, v okviru katerih potekajo preventivni pregledi športnikov, diagnostika, kurativa in rehabilitacija. Laboratorij in ambulanta sta danes popolnoma opremljena za sodobno in vrhunsko storitveno dejavnost na področju diagnostike poškodb mehkih tkiv oz. gibal (ultrazvočna naprava Siemens G40, izo-kinetični dinamometer za oceno mišične moči Technogym REV 9000, sistem za oceno ravnotežja Biodex Balance System SD), kakor tudi na področju športne rehabilitacije (elektrostimulatorji, ultrazvočna terapija, magnetna terapija, kineziotaping, pasivno razgibanje – kinetek) in svetovanja s področja prehrane (antropometrija, ocena telesne sestave, računalniško podprta izdelava jedilnikov s pomočjo programske opreme Nutribase 9 Professional).

Predanost športno-medicinski stroki in na dokazih temelječi medicini športa je katedra dokazala z organizacijo odmevnih mednarodnih kongresov s področja medicine športa, zlasti s področja preventive in rehabilitacije športnih poškodb (v letih 2004, 2005, 2007 in 2011). V okviru teh srečanj je katedra pripeljala v Slovenijo najbolj citirane avtorje s področja medicine športa v svetu, kot so Roald Bahr, Jonathan Reeser, Karim Kahn, Willem Meeuwisse, Hakan Alfredson, Zeevi Dvir in številni drugi. Srečanja so bila ozko povezana tudi z znanstveno-raziskovalnim delom katedre saj smo v letih 2005–2007 vodili tudi ciljni raziskovalni projekt »Preprečevanje športnih

poškodb v Republiki Sloveniji«. Poleg tega se na znanstvenem področju ukvarjamo predvsem s področjem izokinetičnih meritev in uporabnosti teh v klinični praksi.

Zdravniki katedre aktivno sodelujejo z vrhunskimi športniki Republike Slovenije tako v času priprav kot tudi na samih tekmovanjih. Radi bi izpostavili odlično sodelovanje z Odbojgarsko zvezo Slovenije ter delo za zdravstveno varstvo vseh reprezentantov (moški in ženske, vse starostne kategorije), kot velik uspeh tega sodelovanja pa pomoč članski reprezentanci na poti do bronastega odličja na Sredozemskih igrah v Pescari l. 2009.

Katedra vidi svojo veliko vlogo v prihodnosti na področju telesne aktivnosti za kronične bolnike in preventivi športnih poškodb rekreativcev ter tudi vrhunskih športnikov, kot tudi v nadaljevanju dosedanje dobre prakse strokovnega dela z vrhunskim športom.

Edvin Dervišević, Vedran Hadžić

KATEDRA ZA NOGOMET

Dr. Marko Pocrnjič

Katedra za nogomet je vse od njene ustanovitve v okviru Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani opravljala pomembno poslanstvo v razvoju nogometnega športa doma in v tujini. Eksistirala je v okviru katedre za športne igre, nato pa kot samostojen subjekt. V obeh primerih je bilo sodelovanje med športnimi igrami poglobljeno in koristno na vseh področjih skupnega dela. V obdobju največjega razcveta je bila katedra funkcionalno povezana s sorodnima katedrama iz univerzitetnih športnih ustanov iz Zagreba in Beograda. Še posebej plodno je bilo sodelovanje s prof. Milojem Gabrijeličem iz Zagreba.

Najpomembnejša področja dela v okviru katedre so bila in so ustvarjanje strokovne nogometne doktrine, znanstveno teoretičnih temeljev pri obravnavi nogometnega športa, oblikovanje ustreznega pedagoškega dela in izdajateljsko publicistična dejavnost. Največ zaslug za uspešen razvoj katedre ima njen ustanovitelj in prvi predstojnik prof. dr. Branko Elsner. Razvoj katedre je sovpadal z njegovim osebnostnim in strokovno znanstvenim razvojem. Po duši praktik je znal prof. Elsner z neposredno prakso povezati teoretično znanstvene trende doma in v tujini. Glede na ta kriterij je bila katedra za nogomet ena najbolj uveljavljenih kateder na Visoki šoli za telesno kulturo in kasneje na Fakulteti za šport. Člani katedre smo aktivno sodelovali pri ustvarjanju učnih programov za nogomet pri izobraževanju študentov za pro-

Dr. Zdenko Verdenik

fesorje športne vzgoje. Še posebno pomemben je bil vpliv pri izobraževanju nogometnih trenerjev – usmerjevalcev v okviru rednega visokošolskega oziroma fakultetnega študija. Prav tako je bila katedra nenadomestljiva pri šolanju amaterskih nogometnih trenerjev v okviru Šolskega centra za telesno vzgojo od leta 1960 naprej in Inštituta za šport ter pri izobraževanju za najvišje trenerske nazive, kot so bili trener I. razreda in višji nogometni trener. Že od vsega začetka so katedra in njeni člani tesno sodelovali z Nogometno zvezo Slovenije, katere predsednik je bil tudi dr. Branko Elsner. Posebno pomembno je bilo to sodelovanje pri testiranjih nogometnih reprezentanc Slovenije, kjer smo ugotavljali sposobnosti in lastnosti nogometašev v posameznih področjih psihosomatičnega statusa. V ta namen so bili izdelani modeli reprezentantov glede na starostno stopnjo z normami.

V področju znanosti so člani katedre s prof. Elsnerjem na čelu utirjali pionirsko delo. Prevladovale so predvsem raziskave aplikativnega značaja. V začetku je bilo nujno iznajti testne baterije z ustreznimi merskimi karakteristikami. Temu so sledile raziskave ugotavljanja strukture, še posebej nogometno motoričnega, antropometrijskega in funkcionalnega prostora ter kasneje vpliva posameznih sposobnosti in lastnosti psihosomatičnega statusa na uspeh v nogometni igri. Med pomembnejše raziskave sodijo tudi raziskave s ciljem ugotavljanja tipov nogometašev glede na zahteve sodobnega modela nogometne igre. V sedanjem času (diplomske naloge) se v okviru katedre ukvarjamo predvsem z analizo nogometne igre tako iz vidika vrste aktivnosti (struktura igre) kot tudi velikosti obremenitve ter metodike učenja igre, kjer je opaziti še posebej velike rezerve. Vrsto let smo člani katedre objavljali strok-

ovne članke ali prevode tujih člankov v edini strokovni nogometni reviji pri nas z naslovom *Trener*.

Katedra za nogomet v zadnjem času izgublja prvotni pomen, še posebej ko je govora o razvoju nogometne stroke. Še vedno pa ostaja zelo pomembna problematika nogometa v okviru šolske športne vzgoje in znanosti. Nekateri dosednji člani katedre: prof. dr. Branko Elsner, dr. Marko Pocrnjič, dr. Zdenko Verdenik, Ivan Toplak, Branko Elsner mlajši, Rus Miloš, Iztok Kavčič, Iztok Mihevc.

Zdenko Verdenik

KATEDRA ZA NORDIJSKO SMUČANJE

Katedra za nordijsko smučanje je bila na Fakulteti za šport v Ljubljani ustanovljena leta 2001. Formirala se je iz njene predhodnice Katedre za alpsko in nordijsko smučanje, ta pa iz Katedre za smučanje. Na osrednji slovenski znanstveni in strokovni inštituciji segajo prvi začetki pedagoškega procesa s področja teka na smučeh šele v študijsko leto 1967/68, čeprav je bil ta del smučanja v domačem prostoru zelo prepoznaven že pred drugo svetovno vojno. V tem obdobju so bili naši tekmovalci rezultatsko uspešni tudi v svetovnem merilu, zlasti po zaslugi Franca Smoleja. V imenovanem študijskem letu je dolgoletni tekmovalec ter olimpijec v teku na smučeh mag. Cveto Pavčič, sicer nosilec predmeta rokomet na takratni Visoki šoli za telesno kulturo, v sklopu tečajev alpskega smučanja zainteresirane študente informativno seznanjal z osnovami teka na smučeh. To je izvajal v prostem času, ki so ga imeli študentje med dopoldansko in popoldansko vadbo alpskega smučanja, s šestimi pari tekaških smuč, palic in čevljev na travniku pred hotelom Špik v Gozd Martuljku.

Po dolgotrajnem prepričevanju vodilnih na ustanovi so bile vsebine teka na smučeh vključene v program smučanja. Izvajale so se na tečajih v krajšem časovnem obsegu samostojno ali v sklopu skupnih tečajev smučanja v popoldanskem času. V začetku so pri poučevanju poleg mag. Cveta Pavčiča sodelovali še Janez Pavčič, Bogdan Svet in Miro Dvoršak, v obdobju po letu 1975 pa med drugimi tudi zlasti Milena Kordež in Nevenka Beba Omerzu. Tečaji so se izvajali v Gozd Martuljku, Kranjski gori, Bohinju, Kravcu, Planici in na Rogli.

V študijskem letu 1988/89 se je za potrebe katedre profesionalno zaposlil prof. dr. Janez Pustovrh (danes predstojnik katedre). Tega leta se je pro-

Z leve dr. Jani Pustovrh, Gregor Grad, Nevenka Omerzu in dr. Bojan Jošt.

gram teka na smučeh (osnovni program, ki je bil obvezen za vse študente) začel ponovno izvajati ločeno od alpskega smučanja. K delu katedre je leta 1990 pristopil tudi prof. dr. Bojan Jošt, ki je razširil njeno delovanje tudi na področje smučarskih skokov in nordijske kombinacije. Po prenovi univerzitetnega študijskega programa je bil v študijskem letu 1991/92 formiran samostojni predmet smučanje – nordijski del (osnovni program), študentje pa so v okviru usmerjanja športnega treniranja lahko izbirali tudi izbirni predmet nordijsko smučanje (smučarske teke oz. smučarske skoke). Ta izbirna predmeta so študentje lahko izbrali tudi v okviru visokošolskega strokovnega programa športno treniranje, ki je bil akreditiran leta 2004. Praktični del programov katedre se je v zadnjih dveh desetletjih skoraj v celoti realiziral na Pokljuki, delno tudi v Planici. V okviru vseh štirih novih bolonjskih programov, ki so se pričeli izvajati v študijskem letu 2009/10, ima Katedra za nordijsko smučanje akreditirane naslednje obvezne oz. izbirne predmete: nordijsko smučanje, smučarski teki, smučarski skoki in nordijska kombinacija, biatlon, nordijska hoja in tek.

Člani katedre s svojim strokovnim in znanstveno-raziskovalnim delom skrbijo za razvoj stroke in doprinašajo nova znanja na ožje znanstveno

področje. Objavljajo tematiko s področja vseh panog nordijskega smučanja in biatlona v prepoznavnih tujih in domačih revijah ter ostalih publikacijah.

Katedra že od vsega začetka sodeluje pri načrtovanju in izvedbi programa meritev in svetovanja na področju nordijskih panog v tesnem sodelovanju z nacionalno panožno zvezo in drugimi domačimi ter tujimi strokovno znanstvenimi inštitucijami. Sodelavci katedre so tesno povezani tudi s strokovnim delom v praksi kot nosilci pomembnih strokovnih funkcij na Inštitutu za šport na Fakulteti za šport in Smučarski zvezi Slovenije.

Janez Pustovrh

KATEDRA ZA ODBOJKO

Odbojka je dobila mesto v predmetniku v okviru elementarnih iger že ob začetku višješolskega študija telesne vzgoje (1953). Predaval je dr. Adi Klojčnik. Po l. 1955 je na omenjeni šoli študiralo veliko vrhunskih igralcev (Urnaut, Penko, Logar, Kosec, Krevsel ...), ki jih je dr. Klojčnik uporabil kot demonstratorje. Na tak način se je odbojkarska strategija prenašala na ostale študente vse do ustanovitve Visoke šole za telesno kulturo (VŠTK). Odbojka je takrat postala samostojen predmet, kot zunanja predavateljica sta ga vodila prof. dr. Rajko Šugman iz Ljubljane in prof. Viktor Viki Krevsel z Jesenic, predmet pa je bil vključen glede na razvoj v različne katedre (najprej v Katedro za športne igre, kasneje pa v Katedro za polistrukturne in kompleksne športe). Viktor Krevsel

Dr. Marko Zadražnik (levi) in dr. Tine Sattler.

se je leta 1973 redno zaposlil kot asistent na VŠTK. Kasneje je magistriral. Pri delu s študenti so mu pomagale bogate izkušnje z vodenjem različnih državnih reprezentanc in klubov. Vse do upokojitve l. 1995 je vodil Katedro za odbojko ter s pristopom do dela, znanjem in osebno karizmo postavil temelje odbojkar-ski stroki v Sloveniji. Njegove ideje in življenjski entuziazem še danes živijo med učitelji in profesorji športne vzgoje ter trenerji različnih športnih panog doma in v tujini.

Od leta 1984 je pri pedagoškem delu kot demonstrator začel sodelovati prof. Marko Zadražnik, ki je l. 1985 postal asistent pri predmetu odbojka in s časom dejansko prevzel vodilno delo na katedri. Leta 1987 je kot demonstrator sode-loval tudi prof. Igor Slobodnik. Od leta 2000 je na katedri mlajši kolega Tine Sattler, ki je letos tudi doktoriral. Občasno pri praktičnem delu pomagajo demon-stratorji in različni zunanji sodelavci, priznani odbojkar-ski strokovnjaki v praksi.

V pedagoškem smislu so bile odbojkar-ske vsebine razporejene v dva pred-meta (poimenovanje se je s prenovami spreminjalo), ki sta se sestavljala Kat-edro za odbojko: teorija in metodika odbojke – osnovni program in odbojka – izbirni program. Katedra je doživljala vzpone in padce, najtežje obdobje za predmet odbojka pa je bilo v času uveljavljanja t. i. portoroških sklepov, ko je grozila njegova ukinitvev.

Katedra od vsega začetka tudi tesno sodeluje z Odbojkar-sko zvezo Slo-venije (OZS) in Društvom odbojkar-skih trenerjev Slovenije (DOTS). Za potrebe OZS organizira meritve perspektivnih ter vrhunskih odbojkar-jev in odbojkar-ic. Zanj vodi usposabljanje strokovnega kadra v odbojki. Člani kat-edre občasno sodelujemo kot predavatelji na licenčnih seminarjih. V okviru programa stalnega strokovnega spopolnjevanja je dr. Zadražnik organiziral in vodil vrsto seminarjev za učitelje in profesorje športne vzgoje na vseh ravneh izobraževanja. Dr. Zadražnik (v preteklosti) in dr. Sattler (v sedanjem času) sta svoje znanje uspešno promovirala tudi v različnih klubskih in reprezentančnih selekcijah. Iz prakse črpata tudi ideje za svoje raziskovalno in pedagoško delo.

Marko Zadražnik

KATEDRA ZA ORGANIZACIJO IN MANAGEMENT V ŠPORTU

Predstojnik:izr. prof. dr. Jakob Bednarik

Člana:izr. prof. dr. Jurak Gregor, doc. dr. Gregor Starc

KATEDRA ZA PEDAGOGIKO ŠPORTA

Katedra za pedagogiko športa spada med mlajše katedre na Fakulteti za šport. Pokriva predmete: osnove pedagogike športa, pedagogika športa I., pedagogika športa II., pedagoški praktikum, elementarna športna vzgoja, didaktika športne vzgoje I., športna vzgoja mlajših otrok, športna vzgoja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, specialna športna dejavnost (doktorski študij).

Pri teh predmetih študentje spoznajo in si pridobijo znanje o zakonitostih in značilnostih vzgoje in njene vloge v vzgojno-izobraževalnem sistemu predšolskih in šolskih otrok ter otrok s posebnimi potrebami. V ospredju so znanja o nastanku, bistvu in značilnostih vzgojnega procesa, razvoju pedagoških misli in pedagoške znanosti, različnimi ravnmi in oblikami vzgoje, možnostmi in nalogami vzgoje skozi proces športne vzgoje, različnimi vzgojnimi koncepti, pomenom medčloveških odnosov pri vzgoji in izobraževanju ipd.

Člani Katedre za pedagogiko športa so izr. prof. dr. Jože Štihec – predstojnik katedre, izr. prof. dr. Mateja Videmšek, izr. prof. dr. Damir Karpljuk in kot zunanji članici doc. dr. Helena Novak, uni. dipl. psiholog in pedagog, ter asist. dr. Maja Meško, uni.dipl. psiholog.

Jože Štihec

KATEDRA ZA PREDŠOLSKO ŠPORTNO VZGOJO

Osrednja naloga Katedre za predšolsko športno vzgojo je predvsem skrb za ustrezno strokovno in znanstveno literaturo s področja športne vzgoje mlajših otrok ter izobraževanje študentov in usposabljanje vzgojiteljic, razrednih učiteljic in športnih pedagogov ter strokovnih delavcev na tem področju. Katedra vključuje naslednje predmete: elementarna športna vzgoja, didaktika športne vzgoje I, osnove pedagogike športa, pedagogika športa I., pedagogika športa II., pedagoški praktikum, športna vzgoja mlajših otrok, športna vzgoja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, teorija in metodika plavanja, teorija in metodika športne gimnastike ter specialna športna dejavnost (doktorski študij). Pri predmetih, ki jih pokriva katedra, študentje spoznajo in si pridobijo znanje o kurikulumu za vrtce, zakonitostih

načrtovanja, vodenja in evalvacije predšolske športne vzgoje ter pridobivajo spretnosti pri delu z različnimi starostnimi skupinami otrok v vrtcu, društvu in pri zasebnikih v športu. Poudarek je na medpodročnih povezavah, razvijanju otrokove ustvarjalnosti, vključevanju igre v metodične postopke učenja osnovnih elementov različnih športov ter na sodelovanju s starši. Študenti spoznajo posebnosti gibalnega razvoja mlajših otrok, se usposobijo za prepoznavanje otrok, ki odstopajo od povprečja, njihovo usmerjanje in svetovanje staršem; zakonitosti in značilnosti vzgoje ter njene vloge v vzgojno-izobraževalnem sistemu predšolskih in šolskih otrok ter otrok s posebnimi potrebami.

Predstojnica Katedre za predšolsko športno vzgojo je izr. prof. dr. Mateja Videmšek, člani pa izr. prof. dr. Jože Štihec, izr. prof. dr. Damir Karpljuk, izr. prof. dr. Miran Kondrič, asist. dr. Dorica Šajber, asist. mag. Barbara Turšič ter kot zunanja Barbara Stančević, profesorica športne vzgoje, zaposlena v vrtcu Jelka v Ljubljani.

Mateja Videmšek

KATEDRA ZA ŠPORTNO DEJAVNOST POSAMEZNIKOV S POSEBNIMI POTREBAMI

Osrednja naloga Katedre za športno dejavnost posameznikov s posebnimi potrebami je predvsem skrb za ustrezno strokovno in znanstveno literaturo s področja športne dejavnosti oseb s posebnimi potrebami ter izobraževanje študentov in usposabljanje vzgojiteljic, razrednih učiteljic in športnih pedagogov ter strokovnih delavcev na tem področju. V okviru pedagoškega procesa na Fakulteti za šport katedra vključuje naslednje predmete: prilagojena športna vzgoja, elementarna športna vzgoja, didaktika športne vzgoje I, osnove pedagogike športa, pedagogika športa I., pedagogika športa II., pedagoški praktikum, športna vzgoja mlajših otrok, športna vzgoja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter specialna športna dejavnost (doktorski študij).

Delovanje katedre je v veliki meri osredotočeno na področju športne dejavnosti populacije s posebnimi potrebami od njenih najmlajših pa do najstarejših predstavnikov naše družbe. Imamo povezave tako z akademsko sfero doma in v tujini, prav tako pa s strokovnjaki v praksi, ki delujejo v javnem oz. zasebnem prostoru.

Predstojnik Katedre za športno dejavnost posameznikov s posebnimi

potrebami je izr. prof. dr. Damir Karpljuk, ostali člani pa so izr. prof. dr. Mateja Videmšek, izr. prof. dr. Jože Štihec ter zunanji asist. dr. Maja Meško, univ. dipl. psih, mag. Zdenka Ferlež, prof. pedagogike in psihologije, mag. Branko Mihorko, univ. dipl. el. ing., asist. Samo Masleša, prof. šp. vzg., Jasna Lampe, prof. šp. vzg., Aljoša Šip, prof. šp. vzg., Vanja Rešetar, prof. šp. vzg., Barbara Sojar Koderman, univ. spec. def. in Primož Ahačič, prof. šp. vzg.

Damir Karpljuk

Z leve dr. Jože Štihec, dr. Mateja Videmšek in dr. Damir Karpljuk.

KATEDRA ZA PLAVANJE, VODNE AKTIVNOSTI V NARAVI IN VODNE ŠPORTE

Začetnik sistematičnega izobraževanja na področju plavanja v Sloveniji je bil profesor Drago Ulaga. Že pred drugo svetovno vojno je bil pobudnik predmetov o plavanju, kasneje v obdobju od leta 1950 do leta 1961 pa tudi prvi nosilec predmetov o plavanju in o ostalih plavalnih dejavnostih. Njegovo delo sta do leta 1984 nadaljevala višji predavatelj Ivko Šink na področjih učenja plavanja, skokov v vodo in reševanja iz vode ter diplomirani višji trener Mitja Prešern na področjih vadbe plavanja in vaterpola. Od leta 1985 naprej je nosilec predmetov izr. prof. dr. Venceslav Kapus. Danes Katedra za plavanje, vodne aktivnosti v naravi in vodne športe deluje v ožji in širši sestavi. V ožji sestavi (dr. Venceslav Kapus, dr. Jakob Bednarik, dr. Dorica Šajber, dr. Boro Štrumbelj, dr. Igor Štirn in dr. Jernej Kapus) je njeno področje delovanja plavanje v različnih pojavnih oblikah (učenje, vadba, rekreacija, prilagojeno osebam s posebnimi

*Z leve dr. Nejc Kapus, dr. Boro Štrumbelj,
dr. Dorka Šajber, dr. Venceslav Kapus in dr. Igor Štirn.*

potrebami ...). Ob vsebinski razširitvi področja na vodne aktivnosti v naravi in na nekatere vodne športe sodelujejo še: dr. Boris Sila, dr. Borut Pistotnik, dr. Marko Zadražnik, dr. Darja Ažman, dr. Gregor Jurak, dr. Tanja Kajtna, dr. Matej Majerič, dr. Tine Sattler, dr. Ivan Čuk, Zoran Jarnovič, prof. šp. vzg., Jože Brezavšček, prof. šp. vzg., Uroš Bizilj, prof. šp. vzg., Jure Okršlar, prof. šp. vzg., Rok Zajec in še nekateri zunanji sodelavci.

Učitelji s katedre med študijskim letom skrbimo za izvedbo predmetov, ki se nanašajo na učenje (teorija in metodika plavanja) in na vadbo plavanja, ter nekaterih plavalnih dejavnosti (plavanje – športno treniranje, vaterpolo – športno treniranje). V poletnih mesecih pa je naša pozornost namenjena predmetu vodne aktivnosti v naravi. Vsebina slednjega običajnemu bralcu pogosto ni dovolj jasna, zato bomo v nadaljevanju nekoliko podrobneje predstavili predmet, ki je del študijskega programa fakultete že od njenih začetkov (pod različnimi imeni in z različno vsebino). V obdobju od leta 1950 do leta 1983 smo predmet izvajali v Rovinju in nato nekaj let v Savudriji. Od leta 1987 za ta namen obiskujemo otok Veruda (Frater) pri Pulju. Glavni namen predmeta je, da študentje spoznajo organizacijsko obliko poletne šole v naravi, kot primer dobre (varne) prakse, in načine zagotavljanja aktivne varnosti pri številnih dejavnostih v morju in ob njem. Slednje so: vzdržljivostno plavanje, elementarne igre v vodi in ob njej, skoki v vodo, potapljanje, jadrnanje na deski s kajakarjenjem in nekoč tudi smučanje na vodi. Posebnost predmeta je organizacija in izvedba v obliki tabora, za katerega delovanje že vrsto let skrbita mag. Ante (Toni) in Vera Bolković. Ob učenju plavanja v morju in še ne dobro poznanih plavalnih ter drugih vodnih aktivnostih so življenje v naravi z ekološkim ravnanjem, celodnevno bivanje na prostem s spanjem v šotorih, vsakodnevni sistem dežurstev, jutranje bujenje

z jutranjo vadbo in poučni ter zabavni družabni večeri, izjemno lepa življenjska izkušnja, ki se je študentje spominjajo še dolgo. Glavna značilnost predmeta je tudi sproščeno, a delovno vzdušje, ki veliko pripomore, da morebitna začetna zadržanost in prestrašenost študentov pred opisanimi izzivi običajno izgine že po nekaj dneh. Na ta način študentje dodobra širijo svoje znanje in vedenje o omenjenih aktivnostih ter se preko njih resnično dobro prilagodijo na vodno okolje. Vrhunca tedna ob morju sta zagotovo zaključni večer in plavalni maraton. Zaključni večer je sestavljen iz otvoritvene točke Veruda, zabavnih točk študentov in potapljaškega krsta »boga Pozejdona«, ki ga pripravimo učitelji. Zadnji dan izvedemo tradicionalni plavalni maraton, ki predstavlja velik izziv za vsakega udeleženca in je kot tak pravi zaključek predmeta.

Za pomoč pri študiju smo izdali tudi nekaj knjig, univerzitetnih učbenikov in filmskih posnetkov. Od začetkov delovanja katedre se je takih del nabralo kar nekaj. Trenutno najzanimivejši so učbenika *Plavanje, Učenje* (2002) in *Reševanje iz vode, aktivna varnost in prva pomoč* (2004) Venceslava Kapusa in sodelavcev ter video kasete *Potapljanje na vdih* (2005) in knjiga *Potapljanje za vsakogar* (2002) Boruta Pistotnika.

Na strokovnem področju sodelavci s katedre sodelujemo s šolskim (Ministrstvo za šolstvo in šport), športnim (plavalna zveza, vaterpolska zveza in triatlonska zveza) okoljem in okoljem gibalno oviranih oseb (zveza za šport invalidov, paraolimpijski komite, Inštitut RS za rehabilitacijo, društvo distrofikov ...). Pri reševanju problemov in razvoju področja zagotavljanja aktivne varnosti in reševanja iz vode sodelujemo tudi z Upravo RS za zaščito in reševanje. Z omenjenimi organizacijami pripravljamo in izvedemo meritve, svetovanja ter kakovosten izobraževalni program (trenerski, učiteljski in vaditeljski tečaji ter tečaji reševanja iz vode). Svoje znanje in ideje širimo tudi z objavljanjem strokovnih člankov in knjig ter z aktivno udeležbo na različnih seminarjih (trenerski in licenčni seminarji, seminarji reševanja iz vode).

Znanstveno področje predstavlja načrtovanje in izvedba raziskav, objava rezultatov v kakovostnih znanstvenih revijah ter aktivna udeležba na kongresih doma in v tujini. Raziskovalne probleme na področju plavanja, plavalnih dejavnosti in reševanja iz vode iščemo v: zgodovini, ekspertnem modeliranju, biomehaniki, biodinamiki naporov, psihologiji, procesu učenja in vadbe ter v vadbi v vodi dojenčkov in malčkov.

Fraterski potapljaški krst.

Z leve Tina Jarc Šifrar, dr. Meta Zagorc in dr. Petra Zaletel.

KATEDRA ZA PLES

Katedra za ples ima pomembno vlogo tako v slovenskem kot mednarodnem plesnem prostoru. Sam predmet je začel v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja razvijati dr. Silvo Kristan, njegovo delo je nato prevzela Tatjana Verbič, leta 1982 pa dr. Meta Zagorc, ki je skozi različna obdobja rasti fakultete vsebinsko in organizacijsko preoblikovala samo podobo predmeta in celotne katedre. Od predmeta ples se je postopoma najprej ločila ritmična gimnastika, ki jo je prevzela dr. Branka Vajngerl, leta 1994 pa je stekel program aerobike. S kadrovskimi okrepitevami – asistentkama dr. Petro Zaletel (1995) in Tino Jarc-Šifrar (2001) pa so se odprle nove priložnosti za širjenje plesnih in drugih vsebin. Leta 1982 je imela fakulteta eno samo plesno ploščo in magnetofonski trak, danes pa premore več sodobno opremljenih dvoran, kjer se lahko pleše; posebej smo ponosni na plesno delavnico. V njej so generacije študentov usvajale plesna znanja, vedno znova pa se na številne seminarje vračajo tisti učitelji, ki širijo tovrstna znanja v neposredni praksi. V učnih procesih in pri delu katedre sodelujejo tudi mnogi zunanji sodelavci, ki s svojim znanjem in izkušnjami plemenitijo področje pedagoškega, strokovnega in znanstvenega dela. Katedra slovi po strokovnosti, ki pušča pečat v celotnem šolskem prostoru, po izredno velikem številu učbenikov in priročnikov, mladi trenerji pa si uspešno utirajo pot v vrhunski šport.

Sodelovanje s Plesno zvezo Slovenije je omogočilo uspešno usposabljanje na plesnem področju, mnoge odmevne projekte (Slovenija pleše, Šolski plesni

festival, Ulična četvorka), prve meritve plesalcev, raziskave – med njimi tudi take, ki so prvič izvedene v svetovnem plesnem prostoru, številna strokovna dela, priročnike, uspešno pa sodelujemo tudi pri delu državnih reprezentanc. Vzpostavili smo soodvisnost, ki je za zgled mnogim plesnim zvezam drugih držav. Na področju aerobike sodelujemo tudi z Gimnastično zvezo Slovenije in Fitnes zvezo Slovenije, kjer sooblikujemo programe usposabljanj, širimo najnovejša znanja iz tujine, pa tudi vzpostavljamo druge možnosti za razvoj rekreacije in tekmovalnega športa.

Na katedri si prizadevamo za vzpostavitev pristnih odnosov med študenti in profesorji, za iskanje vrednot, drugačnosti in »vzgojo duha«, ki jo prinašajo vzhodnjaške vede (joga, tai chi chuan, zen), saj se zavedamo, da se bodo bodoči učitelji, trenerji vedno lahko pri svojem delu »oklenili« teh znanj.

Meta Zagorc

KATEDRA ZA PSIHLOGIJO ŠPORTA

Psihologija športa je v zadnjih 35. letih doživela hiter razvoj. Proces športne transformacije danes v vseh sredinah vključuje delovanje na področju psihične priprave in sodelovanja s psihologom. 35 let nazaj v Sloveniji temu ni bilo tako. Začetki so bili težki, treba je bilo razbijati stereotipe in spreminjati okolico, ampak po 35. letih so rezultati vidni. Športna psihologija je pri nas priznana psihološka panoga, naša sekcija je vključena v delovanje Društva psihologov Slovenije, vključeni smo v mednarodne povezave, naš predstavnik je član svetovnega sveta športnih psihologov v ZDA, objavljamo številne knjige in članke, raziskujemo, delamo v praksi in sooblikujemo šport skozi panožne zveze, strokovne svete, OKS ipd. Lahko rečemo, da je psihologija športa v Sloveniji zelo dobro razvita.

Psihologija športa oz. še prej psihologija se je na Fakulteti za šport pojavila s prof. Pedičkom, nadaljevala s prof. Simono Tancig in prof. Miranom Čukom. Prvi trije psihologi so tukaj službovali v osemdesetih letih in pokrivali področje obče in razvojne psihologije, statistike in metodologije ter nadalje razvijali psihologijo telesne vzgoje, ki je v prvih okvirih zajemala samo teoretske vidike glavnih psiholoških smeri. Z nastopom prof. Maksa Tušaka je katedra za psihologijo dobila prvega pravega športnega psihologa, ki je začel sistematično razvijati predmet športna psihologija. V naslednjih letih je na Katedri za psihologijo športa služboval tudi prof. Ludvik Horvat,

Dr. Matej Tušak in dr. Tanja Kajtna.

ki je postavil temelje razvojne in obče psihologije v telesni oz. športni vzgoji in športu. Psihologijo športa je na katedri sprva razvijal Maks Tušak, v nadaljevanju od leta 1992 pa prof. Matej Tušak. Katedra je kasneje pridobila še doc. dr. Sašo Cecić Erpič, ki se ukvarja predvsem s področjem razvojne psihologije, po letu 2000 pa še doc. dr. Tanjo Kajtna, asist. Manco Kandare in mladi raziskovalki Tjašo Dimec Časar in Niko Pušenjak.

Slovenska psihologija športa je odprla v Sloveniji novo aplikativno smer, ki je po zaslugi predvsem Maksa Tušaka postala v zadnjih letih tudi precej teoretsko zasnovana. Če je bila v svojih začetkih predvsem uporabna psihologija, ki je s svojimi spoznanji skušala pomagati športnikom na poti do vrhunskih dosežkov, je v zadnjem času z bogato raziskovalno dejavnostjo postala pri nas močna psihološka panoga, ki utira pot tudi aplikaciji drugih ved psihologije. Z odmevnostjo rezultatov je promovirala panogo psihologije tudi v javnosti, bolj kot nekatere druge starejše psihološke discipline, in popularizirala ter dvignila status psihologov v praksi. S svojo dejavnostjo smo usposobili novi val športnih psihologov, ki danes zelo učinkovito dela v praksi in raziskovanju ter nadaljuje pionirsko delo, tako da se za bodočnost psihologije športa v Sloveniji ni bati. Na račun uspešnega dela na tem področju k nam stalno prihajajo študenti nekdanjih jugoslovanskih republik na dodiplomski in podiplomski študij psihologije športa. Pri nas tudi opravljajo prakso, saj je delo psihologa v športu bolj razvito kot v številnih državah okoli nas.

Poleg vzpostavitve izobraževanja za področje psihologije športa na fakultetah in v okviru izobraževanja trenerjev smo v zadnjih 20. letih pomagali kreirati vrhunske dosežke nekaterih naših vrhunskih športnikov

Dr. Saša Cecić Erpič

(košarkarjev, skakalcev, kajakašev in kanuistov na divjih vodah, atletov, strelcev, biatloncev, nogometašev, judoistov idr.), ki so s svojimi uspehi tudi na največjih tekmovanjih (OI in SP) potrjevali, da je sistematično delo na področju psihologije športa nujno in postaja sestavni del trenažnega procesa. Sodelujemo s tujimi psihologi, predavamo na tujih univerzah in predvsem uspešno sodelujemo pri nastanku novih knjig in monografij. Največ strokovnega dela je pri svetovanju športnikom, kjer delujemo v okviru Inštituta za šport, ki je bil ustanovljen prav z ustanovitvijo dveh laboratorijev pred več kot 20. leti, od katerih je bil eden prav laboratorij za psihodiagnostiko.

Matej Tušak

KATEDRA ZA ROKOMET

Katedra za rokomet je bila kot samostojna katedra oblikovana v devetdesetih, izšla pa je iz Katedre za športne igre oziroma zatem Katedre za polistrukturne in kompleksne športe. V strokovnem razvoju je potrebno posebej poudariti delo mag. Cveta Pavčiča, ki je bil prvi učitelj rokometna na Visoki šoli za telesno kulturo in kasneje na Fakulteti za šport. Po njegovi zaslugi se je Katedra za rokomet oblikovala tako vsebinsko kot tudi organizacijsko. S svojim delom, znanjem in karizmo je na področju pedagoškega in teoretično strokovnega dela postavil temelje za nadaljnji razvoj katedre. Kasneje smo se kot asistenti in učitelji v katedro vključili še dr. Marko Šibila (danes predstojnik katedre), dr. Marta Bon in dr. Primož Pori. V naše delo pa so se vključevali tudi mnogi drugi sodelavci tako iz športne prakse kot tudi člani drugih kateder na Fakulteti za šport. V pedagoškem smislu Katedra za rokomet pokriva dva predmeta rednega univerzitetnega študija. To sta bazični predmet TM rokomet in izbirni predmet ŠT rokomet. Hkrati izvajamo tudi izbirni predmet ŠT rokomet na visokošolskem trenerskem izobraževanju. Kot predavatelji pa sodelujemo tudi na podiplomskem študiju. Za potrebe izvajanja pedagoškega dela na Fakulteti za šport smo izdelali veliko pisnega in video gradiva, ki pomaga študentom k bolj poglobljenemu študiju.

V okviru strokovnosvetovalnega dela člani katedre že od ustanovitve neprestano sodelujemo z Rokometno zvezo Slovenije in tudi s posameznimi rokometnimi klubi ter Inštitutom za šport v smislu meritev in različnih svetovanj. Vsi trije sedanji člani katedre pa smo tudi sodelovali pri trenerskem delu s slovenskimi državnimi reprezentancami. Trdna vpetost članov

Z leve dr. Primož Pori, dr. Marta Bon in dr. Marko Šibila.

katedre v neposredno strokovno prakso je po našem mnenju tudi ena izmed pomembnih značilnosti naše katedre. To nam omogoča lažje in bolj poglobljeno delo tudi na drugih področjih. Predvsem to velja za usposabljanje rokometnih trenerjev, ki ga člani katedre ob sodelovanju z Združenjem rokometnih trenerjev Slovenije uspešno vodimo že dolga leta. Prav tako s svojimi prispevki neprestano sodelujemo pri rednih letnih licenčnih seminarjih za rokometne trenerje. Dr. Bon in dr. Šibila sta tudi predavatelja Evropske rokometne zveze. V tej vlogi sta v preteklosti sodelovala na mnogih oblikah izobraževanja rokometnih trenerjev po celi Evropi.

Znanstveno raziskovalno področje predstavlja za vse člane katedre posebej pomemben izziv. Delo na tem področju je bilo v preteklosti v največji meri vezano na proučevanje motorične in morfološke strukture rokometišev, na proučevanje obremenitve in napora rokometišev med tekmo in treningom ter na proučevanje kinematične strukture rokometnih strelav. Posebej je potrebno poudariti prispevek članov katedre pri ustvarjanju sistema za analizo obremenitve igralcev v različnih športnih igrah SAGIT, ki je nastal kot plod sodelovanja raziskovalcev Fakultete za šport in Fakultete za elektrotehniko. Izsledke svojega raziskovalnega dela smo člani Katedre za roko- met objavljali na številnih mednarodnih znanstvenih srečanjih ter v številnih uglednih znanstvenih revijah.

KATEDRA ZA SOCIOLOGIJO IN ZGODOVINO ŠPORTA

Katedra za sociologijo in zgodovino športa je bila oblikovana v letu 2000 in je zaokročila področji sociologije in zgodovine športa. Za razvoj področja sociologije na Fakulteti za šport je v prvi vrsti zaslužen prof. Krešimir Petrović, ki je od leta 1967 do leta 2000 intenzivno razvijal predmet (pod različnimi imeni), ki se danes imenuje sociologija športa. V svoji bogati akademski in raziskovalni karieri je opravil vrsto raziskav, napisal vrsto znanstvenih in strokovnih knjig. Izsledki raziskav so bili objavljeni v številnih domačih in tujih revijah. Temeljna usmeritev njegovega dela je bila posvečena predvsem humanizaciji telesne kulture, še posebej vrhunškega športa. Področja njegovega zanimanja so bili predvsem aktualni problemi športa v sodobnih družbah, kot npr. obnašanja gledalcev, stopnje razširjenosti športnega gibanja, socialni povzročitelji, ki spodbujajo ali zavirajo napredek športa v različnih socialnih slojih in razredih. Pozornost je posvečal tudi povezanosti športa z gospodarstvom in politiko. V okviru katedre je imel prof. Petrović dva tesnejša sodelavca, in sicer sprva prof. dr. Milana Žvana, s katerim je objavil več del, in kasneje prof. dr. Mojco Doupona Topič, ki je po upokojitvi prof. Petrovića leta 2000 postala predstojnica katedre in danes razvija področje sociologije športa. Sprva je proučevala področje ženskega športa, ki ima v zadnjih letih velik interes med raziskovalci povsod po svetu. V okviru tega področja se v raziskavah osredotoča predvsem na vprašanja, kako družina kot osnovna celica družbe in primarni socializacijski dejavnik, šola kot temeljni institucionalizirani socializacijski dejavnik v mladostništvu in različne športne organizacije omogočajo, motivirajo in spodbujajo razvoj vrhunškega športa.

Dr. Tomaž Pavlin in dr. Mojca Doupona Topič.

V zadnjem obdobju se posveča tudi vprašanju nacionalne identitete v povezavi s športom in vprašanju športne migracije v Evropi.

Področje zgodovine telesne kulture/športa in temu primeren predmet sta prisotna že vse od oblikovanja višje in visokošolskega študija ter institucije. Že na Višji šoli za telesno vzgojo so izpostavili problematiko zgodovinske obravnave razvoja telesne kulture, to je pomanjkanje arhivov oziroma dokumentarnega gradiva, ter poudarili zbiranje in evidentiranje ohranjenega. Arhivsko gradivo, npr. sokolsko, sta namreč prizadeli obe svetovni vojni, zlasti druga z okupacijo, po njej pa še požar stavbe Partizana Slovenije in Športne zveze Slovenije leta 1958, ko je zgorel tudi bogat fond gradiva. Na drugi strani je bil zaznan malomaren odnos do dediščine oziroma, kot so poudarili, »nevednost nekaterih ljudi, ki so do arhivov lahko prišli takoj po osvoboditvi. Pripeljali so jih v papirnico in dali zmleti kot ničvredni odpadki«. Nekaj gradiva je bilo vseeno rešenega in shranjenega v okviru VŠTK, kjer sta zanj skrbeli prof. Drago Stepišnik in zatem vodja knjižnice Marija Knez Bergant. Področje zgodovine je strokovno in znanstveno-pedagoško razvijal prof. Drago Stepišnik ter oblikoval predmeta zgodovina telesne kulture in organizacija telesne kulture. Pri tem je zasledoval tako telesnokulturni (telovadni, planinski in športni) razvoj kot njegovo organiziranost doma in v svetu. Po njegovi upokojitvi je področje in predmeta pod različnimi naslovi prevzel Rajko Šugman. Večji poudarek je šel organizaciji športa, ki pa je šla vse bolj v upravno-managersko smer, dokler enotno področje ni bilo ločeno. V začetku tega tisočletja je predmet in področje zgodovine prevzel Tomaž Pavlin.

Katedra je leta 2006 pod vodstvom Tomaž Pavlina, v sodelovanju z Zavodom Ekvilib ter Alešem Kranjcem in v sodelovanju z ISHPES (Mednarodno združenje zgodovinarjev telesne vzgoje in športa) organizirala mednarodni seminar Šport, narod, nacionalizem, ki je obravnaval vlogo športa v nacionalni identiteti v različnih obdobjih. Istega leta je sodelovala tudi pri simpoziju o pomembni osebnosti telesnokulturne in sokolske zgodovine dr. Viktorju Murniku, preko Tomaža Pavlina pa leta 2008 pri postavitvi muzejske razstave mariborskega Muzeja narodne osvoboditve Od Olimpije do Pekinga. Prav tako je katedra leta 2008 pod vodstvom prof. Mojce Doupona Topič v sodelovanju z Evropskim združenjem za sociologijo športa (EASS) organizirala mednarodni kongres za sociologijo športa z naslovno temo Šport, kultura in družba. Vsebina kongresa se je osredotočala na kulturne raznolikosti evropske družbe, ob tem pa izpostavila vlogo, ki jo lahko igra šport pri socializaciji in medkulturnem povezovanju. Prof. Mojca Doupona Topič je aktivna v mednarodnih združenjih (EASS, ISSA in EAS). Tudi sicer je

Udeleženci kongresa Šport, kultura in družba, 2008.

katedra aktivna v mednarodnem prostoru, na kar kaže sodelovanje v dveh bilateralnih projektih (Avstrija in ZDA).

Mojca Doupona Topič, Tomaž Pavlin

KATEDRA ZA ŠOLSKO ŠPORTNO VZGOJO

Predstojnik: prof. dr. Janko Strel

Člani: ml. raz. Katarina Bizjak, asist. dr. Maja Bučar Pajek, prof. dr. Stojan Burnik, izr. prof. dr. Branko Dežman, izr. prof. dr. Gregor Jurak, izr. prof. dr. Venceslav Kapus, izr. prof. dr. Marjeta Kovač, asist. dr. Matej Majerič, asist. dr. Stanislav Pinter, doc. dr. Gregor Starc, prof. dr. Branko Škof, asist. dr. Petra Zaletel

KATEDRA ZA ŠPORTNE IGRE Z LOPARJI

Športne igre, ki jih igramo z loparji, sodijo v svetu med najbolj priljubljene in tudi med najbolj razširjene igre. Medtem ko je tenis domena evropskih in ameriških igralcev, pa je ravno obratno z drugimi zvrstmi, kot so: namizni tenis, badminton in squash. Namizni tenis spada med pet najbolj množičnih športnih panog na svetu in je najbolj razširjen na Kitajskem. Tudi badminton spada v zgornjo skupino najbolj množičnih športnih zvrsti. Squash je na

*Dr. Miran Kondrič (levi), namiznoteniški igralec
Bojan Tokič (v sredini) in
Marko Borko v športno-medicinskem laboratoriju.*

tej lestvici nekoliko niže, saj ga omejujejo prostorske možnosti. V zadnjem času pa dosega vse večjo popularnost tudi speedminton. Naloga Katedre za športne igre z loparji je predvsem skrb za seznanjanje študentov s športi, ki spadajo v to skupino, skrb za strokovno literaturo in izobraževanje trenerskega ter pedagoškega kadra. Posamezni člani katedre v okviru svojih predmetnih področij skrbijo za pedagoški, strokovni in znanstveni razvoj posameznih športov. Ena važnejših nalog članov katedre je tudi vključevanje vsebin iger z loparji v učne načrte osnovnih in srednjih šol. Predvsem na tem področju čaka člane katedre še veliko dela.

Katedro za športne igre z loparji sestavljajo izr. prof. dr. Miran Kondrič (predstojnik katedre), doc. dr. Aleš Filipčič, prof.dr. Otmar Kugovnik, asist. dr. Goran Vučković in Miha Košnik, prof. športne vzgoje. Vsi člani katedre so ozko povezani z nacionalnimi panožnimi zvezami, nekateri pa opravljajo tudi funkcije v mednarodnih panožnih zvezah.

Z leve dr. Goran Vučković, dr. Frane Erčulj, dr. Aleš Filipčič in dr. Miran Kondrič.

Miran Kondrič

KATEDRA ZA ŠPORTNO REKREACIJO

Začetnik snovanja strokovnega področja in uvajanja predmeta športna rekreacija na takratni Visoki šoli za telesno kulturo v Ljubljani je bil prof. Ljubo Jovan. Kot eden prvih diplomantov Fakultete za telesno kulturo v Beogradu je leta 1960 skupaj z nekaterimi somišljeniki osnoval študijsko in predmetno področje športna rekreacija. Pri tem je tesno sodeloval s svojim zagrebškim kolegom prof. dr. Mirkom Relcem. Leta 1973 je delo na tem področju prevzel prof. dr. Herman Berčič, ki je leta 1975 skupaj s sodelavci pripravil študijski program za višješolski študij športnorekreacijske smeri. Pozneje je kot učitelj zasnoval in pripravil posamezne študijske programe na vseh stopnjah študija na fakulteti ter vodil in usmerjal pedagoško, strokovno in znanstveno-raziskovalno dejavnost na dodiplomskem študiju najprej pri predmetu teorija in metodika športne rekreacije in kasneje pri predmetu osnove športne rekreacije, kjer je bil precejšen vsebinski del programa namenjen teoretični in praktični obravnavi športne rekreacije v bivalnem in delovnem okolju. Izbirni program športne rekreacije je poleg temeljnega predmeta vseboval tudi interdisciplinarna znanja s področij psihologije dela, sociologije dela in medicine dela v povezavi s športno rekreacijo ter segmenta športne rekreacije v povezavi s turizmom in s področjem ekologije. Program je bil

*Z leve dr. Herman Berčič, dr. Darja Ažman,
dr. Maja Pori in dr. Boris Sila.*

obogaten z raznolikimi aplikativnimi in praktičnimi vsebinami posameznih izbranih športnih zvrsti v okviru športnih taborov. Za podiplomski študij je katedra, in v njenem okviru dr. Berčič, pripravila program »aplikativna kineziologija« za področje športne rekreacije. V študijskih letih 2001 do 2007 je bil program dopolnjen s študijskimi vsebinami, ki so izhajale predvsem iz interdisciplinarnih področij, predavali so jih profesorji iz drugih fakultet oz. institucij in med drugimi tudi z zagrebške Kineziološke fakultete - vsled dobrega strokovnega sodelovanja je zagrebška Kineziološka fakulteta v letu 2009 dr. Berčiču podelila naziv zaslužni profesor.

Po preoblikovanju strokovnega področja v samostojno Katedro za športno rekreacijo v devetdesetih letih prejšnjega stoletja je dr. Berčič prevzel njeno vodenje ter jo vodil vse do leta 2007, nato pa še dve leti kot vršilec dolžnosti. Leta 1975 se je pedagoškemu, strokovnemu in raziskovalnemu delu na predmetnem področju športne rekreacije oz. pozneje katedri pridružil dr. Boris Sila, leta 1994 dr. Darja Ažman ter leta 2008 dr. Maja Pori, ki je danes tudi prevzela vodenje katedre. Dr. Herman Berčič je kot predstojnik katedre opravljal tudi več funkcij v mednarodnih organizacijah in znanstvenih združenjih. Tako je bil generalni sekretar "Committee Sport and Leisure" of ICSSPE - International Council for Sport Science and Physical Education (under UNESCO), (1984-1988), podpredsednik "Committee Sport and Leisure" of ICSSPE - International Council for Sport Science and Physical Education, (od 1988-1992), član Sekretariata Mednarodne organizacije ELRA (European leisure and recreation association), (1978-1980) in član mednarodne organizacije »International Association of Sport Kinetics« (od 1999 dalje). Dr. Boris Sila od leta 2004 vodi raziskovalni projekt

»Športnorekreativna dejavnost prebivalcev Slovenije«, ki se izvaja skupaj s Centrom za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani.

Katedra se je v svojem razvoju ves čas povezovala z drugimi institucijami tako znotraj slovenskega in bivšega jugoslovanskega prostora kot tudi širšega evropskega prostora. V slovenskem prostoru je bilo pomembno sodelovanje s Kliničnim centrom – Inštitutom za medicino dela, prometa in športa, Inštitutom Republike Slovenije za rehabilitacijo – Soča, Inštitutom za varovanje zdravja Republike Slovenije in z Ministrstvom za zdravje – CINDI Slovenije.

Pomemben del dela katedre je bil usmerjen v raziskovalno dejavnost oz. v pripravo in izvedbo posameznih raziskovalnih projektov. Ti so bili usmerjeni v ožja raziskovalna področja, in sicer v delovno okolje, bivalno okolje in na področje turizma. Učitelji katedre so v vsem obdobju svojega delovanja aktivno sodelovali na številnih strokovnih srečanjih, znanstvenih posvetih, kongresih in simpozijih doma in v tujini. Javni nastopi, bodisi na mednarodnih kongresih in simpozijih ali domačih, so bili v okviru plenarnih zasedanj, sekcij ali delavnic dokumentirani in objavljeni v posameznih zbornikih. Od leta 2001 je bila katedra soorganizator šestih slovenskih kongresov športne rekreacije tudi z mednarodno udeležbo. Njena funkcija je bila predvsem v pripravi vsebinske zasnove vsakokratnega kongresa z vključevanjem aktualnih strokovnih in znanstvenih spoznanj ter izkušenj. Poseben poudarek je bil dan interdisciplinarni (medznanstveni) obravnavi posameznih vprašanj s področja športne rekreacije oz. športa za vse. V letu 2010 katedra programsko vodi 8. slovenski kongres športne rekreacije.

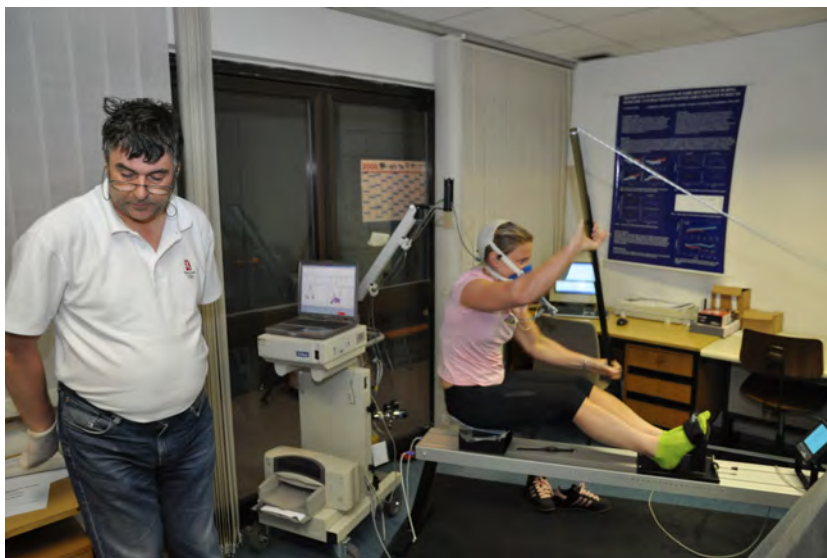

Na jadraniu z usmerjevalci.

Herman Berčič

KATEDRA ZA ŠPORTNO TRENIRANJE

Katedro so v preteklosti tvorili skoraj vsi pedagoški delavci na Fakulteti za šport. Skozi dobo zadnjih dvajsetih let je s povečano aktivnostjo drugih kateder nastala sprememba. Tako velika katedra se je zmanjšala na dve samostojni raziskovalni skupini, ki pokrivata dve področji: živčno-mišično uravnavanje gibanja, ki deluje v okviru kineziološkega laboratorija, in področje vzdržljivosti, ki deluje v okviru laboratorija za biodinamiko. Delo v takšni sestavi poteka tako na raziskovalnem, kot tudi uporabnem nivoju. Raziskovanje prvega temelji na biomehanskih meritvah in meritvah elektromi-

Dr. Anton Ušaj

ografskih signalov mišic v najrazličnejših okoliščinah. Merjenja potekajo na športnikih in drugih zdravih ljudeh različnih starosti, posega pa tudi na področje rehabilitacije. Raziskovanje drugega omenjenega področja temelji na fizioloških (merjenje privzema kisika, tvorbe ogljikovega dioksida, dihanja, oksigenacije tkiv in saturacije krvi s kisikom) in nekaterih biokemijskih merjenjih (oksidacija ogljikovih hidratov in maščob, uravnavanje acido-baznega in elektrolitskega statusa krvi, vsebnosti laktata in glukoze) med dolgotrajnim naporom v najrazličnejših pogojih obremenjevanja in okolja. Tu merjenja potekajo na zdravih preiskovancih in športnikih. Oba laboratorija na svojih področjih delovanja poleg poudarka na raziskovanju opravljata tudi strokovno delo v športu. Pri tem opravljata predvsem nadzor v športni vadbi kot pomoč trenerjem v praksi. Delo obeh raziskovalnih skupin se zaokroži v pedagoškem delu. Tako danes temelji izobraževanje na študijski smeri kineziologija na raziskovalnih in strokovnih izkušnjah obeh laboratorijev. Omenjene izkušnje na študijski smeri športno treniranje so temelj, na katerem sloni izobraževanje bodočih trenerjev. Seveda tovrstna temeljna vedenja predstavljata tudi del izobraževanja bodočih profesorjev športne vzgoje.

Anton Ušaj

TAJNIŠTVO FAKULTETE ZA ŠPORT IN STROKOVNI DELAVCI V SAMOSTOJNIH ORGANIZACIJSKIH ENOTAH

Tajništvo Fakultete za šport je organizacijska enota, ki na fakulteti izvaja naloge uprave. Te naloge so predvsem upravno administrativne, pravne, kadrovske, finančne in strokovno-tehnične za vse dejavnosti v okviru nacionalnega programa visokega šolstva in raziskovalnega ter razvojnega dela, tudi za vse dejavnosti, ki so opredeljene v 16. členu Statuta Univerze v Ljubljani in s Pravili o organizaciji in delovanju Fakultete za šport. Tajništvo vodi tajnik fakultete.

Tajništvo sestavljajo *Dekanat* v ožjem smislu, *Finančno računovodska služba*, *Kadrovska služba* ter *Služba za upravljanje in vzdrževanje objektov fakultete*. Tajnik fakultete je zadolžen za koordiniranje dela in poslovanja *Študentskega referata*, ki ga zaradi vsebine del in nalog referata sicer vodi prodekan za pedagoško dejavnost, prof. dr. Stojan Burnik.

Poleg delavcev, ki organizacijsko delujejo v okviru tajništva, delo opravlja še precejšnje število strokovnih delavcev, in sicer v organizacijskih enotah, ki delujejo kot samostojne. Te organizacijske enote so: *Služba za informatiko*, *Knjižnica*, *Laboratorij za multimedijo*, *Inštitut za kineziologijo* ter *Inštitut za šport*. Razen Inštituta za kineziologijo, ki ga vodi prodekanja za znanstveno in raziskovalno delo, prof.dr. Mojca Doupona Topič, so strokovni delavci tudi vodje posameznih samostojnih organizacijskih enot.

Naloge v Tajništvu fakultete opravljajo strokovnjaki s posameznih področij delovanja, ki s svojo strokovnostjo, zanesljivostjo in prizadevanjem zagotavljajo uspešno sodelovanje s pedagogi in raziskovalci na fakulteti, študenti in zunanji sodelavci ter širšim družbenim okoljem. Enako velja za vse ostale strokovne delavce v samostojnih organizacijskih enotah fakultete.

V začetku študijskega leta 2010/11 je bilo na Fakulteti za šport zaposlenih 37 strokovnih delavcev, in sicer:

Tajnik fakultete

Smolić Igor

Mojca Poznik, tajnik Igor Smolić in prodekan dr. Stojan Burnik na eni od sej senata.

Računovodstvo: z leve Marica Gumzej, Nada Ivkić Zetić, Anita Zakrajšek in Nataša Lesjak.

Prodekan dr. Stojan Burnik in Maja Koren.

Tajništvo:

Dekanat

Koren Maja
Peklar Simona
Roje Branimir

Kadrovska služba

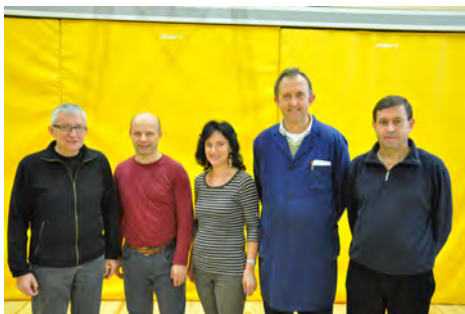
Poznik Mojca

Finančno računovodska služba

Zakrajšek Anita – vodja
Gumzej Marica
Ivkić Zetić Nada
Lesjak Nataša

Služba za upravljanje in vzdrževanje objektov fakultete

Andrej Toplak – vodja
Gačnik Janez
Ivkić Števkó
Kozamernik Simon
Mahmutović Harun
Mujakić Ajša
Salak Čedo

Z leve Andrej Toplak, Simon Kozamernik, Ajša Mujakić, Čedo Salak in Harun Mahmutović.

Študentski referat

Maja Ušeničnik Podgoršek – vodja
Ilc Helena
Mehle Tatjana

Strokovni delavci v samostojnih organizacijskih enotah

Služba za informatiko

Matej Lekše – vodja
Denis Gornik

Z leve Tanja Mehle, Maja Ušeničnik Podgoršek in Helena Ilc.

Knjižnica

Debeljak Darja – vodja
mag. Grčar Andreja
Zule Matejka

Laboratorij za multimedijo

Martinčič Bogdan

Inštitut za kineziologijo

Križaj Jožef
Lomšek Eva

Inštitut za šport

Vodičar Janez – vodja
Blagojević Nadja
dr. Bračič Mitja
Humer Barbara
Krampač Barbara
Kürner Miha
Milić Radoje
Štrucelj Nada
Štuhec Alenka
Štuhec Stanislav

Igor Smolić

Bogdan Martinčič

Z leve Jožef Križaj, Eva Lomšek in prodekanja za znanost dr. Mojca Doupona Topič.

Matej Lekše in Denis Gornik.

KNJIŽNICA

Knjižnica Fakultete za šport je kot visokošolska knjižnica del univerzitetnega knjižničnega sistema Univerze v Ljubljani ter osrednja knjižnica za področje športa in kineziologije v Sloveniji. Podpira študijski in raziskovalni proces FŠ ter tako omogoča dostop do najpomembnejših virov s področja športa in kineziologije ter drugih znanstvenih področij, ki so na različne načine povezana s področjem športa (medicina, biomehanika, fiziologija, biokemija, psihologija, sociologija, zgodovina, etika, filozofija, vzgoja, izobraževanje, trženje, upravljanje ...).

Marija Knez Bergant v pogovoru s prof. Dragom Ulagom in dr. Francem Ažrežom.

Predhodnik knjižnice je bila knjižnica Fizkulture zveze Slovenije, ali če bi šli korak nazaj, lahko rečemo tudi sokolske knjižnice, ki je po drugi vojni prešla pod okrilje Fizkulture zveze. Z ustanovitvijo Inštituta ter zatem Višje šole za telesno vzgojo in vzpostavitvijo višješolskega študija v petdesetih letih je v ta okvir prešla tudi knjižnica, ki je leta 1956 začela voditi prve evidence gradiva ter postala sestavni del poznejšega visokošolskega in fakultetnega študija. Najprej jo je vodil naš prvi olimpijec Rudolf Cvetko. Za njim je okoli leta 1969 vodenje knjižnice prevzela Marija Knez Bergant, ob njej pa se je v knjižnici zaposlila tudi Alenka Hudobivnik.

Knjižnica je najprej imela manjši prostor - v njem so bile omare z gradivom, polica z revijami, računalnik, izposojevalni pult in nekaj miz za uporabnike ter arhiv v kleti. Nato je pridobila še prostor za zaposlene, kamor pa se je širilo tudi gradivo, saj knjižnica ni le informirala, ampak je z rastjo študija in raziskovanja tudi dokumentirala. Delo se je z vodenjem Bergantove moderniziralo, fond je bil urejen po UDK in AIK sistemu (stvarni - vsebinski in imenski knjižni katalog). Knjižnica je izvajala INDOK dejavnost, vključena je bila tudi v urejanje strokovno-znanstvene revije *Telesna kultura* (danes *Šport*, revija za teoretična in praktična vprašanja športa), kjer je obveščala o knjižnih novostih in diplomskih nalogah. V podporo študija in raziskovanja je knjižnični fond širila z aktualnimi »zahodnimi« monografijami in znanstvenimi revijami z drugih jezikovnih področij ter vzpostavljala izposojalo ali menjavo serijskih publikacij, s čemer se je širilo tudi jezikovno področje. V okviru medknjižničnega sodelovanja je poleg sodelovanja z domačimi

Prenovljena knjižnica s prostim pristopom.

knjižnicami, kjer si je zagotovila mesto, sodelovala zlasti s podobno v Zagrebu ter izmenjevala informacije in literaturo. Po letu 1996 v življenju knjižnice najbolj izstopata njena postopna prostorska širitev in preureditev ter avtomatizacija poslovanja, vodenje pa je prevzela Darja Debeljak. Z januarjem 1996 je knjižnica postala polnopravna članica COBISS-a (Kooperativni online bibliografski sistem in servisi). Najprej je začela s katalogizacijo (vnosom gradiva) in bibliografijo raziskovalcev. Računalniška izposoja je bila vzpostavljena februarja 2002. Marca 2003 je knjižnica dobila novo, večjo čitalnico in prosti pristop, tako da ima knjižnica 232 m² neto uporabne površine; ima sobe za zaposlene, depo, prostor za izposajo in čitalnico s 57 čitalniškimi mesti. Z januarjem 2006 je bil vzpostavljen sistem oddaljenega dostopa do informacijskih virov za člane knjižnic Univerze v Ljubljani.

»Knjižnična zbirka« zajema približno 32 tisoč enot gradiva (knjige, revije, specialistična, diplomska, magistrska in doktorska dela, slovarji, atlasi, enciklopedije, CD-ji, DVD-ji, videokasete). Gradivo je v slovenskem in tujih jezikih. V knjižnici je inventariziranih preko 18 tisoč enot knjig (knjig velikega in malega formata, učbenikov in raziskav). Najbolj iskano gradivo (knjige in revije) je dosegljivo v prostem pristopu, starejše je shranjeno v depou in arhivu, dostopno je preko klasičnega knjižnega kataloga, v največji meri pa preko vzajemne baze COBIB (COBISS) – knjižno in neknjižno gradivo. Glede na leto izdaje segajo enote knjižnega fonda tudi v čas pred prvo svetovno vojno, ena od knjižničnih »relikvij« je v letih 1867 (I.del) in 1869 (II.del) izdan *Nauk o telovadbi*, prvi telovadni priročnik v slovenskem jeziku, pri snovanju katerega je sodeloval književnik in Sokol Fran Levstik. V COBISS

Z leve mag. Andreja Grčar, Matejka Zule in Darja Debeljak.

Nova pridobitev: večja in moderna čitalnica.

so vnesene knjige od leta 1972 naprej, ostalo se še vedno vnaša.

V »zbirki serijskih publikacij« je trenutno naročenih 44 slovenskih revij, 32 angleških, 9 nemških, 3 hrvaške, poljska in slovaška. Celotna zbirka šteje 6092 inventarnih enot revij s področja športa in kineziologije, medicine, psihologije in sociologije športa, biomehanike idr. V COBISS so vnesene revije od leta 2000 naprej. Po podatkih iz oktobra 2010 knjižnica hrani preko 3450 diplomskih nalog - od leta 2007 naprej poleg tiskanega izvoda diplomanti oddajo nalogo tudi v elektronski obliki - ter preko 330 magistrskih in doktorskih nalog in 23 specialističnih nalog. »Multimedijska zbirka« zajema 22 naslovov videokaset, 101 naslov CD-jev in 96 naslovov DVD-jev, »priročna zbirka« pa zajema 269 enot priročnikov, slovarjev, enciklopedij, leksikonov splošnega področja, športa, medicine ....

V svojem arhivu hrani knjižnica tudi zgodovinsko gradivo (sokolsko in športno), ki ga zbira za preučevanje slovenske športne zgodovine in dediščine. S tem gradivom je knjižnica oziroma FŠ sodelovala pri postavitvah nekaterih razstav s področja telesne kulture/športa, kot npr. leta 1991 pri razstavi o skavtih, 1993 o Sokolih in Orlih na Štajerskem, Koroškem in v Prekmurju (obe Muzej narodne osvoboditve v Mariboru), leta 1994: Slovenski olimpizem (Muzej novejšje zgodovine v Ljubljani), leta 1997: Višje, hitreje, močnejše (Muzej novejšje zgodovine v Celju), leta 2008: Od Olimpije do Pekinga (Muzej narodno osvoboditve v Mariboru), leta 2009: Na zdar! 100 let Kočevskega Sokola (Pokrajinski muzej Kočevje).

Darja Debeljak

INŠTITUT ZA ŠPORT

Inštitut za šport (IŠ) je osrednja razvojna in raziskovalna institucija na področju športa v Sloveniji. Dnevno se v okviru programov IŠ srečujejo svetovno znani slovenski športniki, priznani raziskovalci in strokovnjaki na področju športa, učitelji in trenerji s prakse, študenti ter otroci, mladostniki in starši. Programe izvajajo organizacijske enote, ki so razpoznavne v ožji in širši javnosti s svojimi blagovnimi znamkami: *Ustvarjamo zmagovalce* – programe športne diagnostike za rekreativne in vrhunske športnike ob sodelovanju laboratorijev in športnih panožnih timov izvaja Športno diagnostični center; *V objemu športa* – športno-rekreativne programe za otroke, mladostnike in starše izvaja Športni center; *Povezujemo znanje* – programe vseživljenjskega učenja izvaja Center za vseživljenjsko učenje. Ocenjujemo, da je v programe IŠ letno vključenih več kot 5.000 posameznikov.

Zaposleni na FŠ in vključeni v programe ter projekte IŠ se povezujejo v različne panožne skupine, t. i. panožne strokovne time, kjer sodelujejo s trenerji in strokovnjaki iz prakse. Te skupine povezujejo raziskovalna in praktična spoznanja ter izvajajo različne meritve. Te so pripomogle k vrhunskim dosežkom in uveljavljanju slovenskih športnikov. Vzporedno s tem so pričeli nastajati tudi prvi športno diagnostični laboratoriji za kineziološke, biodinamske, fiziološke, športnomedicinske in psihodiagnostične meritve, iz katerih je nastal Športno diagnostični center. Ti laboratoriji so prevzemali ključno vlogo pri načrtovanju trenažnega procesa športnikov in njihovih priprav na vsa pomembna svetovna športna tekmovanja. Mnogim športnikom so strokovnjaki IŠ pomagali do svetovnega slovesa; gotovo pa ne moremo mimo dosežkov atletov Primoža Kozmusa in Marije Šestak, plavalcev Sare Isakovič in Petra Mankoča, kajakaša Petra Kavzerja, telovadcev Mitje Petkoviška in Aljaža Pegana, smučarske tekačice Petre Majdič, veslačev z Iztokom Čopom, članov slovenskih košarkaških, odbojkaških in rokometnih reprezentanc. Da se programov IŠ udeležujejo tudi šampioni, kot so zmagovalci bostonskega maratona, Kenijec Marga Dariba, in druga z istega maratona, Kenijka Tune Dire, hrvaški olimpijec Fak Jakov, tretji z zadnjega svetovnega prvenstva v Južni Koreji, je dokaz, da je IŠ vse bolj prepoznaven

Barbara Krampač, Janez Vodičar in Barbara Humer.

Dr. Milan Čob z Juretom Kastelicom, trenerjem atletinje Brigite Bukovec, in sodelavcem Iztokom Coljo pri analizi testiranj Brigite Bukovec v času pred OI v Atlanti 1996, kjer je osvojila srebrno medaljo.

Testiranje Petre Majdič spomladi 2009.

CVUŠ: z leve Miha Kuerner, dr. Matej Majerič in sodelavki Mateja Rakovec ter Andreja Šetinc.

Predstavitve 'sveže' znanstvene monografije dr. Milana Čoba s sodelavci (2009) ob prisotnosti olimpijca Primoža Kozmusa (drugi z desne).

tudi v svetu. Ocenjujemo, da se v olimpijskem ciklusu programov IŠ udeleži več kot 2500 vrhunskih športnikov in da v laboratorijih opravimo preko 10.000 različnih meritev.

V okviru Centra za vseživljenjsko učenje (CVUŠ) v športu so se združili Oddelki za stalno strokovno spopolnjevanje, Oddelek za usposabljanje strokovnih delavcev v športu in Založništvo v športu. CVUŠ skrbi za vseživljenjske razvojne možnosti vseh, ki delujejo v športu – profesionalno ali ljubiteljsko. S svojimi programi je vezni člen med študenti, diplomanti, učitelji, trenerji, strokovnimi delavci v športu, vrhunskimi športnimi strokovnjaki, profesorji fakultete ter vsemi drugimi, ki so povezani s športom. Skrbi za prenos izkušenj in znanja iz prakse v teorijo in nazaj. V ta namen izvaja različna usposabljanja za strokovno delo v športu, ki omogočajo posameznikom skladno z zakonodajo pridobitev licence za delo na določenem področju športa (kot vaditelji, učitelji ali trenerji). Organizira programe stalnega strokovnega spopolnjevanja, ki omogočajo vsem delavcem v vzgoji in izobraževanju seznanjanje z aktualnimi novostmi pri delu z učenci in dijaki v šoli na različnih področjih od rednega pouka do interesnih dejavnosti in šole v naravi. Ti programi omogočajo udeležencem pridobivanje točk za napredovanje v nazive in plačilne razrede. Seminarjev stalnega strokovnega spopolnjevanja se je v zadnjih desetih letih udeležilo več kot 6000 vzgojiteljev, razrednih učiteljev in učiteljev športne vzgoje. IŠ je v programih za usposabljanje strokovnih delavcev v športu v zadnjih desetih letih za delo v športu usposobil več kot 8.000 trenerjev in vaditeljev v več kot 20 športnih panogah.

V programih CVUŠ, ki so namenjeni študentom in diplomantom, lahko udeleženci pod mentorstvom strokovnih delavcev, trenerjev in drugih pridobivajo praktične izkušnje za delo na vseh področjih športa, poleg tega pa vzpostavljamo tudi povezavo z javno-zasebno prakso, koristno za nadaljnje zaposlovanje ali priložnostno delo. Projekt »Volonterska praksa v športnih panožnih šolah MOL« je lahko za mnoge »korak do prve zaposlitve«.

V okviru CVUŠ-a deluje največja založba knjig s športno vsebino, ki ponuja popuste vsem svojim uporabnikom. V tem okviru je bilo v zadnjih 10-ih letih natisnjenih in izdanih več kot 50.000 različnih enot, 110 znanstvenih, strokovnih in poljudnih knjig, zbornikov, revij, učbenikov, priročnikov in drugega učnega ter multimedijskega gradiva (video, CD, DVD-glej Cobiss). Redno izhajajo tudi revija za strokovna in teoretična vprašanja v športu – *ŠPORT*, znanstvena in raziskovalna revija *Kinesiologia Slovenica* ter raziskovalna revija *Science Gymnastics*, katere izdajatelj je

Katedra za gimnastiko urednik pa dr. Ivan Čuk. Strokovno-znanstvena revija *Šport* je po stažu najstarejša. Namenjena je predvsem športnim kadrom, glede na vsebinsko zasnovo pa je uporabna tudi širši javnosti oziroma vsem, ki tako ali drugače prihajajo v stik s športno vzgojo (telesno vzgojo) in športom. Revija je posredno kontinuiteta strokovne publicistične dediščine, kar je poudaril tudi urednik Frane Erčulj v posebni številki revije leta 2003, kjer piše, da formalni začetki revije resda segajo v leto 1949, vendar pa lahko »rečemo, da korenine revije segajo /.../ v predvojni čas, ko je Viktor Murnik, /.../ strokovno utemeljil sokolsko delovanje in ga /.../ podkrepil s strokovno revijo *Slovenski Sokol*, ki je začela izhajati leta 1904«. Po drugi vojni se je namreč strokovna publicistika nadaljevala na tem torišču in leta 1949 je izšla najprej revija *Vodnik*, bila 1958 preimenovana v *Ljudski šport*, 1962 v *Telesno kulturo* in 1990 v *Šport*. Ustanoviteljstvo je bilo vzajemno (kadrovska šola in fizikurna zveza) sedež revije je bil na kadrovske šoli, danes na FŠ. Konceptualno vsebuje revija več tematskih rubrik in združuje interdisciplinarnost kineziološkega študija in obravnave športe. V zadnjih letih je bila vsebina razširjena s vsakokratno tematsko priložo, vsebinsko izhajajočo ali iz športne panoge (npr. priloža »gimnastika«) ali pojavne oblike športa (npr. »rekreacija«) ali aktualne športne problematike (npr. »športna igrišča«) ali pa ene od znanosti o športu (npr. »zgodovina športa«). Izhaja dvakrat letno, ima elektronsko stran in je prav tako uvrščena v bazo Sport discus.

CVUŠ skrbi tudi za bodoče študente in jim še pred pričetkom študija pripravlja programe, s katerimi bo njihov študij še uspešnejši. Kot posebna novost v okviru CVUŠ na spletnem portalu deluje e-učeca skupnost SPORT-BLOG.SI. Ta skupnost, katere članstvo je brezplačno, vsem uporabnikom omogoča, da s pomočjo blogov izmenjujejo znanja, izkušnje in primere dobre prakse ter tako skrbijo za razvoj svojih poklicnih ali ljubiteljskih kompetenc na področju športa.

Športno diagnostični center (ŠDC)

S ŠDC se »ne vadi več, temveč pametneje«, saj nudi podporo vrhunskemu in kakovostnemu športu z izvajanjem meritev in svetovanj za vrhunske športnike v okviru Nacionalnih športnih panožnih zvez ter za rekreativne in ljubiteljske športnike, ki potrebujejo pomoč pri načrtovanju vadbe. Za potrebe strokovnega razvoja se v dogovoru z zvezami poleg znanstvenih raziskav opravlja razvoj novih meritev, katere so lahko pozneje vključene v standardne programe dela posameznih laboratorijev. Pri tem delu sodelujejo redno zaposleni,

Testiranje mladih smučarjev v novem fiziološkem laboratoriju, desno Radoje Milić.

Pogovor med meritvami košarkarja Primoža Brezca (sedi levo) maja 2005 v sklopu projekta Vpliv utrujenosti na izvedbo in natančnost meta na koš; v sredini Brežčev kondicijski trener Mario Gerjevič, desno dr. Frane Erčulj.

ostali sodelavci fakultete in zunanji sodelavci, predvsem strokovnjaki (trenerji, fizioterapevti ...) iz posamezne zveze.

Dejavnost ŠDC se odvija v dogovorih med Fakulteto za šport in nacionalnimi panožnimi zvezami ter Olimpijskim komitejem Slovenije (OKS). Ob tem velja poudariti, da je sodelovanje med OKS in ŠDC, kot izvajalcem storitev, na visokem nivoju in poteka skozi vse leto, še posebej izrazito pa v predolimpijskem obdobju, ko načrtujemo skupne akcije in povečanje storitev za povečanje možnosti vrhunskih rezultatov na olimpijskih igrah. V ta namen so imenovani panožni strokovnjaki vsake športne panoge, ki si izberejo svoj panožni tim, v katerega vključijo strokovnjake iz interdisciplinarnega področja, ki so pomembni za spremljanje in razvoj posamezne športne panoge. Panožni strokovnjaki so tudi odgovorni za najave in pravočasno izvajanje meritev ter svetovanj.

Dr. Edvin Dervišević med izokinetičnimi testiranjmi atletinje Alenke Bikar.

V ŠDC delujejo laboratoriji, ki operativno izvajajo storitve za potrebe zvez in posameznikov. Laboratoriji, vodje meritev v laboratoriju ali tudi panožni strokovnjaki glede na dogovor ob izvedenih meritvah tudi posredujejo interpretacijo rezultatov v najkrajšem možnem času.

Dobra in hitra interpretacija ter še posebej svetovanje sta največja odlika uspešnosti športno-diagnostičnega dela, saj s tem pomagamo trenerjem do bolj poglobljene analize in s tem po potrebi do sprememb trenažnega procesa. V zadnjem obdobju ugotavljamo, da se je sodelovanje med zvezami, panožnimi strokovnjaki in vodji meritev izredno izboljšalo in zveze prihajajo z novimi predlogi za nove meritve ali izboljšave starih meritev.

V športno diagnostičnem centru delujejo naslednji laboratoriji:

- laboratorij za fiziologijo,
- laboratorij za biodinamiko,
- laboratorij za kineziologijo,
- laboratorij za biomehaniko,
- laboratorij za gibalno obnašanje,
- laboratorij za gibalni nadzor,
- laboratorij za diagnostiko telesnega in gibalnega razvoja,
- laboratorij za psihologijo,
- laboratorij za športno medicinsko diagnostiko in nutricionistiko.

Laboratoriji v sodelovanju z oddelki in katedrami FŠ izvajajo raziskovalno, strokovno, svetovalno in razvojno dejavnost in imajo operativno pomembno delo v slovenskem prostoru, saj opravljajo poslanstvo tako za vrhunski, kakovostni kot rekreativni šport. Delo laboratorijev se ne izvaja

samo v laboratorijih, temveč tudi na terenu, saj imamo na razpolago dovolj mobilne tehnologije. Sodelavci laboratorijev izvajajo meritve v času velikih tekmovanj v Sloveniji ali na pripravah športnikov izven Slovenije. Delavci v naših laboratorijih sodelujejo v različnih interdisciplinarnih projektih, kjer se oplemeniti veliko znanja, zato tudi intenzivno sodelujejo v procesu izbire potrebne opreme in najnovejše tehnologije, ki je potrebna za tovrstno znanstveno raziskovalno delo. Vsako leto želimo posodabljati tehnološko opremo, vendar ugotovljamo, da še vedno zaostajamo za podobnimi institucijami v Evropi ali v svetu, vendar pa naši strokovnjaki »opremski manjko« mnogokdaj nadomestijo z znanjem.

Nadvse pomembno je namreč dejstvo, da moramo biti inovativni in ustvarjalni, v kolikor želimo v korak z ostalimi konkurenti v športu. V ta namen se vseskozi išče nove pristope pri meritvah in analizah, da bi dobili razvojno naranane programe. V sklopu fakultete je pomembno sodelovanje z Inštitutom za kineziologijo, saj se preko meritev izvajajo tudi raziskave in se s tem dviga znanstveno raziskovalna raven fakultete. Lahko rečemo, da je to kontaktno mesto, kjer se srečata znanost in stroka vseh udeležencev v športu.

Center za šport

Na Fakulteti za šport so se od leta 2008 ob sodelovanju Zveze za šport in mladine Slovenije pilotsko izvajali različni rekreativni, izobraževalni in vzgojni programi športa otrok, mladostnikov in staršev. Zaradi izjemnega zanimanja uporabnikov je bil zato v letu 2010 ustanovljen Center za šport. Preko Centra je na več kot 3.000 m² športnih dvoran in v 25-metrskem pokritem bazenu mogoča strokovno vodena vadba za vsakogar. Zamisel športno vadbenega centra Fakultete za šport poleg dobre infrastrukture sloni zlasti na strokovnih znanjih, izkušnjah in raziskovalnih izsledkih zaposlenih na Fakulteti za šport, ki lahko v vadbenem centru omogočijo strokovno podkovano športno vadbo za vse starostne skupine. Slogan Centra »V objemu športa« naj bi poudarjal težnjo prepričati in navdušiti javnost o prednostih zdravega načina življenja s športom.

Janez Vodičar, Matej Majerič

Smučarski skakalec Jernej Danjan pri testiranju odzivne moči na tenziometrijski plošči, 2005.

Testiranja na ergometru v sodelovanju z veslačem Iztokom Čopom (stoji v ozadju, spredaj Stanko Šrubeč).

Biomehanske meritve pod vodstvom dr. Mateja Šupeja, 2010.

DIPLOMANTI (višje- in visokošolski), MAGISTRI IN DOKTORJI ZNANOSTI*

1956

Urek Stanislav

1957

Cesar Franc
Comino Bogdan
Penko Igor
Plut Marko
Podobnik Marjan
Rotar Stane

1958

Černe Novak Neža
Klemenc Metod
Kosirnik Radovan Martina
Novak Ljubo
Pavčič Cveto
Rebec Zdravko
Ziherl Marjeta

1959

Adamič Anton
Babič Davorin
Bručan Marija Ana
Bučar Božidar
Jezovšek Marija
Kristl Branko
Logar Marko
Mihelčič Edvard
Pavlovič Milutin
Pogačar Janez

Rozman Martin
Svet Bogdan
Škedelj Franc
Usenik Milena
Venišnik Jože
Vergelj Anton
Vrhovnik Pavel

1960

Čibej Živka
Grlj Dimitrij
Hočevar Milan
Likavec Janez
Lovrec Petra
Mrak Janez
Perne Avgust
Šugman Rajko

1961

Bajc Pavel
Beslič Josip
Cegnar Francka
Černe Cilka
Dragar Jože
Dvoršak Mirko
Gabrijel Dušan
Goljevšček Franc
Gorjanc Lojze
Hrovatin Bojan
Jeločnik Marjan
Klavora Marjan
Komel Evgen

Kovačič Mihaela
Krajnc Stanko
Krevsel Viktor
Križnar Ivan
Lombar Danica
Longyka Bogomir
Megla Ingo
Mohar Zdenko
Oblak Jelka
Ostrež Peter
Pavletič-Perišič Olga
Pocajt Vladimir
Praček Anton
Pugelj Stane
Robas Janez
Skok Lucijan
Sotlar Drago
Šmuc Jurij
Štrucl Ostrež Jelka
Tence Iva
Udir Zofija
Ulaga Andrej
Virk Janez
Zadravec Alojzija
Zidarič Rudolf
Zorko Alenka
Zupan Franc
Ževart Rudolf

1962

Adamič Anton
Anderluh Slavica

*Ob 50 letnici smo v popis diplomantov vključili ne le diplomante VŠTK in kasneje Fakultete, ampak tudi prve diplomante višješolskega študija, med katerimi so mnogi po ustanovitvi VŠTK opravili diferencialne izpite in zaključili visokošolski študij VŠTK. V popisu so višje in visokošolski diplomanti združeni, zato so višješolski diplomanti, ki so nadaljevali študij, navedeni dvakrat.

Beslić Josip
Hohinec Andrej
Cesar Franc
Černe Cecilija
Čorbo Dževad
Davidović Vukašin
De Brea Viljem
Demšar Stanislava
Drašler Luka
Fridl Alojz
Gašperin Janez
Gmitrovič Slavko
Grašič Janez
Herman Milojka
Hrovatin Bojan
Jeločnik Marjan
Klemenc Metod
Knežević Rajko
Koprivnjak Tomislav
Kučer Bogdan
Kukovica Peter
Kunterič Jerica
Medvešček Henrik
Mihelčič Edvard
Navršnik Mara
Oblak Jože
Obštetar Janez
Perko Neva
Peterka Jože
Plut Marko
Polenčič Franc
Podobnik Marjan
Rajtmajer Adolf
Rehar Anton
Segalla Melita
Senica Jože
Sinković Lucijan
Sluga Stanislav
Stepišnik Milan
Stražisar Boris
Škraba Jože
Šinkovec Vilko
Šubic Peter
Tomin Andrej
Urnaut Adolf
Virk Janez

Vobovnik Vladimir
Zemljčič Janez
Zidarič Rudolf
Zupančič Jože

1963

Ambrožič Franc
Belehar Iztok
Bučar Božidar
Cimerman Milan
Filipi Ante
Godina Maks
Holy Boris
Hostnik Alfonz
Koprivnjak Tomislav
Krejač Edvard
Križnar Ivan
Lesjak Stanko
Mavrič Jože
Penko Igor
Pocajt Kragelj Marjeta
Raisp Jože
Rebec Zdravko
Rozman Martin
Skok Alojzija
Skok Lucijan
Slapernik Borut
Sluga Stanislav
Stanič Julijan
Svet Bogdan
Tence Iva
Tkavc Edvard
Tkavc Emil
Urek Stanislav
Vergelj Anton
Verhovnik Viljem
Vindiš Bruno
Vrhovnik Pavel
Ziherl Marjeta
Žibret Nikolaj

1964

Anderluh Slavica
Ankele Majda
Berčič Herman

Dolinšek Edvard
Drašler Luka
Fridl Alojz
Golec Erika
Goljevšček Franc
Hočevar Milan
Hojnik Albert
Jenko Pavel
Klampfer Anica
Klavora Marjan
Kovačič Istenič Mihaela
Kovačič Ivan
Krepek Maks
Lešek Roman
Likavec Ivo
Mažgon Andrej
Močilnikar Tatjana
Ostrež Jelka
Ostrež Peter
Pavčič Cveto
Pezdič Janez
Podobnik Janez
Popivoda Nikola
Pugelj Stane
Rajko Marjan
Rakovec Edvard
Robas Janez
Sotelšek Ladislav
Srebotnik Kreutz Heda
Stojan Marjeta
Šerbic Peter
Šugman Rajko
Udir Jože
Ulaga Andrej
Vengar Niko
Vipotnik Jožica
Zorman Marjan
Zupan Franc
Žagar Ana

1965

Belec Franc
Bolković Ante
Casar Jožica
Chvatal Borut

Z leve Pavel Jenko, Jože Udir, Andrej Mažgon, Marjan Zorman, Janez Pezdič in Herman Berčič, generacija 1962/63.

Rovinj

Čorbo Dževad
 Davidović Vukašin
 De Brea Viljem
 De Costa Anton
 Demšar Stanislav
 Gašperin Janez
 Gorjanc Alojzij
 Holy Boris
 Hude Gabrijela
 Iskra Rudi
 Jakšič Štefan
 Jauškovec Mirko
 Knežević Miladin
 Koprivšek Janez
 Kosirnik Radovan Martina
 Krelja Danijel
 Krpan Vladimir
 Majerle Miha
 Milovanović Ernest
 Mohorič Janez
 Oblak Danica
 Pavlovič Milutin
 Peterka Jože
 Pocajt Metka
 Pocajt Vladimir
 Polenčič Franc
 Potočnik Miha
 Praček Anton
 Rajtmajer Adolf
 Rendjov Simeon
 Slana Niko
 Strehovec Andrej
 Strmšek Franc
 Štefančič Ivo
 Šteh Janez
 Šulc Anton
 Tomin Andrej
 Udir Zofija
 Urbančič Bernard
 Vazzaz Tatjana
 Verbič Janez
 Vidovič Danijel
 Vobovnik Vladimir
 Vodnjov Marjan
 Zajc Vinko
 Zorko Alenka

Zrinski Franc
 Žagar Ana
 Žugelj Branko

1966

Arko Cvetko
 Babič Davorin
 Belak Marija
 Belehar Iztok
 Beškovnik Milena
 Bohinc Andrej
 Cegnar Francka
 Cimerman Milan
 Comino Bogdan
 Čepirlo Marija
 Čibej Živka
 Drobnič Jože
 Draksler Roža
 Filipančič Jožica
 Furlanič Ivan
 Iskra Miha
 Kavčič Roman
 Kavčič Valentin
 Kohnik Milena
 Kokot Slavko
 Kosi Franci
 Krajnc Stanko
 Krašovec Jože
 Krejač Edvard
 Krevsel Viktor
 Kuntarič Jerica
 Lasnik Ljudmila
 Lebar Mirko
 Logar Marko
 Megla Ingo
 Milič Savo
 Mohar Zdenko
 Mohorčič Peter
 Novak Ljubo
 Novak neža
 Obštetar Janez
 Ocvirk Sonja
 Ogrinc Jože
 Pečenko Tatjana
 Podobnik Cecilija

Podobnik Janez
 Pogačar Marija Ana
 Pogačnik Jože
 Potočnik Miha
 Rodež Albin
 Rojko Franc
 Senica Jože
 Sinković Lucijan
 Stanič Julijan
 Šantelj Franc
 Šmitek Janez
 Šonaja Marjan
 Tanc Francka
 Tkavc Edvard
 Toplak Bruno
 Toplak Leopold
 Trogar Pavla
 Veble Marija
 Vest Viktor
 Zavادل Gizela
 Ževart Rudolf
 Žnidaršič Zvonko

1967

Berčič Herman
 Bizjak Umberto
 Brković Ekrun
 Dragar Jože
 Elsner Branko
 Filipi Ante
 Gazvoda Jože
 Gradišar Jožica
 Hribar Ciril
 Jenko Pavel
 Klinar Rudi
 Knežević Rajko
 Kovačič Ivan
 Krelja Danijel
 Kukovica Peter
 Mlakar Janez
 Olivieri Narone
 Pezdič Janez
 Pogačnik Matjaž
 Praprotnik Vinko
 Reš Jakob

Rojko Marjan
Sladoje Marko
Smolej Stanko
Šmon Janez
Šolar Vekoslav
Švegl Majda
Verhovnik Viljem
Videčnik Franc

1968

Ačkun Zdravko
Bezgovšek Viljem
Bolković Ante
Cuderman Jože
Grosar Vojko
Hostnik Alfonz
Jaklič Rafael
Jakšič Štefan
Jeraj Nada
Kajfež Elizabeta
Kolnik Mirko
Kravarič Janez
Krpan Vladimir
Lakner Silvo
Mohorčič Janez
Oblak Jože
Poljanšek Ivan
Ravnik Helena
Rendjov Simeon
Rijavec Gabrijel
Sadovnik Dario
Skuk Tomaž
Stojan Marjeta
Šinkovec Vilko
Štuhec Božena
Švajger Alojz
Terčič Ozvald
Zaletelj Martin
Zemljic Aleksander
Zrinski Franc
Žnidaršič Anton

1969

Andrejašič Janez
Ankele Majda

Bizjak Janez
Draksler Roža
Erjavec Vladimir
Gjörköš Marija
Hočevar Veronika
Hudobivnik Helena
Jerončič Konrad
Kovač Leopold
Kristan Verner
Križnik Janko
Milič Savo
Moljk Dušan
Nahtigal Anton
Ogrinc Jože
Palčič Elizabeta
Pojc Ivan
Pruš Friderik
Švegl Jože
Trobec Miklavž
Ulčar Julij
Vakanjac Bogomila
Verbič Janez
Zupančič Jože

1970

Ambrožič Andrej
Belčič Franc
De Costa Anton
Hadži Pavlovič Borislava
Janškovec Mirko
Kante Nada
Kavčič Marjan
Mohar Ana
Mrak Janez
Nastran Leopold
Peče Aleš
Petkovšek Meta
Pirc Hilda
Polajnar Ivan
Prezelj Vojko
Šmitek Janez
Šneler Milena
Šrot Martin
Švegl Majda
Toplak Bruno

Vavpetič Dragica
Veligošek Janko
Vidic Mitja
Vravnik Franc
Židan Rajko

1971

Adamič Karel
Belčič Vasja
Belec Franc
Binter Regina
Bizjak Umberto
Brezavšček Emil
Cencelj Jože
Dobrojevič Božo
Ficko Anton
Gartner Filip
Jerman Janez
Kapus Venceslav
Kavčič Roman
Klavora Iztok
Kuralt Matjaž
Močnik Franc
Novak Doljana
Petrovič Nada
Poppek Franc
Popivoda Nikola
Rodica Majda
Toplak Leopold
Torkar Stanislav
Udir Jože
Urnaut Adolf
Veble Marija
Verbič Tatjana
Vončina Karlo
Vute Rajko

1972

Brezavšček Emil
Erčulj Dušan
Golec Erika
Golob Marija
Gorkič Pavel Ivo
Ingolič Neva
Komel Evgen

Gorska tura v Julijcib: postanek na poti proti Lanževcu.

Zimska tura na Komno.

Študent Milan Žvan (drugi z leve) med kolegi.

Maučec Stanislav
 Mesarič Vid
 Mlakar Andrej
 Mlinar Andrej
 Okleščen Vojko
 Orel Vojko
 Pajk Janez
 Plahutnik Alojzija
 Potočnik Slavko
 Rotar Stane
 Sakara Vukša Vida
 Schmit Jure
 Strel Janko
 Šilc Jože
 Škulj Irena
 Verdenik Zdenko
 Videčnik Franc
 Winkler Zalokar Milica

1973

Brajkovič Boris
 Drvarič Janez
 Fabijanič Josip
 Fister Matej
 Grom Mateja
 Hawlina Pogačnik Marija
 Hude Pavlič Gabrijela
 Kavčič Valentin
 Kerstein Andrej
 Konc Janez
 Kovač Magdalena
 Mačun Anton
 Malenšek Tomaž
 Meljo Živa
 Pandel Jože
 Peternelj Branko
 Sila Boris
 Slapernik Borut
 Šiftar Petrovič Nada
 Šmuc Konstatin
 Špilar Marjan
 Šribar Irena
 Teršek Bogdana
 Žnidaršič Anton

1974

Bergoč Srebrnič Zdenka
 Bradaškja Rastko
 Cankar Franc
 Cuderman Jože
 Čušin Mirko
 De Costa Dušan
 Debec Vojko
 Dežman Branko
 Fošnarič Alojz
 Gmitrovič Slavko
 Grašič Justina
 Gutenberg Ludvik
 Hadži Pavlovič Borislava
 Hawlina Martin
 Horvat Anotnija
 Jerončič Konrad
 Kolar Angela
 Kolar Milojka
 Kosec Helena
 Kotnik Elizabeta
 Kratochwill Mile
 Kugovnik Oto
 Lazarevič Petar
 Lindič Hrabroslav
 Lokovšek Doroteja
 Loncner Branko
 Luzar Rajko
 Malenšek Tomaž
 Novak Jurij
 Peternelj Branko
 Ptičar Miroslava
 Rodin Ana
 Skrabl Vojko
 Starc Jože
 Stipetič Anka
 Šegula Karel
 Šporn Dušan
 Šribar Irena
 Štrajhar Franc
 Švegl Jože
 Trškan Marko
 Verbič Karel
 Vest Aleš
 Vodopivec Janez

Zagorc Metka

1975

Aleksič Slobodan
 Arnuš Ferdinand
 Barbo Janez
 Beslić Iztok
 Bilobrk Maksim
 Borovina Boris
 Centrih Zlata
 Flajšer Franjo
 Godec Branko
 Gorše Andrej
 Grosar Vojko
 Jerič Irma
 Jerič Rudolf
 Košir Ciril
 Krušič Januša
 Kump Andrej
 Lesjak Stanko
 Levovnik Tomislav
 Logar Andrej
 Mihelčič Vida
 Mrak Nada
 Müller Bernarda
 Natek Matjaž
 Nedeljko Josip
 Oklešen Vojko
 Ostrovršnik Božena
 Ostruh Vlado
 Peternelj Alojz
 Podjed Franc
 Pojskić Sead
 Sila Ignac
 Slana Niko
 Šonaja Marjan
 Štehar Miklav
 Šulc Anton
 Terzić Muharem
 Tomšič Leopold
 Ūbleis Lekše Urška
 Vehar Rado
 Virant Zvonko
 Žiber Marino

Podelitev diplomskih listin, 1974: med prejemniki v prvi vrsti četrti z leve Branko Dežman, podeljuje dr. Jože Šturm.

**Višješolska študijska
smer
organizacije športa
(ORGŠ):**

Ferincek Breda

**Višješolska študijska
smer**

Treniranje (TRE):

Bezenšek Viljem

Čermak Vladimir

Dolenc Valentin

Simeunović Vojislav

Žagar Andrej

1976

Badrov Ilija

Bolko Dušan

Božičnik Dragica

Bračič Rudolf

Brvara Karel

Cijan Vilko

Čeligoj Vladimir

Dragan Božidar

Franković Rozika

Gabrijel Dušan

Gašperšič Vojko

Greif Avgust

Grilc Marjana

Halitović Irfan

Keržan Borut

Klun Branko

Kobeta Jože

Kokovnik Irena

Krpač Franc

Lorenci Milan

Malič Igor

Mele Jože

Mihelčič Branko

Mihurko Peter

Ogrinc Bojan

Pečenko Logonder Tanja

Petretič Albis

Prosen Miha

Prosen Viktorija

Puljić Slavko

Rodić Nedeljko

Steka Damir

Špiljar Marjan

Tučić Ozvald

Vute Rajko

Zajc Jože

Zupančič Martina

ORGŠ

Catelani Jožko

Mitrović Vojislav

Tomc Ivo

Žorman Anton

TRE

Andrejašič Bogdan

Kožar Rajko

1977

Bačič Nikola

Bratuž Jože

Bukovec Andrej

Burnik Stojan

Čoh Milan

Dakskobler Darko

Domanjko Andrej

Gartner Aleš

Hamberger Nada

Hočevar Ljubomil

Ibrahimbegović Zlatan

Juvan Barbara

Kalik Radomir

Kancler Miran

Karuza Nikola

Kosi Franc

Kurnik Zdenka

Lakner Danijel

Makuc Vladimir

Menih Darko

Mikulus Jožica

Mlinar Bernik Andreja

Piletič Tonček

Pudgar Danilo

Raišp Jože

Rovan Leopold

Terpinc Alenka

Tomažević Marko

Troha Boris

Valel Rajmund

Vratič Milko

Zajc Ludvik

Zupan Marija

Žugel Laković Maja

Žvan Milan

ORGŠ

Čerc Peter

Gregorčič Emil

Zavrl Janez

TRE

Frančeskin Franjo

Kapidžić Mahmud

Rogič Dragan

Srbu Dimitrije

1978

Ačimović Radovan

Adamič Makuc Alenka

Ambrožič Franc

Binter Borut

Binter Regina

Bizjak Anton

Čibej Jože

Gošnik Jelka

Kavčič Iztok

Kavtičnik Jože

Klemenčič Bojan

Kolarič Franc

Košir Mirko

Kratochwill Kastelic

Katja

Lah Marjan

Maurič Fili Marina
 Modic Edvard
 Mustapić Mirko
 Palić Derviš
 Pistotnik Borut
 Polda Janez
 Radjoković Klaudio
 Ramšak Franc
 Rogl Janez
 Sadovski Stogoj
 Škilan Eva
 Šolar Janez
 Tramšek Bojan
 Voglar Čad Vesna
 Zadel Slavko
 Žiberna Vojko

ORGŠ

Andolšek Blaž
 Aš Matevž
 Avsenak Jože
 Dobre Franc
 Fabjan Boris
 Fojkar Slavko
 Košir Janez
 Lisec Alojz
 Markožič Boris
 Omerzu Franc
 Polajnar Alojz
 Sepohar Jožica
 Šmuc Slavko
 Treven Miroslav
 Valant Jože

TRE

Brezovec Milan
 Debevc Bogo
 Gorjanc Janez
 Koljenšič Vojin
 Zupančič Franc Matjaž

1979

Biščak Vida
 Cankar Bogomir
 Casar Borut

Cebin Dušan
 Falkner Cvetka
 Farčnik Borut
 Ferjan Marica
 Friedel Rudolf
 Gerkman Jože
 Gorjup-Možek Andreja
 Hölzl Roman
 Janko Gorazd
 Klopčič Vladka
 Klun Levstik Brigita
 Konc Vladislav
 Kordež Milena
 Kostanjšek Aleksander
 Manfreda Marjan
 Markovič Niko
 Mihevc Iztok
 Osojnik Stanislav
 Perhac Izidor
 Plajbus Jernej
 Podsedenshek Peter
 Poljšak Lojze
 Popovič Nevenka
 Ptičar Miroslava
 Rode Živa
 Simončič Ernest
 Škerlj Miran
 Trkman Zarja
 Velušček Dario
 Završnik Danjela
 Zorec Bojan
 Zupanc Zrim Marija
 Žerjal Igor

ORGŠ

Golob Franc
 Škof Jože
 Želko Ludvik

TRE

Lorger Radovan

1980

Balog Branko
 Baša Vladimir

Beriša Emin
 Borovšek Darja
 Brajer Anica
 Cerkovnik Andrej
 Čaleta Janko
 Čuček Živa
 Dekleva Branko
 Đukić Momčilo
 Fabrizio Vanja
 Folnovič Krešo
 Gerlovič Dušan
 Globočnik Kürner Darja
 Gorše Andrej
 Grgurevič Matej
 Grosek Martin
 Grošelj Viktor
 Guzelj Milan
 Halilagić Alma
 Hancman Branko
 Hartman Boris
 Hribernik Dušan
 Hudelja Jože
 Humljan Jože
 Jelovac Vinko
 Jež Franjo
 Jošt Srečko
 Jurca Peter
 Kapš Adolf
 Kepe Ladislav
 Knavs Marjan
 Knez Egidij
 Korber Marjan
 Kosi Marjan
 Kovač Marjeta
 Kovač Neva
 Kravos Stojan
 Kristan Marjan
 Kump Andrej
 Medved Igor
 Mihelič Jože
 Milaar Miroslav
 Mladenič Snežana
 Napotnik Drago
 Obersnel Zdravko
 Omahen Aleš
 Penko Silva

Perušek Eva
Pintar Rajko
Pintarič Dragotin
Poljanšek Adelina
Praper Jože
Prašnikar Bojan
Rak Uroš
Rozman Marjan
Rupnik Vilma
Seljak Danijel
Slakonja Branko
Šemrl Rafael
Šercer Anton
Škof Branko
Tičar Marko
Urbanija Bronislav
Ušaj Anton
Vlahović Veljko
Vončina Robert
Vučko Marjan
Weber Dušan
Žalig Janez
Žavbi Boris

ORGŠ

Bizjak Jurij
Majerič Primož
Šuler Franci
Turk Jože

TRE

Andreuzzi Iztok
Lapajne Vladimir
Mladenović Vladan
Nastran Janez
Žerjav Ivan

1981

Bitenc Jože
Bizjak Iztok
Bizjan Milan
Brodnik Janez
Butolen Tatjana
Cemič Alenka
Čadež Kušcer Minka

Davidovski Blažo
Dimič Dušan
Engelman Saša
Gerbec Darka
Gerjevič Ivan
Gjerek Ema
Golob Milena
Gorenec Martin
Gričar Zoran
Gros Anka
Horvat Marjan
Ilc Janez
Jamnikar Zdravko
Japelj Silvo
Jeraša Boštjan
Jeraša Nada
Jeršinovič Ignac
Kavčič Andrej
Klavora Iztok
Kogej Ljubomir
Kokot Slavko
Kopušar Miloš
Kosi Ljubomir
Kovač Ernest
Kovač Vladimir
Kozina Mara
Kozinc Boris
Kunčič Jani
Kuzele Miljenko
Lavtižar Klančnik
Dragica
Marušič Radovan
Matijević Srebotnik
Milojka
Merkaš Hudopisk Branko
Mohorović Mario
Mrežar Suhač Slava
Muha Zdenka
Pahor Vladimir
Peček Milan
Pečnik Marjan
Perevinšek Janez
Peterlin Janez
Plavčak Marjan
Plevnik Knap Milena
Podlogar Bronislava

Prajnc Iztok
Prevc Dragica
Radelj Alojz
Rovtar Aleksandra
Rožman Janko
Ružić Elida
Sabol Slava
Satler Karel
Sedlar Stojan
Sevčnikar Marjeta
Smolej Milan
Soban Irena
Solina Igor
Srečnik Pavel
Svetek Jošt
Šerak Viljem
Tratnjek Franc
Urbanc Boris
Zrinski Boris

ORGŠ

Petelin Ignac
Selan Igor
Venturini Vanja
Vukobrat Dušan
Zupin Joško

1982

Balderman Tomaž
Baloh Lidija
Ban Viljem
Bednarik Jakob
Belec Božena
Benčina Janko
Blažir Franc
Bole Jože
Brvar Milena
Bulić Milovan
Draksler Vera
Erlah Anton
Erznožnik Bogdan
Goršič Jernej
Gričar Špela
Hadalin Ana
Horvat Vladimir

Dr. Meta Zagorc med študenti

Jenko Irena
 Jensterle Valentina
 Jeraj Saša
 Jurkovič Peter
 Knehtl Darko
 Kolčan Dušanka
 Konc Vladislav
 Koncut Ivan
 Kopač Silvo
 Korošec Ivo
 Kos Pajk Jana
 Košnik Stane
 Košutnik Božidar
 Kotnik Boris
 Kovač Aljana
 Kozinc Alenka
 Krvina Krolnik Nuška
 Kumpf Franjo
 Kvaternik Pengov Branka
 Lipuš Anton
 Lojk Branko
 Loštrek Tita
 Lukić Marijan
 Marinčič Bele Lidija
 Marjanović Nadja
 Milič Sonja
 Minkuž Marijan
 Mlakar Staš
 Mravljak Branko
 Oblak Jernej
 Oražem Darko
 Pajk Janez
 Parovel Aldo
 Peloz Elizabeta
 Pernar Janko
 Petek Cveto
 Pirnar Mara
 Plešnar Ivo
 Pleteršek Karmen
 Podržaj Slovenko
 Podvratnik Leon
 Primožič Marko
 Pust Irena
 Račević Oto
 Rajh Jakob
 Rehar Ivan

Retar Iztok
 Rutar Miran
 Selak Izidor
 Skrt Zdravko
 Slavec Andrej
 Slobodnik Igor
 Starašinič Božo
 Strnad Marija
 Štimec Milena
 Šturm Andrej
 Šverc Andreja
 Teran Vesna
 Teraš Branko
 Verstovšek Kervina Sonja
 Volarič Ksenija
 Vovk Darko
 Wanek Perschl Egon
 Žagar Andreja
 Žagar Marjan
 Žun Marko

ORGŠ

Bužga Dragica
 Kandare Martin

TRE

Sivko Franc

1983

Abram Silvana
 Adlešič Branislav
 Aksentijević Bučar
 Lilijana
 Ančin Milan
 Antončič Alojz
 Arnež Damjan
 Bajec Dušan
 Balon Valerija
 Bandelj Tatjana
 Baumgartner Brigita
 Benkovič Janez
 Blatnik Eva
 Bratuž Nada
 Breznic Pušlar Mojca

Cajnkari Jožica
 Cevc Andrej
 Čuk Ivan
 Fefer Borut
 Fili Iztok
 Fink Marko
 Furlanič Ivan
 Gartner Dunja
 Greblo Milovan
 Gvardjančič Janja
 Hafner Branko
 Hawlina Jakob
 Ivanič Štefan
 Jež Jurij
 Jošt Bojan
 Kavčič Drago
 Keluc Hana
 Kern Tomaž
 Kodrič Sonja
 Kogovšek Ida
 Konc Ivo
 Koncilja Martin
 Kranjec Franc
 Lebar Jože
 Leskošek Bojan
 Lešnik Stanislav
 Lihteneker Marko
 Lipušček Janja
 Lorbek Andrej
 Loštrek Janez
 Maračič Žarko
 Maričič Ivan
 Marinčič Sandi
 Mihalič Zvonko
 Miklavc Andreja
 Milovanović Branko
 Milovanović Milena
 Mohar Erik
 Može Jože
 Musič Drago
 Novak Zlatka
 Oblak Irena
 Okleščen Boris
 Omerzu Jože
 Palčič Ludvik
 Penko Borut

Pernar Puš Milena
Pertot Janko
Petermanec Mirko
Petrovič Anton
Petrovič Zdenko
Podobnik Metka
Podobnik Silvo
Polanc Branko
Poropat Jolanda
Potnik Zdenka
Potokar Marko
Pukl Bojana
Rakar Giuliana
Repenšek Darko
Ribič Romana
Robar Anita
Rodić Nedeljko
Rozman Andreja
Rudman Igor
Rudman Učakar Breda
Rupnik Boris
Sajovic Zdravko
Silvester Igor
Simerl Bogdan
Slapšak Metka
Strniša Anton
Strojan Marko
Strojnik Vojko
Šavle Mojca
Šikonja Boris
Šorc Janez
Špacapan Milko
Štefok Drago
Štremfelj Andrej
Štrumbl Milana
Šturm Bojan
Tesić Dušan
Toplak Nikolaj
Topole Igor
Tortič Angela
Trošt Lucijan
Tufegdžić Tomislav
Vadnjal Nada
Valc Marijan
Valda Franc
Verstovšek Miroslav

Zajelšnik Matjaž

TRE

Felc Albin
Mikeln Jože
Poznajelšek Ignac
Poznajelšek Peter
Trope Bogdan

1984

Aberšek Peklenik Petra
Ambrož Palmira
Ambrožič Darja
Balent Drago
Bera Dany
Berčič Marta
Bižal Danilo
Borovšek Darja
Brajdič Ivan
Brenčič Marjana
Burger Marko
Cankar Niko
Čeligoj Miran
Čelik Ortar Irena
Černe Božena
Černigoj Marjan
Černoš Martina
Čuš Vlado
Dobnik Nada
Kranjc Marta
Dolinar Janez
Dvoršak Janko
Dvoršek Barbara
Fišer Zdenka
Frankovič Francetič
Mirjam
Geder Alan
Glavan Branko
Goričan Vojko
Grah Bobnar Stanislava
Grašič Dušanka
Grum Kodrič Karmen
Halzer Robert
Hladnik Marjan
Horvat Marjan

Istenič Igor
Janc Kristijan
Jurjec Rado
Karpov Peter
Kavčič Stane
Klinar Gojmir
Knežević Suzana
Kocijan Danica
Koder Franc
Kokalj Andrej
Kokole Janja
Kondrič Miran
Kozinc Boris
Kraševc Romana
Križnar Darja
Krstič Igor
Lampret Jernej
Longo Jani
Lorenci Breda
Lorenci Milan
Lukan Milan
Makarovič Ivan
Mavrin Peter
Meden Igor
Medjugorac Vjekoslav
Mihalič Zvonko
Miklavc Bojan
Mlakar Bogomir
Mlakar Danijel
Muraus Veronika
Novak Majda
Novak Tomislav
Ogrin Rado
Olup Ivan
Ovca Bojan
Pantić Nenad
Pavec Nataša
Pevc Janez
Planinšek Rudolf
Pleteršek Miloš
Pogačar Maks
Pogačnik Marjeta
Puntar Pavel
Reja Jože
Rink Iztok
Rogelj Milan

Aktivnosti v naravi na taboru v Tolminu: plezanje ...

Rožman Irena
 Rožmarič Romana
 Saviozzi Jelak
 Silvester Mojca
 Stanišič Sretan
 Strelec Božica
 Strgar Branko
 Struger Bojan
 Šegatin Ljubomir
 Škafar Andrej
 Šmerc Antonija
 Štemberger Iris
 Šušteršič Kravanja Nada
 Švabič Bojan
 Tekavec Breda
 Topolnjak Ivan
 Vidmar Lebar Darja
 Zadražnik Marko
 Zafred Zvonko
 Zakšek Anton
 Zalar Marko
 Završnik Nuša
 Zupanc Slavko
 Žabkar Tomažin Slavica
 Žerjav Jure
 Žitnik Sonja
 Žnidarič Branko
 Žuraj Andrej

ORGŠ

Jerančič Bojan
 Ojdanič Jovan
 Ošlovnik Albin
 Šušteršič Amalija
 Vidovšič Jakob
 Zaplotnik Marija

TRE

Donko Vinko

1985

Absec Roman
 Ambrožič Darja
 Avsenak Jože

Batagelj Zalka
 Berčič Jože
 Bizjak Dušanka
 Brezavšček Jože
 Brezavšček Lidija
 Canič Gorazd
 Cujnik Darko
 Erjavec Irena
 Globočnik Ciril
 Gregorič Rado
 Grošelj Ivan
 Gustinčič Valter
 Hauko Franc
 Hliš Helena
 Hribar Vanja
 Ivančič Mojca
 Jamnik Matej
 Jelovčan Miha
 Jovan Sabina
 Kavčič Marjan
 Klemenčič Pešec Simona
 Klinčarovski Vlado
 Knavs Valentin
 Košnik Milan
 Krivec Dušan
 Krivec Polona
 Kunstek Anton
 Leskovec Jožef
 Lisjak Franc
 Lubej Andrej
 Lušina Branko
 Maček Filipič Ksenija
 Maher Mojca
 Majcenovič Iztok
 Markelj Alenka
 Mavri Vladimir
 Medved Brigita
 Novak Franci
 Okleščen Dušan
 Pajenk Vera
 Pečnik Kunčič Ivana
 Petrič Janez
 Piberčnik Inga
 Pirnat Marjeta
 Plešivčnik Lidija
 Poberaj Nevenka

Poberaj Silvan
 Poklar Igor
 Poklukar Vinko
 Polak Boris
 Poznajelšek Ignac
 Poznajelšek Peter
 Praznik Cvetka
 Prejac Herman
 Prinčič Robert
 Ramovš Oršič Barbara
 Rapuš Metka
 Rebec Boris
 Remih Srečko
 Rogelja Darja
 Romih Andrej
 Selan Igor
 Sladoje Miloš
 Suhadolnik Jana
 Sver Darja
 Ščuka Elizabeta
 Šircelj Miran
 Špeglič Ivan
 Štefanič Franc
 Štihec Jože
 Štravs Vinko
 Telban Andrej
 Težak Janez
 Tibaut Zlatko
 Tršinar Alenka
 Turk Ervin
 Urbančič Zvonko
 Vatovec Walter
 Vertot Marko
 Vitas Barbara
 Vreček Jure
 Vrhovnik Ljuba
 Zofič Dušan
 Židan Darinka
 Žigon Zdenka
 Žnidarič Albert

ORGŠ

Kastelic Terezija
 Kerec Milan
 Očko Vojteh

... orientacija ...

TRE

Gajič Dušan
Grah Milan
Majstorović Duško
Malnar Slavko
Urlep Andrej
Vidamović Milorad

1986

Babič Iztok
Battelino Živa
Belec Božena
Benedičič Branko
Benkovič Branko
Benulič Leon
Božeglav Konrad
Brudar Blanka
Burian Maja
Cesar Suzana
Cuderman Gabrijela
Čalič Ljubo
Černohorski Branimir
Dernovšek Bojan
Frumen Anton
Furlan Tatjana
Gabrijel Franc
Horvat Boris
Iskra Rudi
Jaklin Božo
Jerman Metka
Juvan Marjan
Kapelj Desanka
Kotnik Darij
Kozinc Alenka
Kuzmin Boris
Maček Darija
Maček Romana
Močnik Franc
Mušič Matjaž
Nakrst Nataša
Orlič Slavko
Ovnik Ivan
Palinkaš Tomić Dolores
Poljanšek Dejan
Popovič Jelena

Potokar Marjan
Premrov Karin
Rus Miloš
Simonič Antonija
Skuk Darinka
Subotič Joško
Sušina Mojca
Svec Bogdana
Šekoranja Manja
Šlebir Miro
Štrlekar Jože
Tomšič Romana
Trobeč Marija
Zajc Janez
Zavrtnik Uroš
Zorman Alenka
Zrimec Samo
Žmavc Samo

ORGŠ

Labovič Veljko
Tomažinčič Vesna

1987

Barič Anton
Beljak Juraj
Benčina Janko
Bevc Bojan
Braučič Bojana
Bremec Aleš
Dietz Milavec Maja
Frass Boris
Gabrič Vitoslav
Gorjup Rado
Gros Gabrijel
Grzinič Cristina
Hojnik Albert
Horvat Matija
Jakopin Drago
Jocif Justina
Kalan Mateja
Kovač Simona
Kristančič Miranda
Krznar Jože
Kunčič Slavko

Lapuh Andrej
Lodrant Stanislav
Lumbar Drago
Markun Puhar Nives
Merklin Bojan
Mihalič Janja
Milatović Nada
Miškovič Dragan
Mohorič Boris
Muha Nataša
Muhič Miran
Omladič Alojz
Ošlak Juta
Ovsenek Matjaž
Ožbolt Rajko
Panič Šmid Nada
Penič Tomislav
Perme Matjaž
Petrovčič Andrej
Pezdirč Vlasta
Pišot Rado
Podjed Janez
Prašnikar Nikolaj
Prevolšek Viljem
Rak Sonja
Robida Dušan
Simčič Vojko
Stanišič Sretan
Stock Leon
Šibila Marko
Šmid Igor
Šraj Olga
Urank Primož
Vertot Marko
Žigon Bojana

1988

Akrap Marko
Bajc Vasja
Baričevič Renato
Beranič Lovro
Bizjak Vinko
Bokalič Bojna
Bolko Miran
Brlič Andi

... visokogorska tura ...

... kajakarjenje ...

Čefarin Tanja
 Čopi Jurij
 Deželak Miro
 Geganović Merima
 Gomišček Haira
 Hribar Aleksander
 Jelen Andrej
 Jemec Bogdan
 Jereb Blaž
 Kaštrun Robert
 Kerec Milan
 Kirn Jože
 Klanjšček Tjaša
 Klinčarovski Vlado
 Knez Milan
 Kovačič Tomislav
 Križman Rafko
 Lamovec Irena
 Lenarčič Marta
 Lešnik Stanislav
 Macarol Maja
 Marin Maja
 Mavko Jasmina
 Mikeln Alenka
 Mlakar Danijel
 Muha Mitja
 Omerzu Franc
 Pavli Robert
 Pavlovič Stanoje
 Pintar Albert Valentina
 Pintar Damjan
 Pirc Iztok
 Prelog Miroslav
 Prevolšek Goran
 Pugelj Aleš
 Puhalj Stojan
 Pustovrh Janez
 Rodica Majda
 Seničar Slavko
 Sitar Peter
 Stubelj Robert
 Špan Janez
 Terbižan Zdravko
 Tiselj Anton
 Tome Nuša
 Uršič Vesna

Vavpotič Alenka

TRE

Kavaš Miran
 Kregar Zoran

1989

Avbelj Irena
 Ban Viljem
 Bizjak Bojana
 Božičević Stanko
 Breskvar Peter
 Brezovar Miro
 Brun Bojan
 Cerc Peter
 Čotar Bojan
 Debeljak Darja
 Drevenšek Drago
 Firbas Marijanca
 Gantar Franc
 Gasar Karmen
 Gorišek Samo
 Grandovec Marko
 Guček Andrej
 Hafner Ervin
 Hladin Metka
 Jerman Miran
 Klun Bogdana
 Kocijančič Mitja
 Kolbezen Metka
 Komel Branimir
 Krajnc Permek Simona
 Krapež Rafaela
 Krek Erlah Mateja
 Krivograd Karmen
 Lenarčič Marjan
 Lipušček Tea
 Maček Ivanka
 Malenšek Sava
 Malovrh Mojca
 Martinšek Stanislava
 Martinšek Uroš
 Menegatti Andreina
 Milosavljevič Aleksander
 Paljar Mario

Pavič Milan
 Petelin Erika
 Peterka Miro
 Pinter Stanislav
 Planinšec Jurij
 Potočnik Tanja
 Roj Edvard
 Samojlenko Danijan
 Senica Zdenka
 Slavec Ksenja
 Sojer Mercedes
 Somrak Srečko
 Sotošek Gorazd
 Stopar Natalija
 Strojnik Tanja
 Sušec Viktor
 Šajber Dorica
 Škerlj Peter
 Tomažinčič Martino
 Triller Anton
 Vajngerl Branka
 Veber Roman
 Videmšek Dušan
 Vidmar Igor
 Vodeb Roman
 Zoran Andrej
 Zupančič Alenka
 Željeznov Igor
 Žibert Katarina
 Žižek Matjaž

TRE

Zavrl Janez

1990

Bajželj Mojca
 Barič Gregor
 Bon Marta
 Bregar Iztok
 Brulec Bojan
 Čebulj Mojca
 Čepon Jožica
 Čotar Sonja
 Dražumerič Srečko
 Đekić Nada

Filipčič Aleš
Flisek Mojmir
Gaberšček Matej
Golja Aleš
Golnar Anton
Hanžeković Vladimir
Holzknecht Martina
Horvat Zdravko
Jagrič Špela
Klarič Ivan
Klinec Andreja
Kokalj Andrej
Komac Igor
Kovač Igor
Kovačec Bojan
Kožuh Snežna
Kranjc Vesel Saša
Kregar Zoran
Kristan Nataša
Kristančič Miranda
Krstić Mrkić Gordana
Kuder Polona
Kujavec Darinka
Kuret Vlasta
Lapajne Aleksander
Lukman Aljaž
Lumbar Drago
Lužan Janez
Makovec Karmen
Martič Zoran
Nared Katarina
Pandelj Jože
Pintar Stanislav
Pogačar Miloš
Pogačnik Stanka
Pohar Bojan
Poljanšek Janez
Pöschl Primož
Poznajelšek Ignac
Poznajelšek Peter
Radojnovič Fredi
Rebič Borut
Sivec Jana
Slatner Pintar Irena
Sotler Sibel
Stare Paškulin Karin

Szabo Natalija
Šemrov Mojca
Škoberne Stanko
Šormaz Milanka
Španinger Miran
Tenze Ksenja
Tkavec Suzana
Trobentar Boris
Tull Igor
Turšič Tone
Vengust Franc
Vidmajer Adi
Voh Aleš
Vrhovec Kavčič Andreja
Vybihal Jaro

ORGŠ

Brajnik Damijan
Čuturilo Ivica
Friderik Likavec
Jaunik Dušan
Jazbec Vili
Klarič Ivo
Konda Zdravko
Krašovec Iko
Levec Peter
Radovac Albin
Šilc Janez

1991

Akrap Aleksander
Aljaž Boštjan
Bahar Milan
Benčan Viktor
Blejc Jenc Jana
Blumenau Vasija
Cafuta Mihael
Cesar Polona
Constantini Matjaž
Cvek Ivan
Cvelbar Gorazd
Čefarin Tanja
Černjavič Branko
Četković Petar
Demšar Tomaž

Dežman Zdenka
Dobnikar Žiga
Dominc Danilo
Doupona Mojca
Dretnik Marija
Ferarič Matjaž
Glaser Stanislav
Gorjan Lado
Grbac Dražen
Gregori Tatjana
Hodnik Sirza Marija
Horvat Darko
Horvat Jurij
Ivartnik Bojan
Jaklič Bojan
Jelovčan Mihael
Jelovčan Rakar Gituliana
Jerkovič Peter
Jug Aleš
Kalan Filip
Kastelic Breda
Kastelic Karlo
Klampfer Ana
Klinec Borut
Kolarič Janez
Kolenc Veljko
Končina Srečko
Kopina Nevenko
Koren Stojan
Košar Maja
Košmrlj Greta
Košpenda Zaletel Vanja
Krkoč Robert
Krznar Jože
Krzinarič Mateja
Kunčič Jože
Kurent Rajko
Kürner Miha
Kuzmin Aleksej
Langus Velički Maja
Lebar Jože
Lenče Aljoša
Markič Ivan
Milenković Gradoje
Milosavljevič Branko
Mlakar Andreja

... bivakiranje ...

... kolesarjenje.

Muha Sladoje Vesna
 Novak Darja
 Oblak Mihaela
 Omerzu Henrik
 Pavliha Marjan
 Pavlin Jelen Jasna
 Peljhan Aleš
 Peršak Štefan
 Petrovič Rok
 Pincolič Zlatko
 Pletikos Klavdij
 Pocrnjič Marko
 Pocrnjič Nada
 Podlipnik Iljaž Mateja
 Poljanšek Sonja
 Popovič Jasna
 Praznik Aleš
 Prešeren Darja
 Rauter Vesna
 Renko Barbara
 Ropoša Ivan
 Sajovic Rado
 Samardžija Mitija
 Seljak Darja
 Sep Suzana
 Sima Boris
 Sirk Borut
 Slabanja Robert
 Stanič Svetlana
 Steka Sanja
 Strle Peter
 Stubelj Robert
 Šauperl Alenka
 Šerbela Borut
 Šostar Melita
 Teršar Katarina
 Tibaut Zlatko
 Turnšek Mitja
 Velepec Jure
 Vilhelm Hrvoje
 Volk Tomaž
 Vukelič Vladimir
 Zajc Vasja
 Zavec Stanko
 Zevnik Bitenc Maruša
 Zickero Robert

Znoj Vladimir
 Zupan Branko
 Žvab Marija

TRE

Bohinc Janez
 Elsner Branko ml.
 Kerštajn Alojz
 Klinčarovski Vlado
 Kolečnik Ciril
 Lovrečič Fabio
 Matijevc Vanja
 Mikuš Boris
 Orelj Milorad
 Šturm Roman
 Tarbuk Milovan
 Titan Janez
 Virt Oto
 Vremec Dario
 Žlogar Miran
 Žohar Oskar

1992

Bohinc Franc
 Bračič Tamara
 Bregar Simon
 Cankar Marija
 Chvatal Borut
 Ciglar Mojca
 Cimprič Andrej
 Čopi Marica
 Črešnar Meta
 Debelak Vida
 Dolenc Andreja
 Godnič Vlasta
 Godnič Vlasta
 Goljuf Ada
 Gorenc Zdenka
 Grebenc Metka
 Ivančič Iztok
 Jeglič Kržan Tadeja
 Jekoš Barbara
 Kavčič Stane
 Kočar Andreja
 Kohek Dušan

Kompan Romana
 Košir Nataša
 Kovačič Viljem
 Kralj Zupančič Josipina
 Kranjc Bojan
 Kšela Iztok
 Kučina Romana
 Kuk Branka
 Lapanja Andreja
 Lavtizar Dragica
 Marincelj Ivo
 Mesarič Ladislav
 Novak Gorazd
 Pajk Franci
 Pangerc Helena
 Pavli Albert
 Peterlin Janez
 Petrič Bruno
 Pilipovič Nenad
 Plevnik Pirkmajer Jasna
 Poljšak David
 Požun Bojan
 Rajšter Marko
 Rangus Viktorija
 Ražem Jelka
 Recko Peter
 Rot Aleš
 Senica Jože
 Struger Jadranka
 Šmid Bojan
 Šuša Igor
 Trojar Darjan
 Turnšek Danica
 Urbančič Tomaž
 Veber Roman
 Vidmajer Uroš
 Zadnik Jože
 Zajc Breda

1993

Adamič Aljoša
 Burja Urška
 Cvar Aleš
 Derganc Saša
 Djukič Irena

Dolenc Aleš
Erčulj Frane
Fužir Natalija
Gabriel Marinka
Gostečnik Irena
Guštin Mojca
Hochstätter Janko
Ignaz Lorena
Jaki Dejan
Jensterle Franc
Jug Bernarda
Kert Simona
Kolman Alojz
Kranjc Nuša
Krauser Alenka
Lapanje Andrej
Maček Damjan
Majcenovič Dušan
Malešič Alida
Markun Peček Ana
Mijanović Radomir
Miketič Andreja
Mlakar Irena
Nachtigal Janez
Oblak Franci
Olujić Đuro
Pajenk Dušanka
Pavli Robert
Pavšer Alenka
Peternel Alenka
Planinšek Tjaša
Pogorelec Borut
Polanc Andrej
Primc Igor
Savnik Aleksander
Senčar Dušan
Slevec Zdravko
Sovinc Sabina
Sušec Viktor
Šraj Matejka
Vidmar Nadica
Vilec Majda

1994

Albreht Matej

Antončič Alenka
Ažman Darja
Blažič Jurij
Božeglav Igro
Butinar Borut
Carli Bojana
Cimperman Saša
Dolenc Ivica
Dolenec Aleš
Dolenec Maja
Draksler Monika
Flisar Danilo
Furlan Tatjana
Gorzetti Boštjan
Grobiša Andrej
Gržinič Geraldina
Hiti Nina
Jaki Ogrin Barbara
Jelenc Lucija
Karpljuk Damir
Kastelic Karlo
Kerštajn Robert
Kocijan Danica
Kompan Zlatko
Kregar Zoran
Lešnik Blaž
Lipušček Obrč Tea
Lopatič Vladka
Mahorič Tomislav
Mesesnel Dušan
Mičovič Peter
Mohorič Ana
Novak Bojan
Pajović Olivera
Pešič Zora
Petek Edi
Pikec Uroš
Podgornik Vesna
Podgoršek Andrej
Podgoršek Darja
Primožič Marko
Remih Aleš
Ribnikar Janez
Ritlop Simona
Seles Anita
Špan Janez

Štrumbelj Boro
Tomc Dušan
Tratnik Nevenka
Trstenjak Branko
Ulaga Maja
Urbančič Bernard
Urek Roman
Ušeničnik Maja
Vodeb Mitja
Vodušek Leonida
Vuga Aleksander
Vybihal Sabina
Žiberna Jani
Žmak Albert

1995

Bajec Matjaž
Bedenik Klemen
Brilej Mirjam
Cvetko Damjan
Čadež Minka
Detiček Tanja
Dorič Robert
Emberšič Slavko
Fatorič Robert
Frankovič Domen
Frčej Florjan
Gale Dorica
Gomilar Suzana
Grabrijan Zdenka
Gyoerkoeš Aleksander
Harter Zlata
Janev Robert
Jošt Peter
Kaštrun Robert
Klampfer Viktor
Kračič Alenka
Leben Boštjan
Macura Kunej Laura
Maček Polonca
Marič Mateja
Meglič Melita
Mehora Mojka
Močnik Renata
Nasevski Mitko

»Fraterske« vodne aktivnosti:
prilagajanje se prične z igro ...

... plavalni maraton okoli otoka ...

... potapljanje ...

Novak Zlatka
 Palma Polona
 Parkelj Primož
 Praznik Suzana
 Rajh Damjan
 Reberšak Matej
 Repinc Mojca
 Rot Blanka
 Savarin Ingrid
 Smolnikar Senica Barbara
 Stropnik Iztok
 Sušnik Marjan
 Štefančič Ivan
 Štifančič Dorić Daniela
 Štirn Igor
 Tratnik Hubert
 Vrtovec Matjaž
 Zajc Peter
 Zaletel Petra

1996

Albreht Boštjan
 Ažnoh Rasto
 Babič Iztok
 Belehar Blaž
 Benedetič Stanislav
 Bizjak Katjuša
 Bizjak Martina
 Blažin Dušan
 Bobe Žitnik Mojca
 Bolte Marjana
 Brajnik Samuel
 Bučar Taja
 Cankar Živa
 Ceglar Vida
 Čirič Sabina
 Dobre Katja
 Drinkovič Barbara
 Franko Miran
 Gobec Igor
 Gril Janez
 Griljc Franci
 Grom Robert
 Guček Vilijem
 Habjan Saša
 Hostar Irena

Hostnik Golob Tanja
 Hraš Zvonko
 Hren Andreja
 Hribar Gregor
 Hrovat Gorazd
 Ivačič Ivan
 Ižanc Nina
 Jarnovič Zoran
 Jelenc Andrej
 Jemec Boris
 Jesenko Dušan
 Kalan Boštjan
 Kamnik Aleksandra
 Kolenc Sabina
 Kordiš Jože
 Koren Manja
 Košak Kukec Špela
 Kovač Jasna
 Krajnc Milan
 Križaj Jana
 Kugonič Suzana
 Lampe Jasna
 Lepej Barbara
 Lopatič Hedvika
 Lukančič Metka
 Malek Marjeta
 Manfreda Mojca
 Markun Brigita
 Miklavčič Barbara
 Mlakar Ervin
 Nagode Maja
 Naumovski Dražena
 Nečimer Katarina
 Oblak Irena
 Pavšič Alena
 Pergovnik Morena
 Perhar Milena
 Peršič Peter
 Petkovič Darko
 Petrovčič Jožef
 Petrovič Tomaž
 Pihlar Tatjana
 Pikl Metka
 Pleško Avguštin
 Pleteršek Simona
 Podlipnik Roman

Polajzer Petra
 Praunseis Špela
 Račević Kernel Oton
 Ratajc Janez
 Rauch Kristina
 Repše Igor
 Ropič Igor
 Rupert Beno
 Savnik Tomše Elica
 Semelbauer Anja
 Semolič Andreja
 Sešlar Špela
 Setničar Andrejka
 Sitar Robert
 Slabnik Zdravko
 Sluga Mojca
 Smolar Gregor
 Smonkar Tomaž
 Stavrov Jurij
 Šega Dejana
 Štirn Marko
 Švajger Andreja
 Taraniš Sašo
 Terčelj Milan
 Uranjek Damjan
 Vehovar Matjaž
 Vidic Aleš
 Vidmar Katja
 Vodopivec Alenka
 Volk Mateja
 Vrhovski Renato
 Wallas Gašper
 Weiss Martin
 Zupan Mitja
 Zupanc Nataša
 Železnik Barbara
 Živko Martina
 Brglez Darja
 Puhar Igor
 Ivetič Sašo
 Jurak Gregor
 Grom Petra Alenka
 Tomažin Katja
 Kolar Edvard
 Dragan Robert
 Stanovnik Peter

1997

Andlovic Katarina
Avakumovič Aleksander
Bassin Luka
Bivšek Lucija
Čelan Jana
Doberšek Gregor
Fekonja Boris
Felc Sabina
Fetih Jaka
Fili Mavrič Marina
Friedl Marjeta
Gaber Albin
Govc Uroš
Grabnar Dušan
Grgan Vesna
Guštin Katja
Ivanov Ivan
Jelen Primož
Kolar Sašo
Košnik Miha
Kovač Simona
Kuhar Boštjan
Lavrič Aleš
Lorger Tomaž
Marguč Gregor
Masterl Aleš
Milavec Urša
Modrijan Boštjan
Nunar Borut
Oblak Matej
Ogorevc Katja
Oršič Barbara
Pavlič Mojca
Petrovčič Marinka
Piletič Sebastijan
Plamberger Boris
Podbrežnik Iztok
Podgorelčnik Gorazd
Pogačnik Uroš
Praprotnik Primož
Prešeren Lucija
Pucer Vladi
Reberšek Antonija
Repe Vesna

Rogelj Aleš
Samar Primož
Selič Claudia
Šafarič Nataša
Škrbina Marjeta
Štucin Anže
Švarc Urbančič Trudi
Švegelj Matej
Talan Mojca
Tamše Roman
Trebižan Dunja
Tušek Mateja
Uranjek Igor
Vilhelm Hrvoje
Volkar Damjan
Vračun Jure
Vrbnjak Saša
Vrenčur Edvard
Vuga Alenka
Završki Srečko
Zupan Matjaž
Zupanc Marko
Žibrat Simona

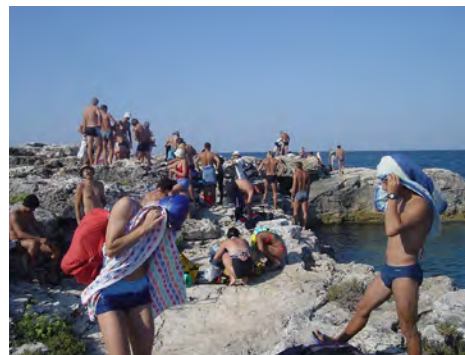
1998

Boncelj Margareta
Brezovnik Robert
Bučar Maja
Crnjac Ričard
Černohorski Branimir
Čuvan Helena
Dečman Alja
Dolenc Uroš
Filipovski Saša
Groznik Božo
Jaklič Matjaž
Jedlička Željko
Judež Roman
Kaltenekar Denis
Karničar Andrej
Kita Gregor
Kolenc Marko
Končan Bojan
Kovačević Dragan
Kralj Primož

Kurent Domen
Meglič Katja
Mišmaš Tadeja
Mraz Grobelnik Natalija
Mujanovič Šemsudin
Novak Zlatko
Osredkar Nevenka
Pajnič Tomaž
Pohleven Bernarda
Polše Mojca
Pori Primož
Prestor Matjaž
Prevodnik Aleš
Prusnik Boštjan
Romih Masnoglav Nuša
Rozman Uroš
Savič Marko
Simonič Albin
Smajič Jasna
Stanovnik Klemen
Stojanović Slaviša
Strmec Mitja
Šifrar Jurij
Šipčić Bojana
Zupan Matjaž
Žerjav Polona
Žižek Iztok

1999

Adamčič Iztok
Avsec Gregor
Bambič Vladimir
Batagelj Petra
Begojev Barbara
Belehar Barbara
Bergoč Špela
Bezjak Robert
Blatnik Simona
Boštjančič Alenka
Brežnik Marjeta
Cuk Štefan
Dedek David
Delopst Tatjana
Felicijan Ervin
Gojkovič Črtomir

Gorjup Boštjan
 Habjan Gregor
 Hleb Katja
 Hvasti Polona
 Istenič Irena
 Ivšek Cveto
 Jablanov Goran
 Jakše Peter
 Jelšnik Primož
 Juraja Sašo
 Kafel Darko
 Kapus Jernej
 Kašpar Petra
 Kogovšek Tomaž
 Kos Primož
 Krizmančič Petra
 Kuster Benjamin
 Lotrič Damjana
 Lukić Aleksandra
 Majerič Matej
 Makovec Urša
 Malovič Janez
 Maltar Suzana
 Marcina Petra
 Milošević Vladimir
 Mlakar Boris
 Möscha Lorin
 Nadižar Katjuša
 Omerza Brigita
 Pelicon Irena
 Pepelnik Ladislav
 Petek Matjaž
 Petrovič Sergej
 Pintarič Primož
 Pivk Dejan
 Podkrižnik Nataša
 Poljanšek Samo
 Por Marko
 Praprotnik Urban
 Prašnički Iztok
 Prešeren Maja
 Prislan Drago
 Rauter Miran
 Rozman Sergej
 Rozman Tanja
 Rupnik Boris

Sedaj Darja
 Skurjeni Drago
 Starc Gregor
 Stare Vesna
 Stibilj Januša
 Stojanovič Klemen
 Škerjanec Maja
 Štremfelj Romana
 Tanko Uroš
 Tekavec Gregor
 Turk Simona
 Verhovnik Uroš
 Vidmar Tomaž
 Visinski Mojca
 Vodopivec Borut
 Vogrinc Matej
 Vučković Goran
 Zaplotnik Darja
 Zupančič Damjana
 Zupanič Danilo
 Žilavec Sandra
 Žugelj Dunja

2000

Ačimović Svenšek Drago
 Ahačič Primož
 Ambrož Tadeja
 Auber Slavka
 Avguštin Boštjan
 Bavčar Miha
 Benedetič Peter
 Berčon Maja
 Bežek Matija
 Bivšek Tatjana
 Bizilj Uroš
 Bizjak Branko
 Brank Joži
 Bravničar Venja
 Bregar Robert
 Brglez Centrih Hajdeja
 Burgar Bogdan
 Ceferin Branko
 Cevc Andrej
 Cunder Karmen
 Čebela Darinka

Čepin Mojca
 Drobne Sandi
 Đurđević Katarina
 Ferkolj Stanislav Matjaž
 Gabrijel Tanja
 Gros Aleš
 Hebar Vlado
 Herček Marko
 Herzog Urban
 Hočevnar Katja
 Hosta Milan
 Ivetič Neven
 Janc Mojca
 Jelatancev Emica
 Jensterle Aleš
 Jerkič Tina
 Jezernik Aleksander
 Kabaj Vesna
 Kadiš Andreja
 Kapušin Iztok
 Kavzar Borut
 Klakočar Tatjana
 Klemenčič Silvestra
 Kolarič Borut
 Kopač Silvo
 Koražija Branko
 Koren Dušan
 Koren Petra
 Kovšca Dean
 Kožar Jasna
 Koželj Silvo
 Krejač Sabina
 Križaj Rok
 Lah Anton
 Lavtar Petra
 Lebar Marko
 Ledinek Danijela
 Liber Kazimir Sonja
 Lukan Frenk
 Mali Janez
 Marinko Gabrijela
 Marton Marjeta
 Matejek Črtomir
 Matjaž Knez Ana
 Medved Peter
 Mrak Aleš

Muha Jani
Omahna Katja
Pečar Marjana
Pečoler Patrik
Perčič Kristijan
Petek Cveto
Pirc Alenka
Pirnat Alenka
Polajnar Rok
Pori Lucija
Primc Andrej
Rener Anže
Robič Boštjan
Rozina Tomaž
Rožman Vito
Sattler Tine
Sivec Janja
Skamen Tinkara
Skuk Žerdoner Darinka
Srebot Janez
Stram Nataša
Strgar Branko
Suholežnik Robert
Šarabon Nejc
Šerjak Maruša Maja
Šilc Urša
Šoštaric Zdravko
Štrucl Ana
Teran Ravnikar Urška
Teršek Lidija
Thaler Igor
Tomic Blanka
Tomin Andrej
Torkar Tomaž
Trampuž Nataša
Turšič Barbara
Tuta Mateja
Usenik Rok
Valentič Julija
Vodovnik Klemen
Vogrinc Nanika
Weisseisen Žiga
Zakšek Anton
Zakšek Antonija
Zemljič Tomaž
Žen Daneu Urša

2001

Antolinc Barbara
Avguštinčič Rejc Dominika
Bašar Aleš
Beber Mojca
Benčina Christijein
Bogataj Marjana
Breznik Mateja
Brodnik Miha
Brzovič Tina
Celar Ljuba
Cerar Matevž
Černoš Tadej
Črnko Aleš
Čulajević Dinka
Dobaj Ivan
Držaj Stanislav
Držanič Dajana
Ferjan Rok
Filak Robert
Fleischman Matjaž
Fojkar Matej
Gartner Alenka
Gerdin Alenka
Gradišek Sergeja
Horvatič Velimir
Hudobreznik Veronika
Janus Goran
Jarc Šifrar Tina
Jovan Nika
Jug Snežana
Jug Uroš
Klokočovnik Simeon
Korasak Urška
Koražija Jasna
Koren Boštjan
Kos Suzana
Kos Zoran
Kovačič Jožica
Kragelj Tomaž
Križanič Marko
Kropej Veronika Lucija
Kukovič Ivan
Kuzma Samo

Levstek Tadej
Logar Maja
Lončar Mateja
Lovše Jurij
Maček Anica
Marinšek Miha
Markelj Tadej
Mencigar Aleksander
Mihajlovič Sebastijan
More Kajetan
Muratović Zehra
Novak Herman
Onišak Carmen
Ostruh Vlado
Ošjak Aleš
Oven Matjaž
Pavlin Igor
Pepelnak Stane
Peternelj Rok
Pintarič Karel
Plaznik Jadran
Plesec Matjaž
Pleteršek Mirjam
Podgoršek Aleš
Podlesnik Anja
Podržavnik Gorazd
Pontelli Barbara
Pritrznik Robert
Regina Natalija
Repec Natalija
Rešetar Vanja
Rodošek Dejan
Rožman Franc
Slak Nataša
Soklič Tomaž
Soršak Aleksander
Starašinič Božo
Stojanov Igor
Suber Valentina
Šketa Damir
Škrabec Irena
Šlibar Silvia
Šolar Aleš
Šrot Dean
Štuhec Pintarič Stanislav
Tičar Tjaša

... skoki ...

... jutranja vadba ...

... vaterpolo ...

Tisak Bojan
Tomažin Slavka
Torkar Peter
Trampuš Nataša
Turk Ervin
Udovič Rihard
Uršič Marija
Zajc Martina
Zakrajšek Jasmina

2002

Adamič Klemen
Andrejek Simon
Avbelj Stanišič Olga
Bergant Kalan Nataša
Bernard Tomaž
Bernot Tomaž
Bevc Slavko
Bezjak Stanislav
Božič Bojan
Bradač Mateja
Brodnik Tanja
Cerar Katja
Cerkovnik Nina
Cof Živa
Čarman Tina
Čelik Ortar Irena
Čirič Marjan
Debevec Uršula
Dobovšek Anja
Drašler Alja
Drnovšek Mojca
Erjavec Cristina
Fajmut Nataša
Fenko Igor
Ferjančič Primož
Ferjančič Tina
Ferme Satler Vanja
Gale Matjaž
Gosar Gregor
Gradišar Lojze
Gramc Mojca
Gregorčič Iris
Gregorič Iris
Guček Boštjan
Habjan Sebastjan

Hodnik Iztok
Horvat David
Hribar Matjaž
Hrovat Andreja
Juvan Ana
Kalar Živa
Kalezic Miroslav
Katavič Alenka
Kern Borut
Kladnik Ana
Klevišar Ajda
Kobilica Alen
Košir Rok
Kotnik Bogdan
Kozmus Simona
Krečič Urška
Kumer Tomaž
Kuzma Matjaž
Lampret Boštjan
Langus Tadej
Lavrinc Tina
Lazar Špela
Lekič Tanja
Marinšek Gregor
Mauko Zdravko
Maver Matej
Melihen Tanja
Miklavc Bojan
Možgan Anita
Nanut Nahberger Neva
Nanut Samo
Nipič Iztok
Novak Bojan
Ogrizek Petra
Omejec Tomislav
Orelj Gregor
Pal Robert
Pavček Tanja
Peček Petra
Pečnik Erih
Pekolj Rok
Penec Jure
Perko Blaž
Pinolič Zlatko
Pintarič Toni
Pisk Jernej

Podgoršek Viktorija
Podpečan Ana
Polajnar Uroš
Popit Aleksander
Potočnik Nina
Predalič Kuhar Helena
Predikaka Ksenija
Prekrški Sebastjan
Premelč Miha
Prosen Aleš
Rančigaj Judita
Rašović Sandi
Ravter Boško
Rus Zdenka
Saje Petra
Simončič Larisa
Sitar Tina
Sitar Vladimir
Slatner Lidija
Stančević Barbara
Stare Matjaž
Suhadolnik Seljak Meta
Škafar Gregor
Škorc Nataša
Škraba Špela
Šporn Aleš
Štuhec Dušan
Šumak Damijan
Šuštaršič Eva
Teršek Robert
Tobijas Zdravko
Tovornik Vojko
Trampuž Matej
Triplat Primož
Turšič Nataša
Udir Damjan
Uršič Tomaž
Vaš Sašo
Vidic Dejan
Vidmar Darja
Vidovič Simon
Zabovnik Damjan
Zlatoper Zorko
Zrimšek Andrej
Židan Katja
Žvikart Tadej

2003

Anderlič Boštjan
Bajec Bojan
Bašič Daša
Bergant Blaž
Berk Matej
Bertoncelj Majda
Bizjan Marko
Bohinc Borut
Božič Gregor
Brdnot Boštjan
Brojan Erika
Butinar Iztok
Centa Aleš
Cimerman Slavko
Čalasan Desanka
Čavničar Katja
Čelesnik Melita
Černilec Gorazd
Čufar Martina
Dežman Jure
Dolinšek Urška
Drole Ivo
Fišer Petra
Fras Andrej
Gec Matej
Glavina Katja
Gorski Barbara
Gosar Polona
Grosar Aljoša
Gruden Ivan
Guštin Maja
Hren Barbara
Hribar Aleksander
Imperl David
Jazbec Uroš
Jelančič Snežana
Jelen Jan
Jenko Suzana
Jeras Gregor
Jeromen Martina
Jovanovič Dejan
Jug Staša
Juhart Matej
Juraga Andreja

Jurčak Tina
Jurovič Bojan
Kandare Matej
Kastelec Miha
Kastelic Vovko Breda
Kavčič Iztok
Klemenc Samo
Klinar Gaber
Klopčič Polona
Kocjan Rok
Kocjančič Dimitrij
Končan Alenka
Koritnik Šogorič Barbara
Korošec Barbara
Korošec Matej
Kos Andrej
Kostič Miloš
Kostič Sandi
Koštomaj Aleš
Kovač Ivan
Kovačič Mitja
Kovčan Bogdan
Kračun Primož
Krajnc Alan
Kramar Julija
Križanič Uroš
Krpac Tina
Krstić Svetlana
Kukić Saša
Kunaver Nika
Lamut Katja
Lang Tomaž
Leban Saša
Lebar Aleš
Leskovar Ranko
Levič Peter
Levstik Maja
Ličen Jerica
Likavec Jani
Luskovec Ana
Maček Matej
Majhen Anton
Makuc Nina
Marinko Urška
Markočič Borut
Markovič Matej

Markovič Kristjan
Medved Janez
Mijatovič Sergej
Miklavčič Damjan
Miklič Aleš
Miladinova Ana
Mozetič Metka
Mrnjec Saša
Naglič Peter
Novak Marko
Novak Polona
Oblak Jernej
Orel Miha
Pagon Darja
Pagon Matej
Pastirk Mira
Pavletič Poljanka
Pešec Simona
Petelin Miloš
Petkoš Janez
Petrič Samo
Platovšek Tadej
Počkaj Janez
Podjed Gašper
Polončič Špela
Presker Matejka
Prstec Miro
Prša Igor
Pruš Nace
Pušnik Boris
Puzić Dragan
Račnik Darko
Rajher Gorazd
Rakovnik Damijan
Rakušček Jernej
Randl Tina
Ravnikar Matevž
Rebec Matej
Rejc Kristina
Rekelj Gorazd
Rjavac Monika
Savkovič Branko
Savnik Marjeta
Sever Igor
Sila Aleš
Silič Matjaž

...prve učne ure jadrnanja na deski na suhem ...

Vidova gora, 2007.

Simončič Špela
 Simonič Erik
 Slivnik Bill
 Sluga Barbara
 Sovdat Matjaž
 Stanković Tomislav
 Stojic Nenad
 Strehovec Maja
 Stubelj Mateja
 Suhadolnik Gašper
 Sušnik Nuška
 Šajna Mateja
 Ščuka Ana
 Šebjan Bojan
 Šiler Bogdan
 Šinkovec Mito
 Šlibar Janez
 Šmid Igor
 Šoštarč Rok
 Španinger Miran
 Šprajc Boris
 Štempihar Sanja
 Tavčar Živa
 Teraš Benjamin
 Tomazini Polona
 Tomič Aleš
 Torej Tejo
 Tramšek Tomaž
 Trobevešek Tadej
 Turk Kristijan
 Udovč Jure
 Uranič Rudolf
 Urank Jure
 Valentinčič Sandi
 Velepec Uroš
 Vidic Matic
 Vodopivec Brane
 Volmut Tadeja
 Vrabič Aleš
 Vremec Eva
 Vrhnjak Borut
 Vrhovšek Lucija
 Vulič Igor
 Zelenjak Vladimir
 Zevnik Vesna
 Zorko Rok

Zupan Katja
 Žakelj Mojca
 Žec Tanja
 Žele Luka
 Žvokelj Jasmina

2004

Abram Miran
 Berger Aleš
 Bizjak Katarina
 Boštic Grega
 Božič Klemen
 Brezigar Miha
 Cenčič Barbara
 Cvetkovič Matevž
 Cvikl Petra
 Časar Jože
 Čede Nataša
 Dragan Špela
 Drečnik Davor
 Dremelj Matej
 Dreža Matej
 Ferlež Mitja
 Fleischman Jure
 Florjančič Matej
 Florjančič Matjaž
 Gabrič Jerneja
 Gamberger Živa
 Gašperšič Štefka
 Gerževič Mitja
 Godina Vesna
 Golob Miha
 Gorše Primož
 Gregorič Marjeta
 Gržinič Anja
 Gutman Klemen
 Halužan Gordana
 Hauptman Dušan
 Hotko Bojan
 Hvala Nina
 Jambrešič Mateja
 Janežič Robert
 Jelen Jasna
 Jeromen Jurij
 Jerše Katarina

Jug Jožica
 Jurkovič Borut
 Juvan Miha
 Kalin Leopold
 Kamenšek Boštjan
 Karče Tomaž
 Karpov Peter
 Kaš Sašo
 Kavalarič Aleš
 Kavs Dejan
 Knez Mateja
 Kocjančič Aleš
 Kolar Martin
 Kolenc Anja
 Komelj Aleš
 Košir Barbara
 Košorog Irena
 Kotnik Klemen
 Kotnik Nina
 Kovač Igor
 Kovač Luka
 Kovačič Matjaž
 Krajnc Zoran
 Krajncič Mitja
 Kralj Marko
 Kramperšek Ivan
 Kukovec Katja
 Lačen Nataša
 Lah Branko
 Lampe Ana
 Liška Matija
 Lorber Mitja
 Lovše Nataša
 Lubej Matej
 Majdič Tomaž
 Mali Andreja
 Markelj Neja
 Martinčič Boštjan
 Martinjak Tomi
 Marton Anton
 Mavrič Andrej
 Mele Matej
 Mihajlovič Albert
 Mihevc Dejan
 Močnik Aleš
 Mohorič Uroš

Mrakič Luka
Murgelj Matej
Ocepek Damir
Odžič Branislav
Ogris Matjaž
Oman Miroslav
Omerza Katja
Palovšnik Miha
Pavlič Aljaž
Pavlin Andrea
Peranovič Tadej
Petek Rajko
Petrač Špela
Petrovič Tanja
Pijevac Dragan
Pintar Martina
Pirc Pavel
Plevnik David
Počervina Andrej
Podgoršek Janez
Podlipec Izak Irena
Podlipnik Andrej
Pogačar Janez
Polc Silvester
Potočnik Milenko
Potočnik Slapšak Urška
Prelog Drago
Presečnik Borut
Pucer Aljoša
Rajher Polona
Ribič Gašper
Rovan Klemen
Rudolf Iztok
Sakač Benjamin
Simonovič Sabrina
Sivec Goran
Skumauc Klaudija
Slabe Primož
Slak Alenka
Slapšak Boštjan
Sonjak Tomaž
Srovin Boštjan
Srše Vesna
Stražišar Boštjan
Suhadolnik Klara
Sulič Primož

Šeruga Andreja
Šijanec Simona
Šip Aljoša
Šket Gorazd
Škoda Simon
Škrinjar Aljoša
Šlajkovec Simon
Šlebir Helena
Štendler Aleš
Šterman Anton
Šuc Anita
Tomič Marko
Tratnik Jerneja
Trdan Tilen
Turk Petra
Ugrinavska Ana
Umer Romina
Urbanc Urban
Vengust Luka
Vežjak Zega Nina
Vidovič Mitja
Vrščaj Bojana
Vukelj Aleš
Zelenik Matjaž
Zemljic Saško
Zovko Vinko
Žagar jure
Žitko Maks

2005

Ambrožič Uroš
Babšek Miha
Bandalo Miha
Berdajs Luka
Bertoncelj Gorazd
Bezjak Aleš
Bizjak Simona
Bokan Marjana
Božič Boštjan
Bračič Mitja
Bratuš Sašo
Breščak Jernej
Brezočnik Ljubomir
Bricelj Andraž
Bukarica Goran

Bukovinski Danijel
Colja Boštjan
Čadež Špela
Čavničar Marinka
Čeleš Davorin
Čepelnik Laura
Čonžek Marko
Debec Mojca
Didovič Tanja
Divjak Denis
Dobida Marjeta
Erhart Marko
Flajs Peter
Florjan Aleš
Gajšak Požgaj Zlata
Gerdej Darja
Gostenčnik Borut
Gracer Marko
Grosek Sebastjan
Hafner Urška
Horvat Anita
Hribar Renata
Ismajlovič Vid
Ivančič Tomislav
Jagarinec Tomaž
Jakše Boštjan
Jančič Jernej
Jelenc Jerneja
Jerman Bojan
Jugovec Tina
Jurčec Tomaž
Justin Igor
Kalar Uroš
Kastelic Peter
Kavčič Peter
Kavčič Urška
Kete Vesna
Klavž Miran
Kobetič Špela
Koblar Antonija
Kocijan Mateja
Kolar Andraž
Kolarič Marko
Kolenc Nina
Koncilija Miha
Kordež Matej

Vrvež pred izpitom.

Izpit v Veliki predavalnici.

Rektorica dr. Andreja Kocijančič v pogovoru s predstavniki študentskega sveta po otvoritvi prenovljene večnamenske športne dvorane, 2008.

Kos David	Slapničar Jošt	Bantan Tina
Košir Ružič Alenka	Slatinšek Uroš	Batis Meta
Kotnik Darija	Smolnikar Bojan	Berendijaš Tomaž
Kovačič Matej	Stevanović Dejana	Bernik Maja
Kozel Boštjan	Suhadolčan Neva	Bižal Tilen
Kračun Rajko	Ščuka Tine	Bleiweis Meta
Krašovec Robert	Šebek Luka	Bojanić Nenad
Krist Tanja	Škerl Damir	Bratuž Žiga
Krpan Maja	Šorn Gaber	Brložnik Bogomira
Kvaternik Tina	Šorn Mitja	Brumen Nika
Lavrič Nina	Šparl Uroš	Burnik Aleš
Letonja Aleš	Šterbal Boštjan	Cankar Aleš
Lončar Nuša	Štifter Katja	Cizl Teodor
Lužar Špela	Štokar Matej	Cukjati Daniel
Medič Katarina	Šturm Bojan	Cukjati Iztok
Medved Benjamin	Šuster Dean	Čadež Blaž
Merkač Blaž	Tajnsšek Tibor	Čebokli Nataša
Mikeln Petra	Tašner Maja	Čeranič Dejan
Miklič Gregor	Težak Matej	Černila Gorazd
Mlinar Andrej	Titan Janez	Černilec Primož
Mlinar Andrej	Tomašič Dejan	Čimžar Neža
Mrak Peter	Tomazin Boštjan	Čokl Jaka
Muraus Štefan	Trampuž Rok	Debevec Tadej
Nađ Mirjana	Tuhtar Aleš	Dobnik Milena
Navotnik Viktor	Urbanija Katarina	Draksler Nataša
Novak Marko	Urbas Marko	Đuran David
Oblak Ana	Urek Darina	Ferjančič Jernej
Obrstar Matjaž	Vajs Gregor	Ferjančič Pavlina
Omahen Matej	Verdnik Miha	Fišinger Saša
Oven Karla	Vidmar Gregor	Fric Iztok
Penca Sabina	Vilčnik Dejan	Furlani Alan
Perhaj Barbara	Vrbancič Aleš	Gavran Blaž
Pikec Roni	Zemljarič Boštjan	Geršak Maja
Plazar Primož	Zupan Blanka	Golčman Dejan
Pleško Matija	Zupančič Zoran	Grosar Jaka
Plut Rafael	Zupet Petra	Habjanič Tina
Praprotnik Martina	Žlebir Janez	Hauptman Urban
Prevolshek Danijel	Žugel Tomaž	Herman Tomaž
Pur Andrej		Hižar Ines
Rant Tomaž	2006	Hižar Tina
Razdrh Andrej	Anderluh Natalija	Hočevar Tejka
Repar Blaž	Andrejc Urška	Hodalič Daša
Romih Carmen	Antončič Elvis	Horvat Mitja
Sentič Goran	Arh Štefan	Hribar Rok
Skubic Maruša	Avbelj Klemen	Ivančič Rok
Skubin Stojan	Bakonič Damir	Ivanušič Marta

Izgoršek Mateja	Pečovnik Gregor	Valenko Tomaž
Jan Borut	Pelicon Marko	Vitanc Saša
Jarc Polona	Perger Anita	Vončina Asja
Javornik Tomaž	Petavs Nataša	Vravnik Vanja
Jelen Miran	Petraš Boštjan	Vrhovec Bogdan
Jelnikar Dejan	Petrovič Slavka	Vujin Slavko
Jenko Gregor	Pirc Andrej	Zabret Štefan
Jošt Leon	Pirc Anja	Zadravec Marko
Jović Bojan	Pirnat Blaž	Zajec Jera
Jurčec Aleš	Plestenjak Gašper	Zajelšnik Matjaž
Kalan Jurij	Pogelšek Vesna	Zalar Jasmina
Kanduč Nastja	Posedi Boštjan	Zelenik Tomaž
Kavšek Jure	Posega Tjaša	Zor Urška
Klopčič Maruša	Prevc Petra	Zore Rok
Kobal Alenka	Pungerčar Janja	Zoretič Dušanka
Kofler Gregor	Pust Gregor	Zupan Uroš
Kompara Alenka	Rauter Samo	Zupanc Matej
Končina Matjaž	Razingar Jure	Zupin Muzik Matjaž
Koritnik Ajda	Ražman Vesna	Željko Janez
Kozelj Saša	Reberšak Boštjan	Živkovič Alen
Kozina Denis	Rehar Maja	
Krajnc Rosana	Rogel Jak	2007
Kranjec Gregor	Rošker Jernej	Ambrožič Špela
Kropivšek Damjan	Sattler Alan	Arlič Borut
Krulc Darja	Šitar Matej	Bajec Tina
Labrovič Jure	Somrak Srečko	Banič Matej
Lipuš Anton	Sosič Andrej	Batagelj Jurij
Lipušček Marta	Sovdat Borut	Bistrovič Nikola
Lorenci Zvonimir	Starman Anja	Borko Marko
Magdalenič Tina	Stergar Miran	Boštjančič Vesna
Makuc Robert	Stropnik Tamara	Božović Saša
Marušič Jure	Šantl Daniel	Bradeško Boštjan
Masleša Samo	Šeme Tadej	Brumen Simona
Masten Špela	Šercer Marko	Cankar Gregor
Maver Petra	Šolaja Draženko	Cimperman Jernej
Mihalina Simon	Šolar Rok	Cvetković Jasmina
Milinković Nemanja	Špiler Romina	Čamernik Jernej
Mohor Miha	Štefančič Peter	Čeligoj Andraž
Nose Maja	Štekl Jaroš	Čepe Dejan
Novak Mitja Matej	Štekl Mojca	Černe Mirjam
Ojsteršek Anton	Šterbucl Jure	Četrnič Primož
Okršlar Jure	Štrukelj Lea	Čuk Gregor
Orešnik Tomo	Tržan Martina	Dekleva Špelca
Pajer Sandra	Upale Petra	Dimec Bojana
Pavkovič Tomaž	Usenik Damjan	Djogič Edita
Pečelin Igor	Vaca Igor	Dražumerič Simon

Fajon Miha
 Gajser Damjan
 Germ Miha
 Gradišar Jasna
 Harej Maša
 Herček Uroš
 Homar Jernej
 Horvat Miha
 Horžen Damjan
 Igljič Žiga
 Ilc Gregor
 Ilijevec Kristijan
 Janša Barbara
 Jaušovec Robert
 Jereb Sašo
 Jursinovič Mateja
 Kern Jure
 Kešanski Matjaž
 Klavora Maša
 Kobe Primož
 Kocijančič Mitja
 Kociper Petra
 Koglot Gregor
 Kolander Andreja
 Kolednik Goran
 Kopač Boštjan
 Kosmač Domen
 Koščak Jure
 Kregar Polona
 Kuhar Ksenija
 Kuralt Pavel
 Lakošeljac Darjo
 Lešnik David
 Lipovšek Severin
 Lisac Robert
 Lisec Danilo
 Mali Nada
 Malus Matej
 Medved Igor
 Medved Nina
 Meglič Primož
 Mesarec Primož
 Mežnaršič Marko
 Mihalič Urška
 Milovanovič Ana
 Mislej Mateja

Mlinar Miha
 Mlinarevič Vojin
 Modrej Peter
 Mrđanović Jasmina
 Muhvič Alenka
 Omejec Gregor
 Omerzel Boštjan
 Ošap Nedeljko
 Pacek Igor
 Pajančič Tina
 Pavlin Daniel
 Peran Mihael
 Perčič Helena
 Perhavec Mihaela
 Petrovič Tomaž
 Pisk Leon
 Pivk Vončina Nataša
 Pokleka Polonca
 Pustovrh Tina
 Pušnik Eva
 Pušnik Nejc
 Rebec Valentina
 Repanšek Žiga
 Rogelj Omahen Robert
 Rupnik Anita
 Skarlovnik Urška
 Skok Bojan
 Slivar Janez
 Srebotnik Anja
 Stane Ožbej
 Surina Mitja
 Svoljšak Luka
 Šabec Tanja
 Šetinc Andreja
 Šimenc Leopold
 Škafar Novak Urška
 Šuštar Petra
 Tanšek Gašper
 Trošt Kristina
 Turk Andrej
 Vajs Jure
 Vegan Gregor
 Vidmar Andrej
 Vindiš Andrej
 Vovko Sebastjan
 Vuković Luka

Zanoškar Marko
 Župančič Regent Jernej
 Žust Tomaž

2008

Abram Igor
 Ambrož Domen
 Antolič Andrej
 Bavec Miloš
 Berger Jaka
 Bevc Miha
 Boldin Urška
 Bole Tomaž
 Borovšak Andraž
 Bratec Anja
 Bunderla Matej
 Burja Andreja
 Cerar Katarina
 Cerle Miha
 Cerut Anja
 Cof Anže
 Črnčec Robert
 Čulibrk Biljana
 Deterding Kristjan
 Dirntiš Primož
 Dolinar Špela
 Erjavšek Blaž
 Ferik Natalija
 Fijavž Sašo
 Fišer Jerneja
 Fodor Arpad
 Globočnik Gorazd
 Golob Luka
 Goršin Vesna
 Gumzej Andrej
 Habjan Maša
 Habjanič Mateja
 Horvat Urška
 Hribar Domen
 Hujs Tjaša
 Iličič Laura
 Javor Edo
 Jazbinšek Nina
 Jelen Uroš
 Jeraša Matic

Juhart Katarin
Kabaj Matej
Kasagič Živa
Kavčnik Katarina
Kern Mitja
Klemenc Katja
Klemenčič Leonida
Kljun Nina
Klun Polona
Kocjan Andrej
Kocmur Mitja
Kočar Boštjan
Kodelja Uroš
Kokalj Neža
Kopasič Dejan
Košak Mirko
Kotnik Jure
Kovač Gašper
Kovačič Darjan
Kralj Kristijan
Krevh Alojz
Kronovšek Katja
Kukovič Robert
Lah Andrej
Lavrenčič Jasna
Lenard Jelka
Lesar Kristina
Lesar Petra
Lesjak Anja
Likar Gregor
Likar Tjaša
Lulik Tomaž
Lužar Lea
Luževič Marko
Marinič Miha
Markač Adi
Markovič Igor
Matešič Nastja
Matešič Tomica
Mavrič Mojca
Mihelič Janez
Miklič Boštjan
Milojevič Mihajlo
More Anuška
Muha Matjaž
Ovnik Gašper

Ožbolt Aleš
Peruš Damijan
Pevac Nino
Pirš Jure
Pištan Jasmina
Planinšek Sandra
Plevnik Matej
Plevnik Vinko
Pobežin Janez
Podhostnik Polona
Pogačnik Matija
Polenšek Janja
Poljanšek Nika
Pompe Andrej
Požar Polona
Prosen Jerneja
Radelj Marko
Raščan Ana
Rems Nina
Rener Žiga
Repas Boštjan
Stevanović Ana
Strmšek Hinko
Šantl Robi
Šink Alenka
Škerlj Vogelnik Javor
Šlamberger Andreja
Šmid Tina
Tuš Martin
Uršej Eva
Valentan Bojan
Valentinčič Deborah
Vertič Rok
Vindiš Tomaž
Vogrinc Aljaž
Volk Polona
Vrtovec Živa
Weingerl Monika
Zirnstein Nastja
Zver Primož
Žagar Maja
Žalig Miha
Živec Matevž
Žnidaršič Mitja

2009

Apih Maja
Areh Novak Majda
Arnšek Maja
Bambič Vaneja
Ban Vesna
Bene Danijela
Bergant Ana
Bergant Monika
Bizjak Maja
Bohte Maruša
Bohte Špela
Bosina Mojca
Bratina Aljoša
Brežnik Tjaša
Budna Janja
Curk Urška
Cvahte Marko
Čander Jana
Čeklić Urška
Černač Teja
Danjko Darko
Davidovski Stavre
De Costa David
Dolenc Matej
Dolgan Aljaž
Dolinar Aleša
Dolinšek Aleš
Drakslar Jure
Dreu Marko
Drmaž Mateja
Fekonja Petra
Ficko Denis
Figar Primož
Filip Mojca
Fireder Petra
Frangež Grega
Gal Irena
Gaberc Andreja
Gec Karmen
Germič Dejan
Gmajnar Jure
Gojkovič Anja
Grižančič Barbara
Grošelj Janja

*Nesreča nikoli ne počiva:
izpit in znanje prve pomoči se obrestuje.*

... adrenalisti (2008) ...

Ilješ Denis
 Ivančič Gašper
 Jakše Klemen
 Janžič Marko
 Jeklin Blaž
 Jenko Uroš
 Jeraj Mateja
 Juričinec Polona
 Jurjavčič Miroslav
 Juvan Urša
 Kalc Miloš
 Karničar Marko
 Kelenberger Tina
 Kermavt Uroš
 Kimovec Miha
 Kladnik Matjaž
 Kobe Petra
 Kopčar Tanja Andrea
 Koron Martin
 Korotaj Dejan
 Kovač Irena
 Kozina Anja
 Kragelj Igor
 Kristan Barbara
 Krumpak Simon
 Kulovec Aljaž
 Lačen Andrej
 Lanasi Slabanja Talja
 Lazič Aleksandar
 Leskovar Matic
 Levac Silvo
 Maček Anja
 Mally Buh Gal
 Malnar Danijel
 Mamić Andi
 Maračič Boštjan
 Markovič Franci
 Medvešček Ana
 Mišič Doris
 Mitić Rok
 Mlakar Katja Katarina
 Močnik Suzana
 Murn Andrej
 Nabernik Andraž
 Nučič Jurij
 Oberstar Nina

Obradovič Barbara
 Ohnjec Janez
 Ovsenek Matjaž
 Perčič Jože
 Peternelj Tanja
 Petric Urška
 Pišek Sandra
 Pociecha Domen
 Podgoršek Danilo
 Ponis Roberto
 Potrpin Jaka
 Povh Gašper
 Pustoslemšek Janez
 Radaković Josip
 Radovac Mitja
 Ramirez Lejla
 Razpet Alenka
 Rebov Ana
 Redelonghi Matic
 Resman Anja
 Rogelj Benjamin
 Rožman Simon
 Sakelšek Matevž
 Schilling Leon
 Sečkar Mojca
 Senica Edo
 Sepaher Kristina
 Sila Borut
 Smonig Nina
 Sonjak Marko
 Stajnko Robert
 Stamejčič Petra
 Stropnik Igor
 Suhadolc Mojca
 Svoljšak Borut
 Šikonja Marko
 Škrinjar Jonatan
 Špindler Uroš
 Štorman Gregor
 Šušteršič Ana
 Tajnik Mateja
 Turk Jure
 Verovšek Darinka
 Vodišek Urška
 Vovk Marko
 Vrečič Kristian

Zagorc Gregor
 Zaletelj Ljudmila
 Zalokar Andreja
 Zaplatič Petra
 Zazvonil Blaž
 Zdolšek Klemen
 Zibelnik Katja
 Žagar Romana
 Žvanut Nina

Januar-september 2010

Ambrožič Florijan
 Baranašič Maja
 Belšak Aleš
 Bernard Niko
 Bornšek Filipina
 Bračko Mojca
 Brezavšček Rok
 Brumen Ajda
 Cigale Lucijan
 Cizelj Rok
 Čakš Žiga
 Čas Tina
 Černigoj Tevž
 Čotar Sara
 Čuš Silva
 Debevec Hana
 Dereani Bor
 Dernikovič Miran
 Devetak Kaja
 Deželak Jasna
 Erjavec Andreja
 Fefer Matej
 Ferfolja Polona
 Fijavž Borut
 Filipič Vedrana
 Filipič Petra
 Fonda Borut
 Glažar Miha
 Golob Blaž
 Grah Roland
 Grbec Sandra
 Horvat Katja
 Horvat Polonca

Hotko Gregor
Jakončič Tibor
Jan Jana
Jarni Ana
Juvan Tine
Kajtazović Nejc
Karpan Grega
Kavčič Ivan
Kernc Dejan
Kersnik Maja
Klemenčič Jure
Kobal Sonja
Kocjančič Ana
Korbar Irena
Kosmač Jan
Kostric Tomi
Kotnik Natalija
Kovač Ana
Kovač Igor
Kovačič Jaroslav
Kovačič Miran
Kozinc Gregor
Kozjek Egidij
Krivec Katja
Lamprecht Sabina
Leben Andrej
Lončarevič Tina
Lorbek Jernej
Luzar Klemen
Marčič Zlatko
Matelič Tomaž
Mavri Nina
Mežnaršič Aleš
Mihalič Sandra
Mikolavčič Mitja
Milič Martina
Mlakar Helena
Mučič Davor
Obreza Anže
Omerzu Anita
Ostojic Goran
Pahor Andraž
Pajenk Alja
Pajnik Marko
Paladin Stjepan
Paočić Zlatan

Pečaver Valentin
Peternel Gregor
Plevel Karmen
Polše Tina
Porenta Maja
Pušpan Mojca
Radinović Katjuša
Radjenovič Nika
Rakun Jure
Rebec Nejc
Ropoša Bojan
Rošelj Janko
Rozman Mitja
Rutar Monika
Seliškar Ana
Sever Aaleš
Simčič Aleks
Skender Mateja
Slana Tina
Slivnik Bor
Smrkolj Luka
Sovinek Maja
Sovinek Nina
Starčević Vanja
Šegula Tomaž
Šelekar Boštjan
Šeme Tjaša
Šenk Tilen
Šiljevinac Mirna
Šinkovec Drejc
Širca Anja
Šosterič Marko
Šparovec Tina
Štih Gašper
Štumberger Luka
Šumi Jana
Švigelj Stanislav
Tihi Andrej
Tomažič Teja
Tomc Katja
Trifković Radojka
Trošt Pižent Andrejka
Uršič Mitja
Uršič Drolc Ivan
Veit Tadeja
Velikonja Nina

Višnar Blaž
Vrhovnik Anej
Vučer Matevž
Zakšek Aleš
Zgubin Jana
Zorko Katarina
Zupan Ana

Magistri

1970

Kristan Silvo
Klojčnik Adolf
Šturm Jože

1973

Agrež Franc
Milutin Pavlovič
Pavčič Cveto

1975

Ledinek Alfonz
Novak Neža
Koprivnjak Tomislav
Pirc Miran

1976

Berčič Herman
Fridl Alojz
Proje Stanislav
Strel Janko
Vauhnik Jože

1977

Mihelčič Edvard
Novak Doljana
Rajtmajer Adolf

1978

Krevsel Viktor

Zoran Jarnovič demonstrira met bumeranga.

Alpsko smučanje: drugi z leve hokejist Matevž Cerar (devetdeseta leta 20. st.).

Študent Frane Erčulj na Pokljuki, dobrih dvajset let nazaj.

Komna 2010.

1979

Kremžar Božena

1983

Žvan Milan

1984

Čoh Milan

1985

Bračič Rudi

Cankar Franc

Gošnik Oreb Jelka

Jošt Bojan

Praček Anton

Rodič Nedeljko

Strojinik Vojko

1986

Burnik Stojan

Čuk Ivan

Makuc Vladimir

Škof Branko

Ušaj Anton

Zagorc Meta

1987

Mesarič Vid

1988

Ambrožič Franci

Bednarik Jakob

Bolković Ante

Kovač Marjeta

Štihec Jože

1989

Leskošek Bojan

1990

Šibila Marko

1991

Pustovrh Jani

Videmšek Mateja

Živčič Kamenica

1992

Cemič Alenka

1993

Filipčič Aleš

Gaber Gabrijela

Pinter Stanislav

Petrovič Rok

1994

Pišot Rado

Zadražnik Marko

1995

Novak Jurij

Planinšec Jurij

1996

Burian Maja

Dolenec Maja

Erčulj Frane

Grandovec Marko

Jan Ida

Jereb Blaž

Karpljuk Damir

Krpač Franc

Leskovec Vesna

Lešnik Blaž

Pocrnjič Marko

Vodeb Roman

1997

Ažman Darja

Dolenec Aleš

Golnar Anton

Kondrič Miran

Šajber Dorica

1998

Avkhadijeva Gulfiyo

Balent Drago

Bon Marta

Peternelj Branko

Zaletel Petra

1999

Jurak Gregor

Močnik Renata

Štemberger Vesna

Štrumbelj Boro

Tomažin Katja

Ulaga Maja

2000

Balent Andreja

Emberšič Slavko

2001

Andlovic Kolar Katarina

Bučar Maja

Černohorski Branimir

Dominc Danilo

Dornig Lidija

Kolar Edvard

Pori Primož

Rogelj Milan

2002

Beranič Lovro

Cankar Suzana

Cankar Živa

Majerič Matej

Mlinar Suzana

Palma Polona

Vučković Goran

2003

Jenko Barbara

2004

Kapus Jernej

Petrović Sergej
Tkavc Suzana

2005

Erčulj Lucija
Godnič Vlasta
Lončar Mateja
Muha Vesna
Sivec Jana

2006

Breznik Mateja
Mežnar Marija
Štirn Igor
Vidmar Tomaž

2007

Ferkolj Stanislav Matjaž
Marinšek Miha
Matejek Črtomir
Pavšič Bajc Klavdija
Podobnik Slavka
Sattler Tine
Turšič Barbara

2008

Jošt Peter
Kotnik Bogdan
Makovec Urša
Reisman Uroš

2009

Mujanović Šemsudin
Vehovar Matjaž
Žakelj Marica

2010

Gorjup Rado

Specialisti

1992

Ankele Majda
Belehar Iztok
Bratuž Jožef
Gašperin Janez
Golob Preisinger Marija
Jamnik Matej
Kavčič Roman
Klavora Iztok
Mihevc Iztok
Mihurko Peter
Novak Ljubo
Ogrinc Jože
Omahen Aleš
Penko Peter
Petrović Nada
Podobnik Cilka
Stanič Julijan
Zorec Bojan
Zupančič Jože

1993

Drevenšek Drago
Filipčič Jeras Ksenija
Krejač Edvard
Plešnar Ivo
Rode Živa
Sadovnik Dario
Ščuka Elizabeta

1994

Skok Lucijan

1999

Potočnik Slavko

Doktorji znanosti

1981

Elsner Branko
Novak Neža
Strel Janko

1984

Kapus Venceslav
Novak Doljana
Rajtmajer Dolfe
Vauhnik Jože

1985

Verdenik Zdenko

1988

Čoh Milan
Dežman Branko
Koprivnjak Tomislav
Lasan Mirjam

1989

Jošt Bojan
Kugovnik Otmar
Kremžar Božidar
Sila Boris
Strojnik Vojko

1990

Ušaj Anton
Žvan Milan

1991

Bednarik Jakob
Pistotnik Borut
Štihec Jože

1992

Burnik Stojan

1993

Škof Branko
Zagorc Meta

1994

Cankar Franc
Pustovrh Janez

Še pika na i: zagovor diplomske naloge – branje ocene
(z leve dr. Edvin Dervišević, dr. Tomaž Pavlin in
dr. Marko Zdražnik).

Podelitev diplomskih listin, 2008.

1995

Šibila Marko
Vest Aleks Leo

1996

Ambrožič Franci
Čuk Ivan
Doupona Topič Mojca
Filipčič Aleš
Pinter Stanislav
Videmšek Mateja

1997

Pišot Rado

1998

Erčulj Frane
Jereb Blaž
Zadražnik Marko

1999

Kovač Marjeta
Lešnik Blaž
Pocrnjič Marko
Dolenec Aleš

2000

Kondrič Miran
Šajber Dorica

2001

Ažman Darja
Bon Marta
Dolenec (Pori) Maja
Tomažin Katja
Ulaža Maja

2002

Jurak Gregor
Vajngerl Branka
Zaletel Petra

2003

Bučar Pajek Maja
Černohorski Branimir
Močnik Renata
Pori Primož

2004

Majerič Matej
Supej Matej

2005

Kolar Edvard
Palma Polona
Šarabon Nejc
Štrumbelj Boro
Vučković Goran
Zurc Joca

2006

Rugelj Darja

2007

Kropej Veronika
Krpac Franc
Mlinar Suzana
Peternelj Branko

2008

Filipčič Tjaša
Kapus Jernej
Meško Maja

2009

Beranič Lovro
Kalar Živa
Kotnik Bogdan
Podlesnik Fetih Anja
Štirn Igor
Valant Anja
Zajec Jera

2010

Bračič Mitja
Sattler Tine
Lončar Mateja

UREDNIŠKA ZAHVALA

Uredništvo se najiskreneje zahvaljuje vsem, ki so s svojimi prispevki, nasveti in komentarji ter z zbiranjem slikovnega in drugega gradiva sodelovali pri pripravi Zbornika. Večina fotografskega gradiva je iz Mediateke in arhiva, fotografiranje zaposlenih je opravil Bogdan Martinčič, drugi del so prispevali sodelavci: Meta Zagorc, Milan Čoh, Blaž Lešnik, Nejc in Venceslav Kapus, Stojan Burnik, Blaž Jereb, Maja Pori, Marko Zadražnik, Borut Pistotnik, Herman Berčič, Boris Sila, Jani Pustovrh. Pri zbiranju in skeniranju fotografskega gradiva je sodeloval Zoran Jarnovič.

Uredništvo vsebinsko ni posegalo v prispevke, opravljeni so bili le popravki redakcijske narave. Redakcija habilitacijskih nazivov in zaključkov študija z zagovorom diplomskih nalog je upoštevala stanje v septembru 2010.

Zbornik je izšel ob materialni pomoči podjetja Radeče papir, za kar se mu iskreno zahvaljujemo.

